

Kajaanin kaupunki

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2024

Kaupunginhallitus 25.3.2025
Kaupunginvaltuusto 3.6.2025

1 Toimintakertomus	4
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	4
1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	9
1.1.4 Olennaiset muutokset Kajaanin kaupungin toiminnassa ja taloudessa	15
1.1.5 Kaupungin henkilöstö	18
1.1.6 Ympäristöasiat	22
1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat	25
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	25
1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	28
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	30
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	30
1.3.2 Toiminnan rahoitus	35
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	37
1.5 Kunnan kokonaistulot ja – menot	42
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	43
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätöksen sisältyvistä yhteisöistä	43
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	44
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	44
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	45
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	45
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	46
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	52
1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely.....	53
1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	53
2 Talousarvion toteutuminen	54
2.1 Kaupunkistrategian toteutuminen	54
2.2 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	58
2.2.1 Investointiosan toteutuminen	58
2.2.2 Konsernipalvelut	59
2.2.3 Vuolijoen aluelautakunta	71
2.2.4 Sivistystoimiala.....	77
2.2.5 Ympäristötekkinen toimiala	90
2.2.6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisesta peruskaupungin osalta	97
3 Tilinpäätöslaskelmat	98
3.1 Tuloslaskelma	98
3.2 Rahoituslaskelma.....	100
3.3 Tase.....	101
3.4 Konsernilaskelmat	103
4 Liitetiedot.....	109
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	109
4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	109
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	110
4.1.3 Tuloslaskelman liitetiedot	111
4.1.4 Tasetta koskevat liitetiedot.....	113
4.1.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	119
4.1.6 Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	120
4.1.7 Kirjanpitokirjat ja tositelajit 2024.....	122

5 Eriytetyt tilinpäätökset.....	124
5.1 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen	124
5.1.1.Kajaanin Vesi -liikelaitos tilinpäätös 2024.....	126
5.1.2.Kajaanin Mamselli -liikelaitos tilinpäätös 2024.....	145
5.1.3 Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos tilinpäätös 2024	162
5.2. Tytäryhtiöiden toimintakertomus ja tilinpäätöstiedot	189
5.2.1 Kajaanin Teknologiakeskus Oy	189
5.2.2 Loiste Oy.....	191
5.2.3 Kajaanin Energiatuotanto Oy	194
5.2.4 Kainuun Voima Oy.....	197
5.2.5 Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan Palvelukeskus	200
5.2.6 Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari	202
5.2.7 As Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietari	205
5.2.8 Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	207
5.2.9 Edukai Oy	210
5.3 Tytäryhteisöjen tilinpäätöstietoja 2023–2024	213
6 Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä.....	214

1 Toimintakertomus

Toimintakertomusta koskevat säännökset

Kuntalaki 115 §: Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja selaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Maailmantalous pysyi viime vuonna yllättävän vakaana huolimatta geopolittisista ja kauppapolittisista vahvoista jännitteistä. Arviot tulevasta kehityksestä ovat olleet varovaisen myönteisiä. Suomessa korot ovat laskeneet odotet-
tuakin nopeammin ja inflaatio on pysynyt kurissa.

Kainuussa ja erityisesti Kajaanissa kulunut vuosi oli elinvoimaisuuden kehittämisen kannalta erinomainen. Kainuun kasvuluvut noteerattiin valtakunnan tasolla.

Kajaanissa vuoden 2024 elinkeinojen kehittämisen kärjeksi nousivat datacenterit. Kaikkiaan kolme eri toimijaa julkisti aikomuksensa rakentaa Kajaaniin datacenterin. Rakenteilla olevia on kaksi: brittiläisomisteinen XTX ja islantilaisomisteinen Borealis. Otanmäkeen sijoittuva Google kertoo suunnitelmistaan joskus tulevaisuudessa. Kainuu-Koillismaan uusi työllisyysalue aloitti Kajaanin vetämänä kuluvan vuoden alusta. Kehittämishankkeista merkittävimpiä ovat Kampus 2025- hanke Vimpelin oppimisympäristössä, pelialan Game City Kajaani sekä Seminaarin Taidekampus entisessä OKL:n päärakennuksessa. Yrityskäyttöön soveltuvia isoja tontteja on syytä kaavoittaa lisää, koska niiden avulla voi houkutella isoja toimijoita paikkakunnalle.

Työllisyys on huonontunut ja uusien työpaikkojen tarjonta vähentynyt kuluneen vuoden aikana. Tietyillä aloilla on edelleen osaavan työvoiman saatavuusongelmia. Yritysten investointitaso pysyi poikkeuksellisen matalalla tasolla koko vuoden. Datacentereiden rakennusaikaiset työpaikat piristävät jo nyt paikallistaloutta ja valmiiden konesalien uudet työpaikat luovat toivoa työllisyyden pysymisestä hyvänä myös tulevaisuudessa.

Peruskaupungin ja liikelaitosten yhteenlaskettu tilinpäätös vuodelta 2024 oli noin 5 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja siitä tehtiin varauksia reilun 2 miljoonan euron edestä. Näin ollen lopullinen tilinpäätös on noin 2,8 miljoonaa ylijäämäinen. Sijoitustuotot olivat reilusti plussalla ja vaikuttivat merkittävästi kaupungin tulokseen. Verotulot olivat 85,4 miljoonaa euroa ja kasvoivat melkein 3,5 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Valtionosuudet puolestaan olivat 50,2 miljoonaa euroa ja kasvoivat edellisvuodesta noin kolmella miljoonalla eurolla.

Vuosikate oli 21,6 miljoonaa euroa ja riitti kattamaan 18,3 miljoonan euron poistot 118 prosentin tasolla. Nettoinvestoinnit olivat 16,9 miljoonaa euroa, joista suurin oli pelastusaseman ja varikon yhteisrakennus (Temppu). Muista investoinneista mainittakoon Vanamon päiväkodin peruskorjaus ja uuden päiväkotikoti Männynntaimen rakentamisen aloittaminen Soidinsuolla. Peruskaupungilla ja liikelaitoksilla on lainaa asukasta kohden noin 3379 euroa. Viime vuodesta lainamäärä hieman pieneni.

Kajaanin kaupunki on toteuttanut talouden sopeuttamisohjelmaa vuodesta 2020 alkaen. Vuonna 2024

sopeuttamista vielä tehostettiin ja se näyttää auttaneen menojen hallinnassa. Sopeuttamisessa on haettu erityisesti palveluiden ja palvelutuotantoon kytkeytyvän infran rakenteellisia kustannussäästöjä.

Kaupungin asukasluku pienentyi viime vuonna 75 henkilöllä. Lapsia syntyi 209 ja kuolleita oli 393 henkilöä. Netto-maahanmuuttoa kertyi 578 henkilön verran.

Kaupungissamme on nyt menossa hyvä ”kehittämispöhinä”, joka toivottavasti lisää Kajaanin vetovoimaa ja tunnettuutta. Kajaanin lähitulevaisuuden näkymät ovat hyvät ja niitä pitää vahvistaa oikeilla strategisilla valinnoilla. Kaupunkimme ei ole läheskään vielä kehityksensä huipulla, joten eväitä myönteisen ”lumipalloefektin” syntymiseen täytyy kehittää koko ajan lisää.

Jari Tolonen
kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto

Jäsenet 21.6.2021 alkaen

Aavakare Eila, pj.	PS
Kyllönen Tiina, 1.vpj	SDP
Räisänen Aki, 2. vpj.	VAS
Hatva Teuvo	KESK
Immonen Marjatta	KESK
Patronen Kaija	KESK
Oikari Risto	KESK
Niemelä Paavo	KESK
Rimpiläinen Anni	KESK
Karppinen Veli-Matti	KESK
Leinonen Minna	KESK
Kinnunen Eveliina	KESK
Tornberg Raimo	KESK
Poutiainen Jukka	KESK
Pöllänen Tuija	KESK
Kilpeläinen Pasi	PS
Heikkinen Tea	PS
Partanen Minna	PS
Arffman Pasi	PS
Manninen Anssi	PS
Arffman Valtteri	PS
Lesonen Jyrki	PS
Niva Teemu	PS
Karjalainen Tuukka	PS
Kääminen Teppo	PS
Kortelainen Miikka	VAS
Lämpsä Jouni	VAS
Myllylä Raili	VAS
Kaikkonen Vesa	VAS
Leivo Veli-Pekka	VAS
Hakkarainen Peppiina	VAS
Kyllönen Sari	VAS
Karjalainen Saara	VAS ero 23.4.24 -> Fonselius Päivi
Suutari Eero	KOK
Suutari Hannu	KOK
Halonen Auli	KOK
Sistonen Toivo	KOK
Enroth Paavo	KOK
Pakkala-Juntunen Sanna	KOK

Perhovaara Jaakko	KOK
Tervonen Miariikka	KOK
Piirainen Raimo	SDP
Oikarinen Markku	SDP
Kangasharju Marjo	SDP
Ohtonen Helena	SDP
Hekkala Heikki	SDP
Keränen Silja	VIHR
Kemppainen Anne	VIHR
Alakärppä Mikko	VIHR
Kuvaja Karoliina	VIHR
Moilanen Veijo	KD

Tilivelvolliset toimielinten jäsenet

Kaupunginhallitus

Jäsenet 9.8.2021 alkaen	Henkilökohtaiset varajäsenet
Hatva Teuvo, pj.	Määttä Pertti
Suutari Eero, 1. vpj.	Hyvärinen Markku
Kortelainen Miikka, 2. vpj.	Lämpsä Jouni
Immonen Marjatta	Patronen Kaija
Karppinen Veli-Matti ero 10.12.24 -> Pyykkönen Pauli	Pyykkönen Pauli siirtyi jäseneksi -> Tornberg Raimo
Kilpeläinen Pasi	Arffman Pasi
Heikkinen Tea siirtyi varajäseneksi 6.2.24	Partanen Minna siirtyi jäseneksi 6.2.24
Fonselius Päivi	Leiviskä Niina
Halonen Auli	Stricker Rea
Ohtonen Helena	Kangasharju Marjo
Keränen Silja	Kemppainen Anne

Tarkastuslautakunta

Jäsenet 9.8.2021 alkaen	Henkilökohtaiset varajäsenet
Niva Teemu, pj.	Härkönen Kimmo
Kinnunen Eveliina, vpj.	Pöllänen Tuija
Myllylä Raili	Kyllönen Antero
Enroth Paavo	Sistonen Toivo
Törrö Leena	Tartia-Jalonen Aila

Keskusvaalilautakunta

Jäsenet 9.8.2021 alkaen	Ei-henkilökohtaiset varajäsenet mainitussa järjestyksessä
Latvakangas Osmo, pj.	1. Karvinen Marita
Lesonen Jyrki, vpj.	2. Pokela Ilmari
Heikkinen Annaliisa	3. Tikkanen Jukka
Rönkkö Emma	4. Heikkinen Jari
Pääskylä Esko	5. Löhönen Roosa

Sivistyslautakunta

Jäsenet 9.8.2021 alkaen	Henkilökohtaiset varajäsenet
Oikari Risto, pj. ero 10.12.24 -> Karppinen Veli-Matti	Ikonen Teemu
Kuvaja Karoliina, vpj.	Kemppainen Anne

Kinnunen Eveliina
Pyykkönen Pauli ero 10.12.24 -> Niemelä Paavo
Karjalainen Tuukka
Partanen Minna
Kyllönen Noora
Leivo Veli-Pekka
Perhovaara Jaakko
Suutari Hannu
Kangasharju Marjo

Hynynen Evelyn
Alasalmi Lasse
Kääminen Teppo
Hakkarainen Eija
Kärki Sirpa
Korkkonen Petja
Koskimies Ilari
Leinonen Markus
Ohtonen Helena

Ympäristötekkinen lautakunta

Jäsenet 9.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Kilpeläinen Pasi, pj.
Patronen Kaija, vpj.
Poutiainen Jukka
Leinonen Minna
Heikkinen Tea
Manninen Anssi
Pääkkönen Titta
Pakkala-Juntunen Saara
Kempainen Kari
Alakärppä Mikko
Moilanen Veijo

Arffman Valtteri
Rimpiläinen Anni
Haataja Jani
Karjalainen Marju
Alanne Olga
Koskelo Sakari
Kyllönen Antero
Leinonen Voitto
Piirainen Raimo
Jyrkäs Nina
Seppänen Irja

Ympäristötekkinen lautakunnan lupajaosto

Jäsenet 9.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Leinonen Markus, pj.
Lokka Jarmo, vpj.
Pöllänen Tuija
Tervonen Jouni
Tartia-Jalonen Aila

Hyvärinen Markku
Kinnunen Eero
Virkkunen Tuula
Lesonen Jyrki
Kyllönen Tiina

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen johtokunta

Jäsenet 28.9.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Tornberg Raimo, pj.
Koski-Heikkinen Anne vpj.
Kempainen Elina
Arffman Valtteri
Korhonen Piritta
Leinonen Juho
Keränen Pirra
Saarivaara Johanna
Huttu-Juntunen Terttu
Keränen Minna, henkilöstön edustaja

Niemelä Paavo
Meriläinen Tomi
Ervasti Hannu
Lesonen Jyrki
Hakkarainen Peppiina
Perhovaara Jaakko
Törrö Leena
Kela Senni
Huotari Tuomas
Piipponen Eira

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtokunta

Jäsenet 31.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Patronen Kaija, pj.
Niiranen Lauri, vpj.
Ikäheimo Tommi
Korhonen Piritta

Kempainen Ritva
Partanen Onni
Romppainen Mikko
Juntunen Heikki

Kuvaja Karoliina
Karppinen Tarja, palveluiden käyttäjien edustaja
Ahtonen Tuuli, henkilöstön edustaja

Pääkkönen Kia
Räsänen Anita
Kettunen Sini

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta

Jäsenet 31.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Heikkinen Janne, pj.
Arffman Pasi, vpj.
Haataja Jani
Stricker Rea
Tartia-Jalonen Aila
Halonen Jarmo, henkilöstön edustaja

Laurila Jani
Koskelo Sakari
Heikkilä Ville
Karjalainen Suvi
Törrö Leena
Hyttinen Marko

Elinkeinojaosto

Jäsenet 31.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Partanen Minna, pj.
Fonselius Päivi, vpj.
Karppinen Veli-Matti ero 17.12.24 -> Pyykkönen Pauli
Suutari Eero
Hyvärinen Markku
Keränen Silja
Rimpiläinen Esa, paikallisen yrittäjäyhdistyksen esittämä jäsen

Arffman Pasi
Kortelainen Miikka
Hatva Teuvo
Halonen Auli
Stricker Rea
Kempainen Anne
Oksanen Mika

Työllisyysjaosto

Jäsenet 31.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Halonen Auli, pj.
Arffman Pasi, vpj.
Immonen Marjatta
Lämsä Jouni
Ohtonen Helena

Stricker Rea
Kilpeläinen Pasi
Patronen Kaija
Kortelainen Miikka
Kangasharju Marjo

Konsernijaosto

Jäsenet 31.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Kortelainen Miikka, pj.
Hatva Teuvo, vpj.
Heikkinen Tea
Suutari Eero
Keränen Silja

Leiviskä Niina
Pyykkönen Pauli
Partanen Minna
Hyvärinen Markku
Kempainen Anne

Osallisuus- ja hyvinvointijaosto

Jäsenet 28.9.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Pyykkönen Pauli ero 17.12.24-> Niemelä Paavo
Pakkala-Juntunen Sanna
Patronen Kaija
Lesonen Jyrki
Hakkarainen Peppiina

Kinnunen Eveliina
Alakärppä Mikko
Immonen Marjatta
Kääminen Teppo
Karjalainen Saara ero 26.3.24-> Kyllönen Noora

Tilivelvolliset viranhaltijat

Konsernipalvelut-toimiala:

Kaupunginjohtaja	Tolonen Jari
Hallintojohtaja, kaupunginlakimies	Aarnio Tuija
Talousjohtaja	Partanen Joni
Henkilöstöjohtaja	Komulainen Jyrki
Kehitysjohtaja	Hämäläinen Risto
Työllisyys- ja kansainvälisyyspäällikkö, työllisyysjaoston esittelijä	Tikkanen Milla
Hyvinvointikoordinaattori, osallisuus- ja hyvinvointijaoston esittelijä	Lintula Veera 6.10.2024 saakka, vs. hyvinvointikoordinaattori Korhonen Taru 15.12.2024 asti, 16.12.2024 alkaen hallintojohtaja Aarnio Tuija
Tietohallintojohtaja	Myöhänen Kari
Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtaja	Vuorinen Tuija
Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtaja	Nurminen Juha
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen johtaja	Miettunen Anni
Kainuun ammattiopiston rehtori	Kuosmanen Anu
Kajaanin lukion rehtori	Polvinen Kaisa

Sivistystoimiala:

Sivistysjohtaja, kulttuuri- ja nuorisopalveluiden tulosalueen johtaja Varhaiskasvatuksen tulosalueen johtaja	Selin Mari Tiihonen Mika 31.7.2024 saakka; va. varhaiskasvatuksen tulosalueen johtaja Sipilä Riikka 1.8.- 13.10.2024, varhaiskasvatuksen tulosalueen johtaja Mattila Kaisa 14.10.2024 alkaen Komulainen Kalle
Perusopetuksen tulosalueen va. johtaja	

Vuolijoen aluelautakunta:

Aluelautakunnan esittelijä/aluesihteeri	Pöppönen Sirpa
---	----------------

Ympäristötekkinen toimiala:

Tekninen johtaja	Heikkinen Jussi
Toimitilapäällikkö	Haverinen Markku
Suunnittelupäällikkö	Kauppinen Jari
Kaupungininsinööri	Nousiainen Matti

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Maailmantalouden näkymät ovat varovaisen positiiviset, mutta niitä varjostavat merkittävät riskit. Kasvu on säilynyt kohtuullisena huolimatta kauppapoliittisista jännitteistä ja geopolittisistä haasteista. Yhdysvalloissa vahva työllisyystilanne ylläpitää yksityistä kulutusta, vaikka erittäin nopea kasvu hidastuuakin ennustejaksolla. Kiinassa viennin elpyminen ja elvyttävä talouspolitiikka tukevat taloutta, mutta kotimainen kysyntä on ollut vaisua ja kiinteistöalan vaikeat ongelmat jatkuvat.

Euroalueella inflaation hidastuminen, reaalityulojen kasvu ja korkojen lasku tukevat elpymistä. Euroalueen talouskasvun ennakkoidaan vahvistuvan vähitellen vuosina 2025–2026, kun yksityinen kulutus ja investoinnit elpyvät. Euroalueen BKT kasvaa silti lähivuosina vuosittain vain reilun prosentin vauhtia. Inflaatio hidastuu vuoteen 2026 mennessä 2 prosenttiin ja säilyy senkin jälkeen maltillisena, mikä tukee talouskasvun vahvistumista.

Suomen pankin mukaan Suomi toipuu taantumasta hitaasti. Epävarmuus maailmantalouden näkymistä hillitsee

viennin kasvua. Yksityinen kulutus elpyy hitaasti, sillä luottamus talouteen on heikkoa ja työttömyys lisääntyy yhä. Toisaalta korkojen odotetaan alenevan edelleen, mikä tukee investointeja ja kulutusta. Vuonna 2025 talous kasvaa 0,8 % ja seuraavina vuosina 1,8 % ja 1,3 %. Inflaatio pysyy alle 2 prosentissa lähivuosina. Talouskasvun viriäminen ja mittavat sopeutustoimet vahvistavat julkista taloutta, joka säilyy silti syvästi alijäämäisenä. Voimakkaampi kasvu kaipaasi tuekseen vahvempaa uskoa tulevaisuuteen. Kuluttajien ja elinkeinoelämän luottamus on toki noussut vuoden mittaan, mutta on edelleen keskimääräistä heikompaa. Kotitalouksien uskoa heikentää työttömyyden pelko.

Keskeinen uhka maailmantalouden kasvulle on Yhdysvaltojen tuleva kauppapolitiikka ja muiden maiden vastaus siihen. Yhdysvaltojen tullien nostolla olisi negatiivisia vaikutuksia etupäässä sen omaan talouteen. Vastatoimet ja kauppasodan eskaloituminen sen sijaan heikentäisivät koko maailmantalouden kasvua.

Suomen viennin kasvu vauhdittuu, mutta odotettua hitaammin, sillä euroalueen vaimea talouskasvu jarruttaa erityisesti tavaraviennin kysyntää. Palveluiden viennin kasvu sen sijaan on jo nopeutunut. Viennin kasvusta huolimatta nettoviennin vaikutus talouskasvuun jää tulevina vuosina pieneksi, sillä myös tuonti kasvaa reippaasti investointien lisääntymisen myötä. Suomen vaihtotase onkin lievästi negatiivinen koko ennustejakson.

Lähde: VM taloudellinen katsaus Talvi 2024; Suomen Pankin talouden ennuste 17.12.2024

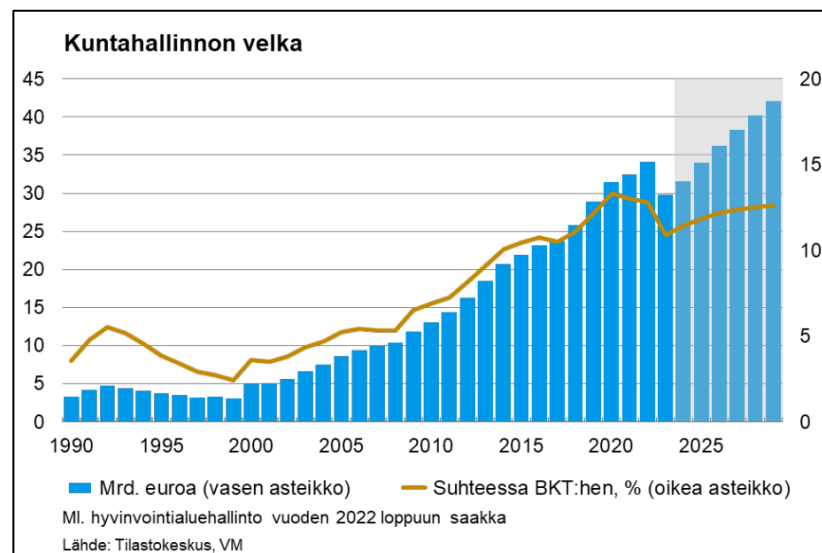
Kuntatalous

Kuntahallinnon alijäämä syvenee vuosina 2025–2027 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen, mikä johtuu mm. kulutusmenojen ja investointien kasvusta sekä valtionosuuksiin tehtävistä leikkauksista. Kuntahallinnon kasvava menojen ja tulojen epätasapaino lisää sopeutustoimien tarvetta.

Kuntahallinnon kulutusmenojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Inflaatio on palautunut maltilliselle tasolle, mutta vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle aiemmin sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

Hintojen nousun lisäksi myös kulutusmenojen volyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025, mikä johtuu TE-palvelu-uudistuksesta. TE-uudistuksen myötä työllisyyskehitys vaikuttaa uudistuksen jälkeen entistä enemmän kuntien talouteen, mikä tekee kuntahallinnosta herkemman suhdannevaihteluille. Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin edelleen koulutus- ja sivistyspalveluihin, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannuksia saataisiin pienennettyä samaa tahtia.

Kulutusmenojen kasvupaineiden lisäksi kuntahallinnon menoja kasvattavat investoinnit. Kuntahallinnon heikkenevä taloustilanne ja kohonneet rahoituskustannukset korostavat kuitenkin investointien tarveharkinnan tärkeyttä.

Lähde: VM taloudellinen katsaus Talvi 2024

Oman talousalueen kehitys

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Kainuun väkiluku vuoden 2024 lopussa oli 69 637. Väkiluku väheni edellisvuodesta 527 hengellä, sillä vuonna 2023 väkiluku oli 70 164. Väkiluku väheni kaikissa Kainuun kunnissa. Kuolleita oli 634 enemmän kuin syntyneitä. Kainuusta muutti muualle Suomeen 636 henkilöä enemmän kuin muualta Suomesta muutti Kainuuseen. Maahanmuutto oli positiivinen: muuttovoitto ulkomailta oli 744 henkilöä.

Kainuun kuntien väkiluvun kehitys

Kainuun kuntien väkiluvut (2019–2024):

	2019	2020	2021	2022	2023	2024E
Hyrynsalmi	2 271	2 199	2 139	2 094	2 063	2 004
Kajaani	36 709	36 567	36 493	36 297	36 513	36 438
Kuhmo	8 190	8 042	7 928	7 755	7 582	7 477
Paltamo	3 273	3 235	3 183	3 100	3 037	2 987
Puolanka	2 528	2 491	2 446	2 380	2 359	2 344
Ristijärvi	1 272	1 235	1 210	1 174	1 164	1 160
Sotkamo	10 336	10 301	10 348	10 354	10 274	10 191
Suomussalmi	7 727	7 594	7 508	7 367	7 172	7 036
Kainuu	72 306	71 664	71 255	70 521	70 164	69 637

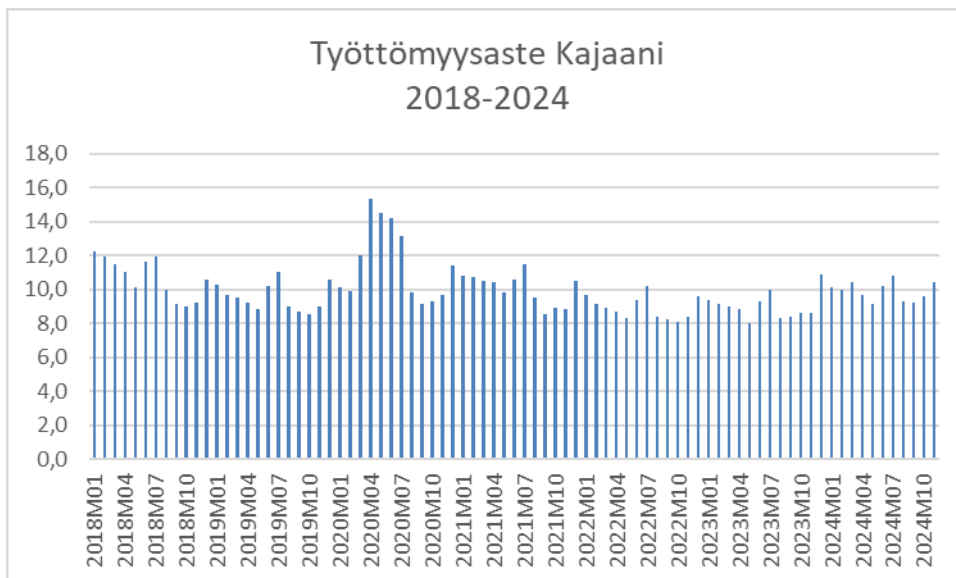
Kajaanin seudulla (Kajaani, Paltamo, Ristijärvi ja Sotkamo) asui vuoden 2024 lopussa 50 776 henkeä (ennakkotieto). Seutukunnan väkiluku väheni 212 hengellä vuoden aikana. Syntyneitä oli 327 vähemmän kuin kuolleita. Kuntien välinen nettomuutto oli -516 henkilöä. Nettomaahanmuutto oli +631 henkilöä.

Vuoden 2024 lopussa Kajaanissa asui ennakkotiedon mukaan 36 438 henkilöä. Väkiluku väheni 75 hengellä (-0,2 %) vuoden aikana. Vuonna 2024 Kajaanissa syntyi 209 henkeä ja kuoli 393. Luonnollinen väestömuutos oli -184 henkeä. Muualta Suomesta muutti Kajaaniin 1 430 henkilöä, ja Kajaanista muutti muualle Suomeen 1 901 henkilöä. Netto-muutto Suomen sisällä oli -471. Ulkomailta Kajaaniin muutti 618 henkilöä, ja Kajaanista ulkomaille muutti 40 henkilöä. Nettomaahanmuutto oli +578.

Palveluikäryhmittäin tarkasteltuna Kajaanin 0–3-vuotiaiden määrä laski 77 lapsella (-6,7 %), 4–6-vuotiaiden määrä väheni 39 lapsella (-4,2 %) ja 7–12-vuotiaiden määrä väheni 64 lapsella (-2,6 %). 13–15-vuotiaiden määrä väheni 50 hengellä (-3,7 %). 16–18-vuotiaiden määrä kasvoi 26 hengellä (+1,9 %). Aikuisväestön määrä lisääntyi 150 henkeä (0,6 %).

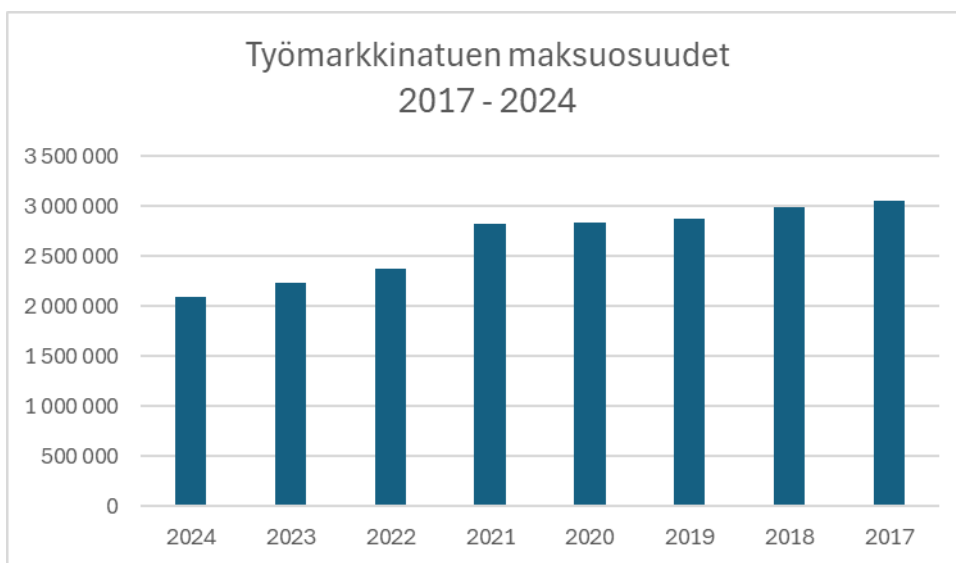
Työllisyys

Pitkään jatkunut heikko taloussuhdanne ja alhainen työvoiman kysyntä näkyy työttömyydessä. Koko Kainuussa oli marraskuun lopussa 3 194 työtöntä työnhakijaa, mikä on 464 henkilöä enemmän (+17 %) kuin vuotta aiemmin. Kajaanissa oli marraskuun 2024 lopussa yhteensä 1 713 työtöntä työnhakijaa. Työttömyysaste oli Kainuussa kuun lopussa 10,5 %, alueista kuudenneksi vähiten ja 1,6 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Koko maassa työttömyysaste oli 10,9 %, mikä on 0,9 prosenttiyksikköä vuoden takaista enemmän. Kajaanissa työttömyysaste oli marraskuussa 10,4 %.

Työttömyysaste 2018–2024 https://pxdata.stat.fi:443/PxWeb/api/v1/fi/StatFin/tyonv/statfin_tyonv_pxt_12r5.px

Työllisyystilanteen heikentymisestä huolimatta Kajaanin kaupungin maksamat työmarkkinatuen maksuosuudet vuonna 2024 olivat kuitenkin alle talousarvioon varatun määrärahan. Työmarkkinatuen maksuosuudet olivat yhteensä 2,1 milj. euroa ja tavoitteena oli päästä alle 2,2 milj. euroon. Työmarkkinatuen maksuosuudet ovat olleet Kajaanissa laskussa vuodesta 2017 alkaen.

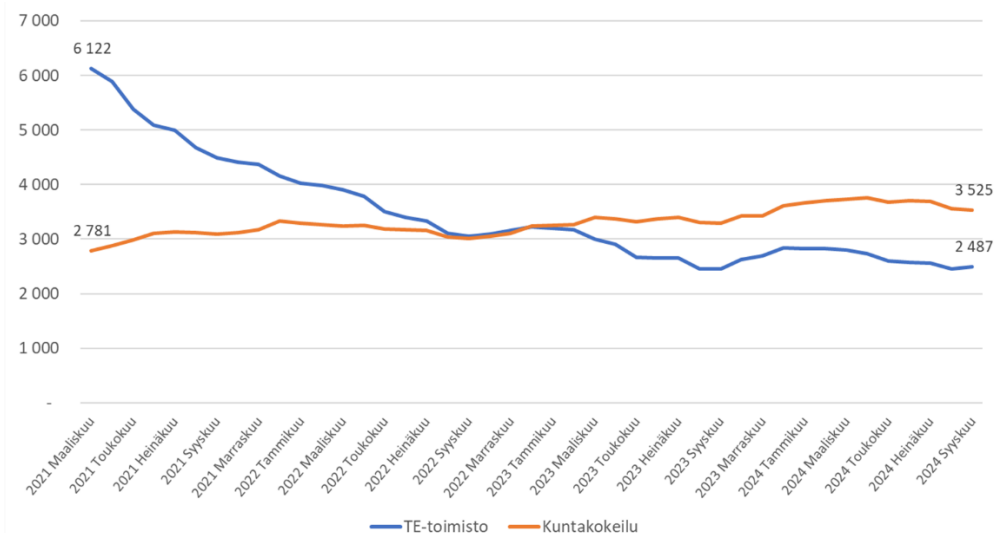
Kajaanin kaupunki osallistui TE-palveluiden pilotoimiseen työllisyyden kuntakokeilussa. Työllisyyden kuntakokeilut 2021–2024 käynnistettiin Marinin hallitusohjelman mukaisesti. Kokeilussa kunnat vastasivat osin alueensa työ- ja elinkeinopalveluiden (TE-palvelut) tarjoamisesta. Työllisyyden kuntakokeilut käynnistyivät 1.3.2021 ja päättyivät 31.12.2024. Työllisyyden kuntakokeiluihin osallistui yhteensä 25 kokeilualuetta ja 118 kuntaa. Kainuun kunnista (pl. Puolanka) kaikki olivat mukana pilotoinnissa. Kainuun kuntakokeilu sijoittui valtakunnallisesti kaikilla mittareilla ja tavoitteilla kolmen parhaimmiston vuonna 2024. Valtakunnallisia mittareita olivat mm.

- asiakkaiden aktivointiaste
- työllistymiseen/yrittäjyyteen/opiskeluun päätyvien työnhakijoiden määrä
- Virtaluvut (% -virta yli 3 kk työttömyyteen ja 6 kk työttömyyteen)
- tehty suunnitelma ennen 1kk työttömyyttä %

Asiakkaiden aktivointiaste oli Kajaanissa maan parhaimmistoa keskimäärin noin 40,3 %, vaikka tavoitteena Kajaanin työllisyyspalveluissa oli vieläkin korkeampi aktivointiaste noin 48 %. Työllistymiseen, yrittäjyyteen ja opiskeluihin päättyi viimeisimmän marraskuun tilaston mukaan 47 kpl/kk. Tavoitteena oli vähintään 45 kpl/kk.

Virtaluvut olivat hieman heikommät, mitä tavoitteeseen oli asetettu. Tähän tavoitteeseen pääsyyn vaikutti etenkin yleinen työllisyystilanne heikentävästi. Suunnitelma oli tehty keskimäärin 98 % asiakkaista ennen kuukauden työttömyyden ylitystä, joka on yli tavoitteen. Tavoitteena oli parantaa tulosta edellistä vuodesta, jolloin suunnitelma oli tehty keskimäärin 94 % asiakkaista kuukauden aikana työn haun aloittamisesta.

Kuntakokeilussa oli loppuvuodesta 2024 noin 60 % kaikista työnhakija-asiakkaista. Asiakasmäärä nousi vuodesta 2021 alkaen, kun taas Kainuun TE-toimiston asiakasmäärät laskivat. Tämä johtui taustalla olevasta lainsäädännöstä, koska asiakkaita siirrettiin TE-toimistosta kokeiluihin päin. Kajaanin kaupunki pääsi hyvin pilotoimaan tulevaa TE-palvelu-uudistusta ja vaikuttamaan asiakkaiden palveluiden kehittämiseen jo kokeilun aikana.

Kuntakokeilun ja TE-toimiston asiakasmäärät 2021–2024

Kainuun kuntakokeilun pilotoinnin hyvät tulokset edesauttoivat TE-palvelu-uudistuksen valmistelussa ja käytäntöön panossa kuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä. Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen valmistelua tehtiin tiiviisti koko vuosi kaikkien Kainuun kuntien kanssa sekä Koillismaalta Kuusamon kaupungin ja Taivalkosken kunnan kanssa. Kainuu-Koillismaan kunnat muodostavat uuden työllisyysalueen 1.1.2025 alkaen, joka korvaa valtion TE-palvelut.

Yritystoiminta

Yleisestä taloustilanteesta huolimatta Kainuun kehitysnäkymien suunta on ollut positiivinen, vaikkakin tilanne on edelleen useilla toimialoilla haastava. Keskeisenä tekijänä Kainuun talouskasvulle nähdään etenkin alueen merkittävä ja monipuolinen kärkitoimialarakenne ja toimintojen kehittyminen sekä mittavat investointisuunnitelmat. Silti taloustilanne näkyy kainuulaisissa yrityksissä ja alueen kehitysnäkymissä. Viime syksyn PK-yritysbarometrin mukaan liikevaihdoltaan pienten kainuulaisten yritysten suhdannenäkymät ovat maan keskiarvoa heikommät ja yritykset tosin toimivat edelleen varovaisesti.

Ennusteiden mukaan maan taloustilanne kääntyy parempaan vuonna 2025 ja se tulee näkymään todennäköisesti myös Kainuun elinkeinoelämässä ja työllisyydessä. Osa alueen yrityksistä ennakoii, että laskusuhdanne ei jatku enää pitkään ja on hyödyntänyt hiljaisemman ajan kehittämällä liiketoimintaansa. Myös joitakin pienempiä investointeja ja tuotannon tehostamista sekä uudistamista on ollut nähtävillä ja kainuulaiset yritykset ovat myös PK-yritysbarometrin mukaan tehneet viimeisen vuoden aikana enemmän investointeja koneisiin, laitteisiin ja yrityksen liiketoiminnan digitalisaatioon kuin maassa keskimäärin. Taantumun jälkeen Kainuussa muun maan tavoin varaudutaan investointien ja kehitystoimien myötä nousukauteen.

Kainuussa on aloittanut paljon yrityksiä viime vuosina ja viime vuonna yrityksiä perustettiin jopa ennätysellisen paljon, 370. Lopettaneitakin yrityksiä oli enemmän kuin viime vuosina, 270, mutta selvästi vähemmän kuin yrityksiä aloitti. Maakunnan yritysperustannasta valtaosa oli Kajaanissa. Uusia yrityksiä perustettiin Kajaanissa 253 ja lakanneita yrityksiä oli 152, joten nettolisäys oli 111 yritystä. Lukema on pitkästä ajasta paras. Sekä Kainuun että koko maan konkurssien määrässä näkyy pitkään jatkunut poikkeusaika. Viime vuonna Kainuussa pantiin vireille 43 konkurssia, mikä on eniten ensimmäisen tiedon eli vuoden 2003 jälkeen ja 15 enemmän kuin vuonna 2022.

Kainuulaisista yrittäjistä 35 % oli vähintään 55-vuotiaita vuoden 2022 lopussa, toiseksi eniten koko maassa. Yrittäjistä siis noin kolmasosa eläköityy seuraavan kymmenen vuoden aikana ja omistajanvaihdosten tulee lisääntyä huomattavasti nykyisestä. PK-yritysbarometrin mukaan omistajanvaihdokset ovatkin Kainuussa kiihtymässä. Omistajanvaihdosten neuvontaan ja tiedonjakamiseen on panostettu sekä kehittämishanketoimintana että pitkäjänteisemmin TE-palvelu-uudistuksen yhteydessä kaupungille siirtyneiden työllisyysalueen keskitettyjen yrityspalvelujen tehtävissä.

Teknologiaeollisuus nousi viime vuonna Kainuun merkittävimmäksi toimialaksi henkilöstömäärältään. Teknologiaeollisuus kattaa yli puolet alueen viennistä. Teknologiaeollisuus on leimallisesti Kajaanin yritystoimintaa, ja kaupunki on pitkäjänteisesti panostanut perinteisen yhden kärkitoimialan, mittaustekniikan toimintaympäristöön tukemalla Oulun yliopiston soveltavaa tutkimusta Kajaanissa sekä KAMK:n mittaustekniikan TKI-toimintaa. Kajaanin ohjelmistoala on myös vahva osa teknologiaeollisuutta. Skodan kiskokalustotuotanto on ollut hyvässä vauhdissa, ja Etelä-Suomen raitoliikenteen kasvu takaa tilauskannan pitkäjänteisesti. Kaivannaisalalla on merkittävä vaikutus Kainuun aluetaloudelle ja työllisyydelle.

Monimetalliyhtiö Terrafamella on aloitettu uraanin talteenotto loppukeväästä 2024 ja kaivostoiminnan laajentamisesta on vireillä ympäristölupaprosessi. Terrafame on hakenut EU:n kriittisiä raaka-aineita koskevan lain mukaista strategista hankeasemaa uuden malmiesiintymän hyödyntämiseksi. Sotkamo Silverin heikentyneeseen kannattavuuteen vaikuttivat etenkin urakointikustannusten nousu ja keskimääräisesti pienempi hopeapitoisuus. Elementis Minerals B.V. Branch Finlandin Sotkamon talkkikaivoksen ja tehtaan toiminta on vakaata ja yli puolet tuotannosta menee vientiin. Kainuussa on neljä toimivaa tuulivoimapuistoa. Kajaaniin on valmistunut kaupungin alueen kattava tuulivoimaohjelma, ja tuulivoimahankkeita on eri asteisesti vireillä useita eteläisessä Kajaanissa. Alueella on myös valmis-teilla maavaraisia aurinkovoima-alueita.

Metsäbiotalouden tuotos on kasvanut Kainuussa edelleen. Raakapuun kysyntä on jatkunut vilkkaana ja puun hinnat ovat nousseet edelleen suotuisasti. Jo toteutuneiden ja uusien Pohjois-Suomen tehdasinvestointien myötä kuitupuun kysyntä kasvaa. Kainuussa ei ole tällä hetkellä kuitupuuta kuiduttavaa teollisuutta, mutta puutavaraterminaalit edesauttavat kuitupuun vientiä muualle Suomeen jalostettavaksi. Kainuulaiset sahayritykset ovat viime vuosina investoineet tuotantolaitoksiinsa ja siten niiden valmiudet sahatavaran toimitukseen vientimarkkinoille ovat hyvät, vaikkakin sahatavaran markkinat ovat haastavat johtuen muun muassa heikosta rakentamisen suhdanteista. Pölkyn Kajaanin sahan merkittävä investointi valmistui ja tuotantoprosessin ylösajo on alkanut.

Supertietokone LUMI:n vanavedessä Kajaanista on tullut kansainvälisestikin merkittävä datakeskuskeskittymä. CSC:n ja kaupungin yhteisen datakeskusekosysteemi-hankkeen tuloksena Renforsin Rantaan on sijoittunut Euroopan sääsäteliittijärjestön data ja islantilaisen Borealixen datakeskus sekä Sokajärventien varteen ns. Sellun tontille käynnistynyt englantilaisen XTX Marketsin miljardiluokan datakeskusinvestointi. Hakukoneyhtiö Google on hankkinut Otanmäestä Fingridin sähköaseman läheltä suuret maa-alueet mahdollista datakeskushankettaan varten. Alueella on käynnissä kaavoitus datakeskustoimintaa varten. Viimeisimpänä myönteisenä uutisena oli joulukuussa Euro HPC konsortion LUMI-supertietokoneen seuraava vaihe, LUMI AI, jossa kokonaisuudessa on myös tekoälytehtaaksi kutsuttu kehittämisosio.

Datakeskuskeskittymän kasvun ansiosta Kajaaniin voi kehittyä aito datakeskusekosysteemi, jossa syntyy keskusten ympärille muutakin liiketoimintaa. Yksi esimerkki on datakeskusten hukkalämmön hyödyntäminen. Kajaanin kaukolämmössä hyödynnetään jo LUMI:n hukkalämpöä, ja Loiste on kertonut julkisuuteen, että jatkossa datakeskusten hukkalämpö voi kattaa yli 80 % kaupungin kaukolämmön tarpeesta. KAMK:n vuosi sitten käynnistämä konesalien hukkalämmön hyödyntämisen hanke etsii myös muita vaihtoehtoja hukkalämmön hyödyntämiselle. Teknologia-alojen liiketoiminnan kehittämiseen datakeskusekosysteemiin on käynnistetty myös toimenpiteitä. Peliala on yksi kolmesta kärkitoimialasta, ja siihen on panostettu sekä ammattikorkeakoulun koulutuksen kehittämisellä ja lisäämisellä että isolla Game City Kajaani hankkeella, jonka tavoitteena on lisätä pelialan yritystoimintaa ja tukea uusien pelialan yritysten syntymistä.

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamisessa keskeistä ovat Kainuun Ammattiopiston ja Kajaanin Ammattikorkeakoulun koulutukset sekä myös keskinäinen yhteistyö. Esimerkiksi datakeskusten osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi oppilaitokset ovat valmistelleet yhteisen kehityshankkeen. TE-palvelujen siirron jälkeen toiminnan ensisijainen tavoite on panostaa ammattitaitoisen työvoiman rekrytointiin, myös kansainvälisen työvoiman ja täsmätyökykyisten nykyistä parempaan hyödyntämiseen. Myös alueella asuvien opiskelijoiden työllistäminen ja tiiviin yhteistyön jatkaminen oppilaitosten ja alueen yritysten välillä ovat tärkeitä keinoja osaavan työvoiman turvaamiseksi.

Vuokatissa kasvava majoitusmäärä lisää kapasiteetin tarvetta majoitus- ja rinnepalveluissa ja ulkomaiset sijoittajat ovat tutustuneet Vuokatin alueeseen. Suunnitelmien toteutuessa alueelle tulee 3 000 uutta vuodepaikkaa ja matkailua tukevia palveluita. Lisäksi Vuokatissa toimivat nykyiset majoitusyritykset laajentavat toimintaansa aktiivisesti. Kansainvälisessä matkailussa tapahtui uusi päänavaus, kun ensimmäiset charterlennot Tour Partnersin toimesta ja suorat lomalennot TUI Europan toimesta alkoivat. Ne ovat Arctic Lakeland kv. matkailun brändin pitkäjänteisen kehittämisen ja aktiivisen markkinoinnin sekä onnistuneiden kehittämishankkeiden tulosta.

Veto- ja pitovoimatekijät korostuvat, sillä alueelle tarvitaan uusia osajia entistä enemmän maakunnan ulkopuolelta. Uusien tulijoiden lisäksi paluumuuttajia houkutellaan takaisin Kainuuseen. Vaikka väestön väheneminen maakunnassa on jatkunut, viimevuosien muuttovoitot ja maahanmuuton kasvu ovat tuoneet positiivista virettä alueelle. Kajaanin väestökehityksestä teetettiin useampia selvityksiä ja tutkimuksia viime vuoden aikana, erityisesti 25–34-vuotiaiden ikäluokan suuren poismuuton syiden selvittämiseksi. Ikäluokan poismuuton haasteeseen vastaaminen kirjattiin myös talousarvioon 2025. Kaupungin viestinnällä ja markkinoinnilla on tehty aktiivista vetovoimaa ja pitovoimaa tukevaa markkinointityötä mm. Kajaani 26/7 maineviestintää sekä rekrytointiviestintää. Seminaarin Taidekampus-hanke on yksi tärkeä osa tavoitetta vetovoiman ja pitovoiman parantamiseksi, ja se on kaupungin keskeinen panostus keskisuurten kaupunkien sopimuksellisuuteen valtion kanssa teemana kulttuuri vetovoiman ja pitovoiman tekijänä.

Työllisyyden kuntakokeilu päättyi viime vuoden lopussa, ja kokeilun tulokset olivat maan parhaimmistoa. Kaupungin maksamissa työmarkkinatuen kuntaosuuksissa eli ns. Kelan sakkomaksuissa tapahtui merkittävää laskua. TE-palvelu-uudistuksen valmistelu Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen toiminnan käynnistämiseksi onnistui ehkä parhaiten Suomessa, ja se toimi monille muille alueille hyvän valmistelun esimerkkinä. Kaupungille siirtyi vuodenvaihteessa 46 työntekijää Kainuun TE-toimistosta. Heistä suurin osa on henkilöasiakastyötä tekeviä, lisäksi Kajaanille työllisyysalueen vastuukuntana siirtyi työllisyysalueen keskitettyjen yrityspalvelujen ja keskitettyjen viestintäpalvelujen henkilöstö.

Osittain lähteenä käytetty: Työ- ja elinkeinoministeriö: Alueelliset kehitysnäkymät syksy 2024.

1.1.4 Olennaiset muutokset Kajaanin kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Olennaiset tuloperusteiden muutokset

Toimintatuottojen toteuma vuonna 2024 oli 31,4 milj. euroa (v. 2023 33,6 milj. euroa) Toimintatuotot toteutuivat muutettuun talousarvioon verrattuna 1,3 milj. euroa arvioitua paremmin.

Kajaanin tuloveroprosentti vuonna 2024 oli 8,40 %. Edellisen vuoden (2023) tuloveroprosenttiin tehtiin pakollinen pyöristys lähimpään 0,1 %-yksikköön. Vuoden 2024 alussa voimaan astui kiinteistöverolain muutos, jossa maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti eriytettiin yleisestä kiinteistöveroprosentista ja sen vaihteluvälin alarajaa korotettiin 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin. Muutoksen seurauksena maapohjan yleistä kiinteistöveroprosenttia päivitettiin tasoon 1,30 %. Muut kiinteistöveroprosentit säilyivät ennallaan. Yhteisöveron jako-osuus kasvoi Kajaanin osalta vuodesta 2023 43 % ja yhteisöverojen toteuma oli 7,3 milj. euroa (v. 2023 6,3 milj. euroa).

Muutettuun talousarvioon verrattuna verotulot toteutuivat kokonaisuudessaan n. 1,7 milj. euroa arvioitua paremmin. Joulukuussa oikaistiin verohallinnon toimesta verovuoden 2024 ansio- ja pääomatuloverojen jako-osuuksien perustevuodeksi verovuoden 2023 tiedot. Myös veronsaajaryhmien osuudet muuttuivat. Tämä muutos oli Kajaanille lähes 1,4 milj. euroa positiivinen ja selittää kunnallisverotulojen arvioitua parempaa kehitystä.

Rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma oli yhteensä 12,7 milj. euroa (v. 2023 17,2 milj. euroa.) Tytäryhteisöjen osinkotuottoa kertyi 3 milj. euroa (v. 2023 9 milj. euroa). Sijoitustoiminnan vaikutus rahoitustuottojen ja -kulujen toteumaa oli 9,0 milj. euroa (v. 2023 6,1 milj. euroa) ja Nordean vuoden 2009 koronvaihtosopimuksesta tuloutettiin suunnitelman mukaisesti 0,9 milj. euroa.

Olennaiset toiminnassa tapahtuneet muutokset

Toiminnassa ei tapahtunut merkittäviä olennaisia muutoksia vuoden 2024 aikana. TE-uudistuksen valmistelua edistettiin ja Kajaani toimii Kainuu-Koillismaa työllisyysalueen vastuukuntana 1.1.2025 alkaen. Teppanan koulu lakkautettiin 1.8.2024 talouden sopeuttamissuunnitelman mukaisesti.

Sijoitustoiminta

Vuosi 2024 alkoi taantumapelkojen hellittäessä Yhdysvalloissa. USA:n talous osoitti alkuvuonna huomattavaa vahvuutta työllisyyden, kuluttajien luottamuksen ja teollisuustuotannon ylittäessä odotukset. Bkt:n kasvu ylitti odotukset ja inflaation nopea lasku kasvatti toiveita keskuspankin ohjauskorkojen laskusta.

Euroopassa sulateltiin heikompiä talouslukuja ja EKP:n nuivaa suhtautumista korkojen laskuun. Euroalueen talous polki edelleen paikoillaan. Saksan talous ajautui lievään taantumaan, mutta Ranskan talous vältti sen täpärästi. Toiveet euroalueen näkymien paranemisesta vahvistuivat keväällä. Vaikka EKP piti ohjauskorkonsa ennallaan, viestitti se laskiessaan inflaatioennusteitaan valmistautuvansa ensimmäiseen koronlaskuun kesäkuussa.

Japanissa keskuspankki BOJ lopetti kahdeksan vuotta kestäneen negatiivisten korkojen- sekä muun epätavallisen politiikan ja teki ensimmäisen koronnoston 17 vuoteen.

Heinä-elokuun vaihteessa nähty osakemarkkinoiden hermoilu kasvatti nopeasti odotuksia rahapolitiikan keventämisestä Yhdysvalloissa. Keskuspankin pääjohtaja Jerome Powell totesi puheessaan ajan koittaneen rahapolitiikan mukauttamiselle ja syyskuussa nähtiin 0,5 prosenttiyksikön suuruinen ohjauskoron lasku. Marras- ja joulukuussa ohjauskorkoa laskettiin edelleen 0,25 prosenttiyksiköllä.

Kiinassa kiinteistömarkkinat olivat edelleen heikot hallituksen elvytystoimista huolimatta. Huolenaiheet pitivät Kiinan osakemarkkinat ja kehittyvien maiden osakkeet laskussa alkuvuonna. Kiinan keskuspankki julkisti syyskuussa suurimman elvytystoimensa pandemian jälkeen puskeakseen taloutta takaisin kohti hallituksen kasvutavoitetta. Osake- ja korkomarkkinat ottivat päätökset vastaan ilolla ja MSCI Kiina nousi lähes 25 prosenttia korkopäätöksen jälkeen.

Mega cap -yhtiöiden kehitys hallitsi markkinoita koko vuoden ajan. Mikrosiruja valmistavan Nvidian tulos ylitti jatkuvasti markkinoiden odotukset ja siivitti yhtiön osakekurssin uusiin sfäreihin. Yhtiön markkina-arvo moninkertaistui ja se ohitti Microsoftin ja Applen vuoden edetessä. Myös Euroopassa suurten yhtiöiden markkina-arvot nousivat alkuvuoden aikana. Luksustuotteita valmistava LVMH ja lääkeyhtiö Novo Nordisk kisasivat ykköspaikasta Euroopan osakemarkkinoilla. LVMH:n nousu hyytyi Kiinan markkinoiden heikkouteen ja Novo Nordiskin ihmelääkkeen odotettua heikompiin terveysvaikutuksiin.

Loppuvuodesta Donald Trump voitti selvästi USA:n presidentinvaalit ja lisäksi republikaanit saivat enemmistön sekä senaatissa että kongressissa. Trumpin uuden kauden odotetaan hyödyttävän amerikkalaisia yrityksiä, ja osakemarkkinoiden reaktiot vaalivoiton jälkeen olivat sen mukaiset. Alkavan presidenttikauden aikana Trump aikoo rukata merkittävästi ainakin maan kauppapolitiikkaa, verotusta, maahanmuuttoa ja yritysten sääntelyä. Tulilinjalla voivat olla myös kansainvälinen yhteistyö ja maan rahapolitiikan toteutus.

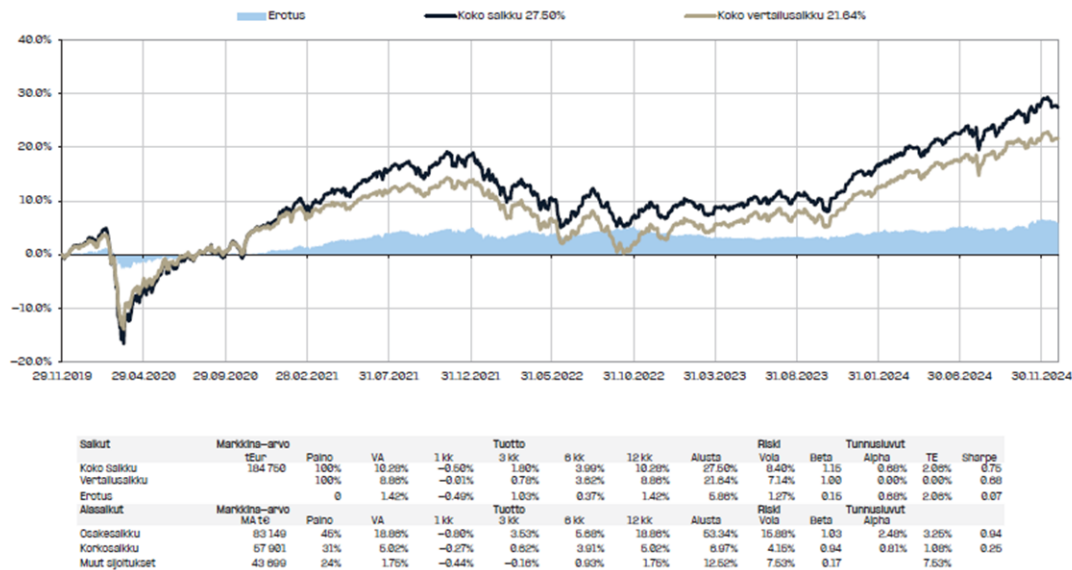
Korkomarkkinoilla politiikan poukkoilu näkyi pitkien korkojen nousuna. USA:n 10 vuoden korko nousi vuoden aikana 3,85 prosentista 4,59 prosenttiin. S&P 500 osakeindeksi päätyi 23 % plussalle. (lähde Evli Varainhoito)

Kajaanin kaupungin hankinta-arvoltaan 150 milj. euron sijoitussalkun kehitys vuonna 2024 oli yleistä markkinoiden kehitystä parempaa ja sijoitusten arvo kasvoi yhteensä 10,3 % vuoden alusta. Osakkeet tuottivat 18,9 %, korkosalkku 5,0 % ja vaihtoehtoiset sijoitukset 1,8 % vuoden alusta. Asetettu 4 %:n tuottotavoite saavutettiin. Sijoitussalkun markkina-arvo 31.12.2024 oli 184,8 milj. euroa (v. 2023 171,7 milj. euroa.)

Vuonna 2024 Kajaanilla oli hankinta-arvoltaan 15 milj. euron lyhyt korkosalkku kassavarana, jonka markkina-arvo 31.12.2024 oli 15,6 milj. euroa. Lyhyen korkosalkun sijoitus purettiin kokonaisuudessaan tammikuussa 2025. Kassavaroiden toteutettiin talousarvion 2025 mukainen svop-sijoitus 11,1 milj. euroa Loiste lämpöön ja vahvistettiin konsernitiilin kassatilannetta.

Kaupungin sijoituksista vastaavat kolme täyden valtakirjan omaisuudenhoidon periaatteella toimivaa toimijaa OP Varainhoito Oy, Evli Pankki Oyj ja LähiTapiola Varainhoito Oy.

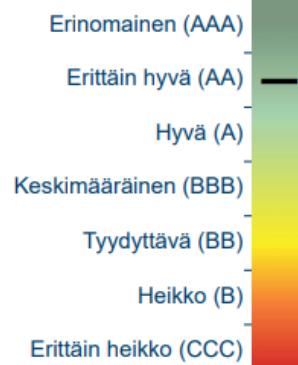
Koko varallisuuden arvonkehitys

Kuva: Koko varallisuuden arvonkehitys 29.11.2019 – 31.12.2024

VASTUULLISUUSARVOSANAT

Vastuullisuusarvosana	AA
Ympäristö (E)	A
Yhteiskunta (S)	BBB
Hallintotapa (G)	A
Analyyisin kattavuus (%)	61.57

Kuva: Vastuullisuusarvosanat 31.12.2024

Varainhoitajat raportoivat sijoitusten vastuullisuuden toteutumisesta kaksi kertaa vuodessa. Vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa ympäristön, yhteiskunnan ja hyvän hallintotavan, niin sanottujen ESG¹-tekijöiden, huomioimista sijoitustoiminnassa. MSCI analyysien perusteella Kajaanin kaupungin sijoitussalkku on kokonaisuudessaan AA eli erittäin hyvällä tasolla.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kajaanin kaupungin talousarvio vuodelle 2025 on -2,3 milj. alijäämäinen. Kaupungin ja liikelaitosten taloussuunnitelma vuosille 2025–2027 on tilikauden ylijäämän osalta tasapainossa. Toimintakatteen toteutuminen suunnitellusti vaatii hyväksytyn talouden sopeuttamissuunnitelman täysimääräisen toteutumisen.

Talouden sopeuttamissuunnitelman tavoitteena on vahvistaa toimintakatetta vuoden 2025 aikana yhteensä lähes 3,6 milj. euron edestä. Toimintakatetta on vahvistettava mitoittamalla ammatillisen koulutuksen palvelut vähentyneen rahoituksen mukaiselle tasolle, TE-palvelut on sopeutettava siirtymäaikana siirtynyttä rahoitusta vastaavalle tasolle ja kustannusten kasvua on hillittävä kaikilla tasoilla.

Verotulojen kehittämisen ennakointi on kokonaisuudessaan haastavaa. Kunnallisveron arvioidaan kasvavan n. 3 % vuositahtia tulevina vuosina. Yhteisöveron jako-osuus kasvoi edelleen vuodelle 2025 6 %. Jako-osuuden ennakoidaan laskevan huomattavasti vuodelle 2026, kun vuoden 2022 poikkeuksellisen merkittävät yhteisöverot eivät vaikuta enää Kajaanin jako-osuuteen. Kaivosveroa kannettiin ensimmäisen kerran vuoden 2024 aikana ja kaivosverojen toteutumisesta ei ole tässä vaiheessa käytettävissä ennakkotietoa. Kiinteistöveropohjan ennakoidaan vahvistuvan tulevina vuosia käynnissä ja suunnitteilla olevien merkittävien investointihankkeiden myötä.

Valtionosuuksien kehittymiseen vaikuttaa ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistaminen vuoden 2026 alusta ja suunnitteilla oleva peruspalveluiden valtionosuusuudistus vuoden 2027 alusta. TE-palvelut ja kuntien kasvaneet vastuut työttömyysetuuskuluista katettiin myös valtionosuusjärjestelmän kautta sisältäen siirtymäajan. Valtionosuudet tulevat laskemaan lasten ja nuorten ikäluokkien pienenemisen myötä ja TE-palveluiden siirtymäaikana rahoitus Kajaanin osalta tulee myös laskemaan. Valtionosuusuudistukset ammatillisessa koulutuksessa ja peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän osalta lisäävät edelleen riskiä valtionosuuksien heikkenemisestä.

Rahoitustuottojen tulevien vuosien kertymiin liittyy myös epävarmuuksia. Loiste Oy toteuttaa tulevina vuosina merkittävää investointiohjelmaa ja tytäryhteisöjen osinkotuottojen taso voi vaihdella. Käyttötaloutta vahvistetaan sijoitustoiminnasta toteutettavilla säännönmukaisilla tuloutuksilla, mikäli sijoitusmarkkinat tuottavat. Sijoitusten pitkän aikavälin tuottotavoitetta nostettiin alkuvuodesta viiteen (5) prosenttiin ja tuloutussääntöä päivitettiin. Sijoitussalkun jäljellä olevasta kolmen (3) vuoden (kuluva vuosi ja kaksi edellistä) kumulatiivisesta tuotosta tuloutetaan vuosittain 0–50 %.

1.1.5 Kaupungin henkilöstö

Yleistä

Kajaanin kaupungin henkilöstö on ollut toimintakykyisenä ja hyvinvoivana toimintavuoden ajan. Kaupungin peruspalvelut on pystytty järjestämään henkilöstöresurssin osalta hyvin. Kaupunkiorganisaatiossa on tehty hybridityötä kaupungin yleisen ohjeen mukaan niissä työtehtävissä, joissa se on ollut mahdollista.

Henkilöstöohjelma

Kajaanin kaupungin henkilöstöohjelma (2023–2026) on kaupunginhallituksen hyväksymä henkilöstöjohtamista ohjaava asiakirja. Henkilöstöohjelma sisältää henkilöstöjohtamiseen ja henkilöstön työhyvinvointiin liittyvät periaatteelliset linjaukset. Henkilöstöohjelmalla tuetaan kaupunkistrategian toteuttamista. Henkilöstöohjelma ja siinä asetetut tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit ohjaavat Kajaanin kaupungin henkilöstöjohtamista kaikilla organisaation tasoilla. Henkilöstöohjelman käytännön toteuttaminen näkyy arjessa ja on osa päivittäistä johtamista, esihenkilötyötä, työntekoa, yhteistoimintaa ja päätöksentekoa. Kaupunkiyhteisönä yhdessä vastaamme henkilöstöohjelmassa määriteltyjen asioiden toteuttamisesta ja kehittämisestä. Henkilöstöohjelman seuranta ja arviointi liittyy osaksi vuosittaista talousarvio- ja tilinpäätösprosessia sekä henkilöstöraportin tekemistä.

Henkilöstöohjelman keskeinen painopiste on myönteinen henkilöstökokemus ja työhyvinvoinnin edistäminen. Hyvinvoiva henkilöstö on keskeinen resurssi, kun järjestetään kuntalaisille laadukkaita peruspalveluja. Ohjelma-kauden tavoitteena on keskittyä koko organisaatiossa myös hyvään johtamiseen, osallisuuteen, yhteisöllisyyden lisäämiseen, työnantajakuvaan kirkastamiseen sekä pito- ja vetovoimaan.

Työyhteisössä, työtavoissa ja työn organisoinnissa tapahtuu jatkuvasti muutoksia. Työn kehittäminen edellyttää työntekijöiltä alati kehittyä- ja muutostakyä. Tavoitteena on tasa-arvoinen, kannustava ja yksilöllistä osaamista arvostava oikeudenmukainen työyhteisö.

Toimintavuoden 2024 aikana henkilöstöjohtamista on toteutettu henkilöstöohjelman periaatteiden mukaan. Tarkemmin vuoden 2024 henkilöstöasioita raportoidaan Henkilöstöraportissa.

Kajaani-sopimus

Kajaani-sopimuksella Kajaanin kaupunki työnantajana ja henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt ovat sopineet

paikallisesti henkilöstöjohtamisen yhteisen tahtotilan. Kajaani-sopimus tarkoittaa sopimuksen osapuolten yhteistyötä henkilöstöohjelmaan, talousarvioon ja taloussuunnitelmaan kirjattujen rakenteellisten muutosten sekä tulokellisuutta koskevien suositusten käytännön toteutuksen yhteydessä. Kajaani-sopimuksella halutaan korostaa ja vahvistaa kunnallisen yhteistoimintalain mukaista paikallista yhteistoiminnan henkeä. Kajaani-sopimus on allekirjoitettu vuosille 2022–2024.

Palkkaus- ja palvelussuhdeasiat

Kaupunki työnantajana huolehtii lain sekä virka- ja työehtosopimusten määräysten mukaisista työantajavelvoitteistaan. Kaupunki ylläpitää ja kehittää kannustavaa palkkausjärjestelmää, tarjoaa terveellisen ja turvallisen työympäristön sekä sovitut henkilöstöetuudet, toimivan työterveyshuollon, palkallisen KIILA-kuntoutuksen sekä jatkuvan työssä kehittymisen mahdollisuuden.

Kunnallinen yleinen työ- ja virkaehtosopimus KVTE on voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Vuoden 2024 palkankorotukset toteutettiin kunnallisten alojen palkkaohjelman mukaisesti, johon kuului alakohtaiset yleiskorotukset, kertaerät ja paikalliset järjestelyerät. Pääsopimusten mukaiset neuvottelut työantajan edustajien ja henkilöstöjärjestöjen välillä ovat toteutuneet hyvässä hengessä.

Henkilöstösuunnittelu

Ennakoiva henkilöstösuunnittelu on osa toiminnan, talouden ja henkilöstön yhteismitoitusta. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma tehdään vuosittain talousarvioprosessin yhteydessä yhteistyössä Henkilöstöpalveluiden ja toimialajohtajien kanssa. Tällöin kartoitetaan tulevat eläköitymiset, tehtävien uudelleen järjestämisen mahdollisuudet, rekrytointi- sekä osaamisen vahvistamisen tarpeet. Kaupungin henkilöstösuunnittelutyöryhmä arvioi henkilöstö- ja koulutussuunnitelman toteutumista säännöllisesti.

Osana henkilöstösuunnitelman toteuttamista toimialoilla ja liikelaitoksissa selvitetään tapauskohtaisesti, voidaanko eläköitymisen tai muun poistuman yhteydessä työtehtävät järjestellä toisin, voidaanko hyödyntää sisäisiä siirtoja vai tarvitaanko uusi rekrytointi.

Henkilöstökulut, tuloslaskelmaan kirjatut kulut sekä taseeseen aktivoidut kulut

Henkilöstökulut

Kajaanin peruskaupungin henkilöstökulut	2024	2023
euroa		
Palkat ja palkkiot	54 210 467,01	53 904 680,65
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	<i>-175 493,22</i>	<i>838 313,35</i>
* Henkilöstökorvaukset	-813 116,20	-681 844,29
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>53 397 350,81</i>	<i>53 222 836,36</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	10 785 399,52	10 858 845,76
* Muut henkilösivukulut	1 451 000,87	1 949 429,00
Henkilösivukulut yhteensä	12 236 400,39	12 808 274,76
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	65 633 751,20	66 031 111,12
<i>Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>	<i>17 281,73</i>	<i>10 571,00</i>
Henkilöstökulut yhteensä	65 651 032,93	66 041 682,12

Liikelaitosten henkilöstökulut

Kajaanin Vesi -liikelaitos	2024	2023
Palkat ja palkkiot	1 048 159,08	1 031 693,52
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	<i>15 067,72</i>	<i>21 542,24</i>
* Henkilöstökorvaukset	-1 363,67	-4 302,28
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>1 046 795,41</i>	<i>1 027 391,24</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	200 380,15	199 450,77
* Muut henkilösivukulut	28 374,36	36 620,95
Henkilösivukulut yhteensä	228 754,51	236 071,72
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	1 275 549,92	1 263 462,96
<i>Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>		
Henkilöstökulut yhteensä	1 275 549,92	1 263 462,96

Kajaanin Mamselli -liikelaitos	2024	2023
Palkat ja palkkiot	4 770 451,68	4 971 057,55
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	<i>17 875,03</i>	<i>79 381,78</i>
* Henkilöstökorvaukset	-98 751,26	-97 640,51
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>4 671 700,42</i>	<i>4 873 417,04</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	929 355,61	969 273,22
* Muut henkilösivukulut	137 244,37	173 387,69
Henkilösivukulut yhteensä	1 066 599,98	1 142 660,91
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	5 738 300,40	6 016 077,95
<i>Henkilökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>		
Henkilöstökulut yhteensä	5 738 300,40	6 016 077,95

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2024	2023
Palkat ja palkkiot	19 224 873,14	17 721 885,10
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	<i>357 614,48</i>	<i>49 438,29</i>
* Henkilöstökorvaukset	-128 623,92	-137 715,68
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>19 096 249,22</i>	<i>17 584 169,42</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	3 711 109,47	3 465 298,98
* Muut henkilösivukulut	571 829,33	654 938,74
Henkilösivukulut yhteensä	4 282 938,80	4 120 237,72
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	23 379 188,02	21 704 407,14
<i>Henkilökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>		
Henkilöstökulut yhteensä	23 379 188,02	21 704 407,14

Kaupungin ja liikelaitosten henkilöstökulut yhteensä	2024	2023
euroa		
Palkat ja palkkiot	79 253 950,91	77 629 316,82
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	<i>215 064,01</i>	<i>988 675,66</i>
* Henkilöstökorvaukset	-1 041 855,05	-921 502,76
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>78 212 095,86</i>	<i>76 707 814,06</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	15 626 244,75	15 492 868,73
* Muut henkilösivukulut	2 188 448,93	2 814 376,38
Henkilösivukulut yhteensä	17 814 693,68	18 307 245,11
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	96 026 789,54	95 015 059,17
<i>Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>	<i>17 281,73</i>	<i>10 571,00</i>
Henkilöstökulut yhteensä	96 044 071,27	95 025 630,17

Kaupungin henkilöstökulut kokonaisuudessaan kasvoivat n. 1 miljoonaa euroa eli 1,06 % vuoteen 2023 verrattuna. Henkilöstön määrä väheni kokonaisuudessaan toimintavuoden aikana 1,4 HTV:ta edellisvuoteen verrattuna.

Kajaanin kaupungin ja liikelaitosten henkilötyövuodet

Tulosalueittain	2024 Yhteensä	2023 Yhteensä	Muutos 2024- 2023
Konsernin johto ja demokratiapalvelut	5,1	2,5	2,6
Hallintopalvelut	33,0	33,9	-0,9
Henkilöstöpalvelut	16,2	16,6	-0,4
Talous- ja hankintapalvelut	12,4	13,9	-1,5
Elinvoimapalvelut	35,9	35,6	0,3
Sivistystoimialan hallinto	1,0	1,0	0,0
Varhaiskasvatus	384,6	374,0	10,6
Perusopetus	460,4	451,0	9,4
Kulttuuripalvelut	92,7	95,9	-3,2
Nuorisopalvelut	23,3	24,4	-1,1
Kaukametsä	71,0	80,2	-9,2
Ympäristötekhninen hallinto	1,0	1,2	-0,2
Maankäyttö, suunn. ja viranom.toim.	38,2	38,5	-0,3
Kunnallistekniikka ja liikunta	71,6	74,0	-2,4
Tilakeskus	41,9	44,6	-2,7
Tukityöllistäminen		4,3	-4,3
Kajaanin kaupunki yhteensä	1288,3	1291,6	-3,3
Kajaanin Vesi -liikelaitos	19,1	19,0	0,1
Kajaanin Mamselli -liikelaitos	159,2	164,4	-5,2
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	342,8	335,8	7,0
Liikelaitokset yhteensä	521,1	519,2	1,9
Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	1809,4	1810,8	-1,4

Henkilötyövuosissa tapahtuneet muutokset toimialajohtajien ja liikelaitosjohtajien mukaan:

Konsernipalvelut

Konsernipalvelut-toimiala sisältää hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut, talous- ja hankintapalvelut sekä elinvoimapalvelut. Henkilöstöpalveluiden HTV-määrä sisältää pääluottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen työpanosta.

Sivistystoimiala

Sivistystoimialalla henkilöstön määrä kasvoi maahanmuuton myötä varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Varhaiskasvatuspalvelujen kysyntä on säilynyt korkeana. Yksityisen varhaiskasvatuksen paikat eivät ole täynnä, vaan asiakkaat ovat siirtyneet kunnalliseen toimintaan. Tilapäisiä varhaiskasvatusryhmiä on jouduttu ylläpitämään suunnitelmista poiketen myös 8–12/2024, lisäksi lasten tuen tarpeet ovat edellyttäneet lisäresurssia.

Perusopetuksessa htv on lisääntynyt kahdella valmistavan ryhmän opettajalla, kahdella valmistavan ryhmän ohjaajalla, integraatio-ohjaajalla Palokankaan koululle, sekä koulunkäynninohjaaja 0,4 htv Keskuskoululle.

Kansalaisopiston tuntiopettajien htv on laskettu uudella tavalla eli toteutuneiden tuntien mukaan. Aiemmin htv on ilmoitettu suunniteltujen tuntien mukaan, eli HTV on ollut isompi. Uudella laskentatavalla saadaan totuudenmukainen toteuma.

Ympäristötekkinen toimiala

Henkilötyövuosia oli 152,7 (154,7 vuonna 2021, 153,4 vuonna 2022, 158,2 vuonna 2023). Talouden sopeuttamissuunnitelman toteuttaminen on vähentänyt henkilötyövuosia jo vuoden 2024 aikana. Kuluneen tilikauden aikana on toteutettu selvityksiä palveluiden henkilöstömitoituksesta Kaukaveden palveluissa ja kiinteistöhoidon palveluissa. Kiinteistöhoidon osalta selvityksen mukaan henkilöstömitoituksessa on vajetta, jonka takia tehtäviä voi jäädä hoitamatta annetussa aikataulussa tai työn laatu voi heikentyä. Yleisesti henkilömitoitus on erittäin tiukka kaikissa palveluissa ja helpotusta tilanteeseen ei saatane ennen kuin taloudellinen tilanne kohenee pysyvästi.

Kajaanin Mamselli -liikelaitos

Mamsellin HTV:n laskun (-5,2 HTV) taustalla on Mamsellin talouden sopeuttamistoimet. Vuonna 2024 Mamsellin henkilöstökulut suhteessa liikevaihtoon olivat 45,94 %, missä laskua edelliseen vuoteen 2,5 %. Henkilötyövuosien vähentyminen tapahtui määrärajoitusten työsuhteiden päättymisten myötä.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen henkilöstövahvuus vuonna 2024 oli yhteensä 342,8 (v. 2023: 335,8) HTV 2:a, jossa on nousua edellisen vuoden tilinpäätökseen verraten 7,0 HTV 2: a. Vastaavasti HTV2 oli talousarviossa 339,8, joten toteuma on noussut 3 HTV2:ta siihen verrattuna. Nousu johtuu sijaisuusjärjestelyistä ja opiskelijoiden kasvaneista ohjauksen ja tuen tarpeista.

Kajaanin Vesi -liikelaitos

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen henkilöstömäärä oli vuonna 2024 yhteensä 19,1, josta taloussihteerin työpanosta myytiin konsernihallinnolle lähes 0,6 HTV eli vesihuoltoon käytettiin noin 18,5 HTV. Vuonna 2024 Kajaanin Veden palveluksesta poistui kaksi henkilöä, joiden työpanos täytettiin rekrytoinnein.

1.1.6 Ympäristöasiat

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen (2020) mukaan kunnan tulee antaa selvitys ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksessä. Ympäristötilinpäätös kattaa Kajaanin kaupungin toimialojen ohella Kajaanin Vesi -liikelaitosta koskevat ympäristötuotot ja -kulut sekä investoinnit. Ympäristömeno aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyä tai ehkäistä ennalta, vähentää tai korjata ympäristöhaittoja ja parantaa ympäristönsuojelua.

Alla olevaan taulukkoon on koottu kaupungin ympäristömenot, -tulot ja -investoinnit vuodelta 2024.

Ympäristötilinpäätös vuodelta 2024

Kohde	Tuotot 1 000 €	Kulut 1 000 €	Investoinnit 1 000 €
Ulkoilman- ja ilmaston suojelu			
Vesiensuojelu ja viemärlaitostoiminta	5094	3336	1073
Hulevesien hallinta			
Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	35	329	
Pilaantuneiden maiden puhdistus			
Ympäristölaitteiden poistot ja arvonalennukset		881	
Ympäristötuotot ja -kulut yhteensä	5 129	4 546	1 073
Tunnuslukuja			
Ympäristötuotot/asukas, €/asukas	141		
Ympäristökulut ml. poistot/asukas, €/asukas			
Ympäristöinvestoinnit /asukas, €/asukas		125	29
Asukasluku 31.12.2024 36 438 (ennakkotieto)			

Kohde	Tuotot 1 000 €	Kulut 1 000 €	Investoinnit 1 000 €
Ulkoilman- ja ilmaston suojelu			
Vesiensuojelu ja viemärlaitostoiminta	5094	3336	1073
Hulevesien hallinta			
Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	35	329	
Pilaantuneiden maiden puhdistus			
Ympäristölaitteiden poistot ja arvonalennukset		881	
Ympäristötuotot ja -kulut yhteensä	5 129	4 546	1 073
Tunnuslukuja			
Ympäristötuotot/asukas, €/asukas	141		
Ympäristökulut ml. poistot/asukas, €/asukas			
Ympäristöinvestoinnit /asukas, €/asukas		125	29
Asukasluku 31.12.2024 36 438 (ennakkotieto)			

Ympäristönsuojeluviranomainen

Ympäristönsuojelun viranomaistehtäviä hoiti vuonna 2024 kolme ympäristönsuojelutarkastajaa.

Ympäristönsuojelun viranhaltijoiden työ painottuu viranomaistehtävien hoitoon, kuten lupahakemusten, ilmoitusten ja rekisteröintien käsittelyyn, viranomaislausuntoihin ja valitus- ja muiden valvonta-asioiden käsittelyyn, lain edellyttämien laitosten määräaikaistarkastuksiin sekä muihin välttämättömiin tarkastuksiin. Lisäksi viranhaltijat toimivat tarvittaessa ympäristönsuojelun asiantuntijoina kaupungin muille organisaatiolle ja kunnan ympäristönsuojelun asiantuntijoina muiden organisaatioiden työryhmissä, projekteissa yms. tehtävissä.

Ympäristölupia, maa-aineslupia, ilmoituksia ja toiminnan rekisteröintejä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään käsiteltiin 16 kappaletta. Muita ilmoituksia käsiteltiin kuusi kappaletta.

Haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn puhdistusvaatimusten siirtymäaika viemäriverkostojen ulkopuolisilla

alueilla päättyi 31.10.2019. Kunta voi kuitenkin hakemuksesta myöntää ranta- ja pohjavesialueilla määräaikaisen poikkeamisen enintään viideksi vuodeksi kerrallaan, mikäli ympäristökuormitus on huomattavan vähäinen tai käsittelyjärjestelmän parantaminen on kustannuksiltaan kiinteistön haltijalle kohtuutonta. Vuonna 2024 näitä poikkeamishakemuksia ei ollut käsitelty.

Vesihuoltolain mukaisia vapautushakemuksia vesihuollon verkostoihin liittymisestä käsiteltiin kaksi kappaletta.

Ympäristönsuojelulain velvoittaman säännöllisen valvonnan järjestämiseksi on hyväksytty ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma vuosille 2021–2025. Valvontakohteiden määräaikaistarkastuksia varten hyväksytään vuosittain valvontaohjelma, jonka mukaiset tarkastukset ovat maksullisia. Muista tarkastuksista ei voi periä maksua. Lisäksi ympäristönsuojeluviranomaiselle tulee maksutuloja ympäristö- ja maa-aineslupamaksuista.

Määräaikaistarkastuksia suunniteltiin vuonna 2024 tehtävän 40 kohteella, joista 31 toteutui. Kohteisiin, joissa ei ollut luvan mukaista toimintaa, ei tehty tarkastusta. Valvontasuunnitelmaan kuuluvia luvanvaraisia ja rekisteröityjä kohteita oli vuonna 2024 yhteensä 101. Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen edustajat osallistuivat 15 Kainuun ELY-keskuksen valvomassa kohteessa tehtyyn määräaikaistarkastukseen.

Ympäristönsuojeluyksikölle kuuluu myös maa-ainesten ottolupien valvonta. Vuosittain tarkastettavia maa-ainesten ottoalueita oli vuonna 2024 Kajaanin alueella 20 kappaletta. Valvonnasta peritään ympäristötekniikan lautakunnan hyväksymän taksan mukainen vuotuisen ottomäärään perustuva maksu.

Ympäristönsuojeluyksikköä ovat vuonna 2024 työllistäneet roskaamiseen ja jätteiden varastointiin sekä melu- ja tärinävalituksiin liittyvät tapaukset. Lisäksi rakennusvalvonnan kanssa pidettiin yhteinen ympäristökatselmus Purolan ja Puistolän alueilla. Katselmuksia on tarkoitus jatkaa tulevina vuosina tältä kerralta saatujen kokemusten pohjalta.

Ympäristönsuojelua on vuoden 2024 aikana työllistäneet myös useat pitkäkestoiset ja haasteelliset luvitus- ja valitusprosessit, mikä näkyy osittain suoritustiedoissa.

Lupien ja tarkastusten lisäksi ympäristönsuojeluyksikkö valmistelee lausuntoja muille viranomaisille, erityisesti Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle ja Kainuun ELY-keskukselle. Ympäristönsuojelun asiantuntijat ovat olleet mukana mm. Kainuun Liiton vetämässä Kainuun ilmasto- ja ympäristöasiain neuvottelukunnassa sekä Kainuun ELY-keskuksen vetämässä Kainuun vesienhoidon yhteistyöryhmässä, Kainuun Helmi-yhteistyöryhmässä ja Kainuun jätealan yhteistyöryhmässä.

Ympäristönsuojelun viranhaltijat ovat vuonna 2024 osallistuneet asiantuntijoina noin 85 kokoukseen ja yhteistyöneuvotteluun. Tuulivoimaan ja Terrafamen kaivostoimintaan liittyvät YVA-asiat työllistivät edelleen vuonna 2024, samoin myös aurinkovoima-, datakeskus- sekä sähkönsiirtoon ja -varastointiin liittyvät hankkeet.

Kajaanin Vesi -liikelaitos vastaa kaupungissa mm. vedenhankinnasta sekä jätevesien viemäroinnistä ja käsittelystä. Pohjavedensuojelu on elinehto hyvänlaatuiselle pohjavedelle. Toisaalta pohjavedenoton määrän tulee olla kestävässä suhteessa pohjaveden muodostumiseen.

Vuonna 2024 Kajaanin Vesi täytti kaikki sille ympäristöluvista neljännesvuosittaisiksi asetetut vaatimukset jätevedenpuhdistuksen suhteen, vaikka viemäriverkoston ylivuotoja Otanmäki-Kajaani siirtoviemärin kapasiteettiin nähden runsaiden sulamisvesien takia oli yhteensä noin 19 500 m³. Pohjavedenoton kuukausittain seurattavissa maksimiottomäärissä (96 kpl) ei ollut ylityksiä.

Kajaanin Vesi käsitteli vuonna 2024 jätevesiä 3 200 991 m³, josta laskutettiin 1 762 782 m³ eli käyttömaksuina 3 973 408,84 euroa (alv 0 %). Laskutettu jätevesimäärä sisälsi omalta toiminta-alueelta viemäroittujen asutuksen jätevesien lisäksi viemäriosuuskuntien jätevesiä 129 882 m³. Sako- ja umpikaivolietettä vastaanotettiin 9 277 m³ ja niistä laskutettiin 84 388,52 euroa (alv 0 %). Jätevesiviemäriverkostoa saneerattiin noin 1,3 km vuonna 2024.

Ympäristönsuojelun suoritustietoja 2018–2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Käsitellyt lupahakemukset ja -ilmoitukset	20	30	40	35	25	16	16
Lausunnot	10	11	12	15	11	15	20
Tarkastukset	128	109	64	105	151	165	131
Yhteensä	158	150	116	155	187	196	167

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot annetaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpito- ja taloudellisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi.

Kajaanin kaupunki noudattaa omassa ohjeistuksessaan Kuntaliiton mallisääntöjä ja ohjeita. Kaupungin ohjeet ja säännöt löytyvät intranetistä ja ovat kaikkien työntekijöiden saatavilla. Viranhaltijan yleisistä velvollisuuksista säädetään kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa. Virkarikoksista, mukaan lukien lahjusrikokset, säädetään rikoslain 40 luvussa. Rikoslain 40 luvun lahjusrikossäännökset koskevat kunnan viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. Kunnan työntekijän yleisistä velvollisuuksista säädetään työsopimuslain 3 luvun 1 §, jonka nojalla työntekijän on tehtävä työnsä huolellisesti noudattaen niitä määräyksiä, joita työnantaja antaa toimivaltansa mukaisesti työn suorittamisesta.

Kajaanin kaupungilla on käytössä Kajaanin kaupungin eettisen toiminnan ohjeistus. Ohjeistus sisältää hyvän hallinnon lainsäädännöllisen perustan ja vaatimukset, esteellisyysääntelyn ja muuta ohjeistusta. Erityisesti huomiota kiinnitetään eettiseen toimintaan hankinnoissa ja maankäytössä, joissa korruptio ja muu epäeettinen toiminta on todennäköisintä ja sen taloudelliset vaikutukset merkittäviä. Ohjeessa annetaan esimerkinomaisia toimintaohjeita mm. siitä, onko lahjojen ja muun huomaavaisuuden vastaanottaminen sallittua ja hyväksyttävää sekä miten tulee itse tunnistaa epäeettisen toiminnan rajat ja toimia niiden suhteen oikealla tavalla. Eettistä toimintaa vahvistavina ja valvontatoimina tuodaan esille mm. sisäinen valvonta, sidonnaisuusilmoitukset ja sivutyöilmoitukset.

Kaupungin kaikki julkiset luottamuselinten ja viranhaltijoiden päätökset löytyvät kaupungin internetsivuilta. Kajaanin kaupungin hankintaohjelma on päivitetty vuosille 2023–2026 ja hankintoihin liittyen järjestetään erillisiä info-tilaisuuksia, joihin tavaroiden ja palveluiden toimittajat voivat osallistua. Kaupunki julkaisee verkkosivuillaan myös avointa dataa henkilöstön, paikkatiedon ja taloustietojen osalta.

1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Perusta

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan kunnan ja kuntakonsernin on toimintakertomuksessaan arvioitava toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä, epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä.

Yleistä riskiympäristöstä ja epävarmuustekijöistä

Riski ympäristö näyttyy erittäin haastavana sekä lyhyellä, että pitkällä aikavälillä tarkasteltuna. Viimeisen vuoden aikana useat konfliktit ovat laajentuneet ja kärjistyneet. Samalla lukuisat sään ääri-ilmiöt ovat voimistuneet ilmastomuutoksen myötä. Pitkän aikavälin riskiympäristössä korostuvat ilmastomuutokseen ja siihen kytkeytyvien riskien vaikutukset. Yhteiskunnallinen ja poliittinen polarisaatio on levinnyt laajalle ja teknologinen kehitys on jatkunut vauhdilla. Tämä kehitys on nopeuttanut väärän ja harhaanjohtavan tiedon leviämistä.

Kansainvälisten asiantuntija-arvioiden mukaan vuonna 2025 geopoliittiset riskit, kuten aseelliset konfliktit ja geotaloudellinen vastakkainasettelu, aiheuttavat merkittävää epävarmuutta. Lisäksi sään äärimmäiset ilmiöt sekä väärän ja harhaanjohtavan tiedon leviämisen vaikutukset korostuvat entisestään.

Turvallisuusympäristössä tapahtuneitten pysyvien muutosten takia yhteiskunnallisen varautumistyön ja valmiussuunnittelun merkitys korostuu tulevaisuudessa.

Toimintaympäristön muutokset ja taloudellisten resurssien niukkuus aiheuttavat epävarmuutta ja vaikuttavat toiminnan kehittämiseen. Kaupungin palvelut on vuonna 2024 tuotettu normaalisti ja merkittäviä supistuksia palvelujen tuotannossa ei ole kuitenkaan jouduttu tekemään.

Strategisia riskejä

Strategiset riskit ovat riskejä, jotka liittyvät Kajaanin kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin sekä niihin kohdistuviin sisäisiin tai ulkoisiin epävarmuustekijöihin. Strategiset riskit liittyvät tyypillisesti (liike-)toimintapäätösten tekemiseen, resurssien allokontiin, johtamisjärjestelmiin ja kykyyn reagoida toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Kaupungin toimintaan liittyviä strategisia riskejä ovat esimerkiksi strategisten tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit kuten väestö- ja työpaikkamuutokset, toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat riskit, palvelujen järjestämistapoihin liittyvät riskit, lainsäädäntömuutokset sekä laajavaikutteiset ilmasto- ja ympäristömuutokset.

Yleinen geopoliittinen tilanne aiheuttaa merkittävää epävarmuutta. Infraan, päätöksentekoon ja tietoturvaan liittyvät hybridivaikuttamisen riskit ovat kasvaneet. Palvelutuotannossa on varauduttava ja ylläpidettävä jatkuvuudenhallinnan käytänteitä.

Kaupungin väestömäärän ja väestörakenteen negatiivinen kehitys, sekä huoltosuhteen heikkeneminen ovat merkittävä riski. Riskin toteutumista ja mahdollisia muutoksia riskin muutosnopeuteen liittyen täytyy seurata, jotta kaupungin palvelurakenteita saadaan suhteutettua väestöpohjan muutoksiin nähden riittävästi. Ennakoitua nopeamat muutokset voivat aiheuttaa nopeita muutostarpeita myös kaupungin palvelurakenteissa.

Elinkeinoelämän kehitys ja alueen elinkeinorakenne vaikuttavat työllisyyteen, muuttoliikkeeseen, investointeihin, rakentamiseen ja väestön hyvinvointiin. Elinkeinoelämässä tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa muun muassa verotulojen kehitykseen ja työllisyyteen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin. Viimevuosina keskeiseksi riskiksi Kainuussa ja Kajaanissa on noussut osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet. Kyseessä on merkittävä riski alueen elinkeinoelämälle ja Kajaanin kaupungille.

Kajaanin alueen energiainfraa kehitetään merkittävässä määrin tulevina vuosina. Kaukolämpötuotantoa uudistetaan ja kehittämisessä tehdään rinnakkain uutta ja ajetaan alas vanhaa tuotantoa. Kaupungin sopimus Kainuun voiman 50 % omistusosuudesta päättyy vuonna 2025 Loisteen kanssa. Riskinä on, että vanhan tuotannon lopettamisesta aiheutuu huomattavia taloudellisia vaikutuksia kaupungille. Kaukolämmön uusien tuotantotapojen ennakoidaan kuitenkin mahdollistavan huomattavaa tuotantokustannusten tehostumista.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät markkinahintojen muutoksiin, rahoitusvarojen riittävyyteen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä sekä vastapuolien kykyyn täyttää taloudelliset velvoitteensa. Kaupungin toimintaan liittyviä taloudellisia riskejä ovat muun muassa verotulojen ja valtionosuuksien muutokset, rahoitus- ja korkoriskit, investointiriskit, takaus- ja vakuutusriskit, hyödykehintariskit, hinnoittelu sekä maksuvalmiusriskit (lyhyt- ja pitkäaikaisrahoitukset).

Valtionosuuksiin kohdistuvat merkittävät leikkaukset, valtionosuusjärjestelmän kautta rahoitettavat uudet palvelukokonaisuudet ja valtionosuusjärjestelmän perusrakenne ja uudistaminen muodostavat riskiä Kajaanin kaupungille. Ammatillisen koulutukseen ja kulttuuritoimintoihin kohdistuvat valtionosuusleikkaukset aiheuttavat välittömiä palveluiden sopeuttamistarpeita. Riskinä on myös, että TE palveluiden ja työttömyysetuuskulujen rahoitus ei ole riittävällä tasolla. Valtionosuuksien kertymään vaikuttaa voimakkaasti lasten ja nuorten määrän laskeva kehitys, jolloin

myös valtionosuuksien määrä laskee ja paine palveluverkon sopeuttamisen kasvaa.

Verotuloissa tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa myös olennaisesti kaupungin talouteen. Yleisen talouskehityksen arvioidaan ponnistavan kasvuun vuonna 2025, mutta toisaalta on vielä merkkejä myös taantuman pitkittymisestä ja työllisyystilanteen heikkenemisestä. Yhteisöveron osalta Kajaanin osuus säilyy ennakkotietojen perusteella vahvana vuoden 2025 osalta, mutta yhteisöveron jako-osuus vuodelle 2026 voi pudota merkittävästi, kun poikkeava v. 2022 yhteisöveropotti ei vaikuta enää laskentaan. Kiinteistöverokertymiin ja kaivosveroon liittyy positiivista riskiä ylöspäin.

Hintojen nousu on Suomen osalta hidastunut selvästi ja korot ovat vahvassa laskussa FED:n ja EKP:n laskiessa ohjauskorkoja syksyn 2024 aikana. Kaupungin kustannuskehitykseen painetta voi aiheutua, mikäli emme onnistu sopeuttamisohjelman mukaisissa toimissa tai kunta-alan ansiot kehittyvät arvioitua korkeammalla tasolla. Talouden tasapainoon liittyvien riskienhallinnassa oikein mitoitettujen sopeuttamistoimenpiteiden ja palveluiden rakenteellisten muutosten toteuttaminen ennakoivalla otteella ovat keskiössä.

Sijoitustoimintaan liittyy aina riskejä ja riskinotto on välttämätöntä, jotta asetetut tuottotavoitteet voidaan saavuttaa pidemmällä tarkasteluvälillä. Varainhoidossa noudatetaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä sijoitustoiminnan linjauksia ja kaupunginhallituksen hyväksymää sijoitussuunnitelmaa. Kaupunki pyrkii hallitsemaan sijoitustoiminnan kokonaisriskitasoa ja epävarmuustekijöitä hajauttamalla, sijoittamalla pääosin likvideihin tiheästi noteerattuihin arvopapereihin ja huomioimalla valuutta-, maa- ja toimialariskejä. Hajautusta tehdään sijoittamalla eri omaisuuslajeihin, sijoittamalla eri varainhoitajien sijoitustuotteisiin ja jakamalla sijoituksia erilaisiin instrumentteihin omaisuuslajien sisällä.

Operatiivisia riskejä

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan kaupungin päivittäistä toimintaa, johtamista, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä. Operatiiviset riskit ovat tyypillisesti seurauksena tapahtumasta, joka aiheutuu riittämättömistä tai toimimattomista sisäisistä prosesseista, järjestelmistä tai ihmisistä. Operatiiviset riskejä ovat esimerkiksi organisaatioon ja johtamiseen liittyvät riskit, tietoturvallisuusriskit, prosessiriskit, toiminnan keskeytysriskit, projekti- ja hanketoiminnan riskit, sopimus- ja vastuuriskit, varautumiseen ja kriisitilanteisiin liittyvät riskit, sekä lain vastaiseen toimintaan ja väärinkäyttöihin liittyvät riskit.

Kaupungin merkittävimmät operatiiviset riskit ovat luonteeltaan henkilöstöriskejä ja ne liittyvät henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin, sekä osaavan työvoiman saatavuuteen. Henkilöstön sairastavuuden lisääntyminen ja mahdollinen poissaolojen kasvu voivat vaikeuttaa palvelutuotantoa. Henkilöstön saatavuuteen liittyvät riskit ovat pysyneet korkeina ja osaavan henkilöstön saatavuudessa voi ilmetä merkittäviä haasteita. Riski on edelleen korkea esimerkiksi perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen opettajien osalla ja edellä mainittujen lisäksi riski on kasvanut myös muiden ammattiryhmien osalta. Henkilöstön ikääntyminen ja työssä jaksaminen ovat edelleen keskeisiä haasteita vuonna 2025.

Tietoturvallisuuteen kohdistuvien riskien todennäköisyys on kasvanut ja kohenneeseen uhkatasoon on pyritty vastaamaan toimintaa kehittämällä ja ottamalla käyttöön uusia teknisiä ratkaisuja.

Vahinkoriskejä

Vahinkoriskit ovat Kajaanin kaupunkikonsernin sisällä tai toimintaympäristössä tapahtuvia virheitä, toimintahäiriöitä ja onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vahinkoa tai menetyksiä. Vahinkoriskit kohdistuvat usein tiettyyn kohteeseen. Vahingon mahdollisuus sekä seuraukset ovat etukäteen tiedossa, mutta vahingon todennäköisyyttä ei tiedetä. Vahinkoriskit kohdistuvat yleensä asiakkaiden, henkilöstön tai ympäristön turvallisuuteen sekä omaisuuteen. Vahinkoriskien hallintaan liittyy keskeisesti vakuutusturva, jonka on oltava riittävän kattavalla tasolla.

Henkilöturvallisuuteen liittyvät riskit voivat kohdistua sekä omaan omaan henkilöstöön että kaupungin palveluiden piirissä oleviin asiakkaisiin. Henkilöturvallisuusriskit muodostuvat esimerkiksi tapaturmista, uhkatilanteista sekä asiakkaisiin liittyvistä turvallisuuspoikkeamista. Tapaturmat voivat kohdistua kaupungin henkilöstöön, luottamushenkilöihin, asiakkaisiin, oppilaisiin ja opiskelijoihin. Tyypillisesti nämä ovat erilaisia työhön, työmatkoihin tai opiskeluun

liittyviä tapaturmia. Työtapaturmien varalle kaupungilla on lakisääteinen työtapaturma- ja ammattitautivakuutus, jota täydennetään vapaaehtoisella tapaturmavakuutuksella sekä matkavakuutuksella.

Tulipaloihin ja muihin suurvahinkoihin liittyvät riskit, ovat todennäköisyydeltään pieniä, mutta toteutuessaan saattavat aiheuttaa vakavia vahinkoja ihmisille, ympäristölle, kiinteistöille sekä palvelutuotannolle. Riskiä hallitaan esimerkiksi kiinteistökohtaisten pelastussuunnitelmien ja säännöllisen harjoittelun avulla.

Poikkeukselliset luonnonolosuhteet voivat vaikuttaa kaupungin toimintaan monella tavalla. Erilaiset sään ääri-ilmiöt voivat aiheuttaa kiinteistö-, henkilö ja omaisuusvahinkoja tai niistä voi seurata muita ylimääräisiä kustannuksia. Kovat pakkasjaksot, varsinkin pitkittyessään, voivat aiheuttaa lämmityskustannusten nousua. Lisäksi esimerkiksi vesihuoltojärjestelmät ovat alttiita poikkeuksellisille luonnonolosuhteille. Riskienhallinnassa keskeistä onkin varautuminen mahdollisiin häiriötilanteisiin. Kaupunki varautuminen häiriötilanteisiin perustuu varautumissuunnitelmaan.

Kaupungin vakuutusturva on kilpailutettu vuonna 2020 ja uudet vakuutus sopimukset astuivat voimaan pääosin 1.1.2021. Kilpailutuksen yhteydessä on pyritty varmistamaan vakuutusten riittävä kattavuus suhteessa hyväksyttyyn riskitasoon. Vakuutusturvan kattavuutta on arvioitu ja laajennettu vuoden 2024 lopulla työ- ja elinkeinopalveluihin liittyvien muutosten takia. Kaupungin vakuutusturvan kilpailuttaminen vahinkovakuutusten osalta tulee ajankoh-
taiseksi tänä vuonna.

1.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kajaanin kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 26.9.2022.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että Kajaanin kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan Kajaanin kaupungissa yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset viranhaltijat ja esihenkilöt pyrkivät varmistamaan, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan

Sisäisen valvonnan osatekijät jaotellaan Kajaanin kaupungissa seuraavasti:

1. päätöksentekoprosessin sisäinen valvonta,
2. henkilöstöasioiden sisäinen valvonta,
3. taloussuunnittelun sisäinen valvonta,
4. kirjanpidon ja maksuliikenteen sisäinen valvonta,
5. talousraportointi,
6. omaisuuden hallinnoinnin sisäinen valvonta,
7. tietohallinnon ja tietoturvan sisäinen valvonta,
8. avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen sekä
9. valtionavustusten hakeminen
10. sopimushallinta
11. hankkeiden (projektien) hallinnointi

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Kajaanin kaupungin riskienhallintaprosessi perustuu riskin tunnistamiseen ja kuvaamiseen, riskin toteutumisen vaikutusarviointiin (merkittävyyteen) ja riskin toteutumisen todennäköisyyteen, mahdollisuuteen hallita riskiä eri menetelmillä (valvonta) sekä riskeistä

raportoimiseen ja riskien seurantaan.

Riskien tunnistaminen on tärkeää. Toiminnassa esiintyvät vaaratekijät yksilöidään, nimetään ja raportoidaan ylemmälle toimielimelle. Todetut riskit arvioidaan ja asetetaan toteutumisen todennäköisyyden ja riskien olennaisuuden mukaan tärkeysjärjestykseen, minkä jälkeen on määriteltävä riskien hallinnan keinot.

Kajaanin kaupungissa riskit on jaoteltu strategisiin, rahoituksellisiin, toiminnallisiin ja vahinkoriskeihin.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Kajaanin kaupungin riskienhallintaprosessi perustuu riskin tunnistamiseen ja kuvaamiseen, riskin toteutumisen vaikutusarviointiin (merkittävyyteen) ja riskin toteutumisen todennäköisyyteen, mahdollisuuteen hallita riskiä eri menetelmillä (valvonta) sekä riskeistä raportoimiseen ja riskien seurantaan.

Riskien tunnistaminen on tärkeää. Toiminnassa esiintyvät vaaratekijät yksilöidään, nimetään ja raportoidaan ylemmälle toimielimelle. Todetut riskit arvioidaan ja asetetaan toteutumisen todennäköisyyden ja riskien olennaisuuden mukaan tärkeysjärjestykseen, minkä jälkeen on määriteltävä riskien hallinnan keinot.

Toteutuneet merkittävimmät riskit

Valtionosuuksiin vuodelle 2025 kohdistuneet rahoitusleikkaukset vaikuttivat ammatilliseen koulutukseen ja kulttuuritoimintoihin ja aiheuttivat välittömiä palveluiden sopeuttamistarpeita.

Alkuperäisessä talousarviossa vuodelle 2024 henkilöstökulut oli arvioitu alakanttiin. Henkilöstösuunnittelun lähtötietona olleet mediaanipalkat olivat osittain euromääräisesti alimitoitettuja ja myös henkilöstömäärän arvio oli osittain alakanttiin. Henkilöstösuunnittelu vuodelle 2025 korjattiin perustuvaksi keskiarvopalkkoihin, lähtötietojen oikeellisuus varmistettiin ja henkilöstömäärää arvioitiin edelleen tarkemmin.

Henkilöstön saatavuudessa on ollut haasteita ja erityisesti tämä korostuu opettajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kohdalla. Varsinkin varhaiskasvatuksessa tämä on aiheuttanut, että kelpoista henkilöstöä ei ole saatu tarpeeksi ja paikkoja joudutaan täyttämään ei-kelpoisilla työntekijöillä. Osaamisvaje heikentää muun henkilöstön ja työyhteisöjen jaksamista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittämien

Riskienhallinnan seuranta varten kaupungilla on käytössä Granite –riskienhallintajärjestelmä. Järjestelmässä ylläpidetään kaupungin riskimatriisia ja tämän lisäksi järjestelmää käytetään työturvallisuuteen liittyvien riskien tunnistamiseen ja arviointiin, työsuojeluun liittyvien, läheltä piti -ilmoitusten sekä muiden turvallisuushavaintojen dokumentointiin ja käsittelyyn.

Riskienhallintaa on kehitetty vuonna 2020 tehdyn sisäisen tarkastuksen yhteydessä laadittuun tarkastuskertomukseen sisältyvän toimenpideohjelman mukaisesti. Jatkokehittämistarpeita on tunnistettu riskienhallinnalle asetettujen tavoitteiden määrittelyssä ja riskienhallintaprosessien tuottaman tiedon laadun, sekä prosessien kattavuuden osalta.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje päivitettiin riskienhallinnan osalta keväällä 2021. Päivityksellä yhdenmukaistettiin riskienhallintaprosessia ja raportointikäytänteitä eri toimialojen ja liikelaitosten välillä. Ohjetta päivitettiin uudelleen syksyllä 2022, jonka yhteydessä määriteltiin tarkemmin projektien ja hankkeiden riskienhallintaa.

Sisäisen valvonnan osalta taloussuunnitelma-asiakirjaan on otettu vuodesta 2019 alkaen erilliseksi seurannan kohteeksi toimialojen ja liikelaitosten sisäisen valvonnan suunnitelmat. Suunnitelmiin on määritelty talousarviovuoden sisäisen valvonnan painopisteet ja toimenpiteet.

Selonteko sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Tarkastussuunnitelman mukaisesti sisäisen tarkastuksen kohteena vuonna 2024 oli projektisalkun hallinta. Tarkastuksessa kartoitettiin ja arvioitiin Kajaanin kaupungin projektinhallinnan elinkaaren johtamista keskeisten vaiheiden osalta sekä näihin liittyviä prosesseja ja kontroleja.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset erät eli tuotoista ja kuluista on eliminoitu organisaatioiden sisäiset erät. Merkittävimmät ko. eliminoidut erät ovat sisäiset vuokrat.

Viralliseen tuloslaskelmaan sisältyvät kaupungin lisäksi liikelaitokset ja tuloksesta on eliminoitu pois kaikki peruskaupungin ja liikelaitosten keskinäiset tilikauden aikaiset taloustapahtumat.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä, keskinäiset erät eliminoitu

TULOSLASKELMA, 1000 €

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	13 635	15 562
Maksutuotot	3 183	2 942
Tuet ja avustukset	4 792	5 436
Muut toimintatuotot	9 765	9 670
Toimintatuotot	31 376	33 609
Valmistus omaan käyttöön	557	636
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-78 212	-76 708
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-15 698	-15 493
Muut henkilösivukulut	-2 116	-2 814
Palvelujen ostot	-34 936	-35 958
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-15 380	-15 390
Avustukset	-5 342	-6 074
Muut toimintakulut	-6 993	-7 039
Toimintakulut	-158 679	-159 477
TOIMINTAKATE	-126 746	-125 232
Verotulot	85 404	81 992
Valtionosuudet	50 202	47 176
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	93	302
Muut rahoitustuotot	17 352	24 451
Korkokulut	-1 536	-2 401
Muut rahoituskulut	-3 172	-5 101
Rahoitustuotot ja -kulut	12 737	17 250
VUOSIKATE	21 596	21 186
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 295	-15 895

Arvonalentumiset	-3 027	-2 405
Poistot ja arvonalentumiset	-18 322	-18 300
TILIKAUDEN TULOS	3 274	2 886
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-11 356	92
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	10 848	405
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	5
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 766	3 388
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19,8	21,2
Vuosikate/Poistot, %	118	116
Vuosikate, euroa/asukas	593	581
Asukasmäärä	36 438	36 492

Tunnuslukujen selitykset

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Kuntayhtymässä, jossa verorahoitusta ei ole, toimintakatteen on oltava ylijäämäinen.

Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta sekä oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja rahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulo- ja rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisien investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulo- ja rahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulo- ja rahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonalaiset investoinnit. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulo- ja rahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen kohdan 7.3 Muut eriytetyt laskelmat mukaan on esitettävä kilpailulain edellyttämä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista lain edellyttämän tuloslaskelman yhteydessä.

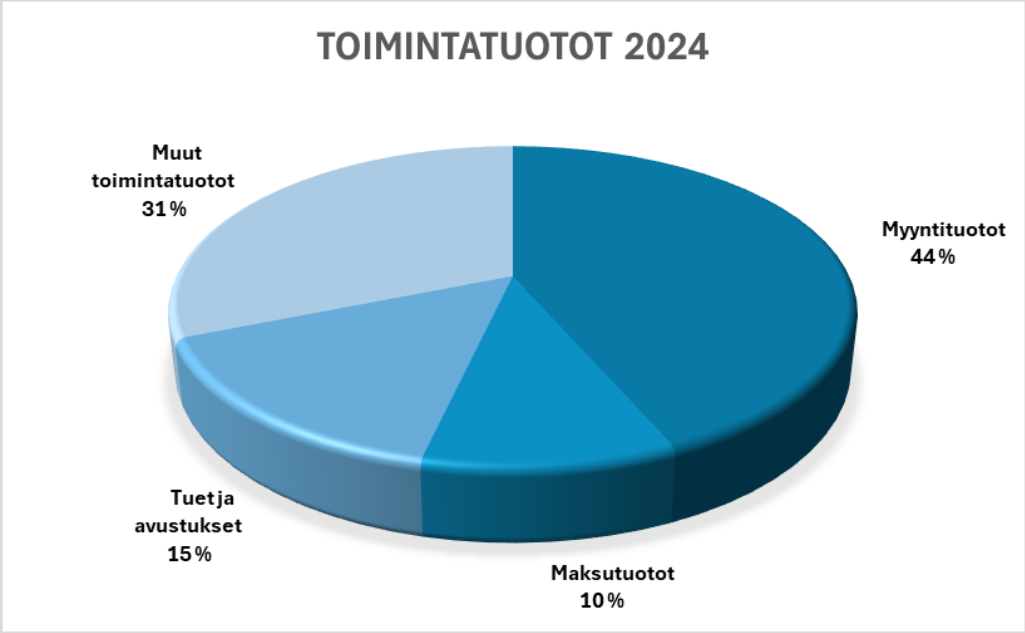
Tuotot

Kajaanin kaupungin ja liikelaitosten tuottojen (verotulot, valtionosuudet, toiminta- ja rahoitustuotot) kokonaismäärä oli yhteensä 184,4 milj. euroa vuonna 2024. Kyseisten erien määrä pieneni edellisestä vuodesta 3,1 milj. euroa (1,66 %).

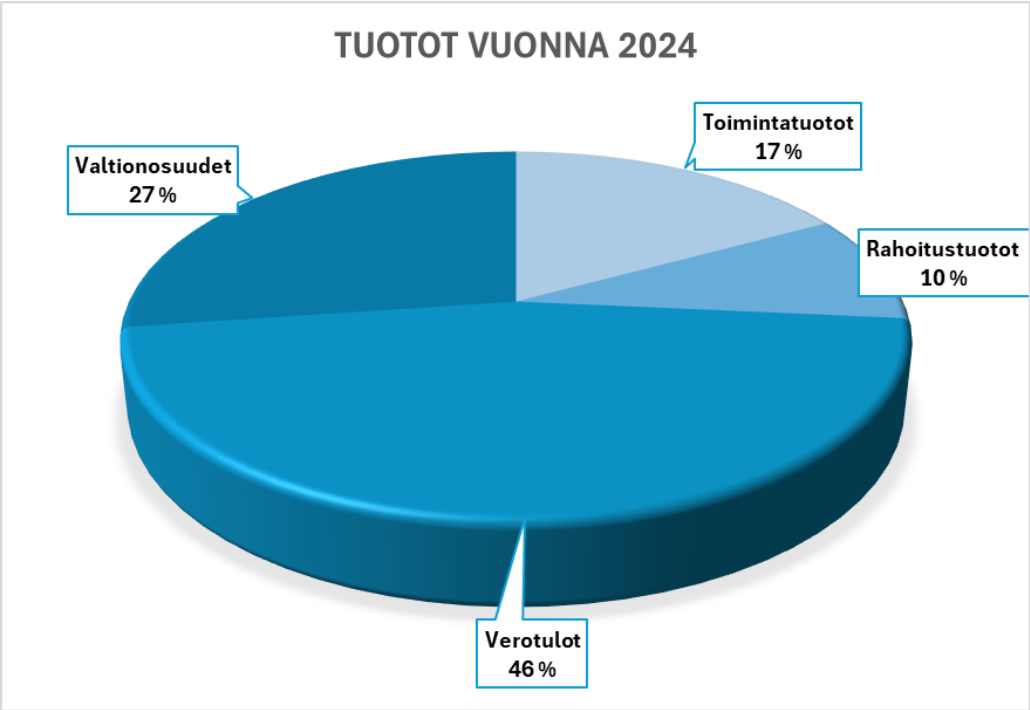
Käyttötalouden ulkoisia toimintatuottoja kertyi 31,4 milj. euroa, toimintatuotot pienenevät edellisvuoteen verrattuna 2,2 milj. euroa (6,65 %). Toimintatuotoista merkittävimmän osan muodostavat myyntituotot 13,6 milj. euroa sekä muut toimintatuotot 9,8 milj. euroa, joista vuokratuottojen osuus on n. 9 milj. euroa.

Verotuloja kertyi 85,4 milj. euroa ja ne kasvoivat 3,4 milj. euroa (4,16 %). Valtionosuuksia kertyi 50,2 milj. euroa ja ne kasvoivat 3 milj. euroa (6,41 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Verorahoitus kasvoi yhteensä 6,4 milj. euroa (4,98 %).

Rahoitustuottoja kertyi yhteensä 17,4 milj. euroa, josta korkotuottoja 0,09 milj. euroa ja muita rahoitustuottoja 17,35 milj. euroa. Rahoitustuotot sisälsivät sijoitusten myyntivoittoja 7,6 milj. euroa. Kajaanin kaupungin tytäryritys Loiste Oy maksoi osinkoja 3,0 milj. euroa. Rahoitustuottojen määrä pieneni 7,3 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Kuva: Toimintatuottojen jakauma 2024.

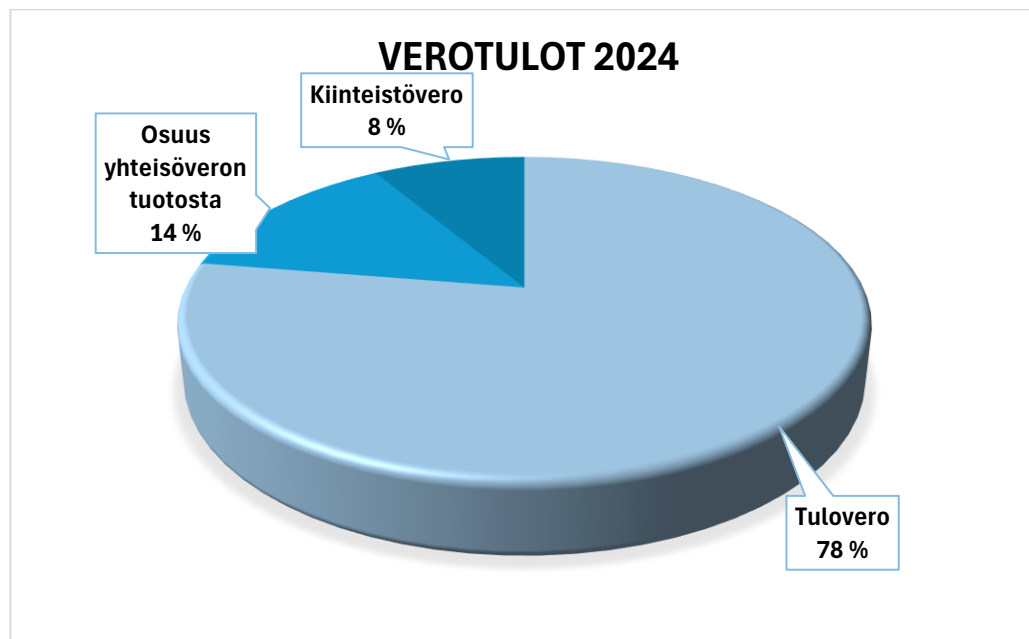
Kuva: Kokonaistuottojen jakauma 2024.

Verotulot verolajeittain

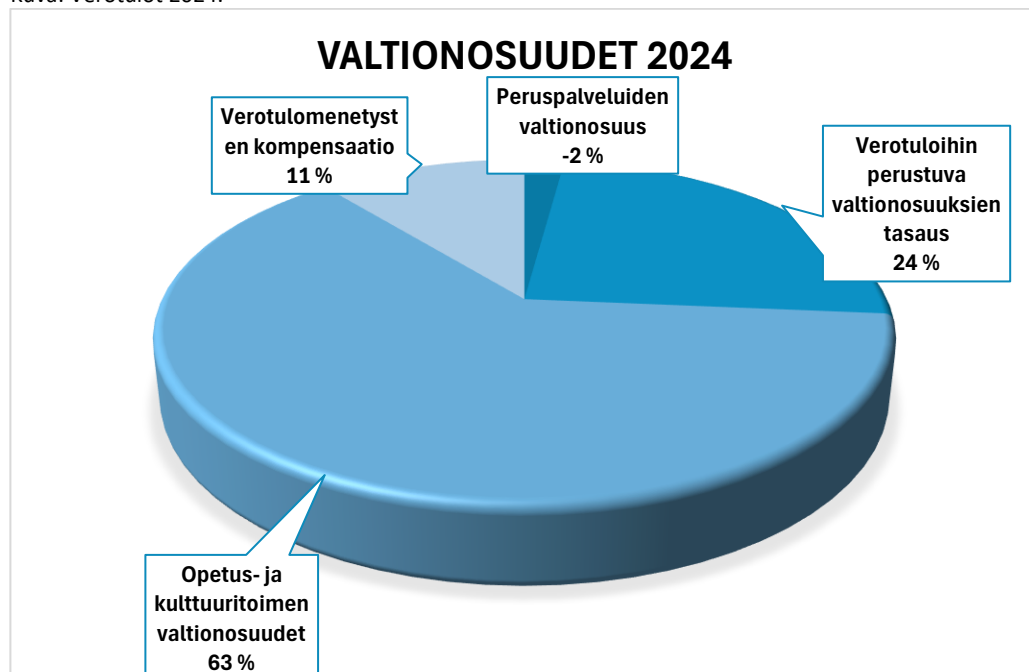
	2024	2023
Tulovero	66 253 603	64 29 7285
Osuus yhteisöveron tuotosta	7 319 236	6 6335 010
Kiinteistövero	11 830 724	11 359 796
Yhteensä	85 403 563	81 992 091

Valtionosuudet

	2024	2023
Peruspalveluiden valtionosuus	-1 113 596	-2 993 411
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus	12 709 212	13 122 864
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	32 887 805	31 139 384
Verotulomenetysten kompensatio	5 718 120	5 907 012
Yhteensä	50 201 541	47 175 849
siitä:		
Liikelaitoksille välitetyt	35 871 389	33 954 613
Peruskunnan valtionosuudet	14 330 152	13 221 236

Kuva: Verotulot 2024.

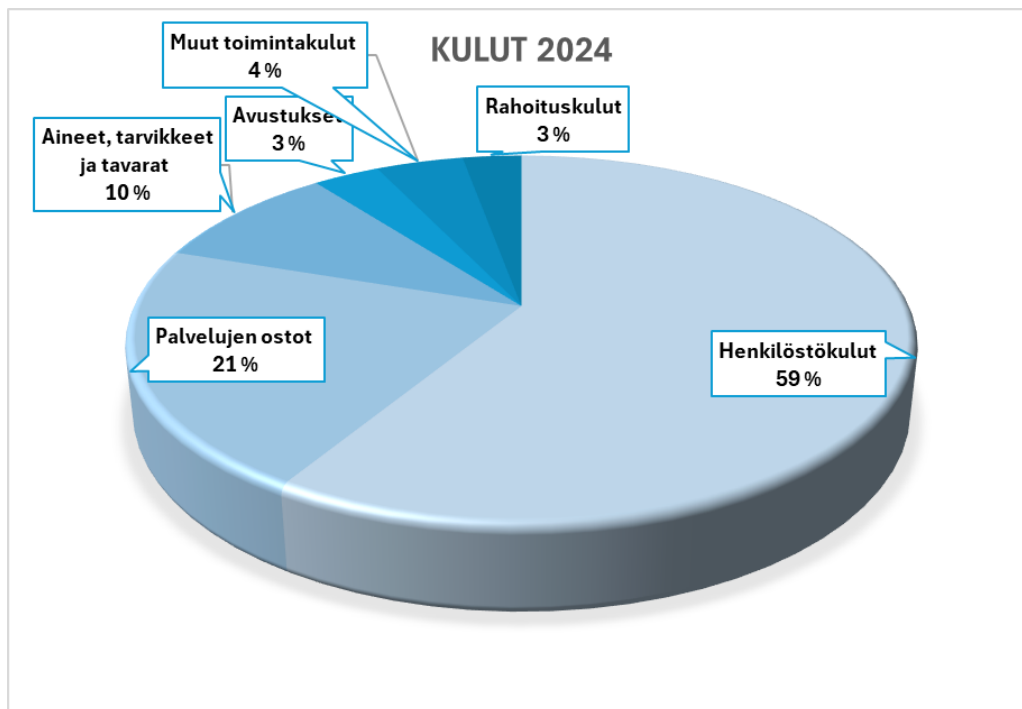
Kuva: Valtionosuudet 2024.

Kulut

Kajaanin kaupungin käyttötalous- ja rahoituskulujen kokonaismäärä oli yhteensä 162,8 milj. euroa vuonna 2024. Kokonaiskulujen määrä pienin edellisvuodesta 3,5 milj. ja 2,11 %. Kokonaiskuluista on vähennetty erä Valmistus omaan käyttöön.

Käyttötalouden ulkoiset toimintakulut olivat yhteensä 158,1 milj. euroa. Erästä on vähennetty Valmistus omaan käyttöön. Toimintakulut pienenevät edellisvuodesta 0,8 milj. euroa ja 0,45 %. Toimintakulujen merkittävimmät kulu-erät olivat henkilöstökulut 96 milj. euroa. Henkilöstökulut kasvoivat edellisestä vuodesta n. 1 milj. euroa (1,06 %).

Rahoituskulujen osuus oli 4,7 milj. euroa, niiden osuus pieneni edelliseen vuoteen 2,8 milj. euroa. Korkokulujen osuus oli 1,5 milj. euroa, ne pienenevät 0,9 milj. euroa (36 %) edellisestä vuodesta. Muut rahoituskulut olivat 3,1 milj. euroa ja pienenevät 1,9 milj. euroa vuodesta 2023. Muihin rahoituskuluihin on kirjattu mm. sijoitusten myyntitappioita n. 0,4 milj. euroa ja sijoitusten arvonalentumisia n. 2,3 milj. euroa.

Kuva: Kulujen jakauma 2024.

Toimintakate ja vuosikate

Toimintatuottojen ja toimintakulujen sekä valmistus omaan käyttöön erotuksena syntyvä toimintakate kertoo, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Kunnan toiminnan järjestämisestä vaikuttaa tunnusluvun arvoon ja kuntien väliseen vertailuun. Toimintakate on kunnissa negatiivinen. Vuonna 2024 toimintakate oli – 126,7 milj. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintakate heikkeni 1,5 milj. euroa (1,21 %).

Tulorahoituksen riittävyyttä ja talouden tasapainoa arvioidaan tuloslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Keskeisiä muuttujia ovat tässä tarkastelussa vuosikate, suunnitelmapoistot sekä poistonalaiset investoinnit. Vuosikate kuvaa tulorahoituksen riittävyyttä investointeihin, sijoituksiin sekä lainojen lyhennyksiin. Perusoletus talouden tasapainosta on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Oletuksen toteutumista mitataan tunnusluvulla, jossa vuosikatteen määrää verrataan suunnitelmapoistojen määrään. Tunnusluku antaa arvon 100 %, kun tulorahoitus on riittävä. Tulorahoituksen katsotaan olevan ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Jos vuosikate on negatiivinen, katsotaan tulorahoituksen olevan heikko.

Vuonna 2024 vuosikate oli 21,6 milj. euroa. Edellisenä vuonna 2023 vuosikate oli 21,2 milj. euroa. Asukasta kohti

laskettuna 2024 vuosikate oli 592 euroa. Vuosikate parani 0,4 milj. euroa (1,94 %) edellisvuodesta. Vuosikate kattoi poistot 117,9 prosenttisesti, edellisenä vuona vastaava arvo oli 115,8 prosenttia.

Tilikauden tulos ja yli-/alijäämä

Tilikauden tulos kuvaa tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen erotusta. Siinä huomioidaan myös pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden käyttöä kuvaavat poistot ja satunnaiset erät. Tilikauden tulos joko lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa.

Tilikauden tulos oli 3,3 milj. euroa ylijäämäinen. Tuloksenkäsittelyeriä kirjattiin vuoden 2024 tilinpäätökseen seuraavasti:

- Poistoeron lisäys: 11,4 milj. euroa
- Varausten vähennys: 13,1 milj. euroa
- Varusten lisäys: 2,25 milj. euroa
- Rahastojen vähennys: 500 euroa

Yhteensä tuloksenkäsittelyerät heikensivät tilikauden tulosta -0,5 milj. euroa. Tuloksenkäsittelyerien jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui n. 2,8 milj. euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin ja liikelaitosten sekä varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tuloslaskelmasta ja taseesta. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä sekä rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen sekä muun maksuvalmiuden muutosten nettomäärä.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä, keskinäiset erät eliminoitu

RAHOITUSLASKELMA (1000 euroa)

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	21 596	21 186
Tulorahoituksen korjauserät	-412	-1 543
	21 184	19 643
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-16 992	-19 805
Rahoitusosuudet investointimenoihin	105	1 589
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	202	210
	-16 686	-18 006
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 498	1 637
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-9	-53
Antolainasaamisten vähennykset	155	184
	145	131
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 900	0

Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 172	-15 986
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-11 116	-7 808
	-6 388	-23 794
 Oman pääoman muutokset	 0	 0
 Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	35	31
Saamisten muutos	2 190	6 008
Korottomien velkojen muutos	-3 111	1 138
	-886	7 176
 Rahoituksen rahavirta	 -7 129	 -16 487
 Rahavarojen muutos	 -2 631	 -14 849
 Rahavarat 31.12.	181 132	183 763
Rahavarat 1.1.	183 763	198 612
Rahavarojen muutos	-2 631	-14 849

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1 000 €	-26 415	113 127
Investointien tulo-rahoitus, %	127,9	116,3
Laskennallinen lainanhoitokate	1,4	1,3
Lainanhoitokate	1,5	1,3
Kassan riittävyys, pv	341	332
Asukasmäärä	36 438	36 492

Tunnuslukujen selitykset:

Investointien tulo-rahoitus, %

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitämällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoittona on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainanäkannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka

saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. [2019]

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kunta voi halutessaan esittää myös todellisten lainanlyhennysten mukaisesti lasketun lainanhoitokatteen.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys voidaan esittää myös kuukausittaisena lukusarjana tai graafisesti. Rahavarojen määränä käytetään tällöin joko kuukauden päiväkohtaista keskisaldoa tai valittua kuukauden määräpäiväsaldoa. Kassasta maksuina käytetään kuukauden kassasta maksuja ja päiväker-toimena 30 pv.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kaupungin rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettujen tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset, kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Tarkemmin eritelty, sentin tarkkuudella laadittu tase esitetään tilinpäätöslaskelmat –osassa.

Tase ja sen tunnusluvut. Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä, keskinäiset erät eliminoitu

TASE 1000 €

VASTAAVAA

31.12.2024 31.12.2023

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot	331	412
Ennakkomaksut	1 005	952

Aineettomat hyödykkeet 1 337 1 365

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	35 377	35 223
Rakennukset	138 642	132 931
Kiinteät rakenteet ja laitteet	72 114	72 151
Koneet ja kalusto	7 630	8 770
Muut aineelliset hyödykkeet	1 136	1 136

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankin-
nat 2 597 8 717

Aineelliset hyödykkeet 257 496 258 929

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	63 086	63 145
Muut lainasaamiset	5 443	5 598
Muut saamiset	1 053	1 043

Sijoitukset 69 582 69 786

PYSYVÄT VASTAAVAT 328 415 330 079

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Lahjoitusrahastojen varat	162	159
---------------------------	-----	-----

TOIMEKSIANTOJEN VARAT 162 159

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	347	405
Muut saamiset	11	11

Pitkäaikaiset saamiset 358 416

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	4 107	3 828
Lainasaamiset	212	934
Muut saamiset	984	1 061
Siirtosaamiset	4 634	6 246

Lyhytaikaiset saamiset 9 937 12 069

Saamiset 10 295 12 485

Rahoitusarvopaperit

Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin

	181 016	176 024
Rahoitusarvopaperit	181 016	176 024
Rahat ja pankkisaamiset	116	7 739
VAIHTUVAT VASTAAVAT	191 428	196 248
<u>VASTAAVAA YHTEENSÄ</u>	<u>520 004</u>	<u>526 486</u>

VASTATTAVAA

	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	142 754	142 754
Muut omat rahastot	0	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	178 589	175 201
Tilikauden yli-/alijäämä	2 766	3 388
OMA PÄÄOMA	324 109	321 343
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	17 623	6 267
Vapaaehtoiset varaukset	13 417	24 265
	31 040	30 532
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	5 877	6 172
PAKOLLISET VARAUKSET	5 877	6 172
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	187	188
Muut toimeksiantojen pääomat	188	148
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	375	336
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	82 423	78 297
Muut velat	9 678	10 402
Siirtovelat	1 452	0
Pitkäaikainen vieras pääoma	93 553	88 699
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	15 000	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 672	38 977
Lainat muilta luotonantajilta	10 028	12 236
Saadut ennakot	1 077	956
Ostovelat	9 884	11 979
Muut velat	1 959	2 056 *
Siirtovelat	11 431	13 199 *
Lyhytaikainen vieras pääoma	65 050	79 403

VIERAS PÄÄOMA	158 604	168 102
<u>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</u>	<u>520 004</u>	<u>526 486</u>

**Korjattu vertailutietoihin 2023 muiden velkojen ja siirtovelkojen jaottelu*

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	68,4	67,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	94,3	102,7
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	181 355	178 589
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	4 977	4 894
Lainakanta 31.12., 1 000 €	123 122	129 511 **
Lainakanta 31.12./asukas	3 379	3 549 **
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	131 897	139 423
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	3 620	3 821
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	5 443	5 598
Asukasmäärä	36 438	36 492

***Tarkennettu vertailutietoihin 2023 lainakanta 31.12. ja lainakanta/asukas*

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Niissä kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti alempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuivat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.,

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokra-vastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa. +

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Vastaavaa

Pysyvät vastaavat sisältävät aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tili-kautena, sekä osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman perusteella. Poistosuunnitelmat ja pysyvien vastaavien muutokset on esi-tetty liitetiedoissa.

Taseen loppusumma oli 520 miljoonaa euroa 31.12.2024. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli 328,4 miljoonaa eu-roa eli 63,2 % taseen loppusummasta. Maa- ja vesialueiden arvo oli 35,4 milj. euroa, rakennusten arvo oli 138,6 milj. euroa. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvo oli 72,1 miljoonaa euroa.

Sijoituksia eli osakkeita ja osuuksia, lainasaamisia sekä muita saamisia oli 69,6 miljoonaa euroa. Sijoitusten osuus muuttui n. 0,2 milj. euroa vuodesta 2023.

Vaihtuviin vastaaviin kuuluu vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvia vastaavia oli 191,4 milj. euroa eli 36,8 % taseen loppusummasta. Saamisia oli yhteensä 10,3 milj. euroa, joista pitkä- ja lyhytaikaisia myyntisaamisia oli 4,5 milj. euroa.

Rahoitusarvopaperien määrä oli 181 miljoonaa euroa sekä rahojen ja pankkisaamisten määrä oli 0,16 milj. euroa.

Vastattavaa

Taseen vastattavaa -puolella suurimmat ryhmän muodostaa oma pääoma, jonka suuruus on 324,1 milj. euroa eli 62,3 % taseen loppusummasta. Oma pääoma koostuu pääosin peruspääomasta 142,8 milj. euroa ja edellisten vuosien yli-jäämistä 178,6 milj. euroa ja tilikauden ylijäämästä 2,8 milj. euroa.

Poistoeroa tilinpäätöshetkellä oli 17,6 milj. euroa. Vapaaehtoisia varauksia oli tilinpäätöshetkellä 13,4 milj. euroa. Pakollisia varauksia oli 5,9 miljoonaa euroa. Pakollisten varausten määrä pieneni n. 0,3 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Toimeksiantojen pääomia on yhteensä n. 0,4 miljoonaa euroa, joista on lahjoitusrahastojen pääomia n. 0,19 miljoonaa euroa ja muita toimeksiantojen pääomia n. 0,19 miljoonaa euroa.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa 158,6 miljoonaa euroa, josta korollisen vieraan pääoman määrä oli 123,1 miljoonaa euroa. Korolliseen vieraaseen pääomaan on laskettu mukaan konsernitilin velkasaldo 10 milj. euroa. Aiemmin konsernitilin velkasaldosta ei ole maksettu korkoa konsernitiliin kuuluville tytäryhteisöille. Pitkäaikaisen korollisen vieraan pääoman määrä oli 82,4 miljoonaa euroa ja niiden keskikorko n. 1,03 % (2023 keskikorko n. 1,09 %). Pitkäai-kainen vieras pääoma kasvoi 4,1 milj. euroa. Vanhoja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin vuoden aikana 14,2 miljoonalla eurolla.

Asukasta kohti laskettuna lainan määrä laski edellisestä vuodesta ollen 3 379 € / asukas. Vuonna 2023 asukasta koh-den lainan määrä oli 3 549 €/asukas. Tunnuslukua on korjattu vuoden 2023 osalta vastaamaan nykyistä korollisen vieraan pääoman määrää. Omavaraisuusasteeksi muodostui 68,4 prosenttia. Omavaraisuuden hyvää tavoitetasoa 70 prosenttia ei täysin saavutettu. Suhteellinen velkaantuneisuus – tunnusluku kertoo, että Kajaanin kaupungin käyttötuloista (toimintatuotot, valtionosuudet ja verotulot) tarvittaisiin 94,3 prosenttia vieraan pääoman takaisin maksamiseen.

1.5 Kunnan kokonaistulot ja – menot

Kokonaistulojen ja – menojen laskelma muodostetaan kaupungin ja liikelaitosten tulos- ja rahoituslaskelmista. Siinä otetaan huomioon vain ulkoiset tulot ja menot. Rahoituslaskelman tavoin kokonaistulot ja – menot laskelmassa on esitetty varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytöt. Rahan lähteet (tuotot) ja rahan käytöt (kulut) on esitetty kuitenkin omina ryhminään ja varsinaisen toiminnan erät on jaoteltu rahoituslaskelmassa tarkemmin.

Kaupungin kokonaistulot olivat 203,6 miljoonaa euroa ja vuoden kokonaismenot olivat 205,4 miljoonaa euroa. Vähennyksenä toimintatuotoissa ovat käyttöomaisuuden myyntivoitot ja menoissa käyttöomaisuuden myyntitappiot sekä pakollisen varauksen muutos. Nämä erät esitetään investointien erittelyssä.

Kokonaistulot ja -menot	Kajaanin kau- punkki	Ajopäivämäärä ja aika (UTC): 14.2.2025 9.04.21	
	2024	2024	
TULOT	1000 €	MENOT	1000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	31 376	Toimintakulut	158 679
Verotulot	85 404	- Valmistus omaan käyttöön	-557
Valtionosuudet	50 202	Korkokulut	1 536
Korkotuotot	93	Muut rahoituskulut	3 172
Muut rahoitustuotot	17 352		
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- voitot	-118	Pakollisten varausten muutos	295
		- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	295
		Investoinnit	
Investoinnit			
		Investointimenot	16 991
Rahoitusosuudet investointimenoihin	105		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	203		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	155	Antolainasaamisten lisäykset	9
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 900	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	14 172
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	11 116
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	203 670	Kokonaismenot yhteensä	205 413

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kajaanin kaupungin konsernirakenne 31.12.2024		
Sisäinen konserni Konsernipalvelut Sivistystoimiala Ympäristötekkinen toimiala Vuolijoen aluelautakunta Liikelaitokset Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos Kajaanin Mamselli -liikelaitos Kajaanin Vesi -liikelaitos	Tytäryhteisöt Kajaanin Teknologiakeskus Oy (100 %) Loiste Oy (50,1 %) Loiste Lämpö Oy (72,56 %) Kajaanin Energiatuotanto Oy (100 %) Kainuun Voima Oy (50 %) Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan Palvelukeskus (74,8 %) Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari (100 %) As. Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietari (100 %) Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy (100 %) Edukai Oy (100 %)	Kuntayhtymät Kainuun liitto (46,8 %) Kainuun jätehuollon kuntayhtymä Eko-Kymppi (42,8 %) Yhteistoimintasopimukset Ympäristöterveydenhuolto (isäntäkunta Sotkamo) Kainuu-Koillismaa työllisyysalue 1.1.2025 alk. Säätiöt Kajaanin Palvelutalosaatiö Vuokatin säätiö

Kuva: Kajaanin kaupungin konsernirakenne 31.12.2024

1.6.1 Yhdistelmä konsernitalinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Konsernitalinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla on yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Konserniyhteisöt

Kuntakonsernin emoyhteisö on konsernitalinpäätöksen laatimiseen veloitettu yhteisö. Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräämisvalta. Kunnalla on määräämisvalta yhteisössä silloin, kun sillä on:

- yli puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
- yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai niihin verrattavan sääntöjen nojalla oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan elimen jäsenistä tai
- sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava äänivalta.

Yhdistys tai säätiö on kunnan tytäryhteisö, jos:

- kunnalla on oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksesta tai vastaavasta elimestä tai
- sääntöjen mukaan yhdistyksen tai säätiön nettovarallisuus siirtyy purkautuessa kokonaisuudessaan kunnalle tai kuntakonserniin kuuluvalla yhteisölle.

Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhtiöllä on joko yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta ja merkittävä omistusosuus yhteisössä. Huomattava omistusosuus tarkoittaa 20–50 prosentin omistusta yhteisön äänimäärästä ja merkittävä omistusosuus vähintään 20 prosentin omistusta osakkuusyhteisön omasta pääomasta.

Kuntayhtymä yhdistellään kunnan konsernitaseeseen siitä riippumatta, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja velvoitteista. Yhdistely tehdään omistussuuden mukaisesti.

Yhdistelmä konsernitiilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kajaanin kaupungin konserniin kuului vuoden 2024 lopussa kymmenen tytäryhteisöä. Tytäryhteisöjen lisäksi konsernitiilinpäätökseen yhdistettiin kaksi kuntayhtymää, joissa kaupunki on jäsenenä. Konsernirakenteessa esitetään lisäksi kaksi säätiötä, joita ei yhdistellä konsernitiilinpäätöksessä.

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupungin konserni- ja omistajaohjausta konserniin kuuluvissa tytäryhtiöissä, yhteisyrityksissä ja osakkuusyhteisöissä on toteutettu kaupunginhallituksen näiden yhteisöjen hallitukseen nimeämien edustajien välityksellä sekä antamalla tytäryhtiöille kirjallisesti ohjeita ja suosituksia kaupunkikonsernin yhtenäisten strategisten tavoitteiden määrittämiseksi ja toteuttamiseksi sekä toimintatapojen yhdenmukaistamiseksi ja seurannan järjestämiseksi.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt talousarviokäsittelyn yhteydessä kaupungin tytäryhtiöiden tavoitteet, talousarviot ja – suunnitelmat. Tytäryhtiöt ovat raportoineet vuoden 2024 aikana kaupunginhallitukselle ja valtuustolle olennaisista toimintaansa koskevista asioista, tavoitteidensa toteutumisesta ja taloudellisesta tuloksestaan osavuosikatsauksessa 30.6.2024.

Kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteidenmukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Konserniohje täydentää liikelaitoksille ja tytäryhteisöille niiden perustamisvaiheessa ja yhtiöjärjestyksessä asetettuja kunnan toimintaan liittyviä tavoitteita, joten niistä poikkeamiseen tai noudattamatta jättämiseen tytäryhteisön johdon on esitettävä perusteltu syy. Konserniohjeen tavoitteena on kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnan läpinäkyvyyden lisääminen, kaupungin yhteisöistä saaman tiedon laadun parantaminen ja tiedonkulun tehostaminen.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Loiste Oy käynnisti merkittävän investointi- ja kasvuohjelman kaukolämmön tuotantoportfolion uudistamiseksi ja kannattavuuden parantamiseksi ja sähkönsiirtoliiketoiminnassa alkoi uusi regulaatiokausi 1.1.2024 alkaen. Siirtoliiketoiminnan kasvuoptiota edistettiin perustamalla Loiste Liittymisjohdot Oy, joka palvelee tuotanto- ja teollisuusasiakkaita.

Kainuun Voima Oy:n lämmöntuotannon osalta päätettiin CHP laitoksen hallitusta alasajosta vuoden 2026 aikana.

Kajaanin kaupunki, Kainuun Voima Oy, Kajaanin Energiatuotanto Oy ja Loiste Lämpö Oy ja Loiste Energia Oy toteuttivat aie- ja yhteistyömallisopimuksen kaupasta, jossa tulevaisuudessa lämmöntuotannossa hyödynnettävät omaisuuserät ja maa-alueet siirtyivät Loiste yhtiöille. Kajaanin kaupungin ja Loiste Energian välistä vuokrasopimusta jatkettiin höyry- /lämpövoiman osalta 30.6.2026 saakka.

Kajaanin Ammattikorkeakoulun ja Kajaanin kaupungin talouteen vaikutti positiivisesti Kajaanin ammattikorkeakoulun palkkakiistaan liittyvien oikeudenkäyntivarausten purku yhteensä noin miljoonan euron verran.

Kainuun Jätehuollon kuntayhtymän tilikauden alijäämä oli 0,6 milj. euroa. Perussopimuksen mukaan kunnat kattavat alijäämän. Kuntayhtymällä on kuitenkin edellisten vuosien puskuria taseessa, joten lisälaskua ei tilikaudelta 2024 tule.

Vuonna 2024 Palvelutalon säädepääoma kirjattiin kuluksi tilintarkastajalta saadun lausunnon mukaisesti. Todetun mukaisesti, koska säätiö ei jaa varoja, ei omistuksella ole Kajaanille euromääräistä tuottoarvoa eivätkä varat ole palautettavissa muutoin kuin purkamalla säätiö. Palvelutalon säädepääoman tasearvo n. 59 tuhatta euroa kirjattiin kaupunginhallituksen kustannuspaikalle muihin kuluihin.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kajaanin kaupunkikonsernin verorahoituksen kehitykseen liittyy lähivuosina epävarmuustekijöitä, mutta myös mahdollisuuksia. Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli muuttuu vuoden 2026 alusta ja kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän uudistusta on suunniteltu toteutettavaksi vuoden 2027 alusta alkaen. Rahoitusjärjestelmäuudistusten tarkat kuntakohtaiset vaikutukset eivät ole vielä selvillä, mutta uudistukset oletettavasti lisäävät painetta sopeuttaa palvelutarjontaa ja -rakenteita uusien rahoitusmallien mukaiselle tasolle. Valtionosuusleikkauksia kohdistui vuoden 2025 talousarviovalmistelussa Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan ja valtiontalouden rakenteelliset haasteet voivat aiheuttaa lisää valtionosuusleikkauksia tulevaisuudessa. Peruspalveluiden valtionosuuteen vaikuttaa laskevasti tulevana vuosina myös lasten ja nuorten määrän väheneminen.

TE-uudistuksessa työvoimapalveluiden rahoitus toteutetaan osana peruspalveluiden valtionosuutta ja kuntien laajeneva vastuu työttömyysturvasta kompensoidaan kunnille erillisellä valtionosuuden lisäyksellä. Kajaanin ja Kainuukoillismaa työllisyysalueen osalta työvoimapalveluiden rahoitus laskee huomattavasti rahoituksen siirtymäaikana vuoteen 2027 mennessä. Työttömyysturvan laajeneviin vastuisiin liittyy myös taloudellista riskiä, sillä työttömyys on lisääntynyt vuoden 2025 aikana.

Verotulojen osalta Kajaanin kaupungin jako-osuus yhteisöverosta oletettavasti laskee merkittävästi vuoden 2026 alusta, kun poikkeukselliset verotulokertymät vuoden 2022 osalta eivät enää vaikuta jako-osuuteen. Kaivosmineraliveroa kertyy ensimmäistä kertaa verovuodelta 2024 ja 60 % verotuotosta tilitetään niille kunnille, joissa kaivokset sijaitsevat. Kajaanin kaupungin kiinteistöverotulojen ennakoidaan kasvavan alueen jo rakenteilla olevien merkittävien teollisten hankkeiden myötä ja erityisesti mikäli kaikki suunnitelmassa olevat hankkeet toteutuvat aikanaan. Kunnallisverotulojen ennakoidaan kasvavan tasaisesti lähivuosina.

Konsernin energialiiketoiminnoista Loiste Oy:n merkittävä investointi- ja kasvuohjelma on käynnissä ja Loisteen arvo nousee, kun strategiassa esitetyt kaukolämmön tuotannon investoinnit valmistuvat sekä liiketoimintojen kasvuinvestoinneissa päästään etenemään. Kainuun Voima Oy:n lämmön- ja sähköntuotantoyksikön sekä varatuotantoyksikön päättymistä edistetään ja tavoitteena on mahdollistaa taloudellisesti järkevä ja optimoitu päätuotantolaitoksen tulevaisuuden alasajo/-kirjaus.

Kajaanin kaupunkikonserni laatii parhaillaan yhdessä Kainuun Hyvinvointialueen kanssa toimitilojen kehittämisohjelmaa. Yhteisenä tavoitteena on selkeyttää tilannekuvaa ja luoda yhteinen näkemys toimitilatarpeista tulevaisuutta ajatellen. Kampus-hankkeen myötä vahvistetaan Vimpelinlaakson alueen kehittämistä ja konsernin tilahallinnan kehittämistä tarkastellaan omistajapoliittisten linjausten mukaisesti.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan järjestämisessä kaupunginjohton tehtävänä on ohjeistaa, valvoa ja arvioida kaupungin ja sen

konserniyhteisöjen sisäisen valvonnan järjestelmän ja menettelyjen toimivuutta. Toimivallan- ja vastuujako konserniohjauksessa ovat toteutuneet kaupunginvaltuuston hyväksymän hallintosäännön ja konserniohjeen mukaisesti. Kaupunginhallitus, lautakunnat, kaupunginjohtaja ja toimialajohtajat ovat valvoneet toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen talouden ja toiminnan tavoitteiden mukaisuutta ja sisäisen valvonnan järjestämistä. Lisäksi on keskusteltu kuntayhtymien, yhteisyritysten ja omistusyhteisöjen edustajien kanssa. Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä on toteutettu konserniohjeen mukaisesti ja eri yhteisöissä on noudatettu kaupunginvaltuuston hyväksymiä omistajapoliittisia linjauksia.

Konsernijaosto on ohjannut ja valvonut omistajana, että tytäryhteisöt toimivat kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Konsernijaosto on käsitellyt tytäryhteisöjen ja liikelaitosten ajankohtaiskatsaukset vuoden 2024 kokouksissa. Kaupungin liikelaitokset ja tytäryhtiöt ovat raportoineet taloudesta ja toiminnasta kaupungin ohjeiden mukaisesti osavuositarkastukseen ja tilinpäätökseen. Yhtiöiden hallitukset vastaavat oman yhtiönsä riskienhallintapolitiikasta ja valvovat sen toteuttamista. Konsernitavoitteiden toteutumista on arvioitu kunkin tytäryhtiön kohdalla luvussa 5.2.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNIN TUOSLASKELMA

1 000 €	1.1.- 31.12.2024	1.1.- 31.12.2023
Toimintatuotot	149 930	156 324 *
Toimintakulut	-239 921	-241 987 *
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	409	204
TOIMINTAKATE	-89 581	-85 461
Verotulot	83 893	80 529
Valtionosuudet	66 883	63 097
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0
Korkotuotot	2 710	1 710
Muut rahoitustuotot	13 015	12 896
Korkokulut	-15 464	-15 892
Muut rahoituskulut	-2 554	-3 156
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 292	-4 443
VUOSIKATE	58 903	53 723
Poistot ja arvonalentumiset	0	0
Suunnitelman mukaiset poistot	-41 909	-43 834
Arvonalentumiset	-3 027	-2 405
Poistot ja arvonalentumiset	-44 937	-46 239
TILIKAUDEN TULOS	13 966	7 484
Tilinpäätössiirrot	70	43
Tilikauden verot	-182	-1 347
Laskennalliset verot	-2 825	-3 057
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	9	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	11 038	3 123

* Vuoden 2023 vertailulukuja muutettu siten, että konsernin tuotoista ja kuluista vähennetty 33,1 milj. euroa konsernin sisäistä kauppaa. Tällä ei ole vaikutusta toimintakatteeseen.

TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelman tunnusluvut

	Konserni	
	2024	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	62,5	68,9
Vuosikate/Poistot, %	131,1	116,2
Vuosikate, euroa/asukas	1 617	1 472
Asukasmäärä	36 438	36 492

Tunnuslukujen selitykset

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja. Vuosikate osoittaa konsernin tulo- ja meno-eroja, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja meno-erojen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja meno-ero on riittävä.

Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulo- ja meno-erojen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtion- osuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulo- ja meno-ero on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä konsernitalinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen ja säätiöiden vuotuista investointitasoa.

Tulo- ja meno-ero voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonalaiset investoinnit. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulo- ja meno-ero heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja meno-erojen riittävyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntakonserneja koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Muun muassa konserniyhteisöjen toimintojen sisältö vaikuttaa vuosikatetavoitteen määrittämiseen konsernissa. Asukasmääränä tunnusluvun laskennassa käytetään kunnan asukaslukua tilikauden lopussa.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA 1000 €

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	58 903	53 723
Tilikauden verot	-182	-1 347
Tulo- ja meno-erojen korjauserät	-1 337	-1 635
	57 383	50 740
Investointien rahavirta	0	0
Investointimenot	-49 957	-47 819
Rahoitusosuudet investointimenoihin	105	1 589
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 199	454
	-47 653	-45 777
	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	9 730	4 964
	0	0
Rahoituksen rahavirta	0	0
Antolainauksen muutokset	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	101	0
Antolainasaamisten vähennykset	28	56

	129	56
Lainakannan muutokset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	21 268	28 431
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21 469	-27 203
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-10 569	-16 729
	-10 770	-15 501
	0	0
Oman pääoman muutokset	-2 994	-8 982
	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	35	-66
Vaihto-omaisuuden muutos	-479	-1 918
Saamisten muutos	-1 528	12 691
Korottomien velkojen muutos	-12 084	-9 223
	-14 056	1 484
	0	0
Rahoituksen rahavirta	-27 692	-22 943
	0	0
Rahavarojen muutos	-17 962	-17 979
	0	0
Rahavarat 31.12.	203 822	221 784
Rahavarat 1.1.	221 784	273 341
Rahavarojen muutos	-17 962	-51 557
	0	0
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän poistuneet rahavarat	0	33 577
	0	0
Rahavarojen muutos	-17 962	-17 979

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Konserni

	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-40 980	19 760
Investointien tulorahoitus, %	118,2	116,2
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	0,8
Lainanhoitokate	2,0	1,6
Kassan riittävyys, pv	225	218

Tunnuslukujen selitykset:

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos konsernin lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Konsernituloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön Korkokulut

Muut rahoituskulut

Konsernin rahoituslaskelmasta:

Investointimenot Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys voidaan esittää myös kuukausittaisena lukusarjana tai graafisesti. Rahavarojen määränä käytetään tällöin joko kuukauden päiväkohtaista keskisaldoa tai valittua kuukauden määräpäiväsaldoa.

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

KONSERNITASE 1000 €

VASTAAVAA

31.12.2024 31.12.2023

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	9 237	9 433
Konserniliikearvo	5 326	6 391
Muut pitkävaikutteiset menot	3 750	4 034
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	1 005	952

Aineettomat hyödykkeet 19 319 20 810

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	42 419	42 123
Rakennukset	250 614	248 856
Kiinteät rakenteet ja laitteet	363 779	353 717
Koneet ja kalusto	33 020	37 182
Muut aineelliset hyödykkeet	1 144	1 144
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	15 533	20 772

Aineelliset hyödykkeet 706 508 703 793

Sijoitukset

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	5 180	6 560
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	26 507	23 107
Muut saamiset	1 087	1 216

Sijoitukset 32 774 30 882

PYSYVÄT VASTAAVAT 758 602 755 485

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot	2 740	3 555
Lahjoitusrahastojen varat	162	159

TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 902	3 713
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	5 276	4 797
Vaihto-omaisuus	5 276	4 797
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	250	250
Laskennalliset verosaamiset	303	306
Muut saamiset	3 812	15 016
Siirtosaamiset	632	0
Pitkäaikaiset saamiset	4 997	15 572
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	17 428	17 711
Lainasaamiset	12 000	0
Muut saamiset	4 692	2 696
Siirtosaamiset	10 417	12 029
Lyhytaikaiset saamiset	44 537	32 437
Saamiset	49 535	48 009
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	181 016	176 024
Muut arvopaperit	926	2 369
Rahoitusarvopaperit	181 941	178 393
Rahat ja pankkisaamiset	21 881	43 392
	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	258 633	274 590
VASTAAVAA	1 020 137	1 033 789

VASTATTAVAA

46 45

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	142 754	142 754
Muut omat rahastot	2 441	1 746
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	118 342	118 980
Tilikauden yli-/alijäämä	11 038	3 123

OMA PÄÄOMA **274 576** **266 602**

VÄHEMMISTÖOSUUDET **143** **152**

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	7 824	8 634
---------------------------	-------	-------

PAKOLLISET VARAUKSET **7 824** **8 634**

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	2 740	3 555
Lahjoitusrahastojen pääomat	187	188
Muut toimeksiantojen pääomat	295	255

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT **3 222** **3 998**

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen vieras pääoma**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	527 661	531 504
Lainat julkisyhteisöiltä	0	89
Saadut ennakot	226	0
Ostovelat	9	0
Muut velat	55 772	56 608
Siirtovelat	1 452	0
Laskennalliset verovelat	60 839	58 017

Pitkäaikainen vieras pääoma **645 960** **646 218**

Lyhytaikainen vieras pääoma

Joukkovelkakirjalainat	15 000	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 929	45 756
Lainat julkisyhteisöiltä	0	11
Saadut ennakot	3 676	4 042
Ostovelat	15 043	21 647
Muut velat	12 400	11 119 *
Siirtovelat	18 363	25 611 *

Lyhytaikainen vieras pääoma **88 412** **108 185**

VIERAS PÄÄOMA **734 371** **754 403**

VASTATTAVAA **1 020 137** **1 033 789**

*Korjattu vertailutietoihin 2023 muiden velkojen ja siirtovelkojen jaottelu

Taseen tunnusluvut**Konserni**

	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	27,0	25,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	242,9	225,3
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	129 380	122 257
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	3 551	3 350
Lainakanta 31.12., 1 000 €	566 590	577 360
Lainakanta 31.12./asukas	15 549	15 822
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	576 273	588 141
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	15 815	16 117
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

Omavaraisuusaste, %

= $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Kun käytetään lyhennettyä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois.

Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuivat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Konsernin lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Konsernin lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokra-vastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan konsernitalinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kaupunginhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksenkäsittelystä. Jos taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta

tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntal 115 §).

1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Kajaanin kaupungin tilikauden 1.1. – 31.12.2024 tulos liikelaitoksineen ennen poistoeroa, varauksia ja rahansiirtoja on 3 274 021,71 euroa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 1.1. – 31.12.2024 tuloksen 3 274 021,71 euroa käsittelystä seuraavaa:

Lisätään poistoeroa	- 11 356 006,39
Vähennetään varauksia	10 847 689,07
Vähennetään rahastoja	499,92
Tuloksenkäsittelyerät yhteensä	- 507 817,40

Tilikauden ylijäämä 2 766 204,31 eur kirjataan taseen omaan pääomaan kohtaan *edellisten tilikausien yli-/alijäämä*.

1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kajaanin kaupunki toteutti hyväksyttyä talouden sopeuttamissuunnitelmaa vuosille 2023–2026. Alkuperäisen sopeuttamissuunnitelman tavoitteena on saavuttaa 2,5 milj. euron pysyvät säästöt pitkällä aikavälillä. Sopeuttamissuunnitelmaa päivitettiin kevään 2024 aikana. Sopeuttamisohjelman päivittämisellä vahvistettiin kaupungin ja liikelaitosten käyttötaloutta 3,49 milj. eurolla ja toteutus jakautuu vuosille 2024–2026. Sopeuttamisessa keskeistä on myös TE-uudistuksen siirtyvien kustannusten ja siirtyvän valtionosuusrahoituksen täysimääräinen tasapainottaminen vuodesta 2025 alkaen.

Sopeuttamissuunnitelman toteuma ja arvio ohjelman toteutumisesta 31.12.2024

Taulukkoon sisältyy alkuperäinen ja KV 11.6.2024 päivitetty sopeuttamisohjelma

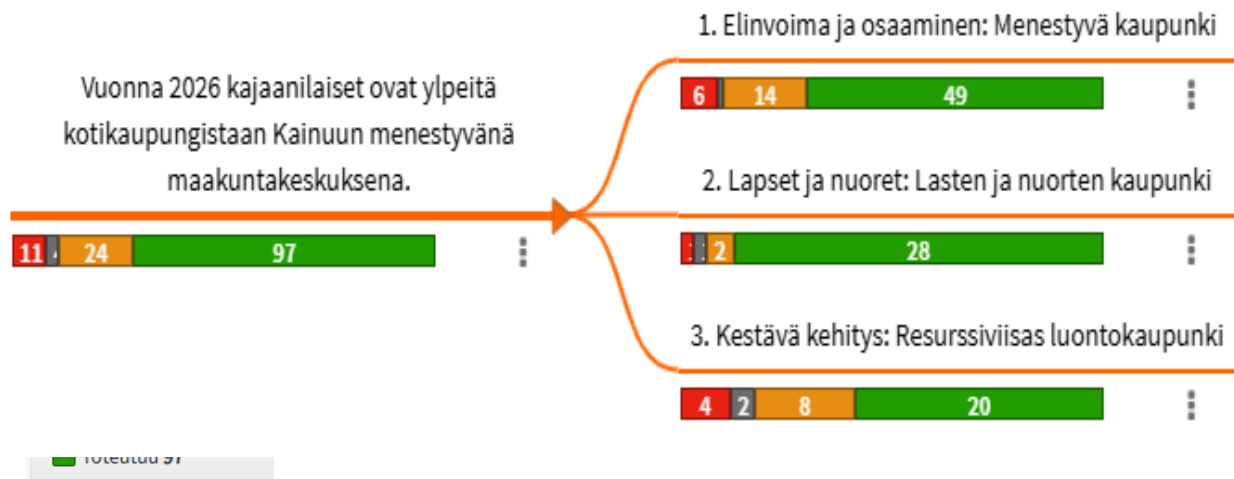
TOTEUMA 2024/ARVIO 25-26	31.12.2023	31.12.2024	ARVIO 2025	ARVIO 2026	Yht.
Konsernipalvelut	295 000	166 700	702 380	195 000	
Sivistystoimiala	26 800	273 159	1 397 553	1 240 725	
Ympäristötekniinen	21 300	219 970	848 275	408 875	
Koulutusliikelaitos	88 000	149 344	180 000	45 000	
Mamselli			245 000	75 000	
Vilake			20 000	20 000	
Vesi			188 638	45 004	
TOTEUMA YHTEENSÄ	431 100	809 173			1 240 273
<i>Tavoite yhteensä</i>	<i>897 875</i>	<i>833 143</i>	<i>3 581 846</i>	<i>2 029 604</i>	<i>7 342 467</i>

Vuoden 2024 aikana saavutettiin 0,81 milj. € säästöt sopeuttamisohjelman avulla, kun tavoite päivitetyn sopeuttamisohjelman mukaan 0,83 milj. €. Suurimmat säästöt saavutettiin Teppanan koulun lakkauttamisella (0,3 milj. euroa), työmarkkinatuen kuntaosuuden pienentymisellä (0,14 milj. euroa), sekä energiatehokkuuden parantamisella (0,14 milj. euroa).

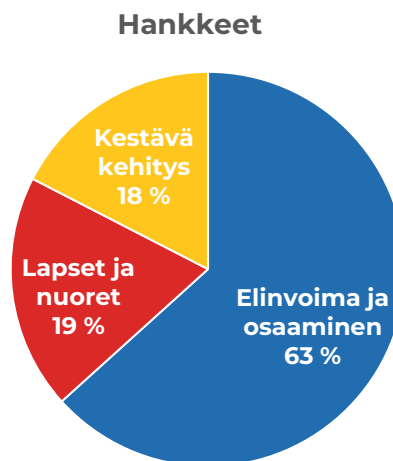
2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Kaupunkistrategian toteutuminen

Vuosi 2024 oli Kajaani – aikaa elämälle! -strategian toinen toteutusvuosi. Alla oleva strategiakartta kuvaa vuodelle 2024 asetettujen tavoitteiden toteutumista kokonaisuudessaan. Toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhtiöiden tuloskorteissa esitetään tarkemmin strategiaa toteuttavien sitovien tavoitteiden toteutuminen.

Elinvoimaa ja osaamista toteuttavia hankkeita oli käynnissä 69, lapset ja nuoret -teemaa toteuttavia hankkeita oli 21 ja kestävää kehitystä toteuttavia hankkeita 9.

Elinvoima ja osaaminen

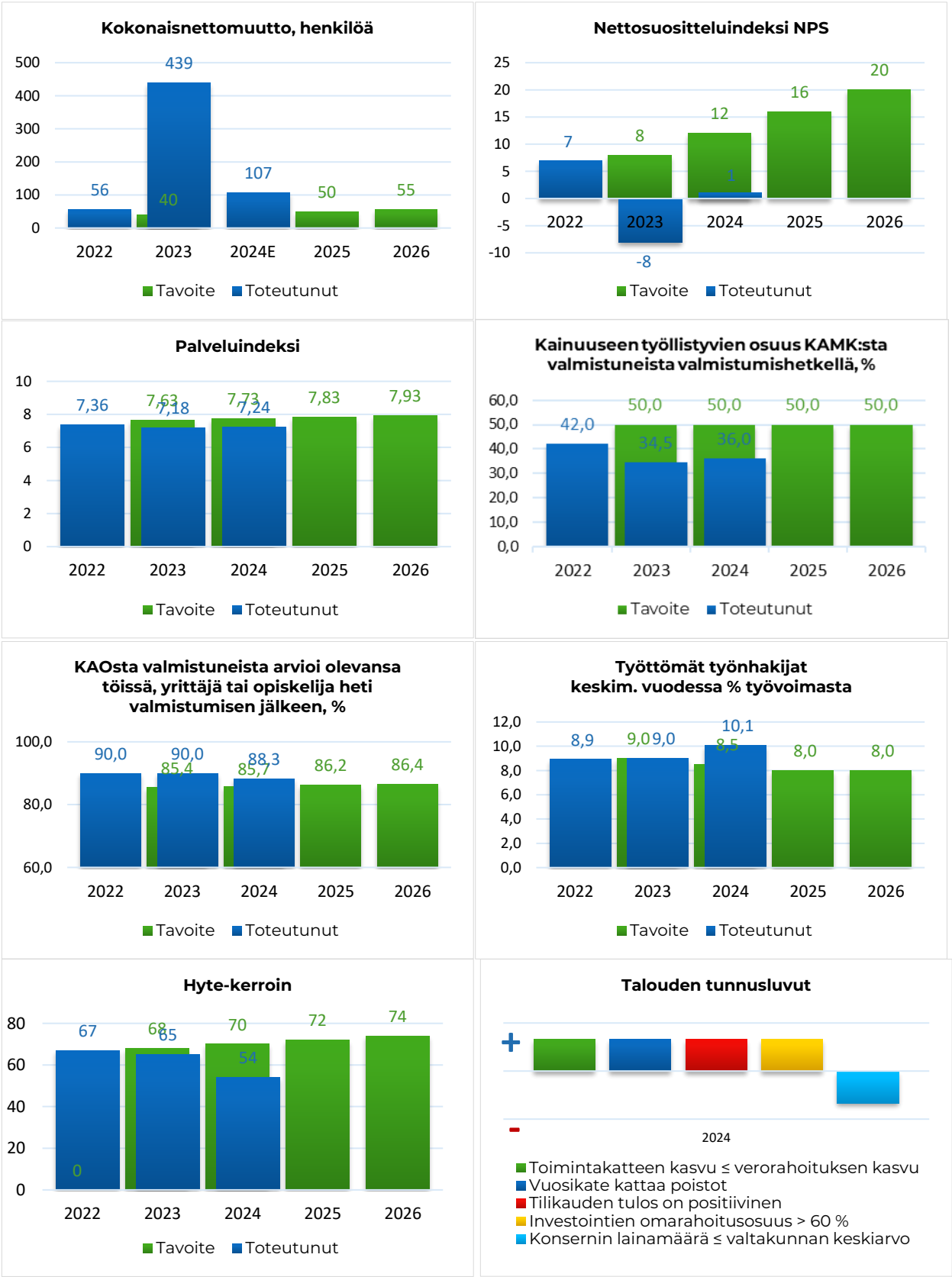
Menestyvä kaupunki

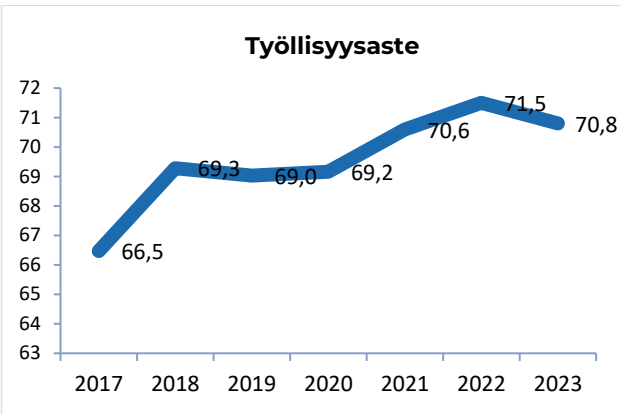
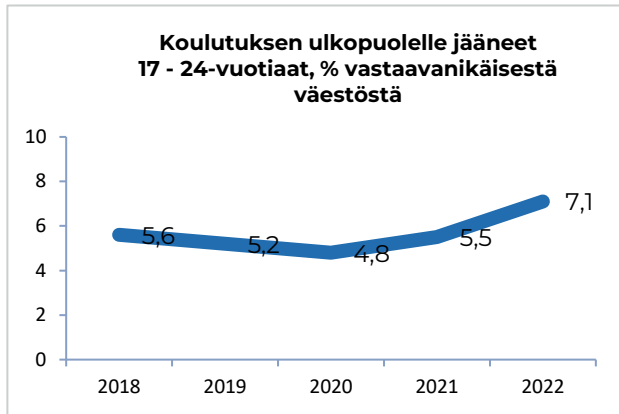
Raportointivastuu: kehitysjohtaja Risto Hämäläinen

Päämääränä vuonna 2026 on, että teemme uudistavaa elinvoimapolitiikka ja olemme houkutteleva kaupunki kasvavalle yritystoiminnalle. Haemme kestävää kasvua teknologiaosaamisesta ja sen soveltamisesta, tulevaisuuden palveluista, luontomme rikkauksista, matkailusta ja uusiutuvasta energiasta. Tasapainoisella taloudella varmistamme kaupungin elinvoiman. Helppo ja turvallinen arki luo hyvän elämän mahdollisuuksia kaikenikäisille kajaanilaisille ja erilaisille kotitalouksille. Kajaani on vetovoimainen kaupunki opiskelijoille, nuorille naisille ja perheille. Arvostamme alueemme osaajia, ja uusia osaajia muuttaa Kajaaniin kotimaasta sekä ulkomailta. Teemme yhteistyötä alueen

muiden viestinviejien kanssa nostaaksemme Kajaanin pito- ja vetovoimatekijät esille. Laaja kulttuuritarjonta, monipuoliset harrastukset ja erilaiset asumisen mahdollisuudet lisäävät Kajaanin lumovoimaa. Kajaani on paras kaupunki tehdä monipaikkaista työtä.

Strategisten mittareiden ja indikaattoreiden toteutuminen:

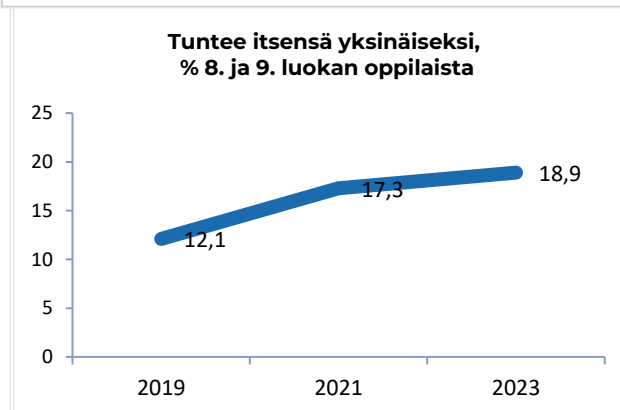
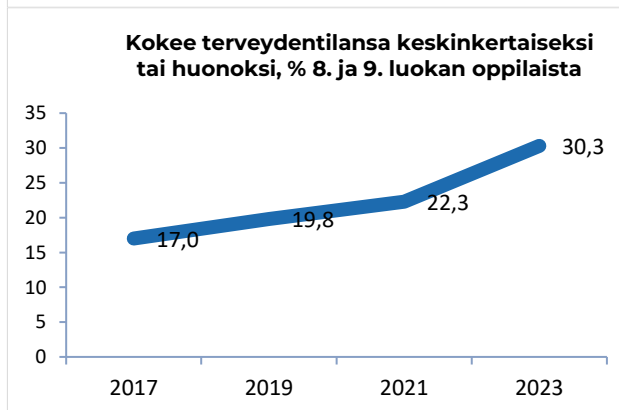
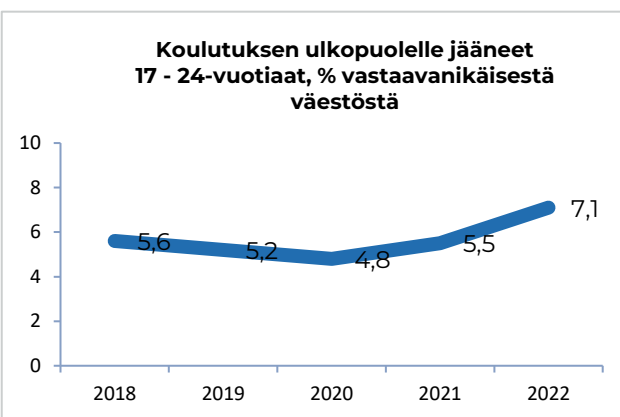
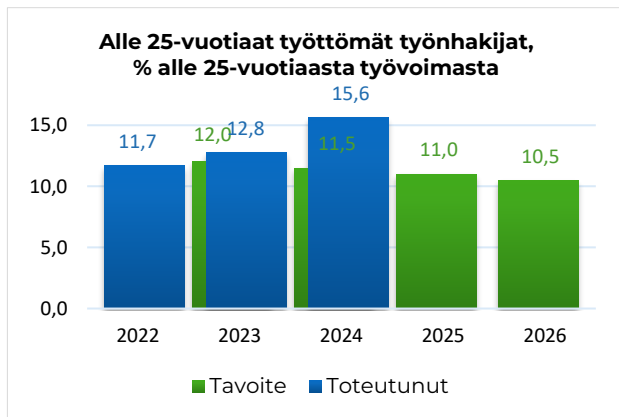
Lapset ja nuoret

Lasten ja nuorten kaupunki

Raportointivastuu: sivistysjohtaja Mari Selin

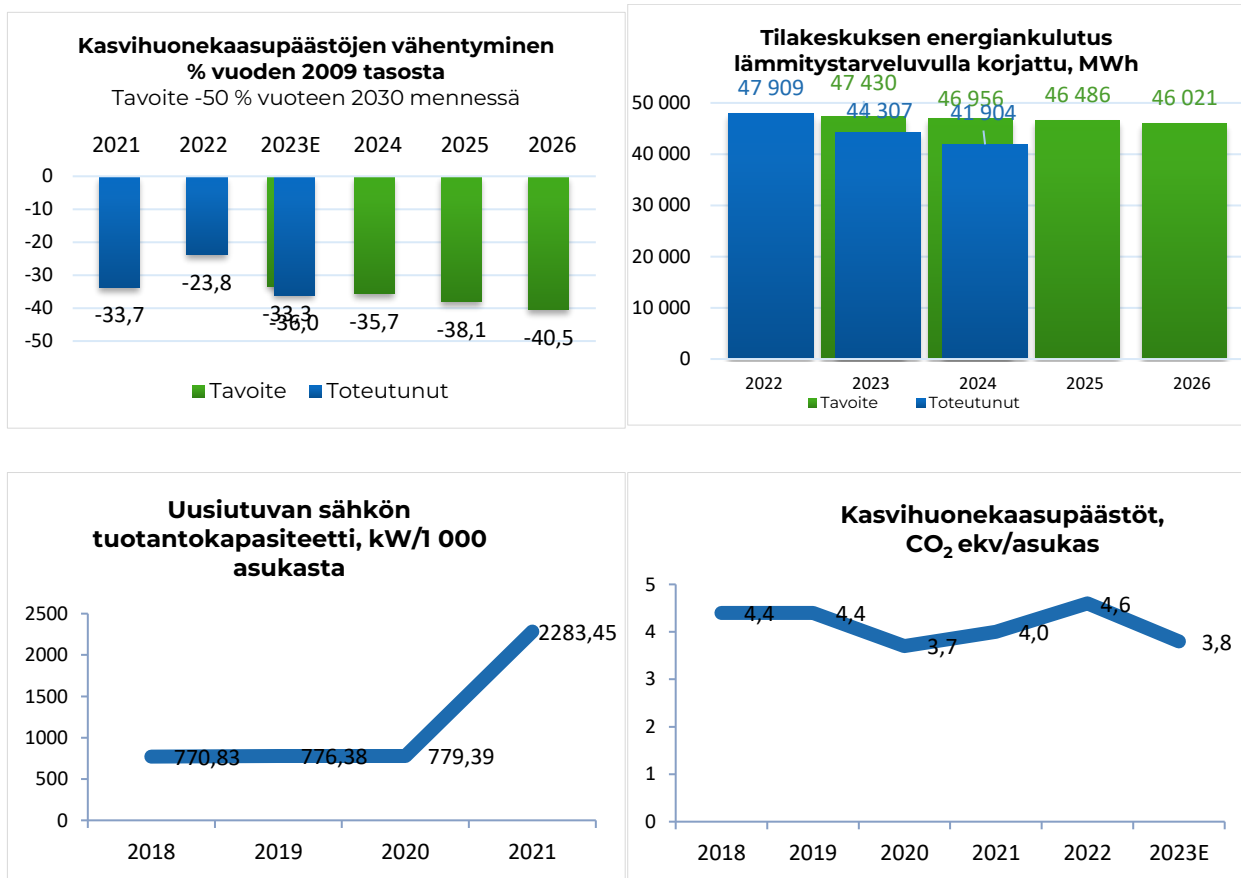
Päämääränä vuonna 2026 on, että lasten sekä nuorten on hyvä kasvaa Kajaanissa ja heille rakentuu myönteinen suhde kotikaupunkiin. Tuemme lapsia ja nuoria hyvän elämän rakentamisessa ja huolehdimme heistä kasvun eri vaiheissa. Tarjoamme lapsille, nuorille ja lapsiperheille terveyttä, hyvinvointia ja kasvua edistävää tukea sekä oppimisympäristöjä. Edistämme lasten ja nuorten turvallisuutta sekä yhteisöllisyyttä kaikissa kasvuympäristöissä. Toimimme niin, ettei yksikään nuori syrjäytyisi. Lisäämme nuorten osallisuutta kuuntelemalla ja kuulemalla. Otamme nuoret mukaan heitä koskeviin asioihin. Rakennamme edellytyksiä nuorten kohtaamiselle, harrastusmahdollisuuksille ja tahtumille.

Strategisten mittareiden ja indikaattoreiden toteutuminen:

Päämääränä 2026 on, että käytämme resurssejamme harkitusti, hyvinvointia, kestävä kehitystä ja vihreää siirtymää edistävästi. Pidämme yhdessä huolta puhtaasta luonnostamme ja ympäristöstämme. Edistämme luonnon monimuotoisuutta, hillitsemme ilmastonmuutosta ja vähennämme päästöjämme. Kehitämme Kajaania maakuntakeskuseksi, jossa on tiivis ja kaupunkimainen keskusta sekä elinvoimaiset kyläalueet. Hyödynnämme tehokkaasti olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta, jotta voimme tarjota monipuolisesti erilaisia vaihtoehtoja asumiseen sekä liiketoimintaan. Edistämme uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä sekä kiertotaloutta. Käytämme tilojamme tehokkaasti ja parannamme energiatehokkuutta. Suosimme kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä. Teemme kestäviä hankintoja. Helposti saavutettavat taajamametsät, laajat metsäalueet sekä esteettömät lähivirkistysalueet lisäävät hyvinvointiamme.

Strategisten mittareiden ja indikaattorien toteutuminen:

2.2 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.2.1 Investointiosan toteutuminen

Investointiosa 2024	Alkup. TA 2024	TA_Muutokset	MTA 2024	Toteuma 2024	Jäljellä_MTA
2919 Kajaani investoinnit	-20 212 900	1 755 000	-18 457 900	-16 861 462	-1 596 438
29190 Investoinnit Kajaanin Kaupunki	-15 755 000	995 000	-14 760 000	-13 335 488	-1 424 512
291900 Investointikustannuspaikat, kaupunki				-82 833	82 833
291901 Muut aineettomat hyödykkeet				-53 130	53 130
291903 Rakennukset	-11 540 000	680 000	-10 860 000	-9 602 868	-1 257 132
291904 Kiinteät rakenteet ja laitteet	-3 262 000	-35 000	-3 297 000	-3 227 474	-69 526
291906 Koneet ja kalusto	-853 000	350 000	-503 000	-369 183	-133 817
291907 Muut aineelliset hyödykkeet	-100 000	0	-100 000		-100 000
29191 Investoinnit Kajaanin Vesi liikelaitos	-3 522 000	760 000	-2 762 000	-2 736 227	-25 773
291913 Rakennukset				-712 790	712 790
291914 Kiinteät rakenteet ja laitteet	-3 507 000	760 000	-2 747 000	-1 846 191	-900 809
291916 Koneet ja kalusto	-15 000	0	-15 000	-177 246	162 246
29194 Investoinnit Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos	-935 900	0	-935 900	-789 747	-146 153
291943 Rakennukset				68 603	-68 603
291944 Kiinteät rakenteet ja laitteet	-59 900	0	-59 900	-158 824	98 924
291946 Koneet ja kalusto	-876 000	0	-876 000	-699 526	-176 474
Kaikki yhteensä	-20 212 900	1 755 000	-18 457 900	-16 861 462	-1 596 438

Maan hankinta ja luovutus:

Kaupunki osti vuonna 2024 kaksi asemakaavan mukaista tonttia Kätöstä Kuutinkujalta sekä yhden tilan vedenotamon läheisyydestä. Yhteensä maanhankintaan käytettiin 91956,00 euroa. Kaupunki luovutti rakentajille vuokraamalla yhden tontin Kaarnakadulta asuinrakentamista varten ja möi yhteensä 7 tonttia, joista yksi oli ennestään rakentamaton ja 6 aiemmin rakennettuja vuokratontteja, jotka myytiin niiden vuokraoikeuden haltijoille. Lisäksi kaupunki luovutti yksityiselle maanomistajalle määräalan Toukan saarella liitettäväksi maanomistajan alueella omistamaan lomarakennuspaikkaan. Myyntivoittoa kaupunki sai tonttien ja maa-alueiden myynnistä n. 117 t€.

Vuoden 2024 lopussa kaupungin omistamista rakentumattomista tonteista oli varattuna rakentamisen suunnittelua varten yksi omakotitontti ja yksi rivitalotontti, joka oli varattu hoivapalvelujen suunnittelemista varten. Kaarnakadun alueella oli vapaana varattavaksi vielä 13 tonttia, kangasmaastossa 26 tonttia ja Pohjois-Kätössä 29 tonttia. Lisäksi eri alueilla oli yhteensä reilut parikymmentä rakentamiseen luovutettavissa olevaa omakotitonttia, jotka ovat jääneet rakentumatta alueen muun rakentumisen yhteydessä.

Metsätalous:

Kaupungin metsiä hoidettiin vuonna 2024 tekemällä taimikonhoitoa n. 10,73 ha:n, perkausta n. 41,71 ha:n alueella. Yhteensä toimenpiteitä suoritettiin n. 52,44 ha:n alueella. Metsien hoitamiseksi tehtiin ensiharvennuksia n. 3,7 ha:n alueella, muita harvennushakkuita n. 30,00 ha:n alueella sekä päätehakkuita n. 8,00 ha:n alueella. Vuonna 2024 metsistä myytiin puuta yhteensä n. 64480,00 m³ ja myynnistä saatiin tuloa 371 t€.

Heinimäen, Pirunvaaran, Olliskanvaaran ja Otanmäessä Pirttimäen alueen käyttö- ja hoitosuunnitelmien osalta saatiin vuonna 2024 hallinto-oikeuden päätös asiasta tehtyyn valitukseen. Raudansuon ennallistaminen on siirtynyt elyn hankkeeksi. Siellä tekevät Helmi hankkeen puitteissa tarvittavat suunnitelmat ja myös toteutuksen.

Talonrakennusinvestoinnit:

Talonrakennusinvestoinneissa sitovana tavoitteena oli 10,86 M€ netto. Investointien toteutuma oli 9,60 M€. Merkittävimpinä hankkeina valmistuivat Paloasema- ja varikkohanke (Temppu), kaupungintalon piha-alueiden peruskorjaus, Vanamon päiväkodin peruskorjaus valmiiksi sekä Vimpelinlaaksossa Tieto 2 ja Taito 2 rakennusten

osakorjaus- ja muutostyöt. Uuden Männynntaimen päiväkodin rakentaminen Soidinsuolle aloitettiin kesällä 2024. Kahden aurinkovoimalan suunnittelu ja hankinta toteutettiin ja tuotannossa voimalat ovat keväällä 2025.

Kiinteät rakenteet ja laitteet:

Kiinteät rakenteet ja laitteet -osan investoinnit toteutuivat hyvin vuonna 2024. Uusia asuntokatuja ei rakennettu, koska tonttitarjontaa on asemakaava-alueella riittävästi. Asuntokatuja saneerattiin Nakertajassa, Komiaholla ja Kuurnassa. Pieniä katu- ja puistomuutostöitä tehtiin eri puolilla kaupunkia mm. kevyen liikenteen olosuhteiden parantamiseksi. Keskusta-alueen esteettömyyttä parannettiin. Kehräämöntien väistötila Kauppapuiston risteykseen jäi toteutumatta sähkölinjan ja erikoiskuljetusten aiheuttaman sähköturvallisuusriskin vuoksi. Kokonaisinvestoinnit toteutuivat 3,22 M€ suuruisina, kun talousarviovaraus oli 3,29 M€.

Irtaimistoinvestoinnit:

Peruskaupungin puolella varikon kalustamiseen käytettiin n. 336 t€ ja kahden koulun keittiölaitteiden uusimiseen n. 23 t€. Koulutusliikelaitoksen osalta varattiin talousarvioon irtaininvestointeihin 876 t€, joista toteutui n. 700 t€.

2.2.2 Konsernipalvelut

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Konsernipalvelut -toimialan vuoden 2024 talousarvion mukainen toimintakate oli -52,8 milj. euroa. Talousarvioon tehtiin vuoden 2024 aikana talousarviomuutoksia yhteensä +33,5 milj. euroa, eli konsernipalveluiden vuoden 2024 muutettu talousarvio oli -19,3 milj. euroa. Vuonna 2024 Liikelaitosten avustukset eroteltiin kirjanpidossa omaksi toimialueeksi raportoinnin selkeyttämiseksi (määrärahamuutos +33,75 milj. euroa). Vuoden 2023 raportoinnissa avustukset -tiliryhmässä näkyy KLL:lle kuuluva avustus valtionosuudesta (34 milj. euroa), joka on vastaavasti tulona KLL.

Muut vuoden 2024 talousarviomuutokset koskivat määrärahamuutoksia työterveyshuoltoon, joukkoliikenteeseen ja Kainuun Voiman alasarjoon liittyen. Kertaeränä Kajaanin kaupunki oli varautunut Kajaanin Ammattikorkeakoulun mahdollisiin takautuviin palkkasaatavien korvauksiin 0,5 milj. eurolla. KHO ratkaisi asian vuonna 2024 ja sen mukaan Kajaanin kaupunki ei joudu korvaamaan takautuvia palkkasaatavia. Vuonna 2024 varaus purettiin tulokseen henkilöstökulujen ryhmään tulosta parantavasti. Tilikaudella 2024 kirjattiin avustustuloja vähentäen siirtovelkakirjaus joukkoliikenteen mahdollisesti takaisinperittäviin valtionavustuksiin vuosilta 2014 ja 2018 (yhteensä n. 277 t €).

Konsernipalveluiden toimintakate alitti talousarvion 1,03 milj. euroa ja tilikauden tulos poistojen jälkeen oli 1,086 milj. euroa alle budjetoidun. Tilinpäätöksen mukainen toimintakatteen toteuma oli -18,3 milj. euroa ja tilikauden tulos -18,5 milj. euroa.

Toimintatuotot koko toimialan osalta toteutuivat 78 t€ budjetoitua paremmin, toteumaprosentti 102,1 %. Myyntituottoja kertyi n. 152 t€ budjetoitua enemmän, josta joukkoliikenteen osuus n. 100 t€. Tuet ja avustukset jäivät talousarviosta n. 105 t€ pienemmäksi. Tämä selittyy joukkoliikenteeseen tehdystä pakollisesta varauksesta (277 t€) ja TE-muutuskulukompensaatiosta. Valtio maksoi TE-valmistelusta vastuukunnalle 299 t€ korvauksia ja tästä tuottoa jäi Kajaanille 180 t€. Muutoksen aiheuttamia kulueriä tulee maksettavaksi vielä vuonna 2025.

Toimintakulujen toteuma oli n. 22 milj. euroa (95,8 % talousarviosta), eli n. 955 t€ talousarviota pienempi. Tietohallinnossa palvelujen ostot alittivat talousarvion 300 t€. Vuoden aikana tehtiin mm. lisenssimuutoksia ja ohjattiin aktiivisesti ICT-hankintoja koko organisaation osalta. Lisäksi kulujen kohdentamista tarkennettiin. Koko kaupungin osalta ICT-palveluissa säästöä saatiin sopeuttamisohjelman mukaisesti. Työmarkkinatuen kuntaosuus toteutui n. 106 t€ pienempänä kuin talousarviossa. Elinvoimapaalveluiden alla oleviin hankkeisiin ja rahoitusosuuksiin talousarviossa varattuja määrärahoja käytettiin n. 200 t€ vähemmän kuin oli budjetoitu. Henkilöstökuluja kertyi 6,2 milj. euroa, mikä alitti muutetun talousarvion 155 t€.

Tilinpäätöksen yhteydessä kirjattiin varausten lisäystä 2,25 milj. euroa, joka kohdentuu seuraavasti:

- 1,5 milj. euroa: koulutuspoliittinen varaus: yliopistolliset koulutusavaukset ja muu koulutuksen kehittäminen
- 0,75 milj. euroa: kaupunkikonsernin energiaomistusten kehittäminen ja muut mahdolliset omaisuuden ja omistusten järjestelyt (energiaomistusten kehittäminen, muut järjestelyt esim. pela-varikko yhtiöittämisselvitys, Tieto 2) sekä

joukkoliikenteeseen varautuminen.

Hallintopalvelut

Hallintopalvelujen tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Tietohallinnon prosesseja ja yhteistyövalmiuksia on kehitetty ja systematisoitu. Sopimushallintaa on tehostettu kaupunginhallituksen hyväksymällä sopimushallinnan ohjeella ja sen käytännön viemisellä. Päätösten ennakko vaikutusten arviointi (EVA) -ohjeistus on hyväksytty kaupunginhallituksessa ja henkilöstö koulutettu sen käyttöön. Arviointia käytettiin laajasti kevään Sopeuttamissuunnitelman päätöksenteossa. Osallisuusohjelma 2024–2026 hyväksyttiin kaupunginhallituksessa. Osallistavan budjetin menetelmällä kaupunkilaiset valitsivat kehittämiskoh teeksi Kajaani-hallin maastoon rakennettavan toimintaradan; kunnallistekniikka on aloittanut toteuttamisen.

Kaupunginhallitus hyväksyi asiakirjahallinnon toimintaohjelman marraskuussa ja valmiussuunnitelman yleisen osan joulukuussa. Lisäksi Kajaanin kaupungin hallintosääntöä päivitettiin marraskuussa.

Kaupunginhallitus on myöntänyt hallintojohtajalle eron hallintojohtajan ja kaupunginlakimiehen viroista 1.1.2025 alkaen eläkkeelle siirtymisen vuoksi. Kaupunginhallitus on valinnut uuden hallintojohtajan toistaiseksi voimassa olevaan virkasuhteeseen 1.1.2025 alkaen. Lisäksi kaupunginhallitus on päättänyt, että uusi hallintojohtaja hoitaa hallintojohtajan viran ohella kaupunginlakimiehen ja pysäköinninvalvojan virkatehtäviä.

Talouspalvelut

Talouden sopeuttamissuunnitelma päivitettiin kevään aikana. Sopeuttamisohjelman päivittämisellä vahvistettiin kaupungin ja liikelaitosten käyttötaloutta 3,49 milj. eurolla ja toteutus jakautuu vuosille 2024–2026. Talousarvioraamin yhteydessä linjattiin investointeihin ja lainakannan kehittämiseen liittyvistä tavoitteista.

Talouspalveluissa on edistetty suunnitelmallisesti taloushallinnon prosessien kehittämistä. Ostolaskujen käsittelyä on automatisoitu. Talousraportoinnissa käyttöön otettiin uudet lautakuntien ja johtokuntien talousraportit, sekä verkkokauppa -ratkaisua edistettiin vuonna 2024. Hankintoja on toteutettu hankintasuunnitelman mukaisesti ja hankintaohjelman mukaisia tavoitteita edistetty. Kaupungin hankintaohje ja talouspalveluiden keskeiset ohjeet päivitettiin loppuvuodesta 2024.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelujen tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Uusien HR-järjestelmien käyttöönottoa on viety edelleen eteenpäin ja HR-perusprosesseja samalla kehitetty. Järjestelmien ja prosessien kehittämistyötä tehdään osana jatkuvia palveluja Sarastian kanssa sekä kaupunkiorganisaation sisäisenä yhteistyönä. Järjestelmä uudistuksen loppuun saattaminen vaativat lisäresurssointia vuoden 2024 aikana.

Työterveyshuollon ja työkyvyn tuen prosessit toimivat hyvin. Koko organisaation yhteinen työterveyshuollon toimintasuunnitelma on tehty vuodelle 2025, ja työterveyshuollon painopiste kohdennetaan entistä enemmän ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon. Myös työterveyshuollon kustannusten seurantaan kokonaisuutena tulee jatkossa kiinnittää huomiota. Työkykyjohtaminen ja henkilöstön työhyvinvointi ovat Henkilöstöohjelman mukaisesti henkilöstöjohtamisen keskiössä. Työyhteisön toimivuutta arvioidaan kyselyillä ja kehittämistoimenpiteet määritellään yksiköittäin.

Erilaisiin ulkoisiin häiriötilanteisiin on varauduttu henkilöstöpalveluiden perusprosessien osalta.

Elinvoimapaalvelut

Yleinen taloustilanne oli edelleen haastava, mikä näkyi myös kainuulaisissa yrityksissä, kun lomautukset ja irtisanomiset lisääntyivät. Myös aluetalouden tärkeät veturiyritykset Terrafame ja Skoda toteuttivat muutosneuvotteluja. Yritykset joutuivat lykkäämään investointeja ja kasvuun liittyviä kehittämishankkeita epävarmuuden aikana. Matalasuhdanne näkyi myös alueen työllisyystilanteessa, joka heikkeni.

Työvoiman kysyntä on väliaikaisesti hieman hiljentynyt, mutta se ei muuta maakunnan pitkän aikavälin suurta haastetta, tekijäpulaa. Kaikilla toimialoilla on vaikeuksia löytää tekijöitä. Kainuun väestömäärä ei riitä vastaamaan työvoimatarpeeseen, ja pelkästään kotimaisella työvoimalla ei ratkaista haasteita, kun suurimmassa osassa muutenkin maata työikäisten määrä

vähenee huomattavasti. Kansainvälinen rekrytointi ja maahanmuutto on ollut kasvussa, mutta edelleen tarvitaan toimia kansainvälisen rekrytoinnin vahvistamiseksi. Kaupunki onkin kehittänyt kv. rekrytointeja tukevia palveluja sekä asettautumispalveluja.

Työllisyyden kuntakokeilu jatkui loppuun saakka tuloksekkaasti, ja se on arvioitu monella mittarilla maan parhaimpiin kuuluvaksi kokeiluksi. TE-palvelu-uudistuksen valmistelu on erittäin sujuvasti ja hyvässä yhteistyössä Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen kuntien ja työviranomaisten kesken. Kainuu-Koillismaan työllisyysalue oli ainoa alue, jossa ei tarvittu vuoden 2025 alun siirtovaiheen jälkeen enää uusia YT-neuvotteluja, vaan henkilöstön sijoittuminen kuntiin ja työllisyysalueen vastuukunta Kajaaniin ratkesi jo keväällä TE-toimiston YT-neuvotteluissa. Kajaanin kaupungille siirtyi vuodenvaihteessa 46 henkilöä Kajaanin omiin henkilöasiakaspalveluihin ja työllisyysalueen yhteisiin palveluihin.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa kaupunginjohtaja

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Tasapainoisella taloudella varmistamme kaupungin elinvoiman: talouden sopeuttamissuunnitelman toimeenpaneminen, ohjaus ja valvonta kaupunkitasoisesti	Talouden sopeuttamissuunnitelman euromääräisten tavoitteiden saavuttaminen	Säästöt ohjelman mukaan v. 2024 881 378 euroa	809 173 euroa	Toteutuu osittain
Kajaanin koulutuskeskittymän kehittäminen vetovoimaiseksi kampukseksi, joka houkuttelee opiskelijoita sekä yrityksiä ja koulutusympäristöstä hyötyviä muita toimijoita	Kajaanin kampus 2025-hankkeen toteuttaminen tavoitteena hankkeen jälkeen Suomen työelämälähtöisin kampus	Kampushankesuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen, kampuskeskuksen palvelujen rakentaminen, yrityskäytössä olevien tilojen lisääminen, oppilaitosten koulutusyhteistyön lisääntyminen	Kajaanin Kampus 2025 -hanke etenee suunnitelmien mukaisesti. Kampuskeskuksen on sijoittunut kymmenen yritystä, ja pelialan start-up-yrityksille on omat tilat. Valmiina ovat yhteisölliset työskentelytilat sekä neuvotteluhuoneet, joita voidaan vuokrata myös ulkopuolisille käyttäjille. Tilojen kehittämistä jatketaan EAKR-rahoitteisen hankkeen avulla. Työelämäyhteistyön malleja on luotu ja testattu. Yhteisöllisyyttä tukevia tapahtumia on toteutettu useita. Keskukseen saneerausta on osittain toteutettu KAO:n opiskelijatyönä. Ympäristön yleissuunnitelma on valmistunut, ja Ketunpolun kehittämisinvestointi valmisteltu. Pelialan start-up-yritysten sijoittumisessa on tehty yhteistyötä Game City -hankkeen kanssa.	Toteutuu
Game City Kajaanin toteuttaminen tavoitteena pelialan liiketoiminnan kasvattaminen	KAMK:n uusien pelialan koulutusavausten käynnistyminen, pelialan yritystoiminnan lisääntyminen	Start up -yritysten tukimallin luominen, pelialan tapahtumien kasvattaminen,	Kainuu GEMS hanke sai ESR-rahoituksen. Hankkeessa on valmennusohjelma, joka sisältää esihautomon,	Toteutuu

		pelialan alkuvaiheen rahoitusratkaisujen etsiminen	yrityshautomon ja yritysten kiihdytysohjelman. Esihautomossa on aloittanut viisi tiimiä, hautomovaiheessa on kaksi yritystä ja kiihdytysvaiheessa kaksi yritystä. Yrityksiä on tuettu pelialan messumatkoilla Suomessa ja ulkomailla tavoitteena rahoitus ja julkaisijasopimukset. Game Cityn vakinaista toimintamallia on valmisteltu, samoin KAMK:n pelialan yrittäjyydelle alustana toimivaa pelialan osuuskuntaa. NGS tapahtuma syksyllä kokosi laajan kv. osallistujajoukon.	
Kajaanin datakeskusekosysteemin laajentaminen ja alan liiketoiminnan kasvattaminen	Uusien datakeskusoperaattorien ja konesalien sijoittaminen Kajaaniin	CSC:n kanssa toteutetun Kajaanin datakeskusekosysteemi-hankkeen jatkotoimenpiteiden käynnistäminen, uuden kehityshankkeen käynnistäminen.	CSC:n ja kaupungin yhteisen datakeskusekosysteemi-hankkeen tuloksena alkuvuoden aikana Kajaaniin päätti sijoittaa datakeskuksen islantilainen Borealis ja englantilainen TXM Markets. Borealis sijoittuu Renforsin Rantaan ja TXM rakentaa datakeskuksen ns. Pohjan Selun tontille. Syksyllä käynnistettiin Googlen aloitteesta datakeskusaavoitus Otanmäessä. Kaupunki on tukenut omilla palveluillaan keskusten sijoittumista. Joulukuussa varmistui LUMI-supertietokoneen jatkoinvestointi ja sen yhteyteen tulevat tekoälytehdas-projekti. Uusi datakeskusalan CSC:n vetämä kehityshanke KDC2 käynnistyi. Sen tavoitteena on erityisesti datakeskuksiin liittyvän uuden liiketoiminnan kehittäminen sekä koulutuksen ja TKI:n lisääminen.	Toteutuu
Koulutustaso nousee ja koulutus on vetovoimaista ja vaikuttavaa.	Uudet korkeakoulutasoiset koulutusavaukset	Opetusalan tutkintoon/kelpoisuuteen johtavien koulutusten aloittaminen, teknologiaojen koulutusten sekä muiden mahdollisten koulutusten valmistelu	Oulun yliopiston OPETOP-hankkeen varhaiskasvatukseen opettajan koulutuksen 40 aloituspaikkaan hakijoita oli 232, joista ensisijaisia hakijoita 156. Erityisopettajan kelpoisuuden antavan koulutuksen 20 aloituspaikkaan hakijoita oli 114, joista ensisijaisia hakijoita 62. Molemmat koulutukset käynnistyivät syksyllä täysimääräisesti.	Toteutuu

			Varhaiskasvatuksen maisterikoulutus alkaa syksyllä 2025 ja sen haku on kevään 2025 korkeakoulujen yhteishaussa. Teknologia-alojen koulutusten käynnistämiseen tähtäävä hanke on käynnistetty Oulun yliopiston kanssa. Itä-Suomen yliopiston kanssa on neuvoteltu uusista koulutushankkeista.	
Kajaanin Taidekampuksen luominen tukemaan kaupungin elinvoimaa ja mainetta	Kajaanin Taidekampuksesta tulee yksi keskeinen elementti lisäämään kaupungin vetovoimaa ja pitovoimaa, erityisesti nuorten osaajien parissa.	Taidekampuksen käynnistäminen sivistystoimialan, vapaan kulttuurikentän toimijoiden ja elinvoimapalvelujen kolmikantayhteistyönä	Seminaarin Taidekampushanke käynnistyi. G-voima Osuuskunta on vuokrannut Seminaarin teatteritilat, rekrytoinut henkilöstön ja aloittanut hankkeen toteutuksen. Taidekampus on kaupungin panos keskisuurten kaupunkien sopimuksellisuuteen valtion kanssa teemassa kulttuuri vetovoiman ja pitovoiman tekijänä. Monitoimitilojen kehittäminen aloitettu. Leikkimö avautuu talvilomaviikolla 2025. Koulutusavauksia valmisteltu teatteritaiteen perusopetuksessa ja kulttuurituottajakoulutuksessa. Kesäteatteri Seminaarin piha-alueelle on valmistunut. Oulu2026 koordinointi aloitettu yhteistyössä Oulun kulttuurisäätiön ja kaupungin kanssa. Toiminnan jatkuvuutta hankkeen jälkeen on ryhdytty suunnittelemaan.	Toteutuu
Kajaanin vetovoimatekijöiden sekä seudun ura- ja työmahdollisuuksien esiin nostaminen alueesta kiinnostuneille yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa	Markkinoinnin ja viestinnän näkyvyyden kattavuus: maksettu mainonta ja ansaittu näkyvyys	Markkinoinnin ja viestinnän näkyvyyden kattavuus ylittää vuoden 2023 tason.	Markkinoinnin ja viestinnän näkyvyyden kattavuus vuonna 2024 oli n. 11,3 milj. Vuoden 2023 kokonaiskattavuus oli n. 11 milj. Luvut sisältävät kaupungin sosiaalisen median, ostetun näkyvyyden muissa kanavissa sekä näkyvyyden mediassa. Datakeskusekosysteemin viestinnän kehittämistyö käynnistettiin yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.	Toteutuu
	Osallistuminen seudun uramahdollisuuksia esille tuoviin tapahtumiin	5 kpl	2024 osallistuttiin seuraaviin uramahdollisuuksia esille tuoviin tapahtumiin: Educa-	Toteutuu

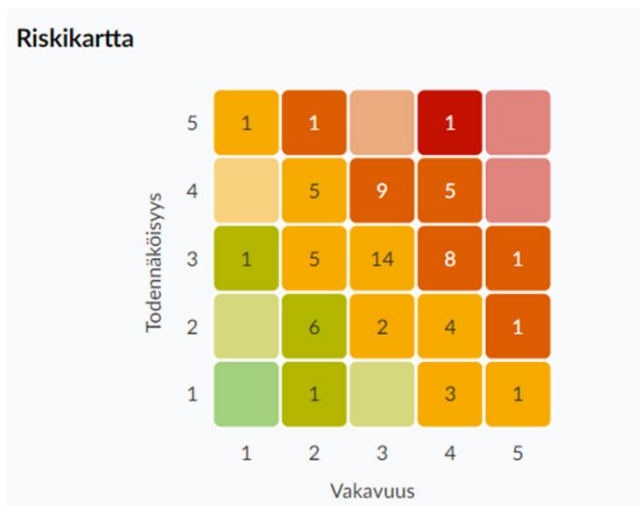
			messut (Helsinki), Töihin Kainuuseen -virtuaalinen rekrytapahtuma, Operekrytapahtumat Jyväskylän yliopisto ja Itä-Suomen yliopisto Joensuu sekä Visit KAMK tapahtuma. KAMK:n teknologia-alojen opiskelijoille järjestettiin excursio paikallisiin yrityksiin.	
Kajaanilaisten kuntakokeilun työttömien työnhakijoiden aktivointi kohti avoimia työmarkkinoita, yrittäjyyttä ja opintoja sekä työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin	Työttömien osuus työvoimasta	8,5 %	Yleinen työllisyystilanne on koko Kainuussa heikentynyt. Marraskuun tilaston mukaan Kajaanissa työttömien osuus työvoimasta oli 10,4 %. Koko maassa työttömyysaste oli 10,9 %,	Ei toteudu
	Työllistymiseen/yrittäjyyteen/opiskeluun päättäneiden työnhakujen määrä / kk	noin 45 / kk	Työllistymiseen, yrittäjyyteen ja opiskeluihin päättyi viimeisimmän marraskuun tilaston mukaan keskimäärin 47 kpl/kk.	Toteutuu
	% -virta yli 3 kk työttömyyteen ja 6 kk työttömyyteen	% -virta yli 3 kk työttömyyteen enintään 35 % ja 6 kk työttömyyteen enintään 15 %	Viimeisin syyskuun 3kk virtaluku oli 34 % ja 6kk virtaluku 18 %. Uusia virtalukuja ei ole vielä saatavilla loppuvuodesta.	Toteutuu osittain
	Kajaanin kuntakokeilun työttömien aktivointiaste	noin 48 %	Aktivointiaste on noin 42 % ja ollut koko maan parhaimmista, vaikka ei aivan tavoitteeseen yltänyt. Yleinen työllisyystilanne on heikentynyt ja asiakkaita enemmän, jolloin aktivointiaste on madaltunut hieman.	Toteutuu osittain
	Työmarkkinatuen kuntosuus vuodessa	2,2 milj. euroa	Työmarkkinatuen maksu-osuudet olivat yhteensä 2 093 586 euroa. (Talousarvioon oli varattuna 2,2 milj. euroa)	Toteutuu
Kaupungin kansainvälisten rekrytointi- ja asettautumispalvelujen vakinaistaminen sekä tunnettuuden ja käytön lisääminen työnantajien parissa	Ulkomaisen työvoiman rekrytointia tukevien palvelujen työnantaja- ja henkilöasiakkaiden määrä	Suurempi kuin vuonna 2023	Neuvontapisteessä asiakkaita kävi vähemmän mitä 2023 vuonna. Tähän vaikutti International infon sulautuminen Kajaani infon toimintaan. Henkilöasiakkaita 2024 vuonna oli yhteensä 894, joista paikan päällä neuvontapisteessä tai ajanvarauksessa vieraili 589 henkilöä. Yhteistyötä vahvistettiin yrityksiin ja oppilaitoksiin tekeillä enemmän erilaisia	Toteutuu osittain

			infotilaisuuksia ja jalkautamalla tapahtumiin.	
KAMK:n ulkomaalaisten opiskelijoiden tukeminen paikkakunnalle asettautumisessa ja sitoutumisessa	Alkukartoitusten laatiminen KAMK:n ulkomaalaisille opiskelijoille	Kartoitus vähintään 80 %:lle opiskelijoista	Asettautumiskeskusteluja tehtiin määrällisesti enemmän kuin edellisenä vuonna. Yhteensä keskusteluja pidettiin 144 kpl. Työntekijöiden osuus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Opiskelijoita tavoitettiin loppu vuodesta huonommin. Opiskelijat eivät ole tulleet heille varatuille ajoille kartoitusta varten. Alkukartoituksen pakollisuus poistuu KAMK kv-opiskelijoilta 2024 vuoden lopussa. Kartoituksia tehdään vuonna 2025 opiskelijalähtöisesti. Asettautumispalveluiden jalkautamista kampukselle lisätään tammi-kuusta 2025 kerran viikossa tapahtuvaksi.	Toteutuu osittain
Opiskelijoiden sitouttaminen Kajaaniin: opiskelijamyönteisen Kajaanin toimenpiteet hakuvetoisuuden parantamiseksi, harjoittelu- ja opinäytetyöpaikkojen aktivointi, myös kansainvälisten opiskelijoiden osalta, kesätyöpaikkaa tukevien palvelujen kehittäminen, muualla opiskelevien tavoittaminen ja sitouttaminen	KAMK:sta valmistuneiden työllistyminen alueelle	Yli 50 % Valmistuneista Kainuuseen sijoittui viime vuonna 36 %. Vastavalmistuneiden sijoittuminen Kainuuseen oli yli 50 % viimeksi vuonna 2020 ja on laskenut koko ajan sen jälkeen. Lukemaan vaikuttaa KAMK:n koulutusten laajentuminen. Tällä hetkellä opiskelijoista jo noin puolet opiskelee muualla.	Kainuussa opiskelleiden työllistyminen Kainuuseen vuosi valmistumisen jälkeen on ollut useita vuosia tasoa 70–75 %.	Toteutuu osittain
Saavutettavuuden varmistaminen	Reittiliikenteen pitkäjänteinen jatkuminen	Markkinaehtoisen tai ostoliikenteen lentoliikenteen jatkuminen ilman katkoja	Ostoliikenteen jatkuu varmuudella maaliskuun 2026 loppuun saakka valtion 100 % rahoituksella. Hallitus päättää puolivälikehysriehsäan kevään aikana ostoliikenteen jatkumisesta seuraavien kahden vuoden optioaikana.	Toteutuu
Kajaanilaisten hyvinvointia edistetään hyvinvointisuunnitelman mukaan.	Hyte-kerroin	0,67 tai suurempi	54	Ei toteudu

Kestävä kehitys

Edistämme niin luonnon, ihmisten kuin taloudellistenkin resurssien kestävää käyttöä.	Vastuullisuuskriteerit hankinnoissa, kpl	Huomioidaan vähintään 10 hankinnassa	Toteutuu 10 hankinnassa ja lisäksi dynaamisen hankintajärjestelmän kautta toteutetuissa kilpailutuksissa. Tarjoajat huomioivat aina	Toteutuu
--	--	--------------------------------------	---	---

			tarjoustu laatienaan lain asettamam verotusta, ympä- ristönsuojelua, työsuojelua, työoloja ja työehtoja koske- vat velvoitteet.	
--	--	--	---	--

Kuva: Konsernipalveluiden riskikartta.

Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	2.1.1. Strategiset riskit	Työvoimapula	20
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Talouspaalvelut > Talouspaalvelut	2.2.1. Taloudelliset riskit	Valtionosuusien ja verotulojen poikkeamat, muutokset	16
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Henkilöstöpaalvelut > Henkilöstöpaalvelut	2.1.1. Strategiset riskit	Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelutuottajayhteistyön ja järjestelmien toimimattomuus.	16
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	2.3.1. Operatiiviset riskit	Rekrytointi: Osaavan työvoiman saatavuus Kajaaniassa	16
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	2.1.1. Strategiset riskit	TE-Palveluiden siirto kuntien vastuulle ja siirtyviä tehtäviä ei korvata täysimääräisesti	16
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Talouspaalvelut > Talouspaalvelut	2.2.1. Taloudelliset riskit	Kaupunkikonsernin toimintaan, talouteen ja toimintaympäristön muutokseen liittyvät riskit	16
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	2.1.1. Strategiset riskit	Lentoliikenteen loppuminen Kajaaniin	15
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Hallintopaalvelut > Tietohallinto > Tietohallinto	2.3.1. Operatiiviset riskit	Osaamisriski: Kaupungin henkilöstön osaamisvaje tietoturvasuusasioissa	12
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Hallintopaalvelut	2.3.1. Operatiiviset riskit	Rekrytointiriski: asiantuntijoiden saatavuus	12
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Hallintopaalvelut	2.3.1. Operatiiviset riskit	Vakavat tietoturva ja/tai tietosuoja poikkeamat	12

Kuva: Konsernipalveluiden kymmenen merkittävintä riskiä.

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2024
Kirjanpito ja maksuliikenne	Ostolaskujen asiataarkastamisen ja hyväksynnän asianmukaisuus ja ajantasaisuus tarkistetaan ja ostojen sopimuksenmukaisuuden tarkistamista jatketaan. Investointi- ja hankekirjausten ajantasaisuus varmistetaan.	Ostojen sopimuksenmukaisuus tarkistettu. Käyttöomaisuuden ja investointien toimintaohje laadittu ja keskeneräiset investoinnit käydään läpi säännöllisesti palveluntuottajan ja toimialojen kanssa.
Sopimushallinta	Vuonna 2023 toteutetun sisäisen tarkastuksen mukaisia toimenpiteitä toteutetaan.	Tavoite toteutuu. Sopimushallinnan ohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa 14.5.2024. Voimassa olevista sopimuksista lähetetään 2 kertaa vuodessa luettelot toimialojen vastuhenkilöille.
Talousraportointi	Toteutetaan hankintojen paikallisen vaikuttavuuden arviointi.	Hankintojen paikallisen vaikuttavuuden arviointi toteutettu ja viestitty kaupungin verkkosivuilla ja organisaatiossa.
Tietohallinto ja tietoturva	Käyttöoikeuksien hallintamalli kuvataan. Hankintaprosessia tarkennetaan huomioiden tietosuojan ja tietoturvan vaatimukset.	Käyttöoikeuksien hallintamallista prosessikaavio on kuvattu. Tämä asia tarkentuu Palvelunhallintajärjestelmän käyttöönoton yhteydessä ja identiteetin hallinnan ratkaisun suunnittelun yhteydessä. Hankintaprosessia on työistetty eteenpäin. Hankintojen yhteydessä tarkastellaan tietosuoja ja tietoturva vaatimukset.
Henkilöstöasiat	Palkanlaskennan prosessi käydään läpi ja kuvataan yhdessä palveluntuottajan kanssa. Palkkojen oikeellisuus ja ajantasaisuus varmistetaan.	Prosessit tarkistettu palveluntuottajan kanssa. Palkkojen oikeellisuuden kontrollipisteet on määritetty ja ovat osa palkanmaksuprosessia.

Konsernipalvelut	TP 2023	TP 2024
Konsernin johto ja demokratiapalvelut *	2,5	5,1
Hallintopalvelut	33,9	33
Henkilöstöpalvelut	16,6	16,2
Talouspalvelut	13,9	12,4
Elinvoimapaalvelut	35,6	35,9
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	102,3	102,6

*Raportointia muutettu (ent. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohto). Vuonna 2024 HTV luvussa vaalityöntekijät.

Talouden toteuma

Konsernipalvelut yhteensä

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Konsernipalvelut						
Myyntitulot	2 417 871	0	2 417 871	2 559 427	141 556	5,85%
Maksutulot	500	0	500	411	-89	-17,83%
Tuet ja avustukset	989 495	65 000	1 054 495	950 011	-104 484	-9,91%
Muut toimintatulot	161 356	0	161 356	202 358	41 002	25,41%
Toimintatulot	3 569 222	65 000	3 634 222	3 712 207	77 985	2,15%
Henkilöstömenot	-6 855 834	500 007	-6 355 826	-6 200 603	155 224	-2,44%
Palvelujen ostot	-11 153 364	-820 000	-11 973 364	-11 206 454	766 909	-6,41%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-56 700	0	-56 700	-161 107	-104 407	184,14%
Avustukset	-37 254 400	33 750 000	-3 504 400	-3 293 886	210 514	-6,01%
Muut toimintamenot	-1 061 499	0	-1 061 499	-1 134 299	-72 800	6,86%
Toimintamenot	-56 381 796	33 430 007	-22 951 789	-21 996 348	955 441	-4,16%
Toimintakate	-52 812 574	33 495 007	-19 317 567	-18 284 142	1 033 426	-5,35%
Poistot ja arvonalentumiset	-272 766	0	-272 766	-220 322	52 444	-19,23%
Muut laskennalliset		0		3 891 442	3 891 442	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-53 085 340	33 495 007	-19 590 333	-14 613 021	4 977 312	-25,41%

Konsernin johto ja demokratiapalvelut

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
291100 Konsernin johto ja demokratiapalvelut						
Myyntitulot	205 580	0	205 580	203 479	-2 101	-1,02%
Tuet ja avustukset	14 451	0	14 451	2 108	-12 343	-85,41%
Muut toimintatulot	62 856	0	62 856	40 070	-22 786	-36,25%
Toimintatulot	282 887	0	282 887	245 657	-37 230	-13,16%
Henkilöstömenot	-682 036	500 007	-182 029	-125 699	56 329	-30,95%
Palvelujen ostot	-2 886 077	-390 000	-3 276 077	-3 352 134	-76 057	2,32%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 800	0	-6 800	-17 855	-11 055	162,58%
Avustukset	-34 239 000	33 750 000	-489 000	-463 385	25 615	-5,24%
Muut toimintamenot	-188 784	0	-188 784	-208 606	-19 822	10,50%
Toimintamenot	-38 002 697	33 860 007	-4 142 690	-4 167 680	-24 990	0,60%
Toimintakate	-37 719 810	33 860 007	-3 859 803	-3 922 023	-62 220	1,61%
Poistot ja arvonalentumiset	-29 456	0	-29 456	-69 012	-39 556	134,29%
Muut laskennalliset		0		-44 991	-44 991	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-37 749 266	33 860 007	-3 889 259	-4 036 026	-146 768	3,77%

Hallintopalvelut

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
291101 Hallintopalvelut						
Myyntitulot	953 377	0	953 377	1 077 693	124 316	13,04%
Tuet ja avustukset	369 289	-100 000	269 289	105 074	-164 215	-60,98%
Muut toimintatulot	98 500	0	98 500	115 663	17 163	17,42%
Toimintatulot	1 421 166	-100 000	1 321 166	1 298 430	-22 736	-1,72%
Henkilöstömenot	-1 842 965	0	-1 842 965	-1 811 297	31 669	-1,72%
Palvelujen ostot	-4 339 665	0	-4 339 665	-4 111 571	228 094	-5,26%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 600	0	-27 600	-17 918	9 682	-35,08%
Muut toimintamenot	-576 468	0	-576 468	-564 259	12 209	-2,12%
Toimintamenot	-6 786 698	0	-6 786 698	-6 505 045	281 654	-4,15%
Toimintakate	-5 365 532	-100 000	-5 465 532	-5 206 615	258 918	-4,74%
Poistot ja arvonalentumiset	-151 310	0	-151 310	-151 310	0	0,00%
Muut laskennalliset		0		1 637 372	1 637 372	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-5 516 842	-100 000	-5 616 842	-3 720 552	1 896 290	-33,76%

Henkilöstöpalvelut

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
291102 Henkilöstöpalvelut						
Myyntitulot	255 790	0	255 790	260 799	5 009	1,96%
Maksutulot	500	0	500	420	-80	-16,00%
Tuet ja avustukset	36 332	165 000	201 332	31 031	-170 301	-84,59%
Muut toimintatulot		0			0	
Toimintatulot	292 622	165 000	457 622	292 250	-165 372	-36,14%
Henkilöstömenot	-946 823	0	-946 823	-1 109 829	-163 005	17,22%
Palvelujen ostot	-729 863	-330 000	-1 059 863	-724 617	335 246	-31,63%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 280	0	-4 280	-5 584	-1 304	30,48%
Avustukset	-3 400	0	-3 400	-3 900	-500	14,71%
Muut toimintamenot	-50 069	0	-50 069	-50 538	-469	0,94%
Toimintamenot	-1 734 435	-330 000	-2 064 435	-1 894 468	169 967	-8,23%
Toimintakate	-1 441 813	-165 000	-1 606 813	-1 602 218	4 595	-0,29%
Poistot ja arvonalentumiset	-46 000	0	-46 000		46 000	-100,00%
Muut laskennalliset		0		1 293 402	1 293 402	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 487 813	-165 000	-1 652 813	-308 817	1 343 997	-81,32%

Talous- ja hankintapalvelut

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
291103 Talous- ja hankintapalvelut						
Myyntitulot	490 920	0	490 920	439 277	-51 643	-10,52%
Tuet ja avustukset	3 998	0	3 998	6 252	2 254	56,38%
Muut toimintatulot		0		15 753	15 753	
Toimintatulot	494 918	0	494 918	461 282	-33 636	-6,80%
Henkilöstömenot	-904 173	0	-904 173	-830 752	73 421	-8,12%
Palvelujen ostot	-1 139 661	0	-1 139 661	-1 089 752	49 909	-4,38%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 950	0	-4 950	-1 514	3 436	-69,41%
Muut toimintamenot	-41 065	0	-41 065	-56 891	-15 826	38,54%
Toimintamenot	-2 089 849	0	-2 089 849	-1 978 909	110 940	-5,31%
Toimintakate	-1 594 931	0	-1 594 931	-1 517 627	77 304	-4,85%
Poistot ja arvonalentumiset	-46 000	0	-46 000		46 000	-100,00%
Muut laskennalliset		0		1 036 664	1 036 664	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 640 931	0	-1 640 931	-480 962	1 159 969	-70,69%

Elinvoimapalvelut

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
291104 Elinvoimapalvelut						
Myyntitulot	512 204	0	512 204	578 179	65 975	12,88%
Maksutulot		0		-9	-9	
Tuet ja avustukset	565 425	0	565 425	805 547	240 122	42,47%
Muut toimintatulot		0		30 872	30 872	
Toimintatulot	1 077 629	0	1 077 629	1 414 588	336 959	31,27%
Henkilöstömenot	-2 479 836	0	-2 479 836	-2 323 026	156 810	-6,32%
Palvelujen ostot	-2 058 098	-100 000	-2 158 098	-1 928 381	229 717	-10,64%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 070	0	-13 070	-118 235	-105 165	804,63%
Avustukset	-3 012 000	0	-3 012 000	-2 826 601	185 399	-6,16%
Muut toimintamenot	-205 113	0	-205 113	-254 005	-48 892	23,84%
Toimintamenot	-7 768 117	-100 000	-7 868 117	-7 450 247	417 870	-5,31%
Toimintakate	-6 690 488	-100 000	-6 790 488	-6 035 659	754 829	-11,12%
Muut laskennalliset		0		-31 005	-31 005	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-6 690 488	-100 000	-6 790 488	-6 066 664	723 824	-10,66%

2.2.3 Vuolijoen aluelautakunta

Perustiedot

Vuolijoen aluelautakunnan tehtävänä on vaikuttaminen Kajaanin kaupungin päätöksentekoon sekä kaupungin Vuolijoen osa-alueen kehittäminen. Aluelautakunnan toimialueena on aiemman Vuolijoen kunnan alue. Aluelautakunnalla on lausunto-oikeus kuntastrategiaan, talousarviovalmisteluun sekä asioihin, joiden ratkaisulla on huomattava vaikutus sen toimialueen asukkaiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin.

Aluelautakunta edistää toimialueensa kylien, kansalaisjärjestöjen ja muiden toimijoiden keskinäistä yhteistyötä ja avustaa heitä kehittämis- ja investointihankkeissa sekä suunnittelee, arvioi, toteuttaa ja seuraa alueen kehittämishankkeita ja osallistuu tarvittaessa hankerahoitukseen ja rahoituksen hakemiseen. Aluelautakunta edistää toimialueensa asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, hyvinvointia ja lähipalveluiden kehittymistä.

Aluelautakunta toteuttaa alueensa latujen ja kaukaloiden talvikunnossapitoa ostopalvelusopimuksella.

Toimintaympäristön muutos

Yleinen kustannusten nousu aiheuttaa talousarvioon korotuspaineen.

Talouden sopeuttamissuunnitelman toteuttaminen

Lähipalveluiden kehittäminen ja järjestäminen toteutetaan yhteistyössä toimialueen yritysten, yhdistysten ja järjestöjen sekä kaupungin muiden yksiköiden kanssa. Kohdennetaan hankerahoitusta toimialueen kaupungin omistuksessa oleviin kohteisiin tai niiden läheisyydessä oleviin virkistys- ja liikunta-alueisiin, jotka parantavat kohteen käyttöastetta tai lähipalvelua. Ylläpito- ja ostopalvelusopimukset yritysten, yhdistysten ja järjestöjen kanssa em. kohteissa vähentävät kaupungin tuottaman ylläpidon määrää ja tuottavat siten säästöä.

Talousarvion perustelut

Yhteistyön edistäminen

Tuetaan avustuksilla yhteisöjen toimintaa etenkin lapsiin ja nuoriin sekä nuoriin lapsiperheisiin kohdistuvissa hankkeissa ja tapahtumissa sekä asumisympäristöjen, lähiliikunta- ja virkistysalueiden ylläpidossa. Tavoitteena on tuottaa hyvinvointia ja lähipalveluita sekä nostaa olemassa olevien kunnallisten palveluiden käyttöastetta ja lisätä alueen elinvoimaa. Hankkeita, tapahtumia sekä lähiliikunta- ja virkistysalueita suunnitellaan ja toteutetaan eri yhteistyöryhmissä.

Kehittämis- ja investointihankkeet

Kehittämis- ja investointihankkeita kohdistetaan asuinalue, harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksien kehittämiseen toiminta-alueella. Tavoitteena on ennallistaa, laajentaa ja monipuolistaa yhteisten alueiden sekä virkistys- ja liikunta-alueiden käyttömahdollisuuksia matkailun ja alueen elinvoiman näkökohdat huomioiden.

Kehittämismäärärahan käyttösuunnitelmaan nostettuja kohteita ovat Kuusirannan kalasataman muuttaminen venesatamaksi, Retkiluisteluradan välinevuokraamo, Önnkörin retkeilyalueen jatkokehittäminen, Vuolijoen kirkonkylän yleisurheilukentän ympäristön kehittäminen ja nuorten hanke. em. nuorten hanke toteutetaan kokonaisuudessaan aluelautakunnan hankkeena, Kuusirannan sataman, retkiluisteluradan välinevuokraamon ja Önnkörin retkeilyalueen hankkeiden toteutumista tuetaan.

Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen

Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia edistetään jatkamalla tiimien ja hanketyöryhmien perustamista, jossa osallisina lautakunnan- ja järjestöjen edustajia, nuorisosiantuntijoita ja -valtuutettuja, sekä kyläaktiiveja. Yhteistyössä

valmistellut, suunnitellut ja järjestetyt hankkeet, tapahtumat, kyläillat ja uusien kylälaisten vastaanotot avaavat luontevan vaikuttamisen väylän matalan kynnyksen päätöksentekoon.

Hyvinvoinnin ja lähipalveluiden kehittymisen edistäminen

Hyvinvoinnin ja lähipalveluiden kehittymistä edistetään kaupunkiorganisaation sisäisellä yhteistyöllä, ostopalvelusopimuksin, hanke- ja tapahtumayhteistyöllä sekä avustuksilla.

Ostopalvelusopimuksin jatketaan valaistujen latujen ja kaukaloiden talvikunnossapitoa sekä solmitaan uusi Önnkörin lintutorin rantarakennelmien ylläpitoon.

Kylien toiminta- ja latuavustusta jatketaan ja kehitetään ylläpitosopimukset huomioiden. Ylläpito aiheuttaa järjestöpuolelle lisäkuluja talkootyön lisäksi mm. vastuuvakuutuksien ja jätehuollon vuoksi. Tuetaan Kosken ja Ounaksen kylien kylälatupohjien kunnostamista ja Vuottolahden retkiluisteluradan ylläpitoa.

Nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi jatketaan Vuolijoen moottoripajan tukemista ja tuetaan kyläyhteisöä nuorten kesätyöpaikkakokeilussa Otanmäen allasuilalalla. Otetaan nuoret mukaan nuoriin liittyvien asioiden suunnitteluun ja hanketyöhön. Tuetaan nuorten tapahtumia. Jatketaan alkanutta yhteistyötä sivistys-, liikunta- ja nuorisopalveluiden kanssa.

Velvoitetukityöllistettyjen työllistämistä kehitetään ja jatketaan ympäristötekniikan ja työllisyyspalveluiden kanssa yhteistyössä mm. ympäristöhoitotehtävissä yhteisillä alueilla ja pientä pintaremonttia odottavissa kohteissa kuten Kukkonien ja Rauhanniemen rantarakennelmien korjauksissa.

Tuetaan toiminta-alueen tapahtumia, joiden tavoitteena on tuoda toiminta-alueelle matkailijoita, vierailijoita ja jotka samalla yhdistävät niin vakinaiset kuin kausiasukkaatkin sekä lisäävät toiminta-alueen kunnallisten ja yksityisten palveluiden näkyvyyttä. Tapahtumat tuovat elinvoimaa, tukevat suoraan nuorten mahdollisuuksia osallistua opintoretkille ja mahdollistavat järjestöjen varainkeruun. Yksinyrittäjät saavat näkyvyyttä tuotteilleen.

Jatketaan kehittämistä ja yhteistyötä sekä tapahtumien että hankkeiden tukemista Önnkörin retkeilyalueella, Vuottolahden Kirppuniemessä ja retkiluisteluradalla sekä Otanmäen urheilutalon ulkoliikunta-alueella. Aloitetaan Vuolijoen taajaman käytöstä poistuneen yleisurheiluradan kehittäminen ja hankesuunnittelu.

Sitovat tavoitteet

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Osa tavoitteista jää toteuttamatta TA2024 valmistelun yhteydessä suoritetusta rahoituksen leikkaamisen takia. Mm. tapahtuma-avustuksien ja yhteisten alueiden korjauksiin ja jätehuoltoon suunniteltua määrärahaa ei ole.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa aluesihteerin Sirpa Pöppönen

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Kehitetään virkistysalueita, asuin ympäristöjä ja yhteisiä alueita	Toimenpiteet	3 kpl	Vuolijoen entisen YU-radan vuokrasopimus ja Vuolijoen entisen jätevedenpuhdistamon, eli nykyisen moottoripajan yhteydessä olevan maa-alueen vuokrasopimus on edelleen valmistelussa ympäristötekniikalla toimialalla.	Toteutuu

			Toimintatukea on myönnetty Kuusirannan kalasataman muutostöihin ja Kosken kylän harrastus- ja juhlapaikalle. Tieverkoston kunnossapitoon ja kehittämiseen on tehty aloite.	
Kehitetään liikunta- ja harrastuspaikkoja	Toimenpiteet	3 kpl	Ylläpitoavustuksia on myönnetty Vuottolahden retkiluisteluradalle ja Vuolijoen moottoripajalle. Otanmäen ampumaradan kunnostustöihin myönnettiin avustusta.	Toteutuu
Osallistetaan asukkaita kehittämistoimenpiteiden ja hankkeiden suunnitteluun ja valmisteluun	Toimenpiteet	5–10 kpl	Otanmäen maauimalan tukitoimia on toteutettu maauimalan aukioloaikana ja tulevalle toimintavuodelle on alueen asukkailla toimenpiteitä ja hankkeita suunnitteilla. Önkkörin retkeilyalue: Perukanpuron ennallistamisen rahoituksen suunnittelu jatkuu. Retkiluisteluradan kehittämishankkeelle on saatu puolto Oulujärvi Leader hallitukselta. Vuolijoen tapahtumien kehittämishankkeen suunnittelu on aloitettu työryhmässä.	Toteutuu
Tuetaan yhteisöjen elinvoimaa avustuksin	Kyläavustuksien määrä Latuavustuksien määrä Ylläpitoavustuksien määrä	10–20 kpl	Kyläavustuksien määrä 7 kpl Latuavustuksien määrä 4 kpl, Vuottolahden latu sai avustusta Vuottolahden retkiluisteluradan avustuksen yhteydessä. Ylläpitoavustukset moottoripajalle ja retkiluisteluradalle	Toteutuu
Yritysten toimintaympäristön edistäminen ja kehittäminen	Yhteistoimintatilaisuudet	5 kpl	Otanmäen kauppakeskusten kehittämistilaisuuksia 2. Aluelautakunnan lausunto Fimealle: apteekkitoiminta jatkuu. Tapahtumahankkeen suunnittelutilaisuuksissa yrittäjien edustajia. Tilaisuuksia järjestetty 3. Kainuun liiton ja maakuntajohtajan vierailussa käsitelystä myös yritysten toimintaympäristön kehittämistä ja tulevaisuuden näkymiä.	Toteutuu

Organisaation sisäisen yhteistyön kehittäminen toimialojen kanssa.	Yhteistoimintatilaisuudet	5 kpl	Lasten ja nuorten yhteistyökokouksia 2 kpl Ympäristötekniikan yhteistyökokouksia 3 kpl Aluelautakunnan selvitykseen liittyviä kokoontumisia 3 kpl	Toteutuu
Vastaanotetaan uudet asukkaat sekä kotimaiset että ulkomaiset vierailijat	Tervetuloa kylään pakettien määrä	1–10 kpl	Tervetuloa kylään paketteja jaettu 5 kpl tiedossa oleville uusille asukkaille.	Toteutuu
Lisätään toiminta-alueen näkyvyyttä tapahtumayhteistyöllä ja markkinoinnilla	Tapahtumien ja tapahtumailmoitusten määrä	10 kpl	Vuoden 2024 tapahtumia järjestettiin 31 kpl.	Toteutuu
Tuetaan alueen yhteistapahtumia avustuksin	Tapahtumia-avustusten määrä	10 kpl	Tapahtuma-avustuksia ei ole jaettu aluelautakunnan varoista.	Ei toteudu

Lapset ja nuoret

Kehitetään ja tuetaan lasten/nuorten toimintaa ja harrastusmahdollisuuksia alueen nuorisotiloissa	Yhteistoimintatilaisuudet Kerhot Harrastepiirit	3 kpl	Lasten ja nuorten yhteistyökokouksia 2 Harrastamisen Suomen mallin kerhoja 4 Koskikartanon kerhoja 2	Toteutuu
Kehitetään ja tuetaan Vuolijoen moottoripajan toimintaa.	Kerhojen määrä Kilpailujen määrä	3 kpl	Moottoripaja osallistui Onnelan matkailumaatilalla järjestettyihin moottoripajojen välisiin valtakunnallisiin talvikisoihin 10.2. sekä kesäkiisoihin 16.5. Pajalla järjestetään kerhotoimintaa 2 iltana viikossa sekä viikonloppukokoontumisia. Toinen kerhoista on harrastamisen Suomen mallin kerho ja toinen toteutetaan talkoina.	Toteutuu
Edistetään alueen kesä- ja harjoittelutapahtumien määrää ympäristö- ja nuorisotyössä sekä alueen yrityksissä ja yhteisöissä.	Kesätyöpaikkojen määrä	1–4 kpl	Maaumalalla on työskennellyt lipunmyyjä ja uimavalvoja sekä kioskin hoitaja. Moottoripajalla kesätyöläinen kaupungin setelillä. Riihipihalla 3 kesätyöntekijää.	Toteutuu
Edistetään ja tuetaan alueen lasten ja nuorten kesätoiminnan ja tapahtumien järjestämistä	Leirien ja tapahtumien määrä	5 kpl	Kesätoimintaa on järjestetty yritysten ja yhdistysten välillä yhteistyöllä Otanmäen maaumalassa koko kesän ajan.	Toteutuu
Kannustetaan lapsia ja nuoria osallisuuteen kokoontumisilla ja kouluyhteistyöllä sekä jakamalla Nuori vaikuttaja 2024 stipendi	Tiimikokouksien määrä Kehittämisesityksien määrä Stipendien määrä	5 kpl	Tiimikokouksia 2 kpl Stipendejä jaettu 3 kpl Videoyhteistyö koulujen kanssa 3 kpl	Toteutuu

Kestävä kehitys

Edistetään lähivirkistysalueiden ja metsien monimuotoisen hyvinvointikäytön jatkuvuus varmistamalla luonnon-tilassa olevien alueiden jääminen sekä virkistyskohteiden ylläpito.	Ylläpito- ja ostosopimusten määrä	5 kpl	Kuusirannan sataman vuokrasopimus Kuusirannan Erä ry:n ja kaupungin välillä on uusittu. Moottoripajan varastoalueen vuokrasopimus ei edennyt. Vuolijoen yleisurheiluradan hankeyhteistyö ei edennyt. Ostopalvelusopimuksia 2 kpl.	Toteutuu osittain
Tuodaan esille lähivirkistysalueiden ja metsien monimuotoisen hyvinvointikäyttöön liittyvässä päätöksenteossa alueen asukkaiden näkemys alueen luontoarvoista.	Kannanottojen määrä	5 kpl	Löytösuon tuulivoimahankkeen YVA:an. Luolakankaan osayleiskaava Otanmäki-Humpinsuo osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma Otanmäki-Alussuo asema-kaavan osallisuus- ja arviointisuunnitelma Kainuun yhteinen keskustelu Kainuun uusiutuvasta energiasta -tilaisuuden paneelikeskustelu	Toteutuu
Edistetään ja tuetaan luontoharrastamista järjestöyhteistyöllä	Yhteistoimintatilaisuuksien määrä	3 kpl		Ei toteudu
Tuetaan alueen kylien ja taajamien elinvoimaa hakemalla ratkaisuja monipuoliseen asumiseen	Toimenpiteiden määrä	3 kpl	Asumisen kehittämistä on nostettu alueen tärkeäksi teemaksi Kainuun kyläohjelman valmistelussa. Keskustelua on aloitettu kaavoituspalveluiden suuntaan kaavoituksen kehittämisestä osana rantakaavan päivittämistä.	Toteutuu osittain
Kehitetään ja ylläpidetään kimppekyytisovellusta	Kyyditystarjouksien määrä	50 kpl	Kyytisovelluksen toimittaja ei ole saanut raportoitua tietoa.	Ei tietoa
Järjestetään etäkokouksia ja -palavereita	Etäkokousten määrä	12 kpl	Aluelautakunnan suunnittelukokoukset kuukausittain. Tiimikokoukset 2 kpl.	Toteutuu
Edistetään ja tuetaan harrastevälineiden vuokraustointa	Välinevuokraamojen määrä	1–2 kpl	Vuokrauspisteet toimivat Otanmäessä, Vuolijoen Pankkitalolla ja Koskikartanossa.	Toteutuu

Talouden toteuma

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Vuolijoen aluelautakunta						
Tuet ja avustukset		0			0	
Muut toimintatulot		0			0	
Toimintatulot		0			0	
Henkilöstömenot	-14 205	0	-14 205	-15 027	-822	5,79%
Palvelujen ostot	-106 502	0	-106 502	-80 893	25 609	-24,05%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		0		-78	-78	
Avustukset	-17 000	0	-17 000	-42 446	-25 446	149,68%
Muut toimintamenot	-2 000	0	-2 000	-1 150	850	-42,50%
Toimintamenot	-139 707	0	-139 707	-139 594	113	-0,08%
Toimintakate	-139 707	0	-139 707	-139 594	113	-0,08%
Muut laskennalliset		0		-1 993	-1 993	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-139 707	0	-139 707	-141 587	-1 880	1,35%

2.2.4 Sivistystoimiala

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Sivistystoimialan vuoden 2024 talousarvion toimintakate oli -80,4 milj. euroa. Talousarvioon tehtiin vuoden 2024 aikana talousarviomuutoksia yhteensä n. +1,0 milj. euroa eli sivistystoimialan vuoden 2024 muutettu talousarvio oli -81,4 milj. euroa. Talousarviomuutokset koskivat talouden sopeuttamistoimia 1.8.2024 alkaen sekä määrärahamuutoksia pääosin toimintakuluihin.

Sivistystoimialan toimintakate alitti talousarvion n. 1,1 milj. euroa ja tilikauden tulos poistojen jälkeen oli n. 1,1 milj. alle talousarvion. Tilinpäätöksen mukainen toimintakatteen toteuma oli -80,3 milj. euroa ja tilikauden tulos -81,2 milj. euroa. Toimintakate toteutui perusopetuksessa 98,8 %, varhaiskasvatuksessa 98,2 %, kulttuuri- ja nuorisopalveluissa 99,4 % ja sivistystoimen hallinnossa 93,8 %. Toimialan toimintakate kasvoi maltillisesti edellisestä vuodesta, 1,6 %. Perusopetuksen osuus toimintakatteesta on 51 %, varhaiskasvatuksen 34 %, kulttuuri- ja nuorisopalveluiden 14 % ja hallinnon 1 %.

Toimintatuottoja kertyi n. 5,1 milj. euroa ja toteutuivat n. 0,788 milj. euroa talousarviota paremmin. Toimintatuottoja kasvatti mm. arvioitua suuremmat kotikuntakorvaustulot ja hanketulot. Vuoteen 2023 verrattuna toimintatuotot olivat 15,2 % pienemmät. Merkittävin lasku edelliseen vuoteen oli hanketuloissa.

Toimintakulut yhteensä olivat n. 85,5 milj. euroa ja toteutuivat n. 0,314 milj. euroa talousarviota pienempinä. Henkilöstökuluihin tehdyt määrärahalisäykset pitivät kulut talousarviossa. Muut kuluerät, kuten palvelujen ostot, aine- ja tarvikeostot sekä avustusmenot toteutuivat talousarviota pienempinä ja muissa toimintakuluissa budjetti ylittyi. Aine- ja tarvikeostoissa mm. kalustokustannukset ja avustusmenoissa lasten kotihoidontuen sekä hoitorahan kustannukset olivat arvioitua pienemmät. Palvelujen ostoissa mm. varhaiskasvatuksen palvelusetelikulut toteutuivat merkittävästi talousarviota pienempinä, mutta talousarvion ylitystä tuli mm. työvoimanvuokraus-, ravitsemispalvelu-, kotikuntakorvaus- ja työterveyshuollon kuluissa. Muissa toimintakuluissa talousarvio ylittyi tila-, kone- ja laitevuokrien osalta. Toimintakuluissa kasvu edelliseen vuoteen oli 0,4 %.

Poistoja kertyi n. 0,720 milj. euroa ja käyttöomaisuutta alaskirjattiin n. 0,149 milj. euroa. Investointimenot vuonna 2024 kohdistui kirjaston automaattien ja hublettien hankintaan, yhteensä n. 34 t euroa.

Sivistystoimialan hallinto

Sivistystoimialan hallinnon vuosi on toteutunut suunnitelman mukaisesti. Kaupunki on osallistunut Oulu2026 kulttuuripääkaupunkivuoteen liittyvään Yhdenvertainen Oulu 2026 -hankkeeseen. Matalan kynnyksen palvelutarjotin ja harrasteseteli lakkautettiin 1.8.2024 alkaen osana sopeuttamisohjelmaa.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuspaikkojen määrä suhteessa palveluiden kysyntään on ollut tiukkaa koko vuoden 2024. Kunnallisessa päiväkotitoiminnassa on perustettu tilapäisiä lisäryhmiä, jotta lakisääteinen toiminta on saatu toteutettua. Tämä on tarkoittanut myös lisähenkilöstön palkkaamista. Varhaiskasvatustien mukaisen kolmitasoisien tuen järjestämisen velvoite on lisännyt erityisvarhaiskasvatuksen henkilöstön resurssitarvetta eli päiväkotiryhmiin on palkattu lisähenkilöstöä, mm. lastenhoitajia ja erityisavustajia. Kansainvälisten asiakkaiden määrän kasvu on lisännyt henkilöstön täydennyskoulutusten tarvetta ja lisäksi avustaja- ja tulkkauspalveluiden käyttö on kasvanut.

Arvioiduista riskeistä vuonna 2024 toteutui rekrytointiin liittyvä riski, koska kaikkiin tehtäviin ei saatu rekrytoitua kelpoisia henkilöitä. Kelpoisen henkilöstön saatavuudessa on ollut paljon haasteita erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien ja varhaiskasvatuksen erityisopettajien kohdalla. Varhaiskasvatuksen opettajatehtäviä hakeneista vain 25 % ja varhaiskasvatuksen erityisopettajatehtäviä hakeneista vain 36,4 % täytti varhaiskasvatustien mukaiset henkilöstön kelpoisuusehdot. Tästä johtuen päiväkotiryhmissä on työskennellyt paljon ei kelpoisia työntekijöitä. Henkilöstön työhyvinvoinnin näkökulmasta työarkea on kuormittanut erityisesti henkilöstön lisääntyneistä poissaoloista johtuvat jatkuvat muutokset ja kelpoisten sijaisten saatavuushaasteet. Päiväkotien johtajuusuudistus (hallinnolliset päiväkotien johtajat ja yksikkökohtaiset apulaisjohtajat) toteutettiin 1.8.2024 alkaen.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa tapahtuneet muutokset ovat luoneet epävarmuustekijöitä varhaiskasvatuksen toimintaan ja

palveluiden järjestämiseen. Keväällä 2024 yksi yksityinen palveluntuottaja lopetti toimintansa. Tämän lisäksi yhdellä yksityisellä palveluntuottajalla on ollut syksyllä haasteita saada käytössään olevat varhaiskasvatuspaikat täytettyä, mikä on lisännyt painetta kunnalliseen varhaiskasvatukseen ja vaikuttanut siihen, että kunnallisen varhaiskasvatuksen tilapäisiä lisäryhmiä ei ole voitu lakkauttaa sopeuttamissuunnitelman mukaisesti.

Perusopetus

Perusopetuksessa erityiset painopistealueet ovat olleet oppilaitosturvallisuus ja hyvinvointi. Edellä mainituista huolehtiminen on koskenut sekä oppilaita että henkilökuntaa. Vuonna 2025 voimaantulevaan oppimisen tuen uudistukseen sekä palveluverkon muutoksiin valmistauduttiin mahdollisimman hyvällä ennakkosuunnittelulla. Koko perusopetuksen osalta jatkettiin käytäntöjen yhtenäistämistä huomioiden sidosryhmien osallisuus mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan. Oppilaiden poissaolojen määrä oli edelleen runsasta. Tuen tarve kasvoi edelleen huolimatta oppilasmäärän vähenemisestä. Tukitoimina tarjottiin mm. tehostettua oppilaanohjausta (Tuki-opo) sekä konsultatiivista sairaalaopetusta ja hankkeella yhteisöohjaajapalveluita. Lisäksi perusopetuksessa työskenteli hankerahoituksella erityisopettajia sekä resurssi- ja samanaikaisopettajia. Valmistavaa opetusta järjestettiin kymmenessä ryhmässä. Yleisopetukseen integroitiin merkittävä määrä S2-oppilaita valmistavasta opetuksesta. Kelpoisen henkilöstön saatavuus oli haastavaa. Luokanopettajien ja osittain aineenopettajien saatavuus oli vielä hyvä. Erityisopetuksen kelpoisen henkilöstön saatavuus oli erittäin haastavaa. Arvioituista riskeistä on vuonna 2024 toteutunut rekrytointiin liittyvä riski, koska kaikkiin tehtäviin ei saatu rekrytoitua kelpoisia henkilöitä. Materiaali- ja käyttökustannusten nousun takia oppilaskohtainen rahoitus ei kattanut toimintamenoja. Riskien arvioinnissa riskiluku tältä osin kasvoi.

Teppanan koulu lakkautettiin 1.8.2024 sopeuttamissuunnitelman mukaisesti. Oppilaat siirtyivät Nakertajaan, Kätönlahteen, Seminaariin ja Keskuskouluun.

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Kulttuuripalveluissa on tehty vuosina 2023–2024 laajaa yhteisöllistä Kulttuuri-Kajaani-kehittämistyötä, jonka yhtenä lopputuloksena valmistui Kajaanin kulttuuriohjelma vuosille 2025–2030.

Kirjasto

Tilastollisesti vuosi oli hyvin identtinen edellisen kanssa: fyysisiä lainoja kirjastoissa tuli 525 879 kpl eli 0,1 % kasvua edellisvuoteen. Kirjalainaus jatkoi kuitenkin jälleen kasvua ja erityisesti lasten ja nuorten palveluihin tehdyt panostukset kantoivat hedelmää, sillä lasten kirjallisuuden lainaus nousi viisi prosenttia. Fyysisiä käyntejä tuli 238 348 eli 4,6 % kasvua edellisvuoteen verrattuna.

Vuoden aikana alustettiin Kajaanin liittyminen valtakunnalliseen E-kirjastoon tulevan vuoden alusta sekä aloitettiin Oktetti soimaan -hanke, jossa Sotkamo liittyy Kainet-kirjastoihin. Kirjastopolkuun tuotiin mukaan varhaiskasvatus ja kirjastoihin lanseerattiin lainattavia liikuntavälineitä valtuustoaloitteen myötä. Investointirahoilla edistettiin kirjastojen automatisaatiota lainausautomaateilla sekä hankittiin Hubletteja e-aineistojen sekä e-palvelujen käyttöön.

Varattaviin tiloihin tuli yhteensä 1 622 varausta, mikä vastasi edellisvuoden käyttöä. Lisäksi pääkirjaston vapaasti käytettävissä Konttaamo-tilassa oli 7 451 kävijää eli 31 % kasvu. Kokoelman suhteen valmistautuminen pääkirjaston peruskorjaukseen eteni suunnitellusti ja poistoja tehtiin 18 153 kpl eli kokoelma pieneni noin 5 %.

Kainuun Museo

Näyttelytoiminta toteutui suunnitellusti ja museo teki toisen perättäisen vuoden kävijäennätyksen. Nyt kävijöitä oli 10 852. Asiakaspalautteissa tyytyväisyys näyttelyihin ja museokäyntiin oli edelleen korkea. Noin 90 % asiakaspalautteen vastaajista on ilmaissut, että museokäynti on lisännyt heidän hyvinvointiaan. Kokoelmien kartuntaa rajoitettiin, koska resursseja kohdistettiin esinekokoelman uudelleen järjestelyyn kokoelmatiloissa. Museolla oli myös valtionvarainministeriön avustama hanke kulttuuriympäristötiedon digitoinnin edistämiseksi ja se päättyi elokuussa. Alueellisena vastuumuseona museo on huolehtinut alueellisia viranomaistehtävistä ja museoalan kehittämistehtävistä suunnitelmien mukaisesti.

Taidemuseo

Toiminta toteutui suunnitelman mukaisesti sekä yleisötyön että talouden osalta. Kävijöitä oli 9505 ja asiakastytyväisyys kyse-lyissä korkealla tasolla. Saavutettavuustyötä kehitettiin Yhdenvertainen Oulu 2026 -hankkeen kanssa luomalla suunnitelmaan uudet toimenpiteet vuosille 2024–2026, mukaan kirjattiin useita uusia avauksia. Yhteistyötä Kainuun Museon kanssa tiivistetiin mm. kehittämällä uutta osallisuuden toimintamallia. Niilo Hyttisen kokoelmateoksista tuotettiin Kustannusosakeyhtiö Parvsin kanssa julkaisu, joka nosti esiin uusia näkökulmia valtakunnallisesti tunnetun taiteilija tuotantoon. Taidemuseo sai työstään runsaasti positiivista julkisuutta tiedotusvälineissä. Vuoden lopussa museo vastaanotti arvokkaan lahjoituksen taitei-lija Mayumi Niiranen-Hisatomilta.

Kansalaisopisto

Vapaan sivistystyön rahoitukseen kohdistui hallitusohjelman mukainen leikkaus 1.1.2024 alkaen, ja Kaukametsän opistolle myönnetty valtionosuustuntimäärä vuonna 2024 oli noin 13 % aiempaa pienempi. Kaukametsän opistolle myönnettiin 9 777 valtionosuustuntia avoimeen kansalaisopisto-opetukseen ja 1 448 valtionosuustuntia aikuisten luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajien lukutaitokoulutukseen. Opetusta toteutui vuonna 2024 avoimessa kansalaisopisto-opetuksessa 9 778 tun-tia ja lukutaitokoulutuksessa 1 448 tuntia. Kaukametsän opiston netto-opiskelijamäärä oli 3 839 opiskelijaa vuonna 2024. Mo-net opiskelijoista osallistuivat vuoden aikana useammalle kurssille. Maksuttomia yleisöluentoja järjestettiin 32 kpl, joissa osal-listujia oli yhteensä 1 515. Luennoista suuri osa järjestettiin yhdessä erilaisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi Kauka-metsän opisto järjesti tilauskursseja maksupalvelutoimintana.

Kaukametsän opiston Erasmus+-hanke "Aikuinen oppijana monikulttuurisessa ympäristössä" toteutui onnistuneesti vuoden 2024 aikana, ja opiskelijoiden, opettajien ja hallintohenkilöstön opinto- ja job shadowing -matkoja toteutettiin Erasmus+ -ra-hoituksella kuusi kappaletta Opetushallitus myönsi Kaukametsän opistolle vapaan sivistystyön opintoseteliavustusta 13 400 €. Avustus käytettiin tiettyjen kohderyhmien (maahanmuuttajat, työttömät, eläkkeellä olevat, peruskoulun jälkeistä koulutusta vailla olevat, oppimisvaikeuksia kokevat) kurssimaksujen alentamiseen. Lisäksi Kaukametsän opisto sai Opetushallituksen myöntämää vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustusta "Aktiiviseksi kansalaiseksi kestävä elämäntavan koulutusten avulla" -hankkeelle 48 577 €. Hanke alkoi syksyllä 2024. Kaukametsän opisto osallistui harrastustoiminnan järjestäjänä Suomen harrastamisen malliin.

Joustava perusopetus toimi Kaukametsän opiston tiloissa.

Musiikkiopisto

Kainuun musiikkiopiston laajan oppiainevalikoiman piirissä opiskeli vuoden aikana 988 oppilasta. Kajaanin lisäksi opetusta an-nettiin Hyrynsalmella, Paltamossa, Puolangalla, Ristijärvellä, Suomussalmella ja Vaalassa. Opetusta järjestettiin myös Otanmä-essä. Opetustunteja pidettiin yhteensä 24 043. Musiikkiopistolla on kiinteä valtionosuustuntimäärä 24 034 tuntia vuodessa (2 147 198 € vuonna 2024). Kainuun musiikkiopisto järjesti 86 kpl musiikki- ja tanssitapahtumia, joissa yleisöä kävi yhteensä 6 370 henkilöä ja esiintyjä oli 1 649.

Kainuun musiikkiopisto aloitti teatteriopetuksen yhteistyössä Vaara-kollektiivin ja Seminaarin Taidekampus -hankkeen kanssa syyslukukaudella 2024 yhdellä 12–15-vuotiaiden ryhmällä.

Avainhenkilöiden pitkät poissaolot aiheuttivat sijaiskustannuksia ja lukukausimaksupalautuksia sekä kuormittivat muuta henki-löstöä. Rekrytoinnit toteutuivat suunnitellusti.

Kainuun lasten- ja nuorten kulttuurikeskus Kulttura, Teppanan päiväkodin eskariryhmä ja kaksi valmistavan opetuksen luokkaa toimivat musiikkiopiston tiloissa.

Kulttuuri- ja kongressipalvelut

Konserttien ja tapahtumien toteutuminen oli vuoden 2024 aikana vilkasta. Sen sijaan kokousten määrä väheni 33 % vuodesta 2023. Yleisötapahtumien kävijämäärä oli yhteensä 43 244. Kokonaiskävijämäärä kasvoi vuodesta 2023 noin 15 %. Kokouspalve-luiden markkinointitoimia suunniteltiin kokousten lisäämiseksi, mutta niiden toteuttamiseen ei ole ollut henkilöresursseja.

Sama koskee ohjelmatoimistoille suunnattua markkinointia. Haasteita kokousmarkkinointiin lisäsi syksystä alkaen se, että kaikki kokousmyynnissä olevat ryhmätyötilat olivat vuokrattuna varhaiskasvatukselle ja perusopetukselle.

Kaukametsässä toteutettiin esteettömyyskartoitus musiikkiopiston ja Kaukametsän salin osalta. Esteettömyyttä parannetaan kartoitusraportin pohjalta mm. saliremontin yhteydessä keväällä 2025.

Tuotantotiimin henkilöstön vaihdokset heijastuivat siihen, että perustoimintaa pidettiin yllä, mutta uusia avauksia ei tehty suunnitellussa mittakaavassa. Vakituinen tapahtumakoordinaattori aloitti elokuun alussa.

Kajaani tanssii -tapahtuma toteutui suunnitellusti 31.1.-4.2.2024. Edellisestä vuodesta poiketen tapahtumaa järjestämässä olivat kaikki Kajaanin keskeiset tanssitoimijat. Barokki soi -tapahtuma toteutettiin yhteistyössä Barokki soi ry:n kanssa 26.-28.4.2024. Kajaanin Runoviikko -tapahtuma toteutui suunnitellusti 3.-7.7.2024. Tapahtuman kävijämäärä kasvoi hiukan edellisestä vuodesta, samoin lipputulot. Uutena avauksena toteutettiin festaripäivä yhteistyössä Kajaani Fest Live -tapahtuman kanssa. Runoviikko aloitti Oulu2026 kulttuurisäätiön rahoittaman hankkeen toteuttamisen. Hanke kestää vuoteen 2026 saakka.

Teatteri

Kajaanin kaupunginteatteri esitti kaikkiaan 222 esitystä vuoden 2024 aikana. Näistä Teatteritalossa 59, Sissilinnassa 63 ja kiertueella 100. Katsojia esityksillä oli yhteensä 17347, joka on 1457 enemmän kuin edellisellä kaudella. Teatterin vuoden suurin ponnistus oli alkuvuoden muutto remontoituun Teatteritaloon ja uuden tilan käyttöönotto.

Teatteri teki yhteistyötä Vaara-kollektiivin kanssa Ikäihmisten kulttuuripolku -hankkeen muodossa, Routa Companyn kanssa Anna Liisa -esityksessä ja KAO:n ja Casamba ry:n kanssa Teatteritalon laulut -esityksessä. Teatteri vieraili Oulun lasten teatterifestivaaleilla maaliskuussa esityksellä Kepparit, Runoviikolla heinäkuussa ja Tampereen Teatterikesässä elokuussa 2024 esityksellä Anna Liisa.

Teatteri käynnisti myynti- ja markkinointiuudistuksen osana kaupungin sopeuttamistoimia, uudisti verkkosivunsa ja kehitti sosiaalisen median markkinointiaan. Teatteri sai huomattavasti näkyvyyttä vuoden aikana valtakunnallisessa mediassa mm. Helsingin Sanomat, Suomen Kuvalehti ja Yle.

Nuorisopalvelut

Alueellinen nuorisotyö toteutui pääosin suunnitellusti ja nuorisopalvelut tarjosivat yhteisöllisyyden kokemuksia ja kohtaamisen mahdollisuuksia nuorisotiloilla, kerhotoiminnassa, tapahtumissa ja kouluilla tehtävässä nuorisotyössä. Alueellisessa nuorisotyössä nuorten kohtaamisia oli yhteensä 37 205. Tapahtumia järjestettiin 25, joissa kävijöitä yhteensä 2296. Koulunuorisotyö vakiinnutettiin osaksi nuorisopalvelujen rakenteita vuoden 2024 alusta alkaen. Otanmäen ja Vuolijoen alueen nuorisotoiminta siirrettiin kaupungin omaksi toiminnaksi vuoden 2024 alusta alkaen.

Ohjaamossa on vuoden aikana ollut yhteensä 2091 käyntiä. Etsivässä nuorisotyössä asiakkuuksia on ollut 218 (ml. kertaluontoiset kontaktit). Starttipajan valmennuksessa oli 22 nuorta. Ohjaamotoiminnan kehittämiseksi nuorisopalvelujen ja työllisyyspalveluiden yhteistyötä on tiivistetty ja palvelutarpeita kartoitettu.

Nuorisopalveluiden graafinen ilme on uudistettu ja työtä on tehty näkyväksi sosiaalisen median avulla.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa sivistysjohtaja

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Kainuun musiikkiopiston valtionosuustuntimäärä toteutuu.	Toteutuneet valtionosuustunnit.	Toteutunut tuntimäärä vähintään 24 034 tuntia.	Valtionosuustunteja toteutui 24 043 opetustuntia vuonna 2024.	Toteutuu
Kajaanin kaupunginteatterin valtionosuusrahoitus toteutuu, yhteistyötä verkostoissa jatketaan ja yleisömäärät kasvavat.	Yleisön lukumäärä, verkostotoimijoiden lukumäärä.	Yleisömäärä kasvaa 20 %, verkostotoimijoiden määrä kasvaa.	Valtionosuuksien leikkaus säilyi maltillisena. Verkostojen määrä kasvoi. Katsojamäärä kasvoi 9 % prosentilla.	Toteutuu osittain
Kaukametsän opiston valtionosuustuntimäärä toteutuu.	Toteutuneet valtionosuustunnit.	Tunnit toteutuneet vuodelle 2024 myönnetyn VOS-tuntimäärän mukaisesti (9 777 tuntia avointa opetusta ja 1 448 tuntia luku- ja kirjoitustaidottomien opetusta).	Valtionosuustunteja toteutui 9 778 opetustuntia avoimessa kansalaisopisto-opetuksessa ja 1 448 opetustuntia luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajien opetuksessa vuonna 2024.	Toteutuu
Kainuun Museon kävijämäärä säilyy hyvällä tasolla.	Kävijämäärä	8000 kävijää	10852 kävijää	Toteutuu
Taidemuseon kävijämäärä pysyy ennallaan / kasvaa	Vuosittainen kävijämäärä	Kävijämäärä 10 000	9505 kävijää	Toteutuu osittain
Yhdenvertaisuuden ja moninaisuuden kehittäminen taidemuseon palveluissa	Uusien palvelujen ja kehittämistyökalujen toteutuminen	Saavutettavuussuunnitelman päivittäminen (2024–2026) toteutuu	Luotiin saavutettavuussuunnitelman uudet toimenpiteet 2024–2026 ja kehitettiin osallisuuden toimintamalli yhteistyössä Kainuun Museon kanssa	Toteutuu
Kaukametsän kulttuuritapahtumat toteutuvat suunnitellusti ja kävijämäärä kasvaa.	Eri tapahtumien kävijämäärät	Yleisötapahtumien kävijämäärätavoite 60 000	Kävijämäärä yleisötapahtumissa vuonna 2024 oli 43 244. Vuonna 2023 yleisötapahtumien kävijämäärä oli 36 584, joten kävijämäärä kasvoi. Tavoite 60 000 oli asetettu vuoden 2022 mukaan, jolloin mukaan oli laskettu tiloissa toteutettujen koronarokotusten kävijät.	Toteutuu osittain
Kaupunginkirjaston kävijämäärä pysyy ennallaan / kasvaa	Kävijämäärä	220 000 fyysistä käyntiä	238 348 fyysistä käyntiä	Toteutuu
Kaupunginkirjaston lainaus pysyy ennallaan / kasvaa	Kokonaislainaus	520 000 lainausta	525 879 fyysistä lainaa	Toteutuu
Nuorisopalveluiden kävijämäärä pysyy hyvällä tasolla.	Nuorisopalveluiden toimintaan osallistuvien nuoren määrä.	Alueellisen nuorisotyön kävijämäärätavoite 35 000	37 205 toimintaan osallistunutta kävijää.	Toteutuu

Perusopetuksen avoinna ole- viin tehtäviin valitaan kelpoi- sia henkilöitä.	Valittujen henkilöiden kel- poisuus.	Jokaiseen työpaikkaan on kelpoisia, sopivia hakijoita si- ten, että avoimet tehtävät voidaan täyttää kelpoisilla hakijoilla.	Jokaiseen avoinna olleeseen tehtävään ei ollut kelpoisia hakijoita. Kelpoisten erityis- opettajien ja matemaattis- ten aineiden opettajien rek- rytointi oli erityisen haasta- vaa. Laaja-alaisen erityisopetta- jan tehtäviin valituista 71 % oli kelpoisia ja erityisluokan- opettajan tehtäviin valituista 68 % oli kelpoisia.	Toteutuu osit- tain
Perusopetuksen opetusryh- mäkoot pysyvät opetuksen laadun kannalta tarkoituk- senmukaisina.	Opetusryhmäkoko (koulujen keskiarvo).	Keskimääräisiä opetusryh- mäkokoja tarkastellaan ta- pauskohtaisesti. Maltillinen ryhmäkokojen kasvu salli- taan sellaisissa tilanteissa, joissa lähtötaso on selkeästi pienempi.	Opetusryhmien keskiarvo- koot ovat hieman kasvaneet sopeuttamistoimia toteutet- taessa. Nykyiset keskiarvot ovat 18,4 alakoulussa ja 18,9 yläkoulussa.	Toteutuu
Perusopetuksen tuntikehys pysyy opetuksen laadun kan- nalta riittävänä.	Opetustunnit/ryhmä	Opetustuntien määrä / ryhmä säilyy vähintään vuo- den 2023 tasolla eikä vä- hene. Jakotuntien määrää tarkastellaan tapauskohtai- sesti.	Tuntikehysten laskentaperi- aate on pysynyt ennallaan.	Toteutuu
Varhaiskasvatus: Avointen työpaikkojen täyt- täminen kelpoisilla hakijoilla.	Kelpoisten hakijoiden määrä haettavana olevaa tehtävää kohden.	Jokaiseen työpaikkaan on kelpoisia, sopivia hakijoita si- ten, että avoimet tehtävät voidaan täyttää kelpoisilla hakijoilla.	Varhaiskasvatuksen erityis- avustajat: hakijoista kelpoi- sia 82,1 %, valituista kelpoi- sia 100 % Varhaiskasvatuksen lasten- hoitajat: hakijoista kelpoisia 67,5 %, valituista kelpoisia 92,2 % Varhaiskasvatuksen opetta- jat: hakijoista kelpoisia 25 %, valituista kelpoisia 31 % Varhaiskasvatuksen erityis- opettajat: hakijoista kelpoi- sia 36,4 %, valituista kelpoi- sia 66,7 % Varhaiskasvatuksen sosiono- mit: hakijoista kelpoisia 28 %, valituista kelpoisia 45,5 % Päiväkodin apulaisjohtajat: hakijoista kelpoisia 83,3 % , valituista kelpoisia 100 % Kaikista hakijoista kelpoisia 53,7% ja kaikista valituista kelpoisia 72,6%	Toteutuu osit- tain

Lapset ja nuoret

15–29 -vuotiaille nuorille annetaan oikea-aikaista tukea heidän asioidensa selvittämiseksi.	Ohjaamon, etsivän nuorisotyön ja Starttipajan toiminnassa olevien nuorten määrä.	200 etsivän nuorisotyön ja Starttipajan asiakasta.	240 asiakkuutta. (Starttipaja 22 hlö ja etsivä nuorisotyö 218 hlö)	Toteutuu
Kannustamme lapsia ja nuoria aktiiviseen kansalaisuuteen.	Nuorisovaltuuston aloitteiden, kannanottojen ja muun aktiivisuuden määrä.	10	12 aloitetta, kannanottoa, mielipidekirjoitusta tai tapahtumaa.	Toteutuu
Kaukametsän opisto kehittää lasten ja nuorten kurssitarjontaa.	Lapsille ja nuorille toteutuneet kurssit.	Lapsille ja nuorille toteutuu kursseja vähintään neljällä ainealueella.	Lasten ja nuorten kursseja toteutui vuonna 2024 liikunnan, musiikin ja kuvataiteen ainealueilla.	Toteutuu osittain
Kajaanin kaupunginteatteri tuottaa esityksiä ja työpajoja lapsille ja nuorille.	Toteutuneet Kajaanin kaupunginteatterin tuottamat esitykset ja työpajat lapsille ja nuorille.	Kiertue-esityksiä 80 kpl, syksyn 2024 pääesitys lasten- ja nuorten näytelmä.	Kiertue-esityksiä toteutui 100, syksyn pääteoksena oli lasten- ja nuortennäytelmä Veljeni leijonamieli. Lasten- ja nuorten työpajoja sekä muuta yleisötyötä toteutui noin 95 kertaa.	Toteutuu
Kainuun musiikkiopisto tarjoaa elämyksellisiä kulttuurikokemuksia erikaisille lapsille ja nuorille.	Toteutuneiden tapahtumien määrä ja yleisömäärä.	Yleisömäärä vähintään 6 000.	Tapahtumia järjestettiin yhteensä 86 kpl vuonna 2024, ja yleisöä tapahtumissa oli yhteensä 6 370 henkilöä.	Toteutuu
Lapsille ja nuorille suunnatun osallistamisen ja yleisötyön lisääminen Kainuun Museossa ja Kajaanin taidemuseossa	Järjestettyjen työpaikkojen, tapahtumien ja tilaisuuksien määrä ja osallistujamäärä	Kainuun Museo: Taidemuseo: 1300 lasta ja nuorta, 100 tapahtumaa	Kainuun Museo: noin 45 ohjelmallista tilaisuutta, lisäksi koulujen vierailut näyttelyissä Taidemuseo: 56 järjestettyä tilaisuutta ja niissä 829 lasta ja nuorta. Lisäksi omatoimisesti vierailleet ryhmät ja yksilöt.	Toteutuu
Kaukametsässä järjestetään kulttuuritapahtumia myös lapsille ja nuorille.	Toteutuneiden tapahtumien määrä ja osallistujamäärä	Vähintään 2 tapahtumaa lapsille/nuorille vuodessa Runoviikolla vähintään 3 ohjelmaa lapsille/nuorille Kävijämäärätavoite 1500 lasta/nuorta	Omana tuotantona järjestettiin kahdeksan tilaisuutta lapsille ja nuorille, kävijöitä 863. Ulkopuolisten järjestämänä oli neljä tilaisuutta lapsille ja nuorille, kävijöitä 1102. Runoviikolla oli neljä esitystä lapsille ja nuorille, kävijöitä 332. Yhteensä esityksiä lapsille ja nuorille oli vuoden aikana 15, joissa kävijöitä yhteensä 2297.	Toteutuu
Kaupunginkirjasto innostaa lapsia ja nuoria lukemaan	Lasten ja nuorten kirjallisuuden lainaus	Lasten ja nuorten kirjallisuuden lainauksen osuus kirjallainoista vähintään 50 %	Lasten ja nuorten kirjallisuuden lainauksen osuus kirjallainoista 51 %	Toteutuu
Perusopetus: Yhteisöllisen opiskeluhoitotoiminnan lainmukainen toteuttaminen.	Yhteisöllisten opiskeluhoitoryhmien kokoontumiskerrat.	Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu kouluittain vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa.	Tavoite on toteutunut.	Toteutuu

Perusopetus: Koulua käymättömien oppilaiden (poissaoloja yli 300 tuntia lukukaudessa) määrän vähentäminen.	Poissaolojen seuranta.	Koulua käymättömien oppilaiden määrä vähennee.	Syyslukukauden 2024 osalta kahdella oppilaalla poissaoloja oli yli 300 tuntia.	Toteutuu osittain
Varhaiskasvatus: Asiakas saa varhaiskasvatuspaikan toivomaltaan alueelta.	Hakemuksen mukainen varhaiskasvatuspaikka / -alue.	Vähintään 85 % asiakkaista saa varhaiskasvatuspaikan toivomaltaan alueelta.	Huoltaja ilmoittaa varhaiskasvatushakemuksella kolme vaihtoehtoa yksikkötoivetta. Vuonna 2024 84,6% varhaiskasvatuspaikkapäätöksistä on voitu kohdentaa hakemusten ensisijaisiin toiveyksiköihin/ensisijaiselle alueelle.	Toteutuu

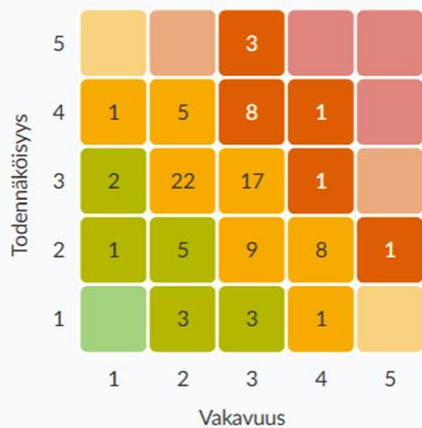
Kestävä kehitys

Kainuun musiikkiopisto hankkii OKKA-säätiön myöntämän oppilaitoksen kestävän kehityksen sertifikaatin.	Sertifikaatti myönnetty/ei myönnetty.	Sertifikaatti myönnetään.	Prosessi sertifikaatin hakemiseksi aloitettiin.	Toteutuu osittain
Kaukametsän opiston kestävän kehityksen Sitoumus2050.	Sitoumus2050 julkaistu.	Sitoumus julkaistaan.	Kaukametsän opiston Sitoumus2050 "Kaukametsän opiston kestävän elämäntavan koulutusten kehittäminen" julkaistiin.	Toteutuu
Runoviikon osalta aloitetaan STF (sustainable travel Finland) tai vastaava -sertifikaattiprosessi	Prosessi käynnistetty ja eri mahdollisuudet kartoitettu	Prosessi käynnissä	Prosessi on aloitettu selvittämällä erilaisia vaihtoehtoja.	Toteutuu
Perusopetus: Kierrättämistä laajennetaan.	Koulujen määrä, joissa on lajitteluastiat.	Kaikissa kouluissa lajitteluastiat.	Tavoite ei ole toteutunut. Ympäristötekkinen toimiala ei ole toimittanut asianmukaisia jäteastioita.	Ei toteudu
Varhaiskasvatus: Tavarahankintojen vähentäminen.	Päiväkotien yhteiseen käyttöön lainauslistalle ilmoitettujen tarvikkeiden lukumäärä.	Lainauslistalla vähintään 10 lainauskohdetta.	Lainauslistaa ei ole toteutettu.	Ei toteudu

Riskienhallinta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

Sivistystoimialan kymmenen ensimmäistä merkittävintä riskiä

Kohde	Riskialue	Riski	RL ↓
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Oppilasmäärä, tilojen käyttöaste sekä henkilöstöresurssi eivät ole tasapainossa	16
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Sijaisia ei saada lyhyisiin sijaisuuksiin.	15
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Oppilaskohtaiset kulut nousevat.	15
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Asiamaksulain muutoksista johtuva asiakasmaksukertymän pienentyminen.	15
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Rekrytointiriski: Avoimiin tehtäviin ei saada rekrytoitua kelpoisia henkilöitä.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Henkilöstön hyvinvointi laskee.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Materiaali- ja käyttökustannusten noususta johtuen oppilaskohtainen rahoitus ei kata toimintamenoja.	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Kulttuuri- ja nuorisopalvelut	2.3.1. Operatiiviset riskit	Avainhenkilöriski. Suunnittelemattomat poissaolot	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Rekrytointiriski: Kelpoisen varhaiskasvatuksen henkilöstön riittävyys	12
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Henkilöstön työhyvinvoinnin heikkeneminen	12

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2024
Sopimushallinta	Sopimusten vieminen CaseM:ään sovittujen vastuiden mukaisesti.	Keskeisimmät sopimukset tallennetaan CaseM-ohjelmaan. Sivistystoimialalla on kuitenkin merkittävä määrä pienempiä, esimerkiksi kulttuuritapahtumiin tai näyttelyihin liittyviä sopimuksia, joiden tarkoituksenmukaisin säilytyspaikka ei ole CaseM, vaan tulosyksikön oma säilytyspaikka. Tulosyksiköt ovat

		konultoineet kaupungin asiahallinnan asiantuntijoita asianmukaisen säilytystavan varmistamiseksi.
Sopimushallinta	CaseM:ssä olevien sopimusten vastuuhenkilöiden oikeellisuuden tarkistaminen työyksikön esihenkilöiden toimesta.	Työyksiköiden esihenkilöiden tehtävänä on varmistaa vastuuhenkilöiden oikeellisuus. Erityisesti henkilöstön vaihdostilanteissa vastuuhenkilöiden päivittäminen on tärkeää. Ohjeet on sisäistetty ja vastuuhenkilöiden päivittäminen on toteutettu ohjeistuksen mukaisesti. Vastuuhenkilöiden vaihtuessa päivittämisessä voi olla viivettä ja asia on syytä ottaa esille uusien vastuuhenkilöiden perehdyttämisessä.
Tietohallinto ja tietoturva	Työyksiköiden esihenkilöitten tehtävänä on laite- ja käyttöoikeuksien hallinta: palvelussuhteen päättyessä tai työtehtävien muuttuessa on päätettävä tai tehtävä tarvittavat muutokset laite- ja käyttöoikeuksiin. Käyttöoikeuksien ajantasaisuus tarkistetaan kaksi kertaa vuodessa.	Kaupungin intrassa on hyvät ohjeet käyttöoikeuksien ja laitteiden hakemisesta ja päättämisestä palvelussuhteen muutostilanteissa. Käyttöoikeuksien ja laitteiden hallinnan seurantaa vaikeuttaa se, että lähihoitajilla ei ole käytössään tarkistuksen tekemistä varten listausta siitä, millaisia käyttöoikeuksia kenelläkin on.
Talousraportointi	Tilivelvollisten esihenkilöiden tulee seurata kuukausittain vastuualueensa kulujen ja tuottojen kehittymistä talousarvioon nähden ja varmistaa, että kirjaukset ovat loogisia ja puuttua mahdollisiin poikkeamiin ja tehdä korjaustoimet. Esihenkilöt raportoivat yksikkönsä toiminnan ja talouden toteumasta sivistystoimialan johtoryhmässä vähintään kaksi kertaa vuodessa. Controller raportoi koko toimialan talouden toteumasta johtoryhmän kokouksissa. Sivistystoimialan talouden toteutumista raportoidaan sivistyslautakunnan kokouksissa.	Sivistystoimialan toteumasta on raportoitu johtoryhmässä ja sivistyslautakunnassa. Tulosyksiköiden päälliköiden raportoinnin osalta otettiin tavoitteeksi, että raportointi tehdään osavuosikatsauksen ja tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

Sivistystoimiala	TP 2023	TP 2024
Sivistystoimialan hallinto	1	1
Varhaiskasvatus	374	384,6
Perusopetus	451	460,4
Nuorisopalvelut	24,4	23,3
Kirjasto, Kainuun museo, Taidemuseo ja Teatteri	95,9	92,7
Kaukametsä (Kaukametsä opisto, Musiikkiopisto, Kulttuuri ja kongressipalvelut)	80,2	71
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	1026,4	1033,0

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta siirtyi 1.8.2024 alkaen varhaiskasvatuksesta perusopetukselle.

Sivistystoimiala yhteensä

	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama%
2914 Sivistystoimiala						
Myyntitulot	843 638	22 500	866 138	1 272 524	406 386	46,92%
Maksutulot	1 695 725	83 250	1 778 975	1 794 852	15 877	0,89%
Tuet ja avustukset	1 498 843	-50 000	1 448 843	1 775 389	326 546	22,54%
Muut toimintatulot	241 310	5 000	246 310	285 582	39 272	15,94%
Toimintatulot	4 279 516	60 750	4 340 266	5 128 348	788 082	18,16%
Henkilöstömenot	-50 803 770	-700 049	-51 503 819	-51 546 225	-42 406	0,08%
Palvelujen ostot	-17 533 137	-168 800	-17 701 937	-17 648 632	53 305	-0,30%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 982 369	19 600	-1 962 769	-1 768 881	193 888	-9,88%
Avustukset	-1 988 500	0	-1 988 500	-1 739 199	249 301	-12,54%
Muut toimintamenot	-12 384 533	-234 100	-12 618 633	-12 758 666	-140 033	1,11%
Toimintamenot	-84 692 309	-1 083 349	-85 775 658	-85 461 603	314 055	-0,37%
Toimintakate	-80 412 793	-1 022 599	-81 435 392	-80 333 255	1 102 137	-1,35%
Poistot ja arvonalentumiset	-863 374	0	-863 374	-868 791	-5 417	0,63%
Muut laskennalliset kustannukset		0		-3 134 775	-3 134 775	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-81 276 167	-1 022 599	-82 298 766	-84 336 820	-2 038 054	2,48%

Sivistystoimialan hallinto

	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama%
291400 Sivistystoimialan hallinto						
Tuet ja avustukset	540	0	540	975	435	80,62%
Toimintatulot	540	0	540	975	435	80,62%
Henkilöstömenot	-142 638	0	-142 638	-136 811	5 827	-4,09%
Palvelujen ostot	-398 163	-24 000	-422 163	-409 863	12 300	-2,91%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 200	0	-2 200	-1 089	1 111	-50,51%
Muut toimintamenot	-37 936	0	-37 936	-19 939	17 997	-47,44%
Toimintamenot	-580 937	-24 000	-604 937	-567 701	37 236	-6,16%
Toimintakate	-580 397	-24 000	-604 397	-566 726	37 671	-6,23%
Muut laskennalliset kustannukset		0		502 419	502 419	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-580 397	-24 000	-604 397	-64 307	540 090	-89,36%

Varhaiskasvatus

	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama%
29141 Varhaiskasvatus						
Myyntitulot	62 794	0	62 794	151 610	88 817	141,44%
Maksutulot	615 600	22 000	637 600	720 252	82 652	12,96%
Tuet ja avustukset	308 559	0	308 559	358 653	50 094	16,23%
Muut toimintatulot	2 300	0	2 300	22 318	20 018	870,35%
Toimintatulot	989 253	22 000	1 011 253	1 252 833	241 580	23,89%
Henkilöstömenot	-15 714 145	-250 000	-15 964 145	-16 193 261	-229 116	1,44%
Palvelujen ostot	-8 566 985	-39 000	-8 605 985	-8 418 121	187 864	-2,18%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-368 800	0	-368 800	-259 571	109 229	-29,62%
Avustukset	-1 185 000	0	-1 185 000	-954 418	230 582	-19,46%
Muut toimintamenot	-2 768 447	0	-2 768 447	-2 799 989	-31 542	1,14%
Toimintamenot	-28 603 377	-289 000	-28 892 377	-28 625 361	267 016	-0,92%
Toimintakate	-27 614 124	-267 000	-27 881 124	-27 372 528	508 596	-1,82%
Poistot ja arvonalentumiset	-122 317	0	-122 317	-150 146	-27 829	22,75%
Muut laskennalliset kustannukset		0		-1 151 478	-1 151 478	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-27 736 441	-267 000	-28 003 441	-28 674 152	-670 711	2,40%

Perusopetus

	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama%
29142 Perusopetus						
Myyntitulot	652 344	20 000	672 344	961 163	288 819	42,96%
Maksutulot	100 035	15 600	115 635	216 927	101 292	87,60%
Tuet ja avustukset	540 503	0	540 503	782 555	242 052	44,78%
Muut toimintatulot	62 310	0	62 310	74 770	12 460	20,00%
Toimintatulot	1 355 192	35 600	1 390 792	2 035 415	644 623	46,35%
Henkilöstömenot	-26 501 899	-472 499	-26 974 398	-26 849 820	124 578	-0,46%
Palvelujen ostot	-7 105 527	-100 000	-7 205 527	-7 407 113	-201 586	2,80%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-997 327	23 750	-973 577	-959 017	14 560	-1,50%
Avustukset	-595 000	0	-595 000	-600 098	-5 098	0,86%
Muut toimintamenot	-6 737 347	-234 100	-6 971 447	-7 059 158	-87 711	1,26%
Toimintamenot	-41 937 100	-782 849	-42 719 950	-42 875 206	-155 256	0,36%
Toimintakate	-40 581 908	-747 249	-41 329 158	-40 839 790	489 367	-1,18%
Poistot ja arvonalentumiset	-349 108	0	-349 108	-412 227	-63 119	18,08%
Muut laskennalliset kustannukset		0		-1 897 766	-1 897 766	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-40 931 016	-747 249	-41 678 266	-43 149 783	-1 471 517	3,53%

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama%
29143 Kulttuuri- ja nuorisopalvelut						
Myyntitulot	128 500	2 500	131 000	159 750	28 750	21,95%
Maksutulot	980 090	45 650	1 025 740	857 674	-168 066	-16,38%
Tuet ja avustukset	649 241	-50 000	599 241	633 206	33 965	5,67%
Muut toimintatulot	176 700	5 000	181 700	188 493	6 793	3,74%
Toimintatulot	1 934 531	3 150	1 937 681	1 839 124	-98 557	-5,09%
Henkilöstömenot	-8 445 088	22 450	-8 422 638	-8 366 333	56 305	-0,67%
Palvelujen ostot	-1 462 462	-5 800	-1 468 262	-1 413 535	54 727	-3,73%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-614 042	-4 150	-618 192	-549 204	68 988	-11,16%
Avustukset	-208 500	0	-208 500	-184 683	23 817	-11,42%
Muut toimintamenot	-2 840 803	0	-2 840 803	-2 879 580	-38 777	1,37%
Toimintamenot	-13 570 895	12 500	-13 558 395	-13 393 335	165 060	-1,22%
Toimintakate	-11 636 364	15 650	-11 620 714	-11 554 211	66 503	-0,57%
Poistot ja arvonalentumiset	-391 949	0	-391 949	-306 418	85 531	-21,82%
Muut laskennalliset kustannukset		0		-587 950	-587 950	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-12 028 313	15 650	-12 012 663	-12 448 579	-435 917	3,63%

2.2.5 Ympäristötekeminen toimiala

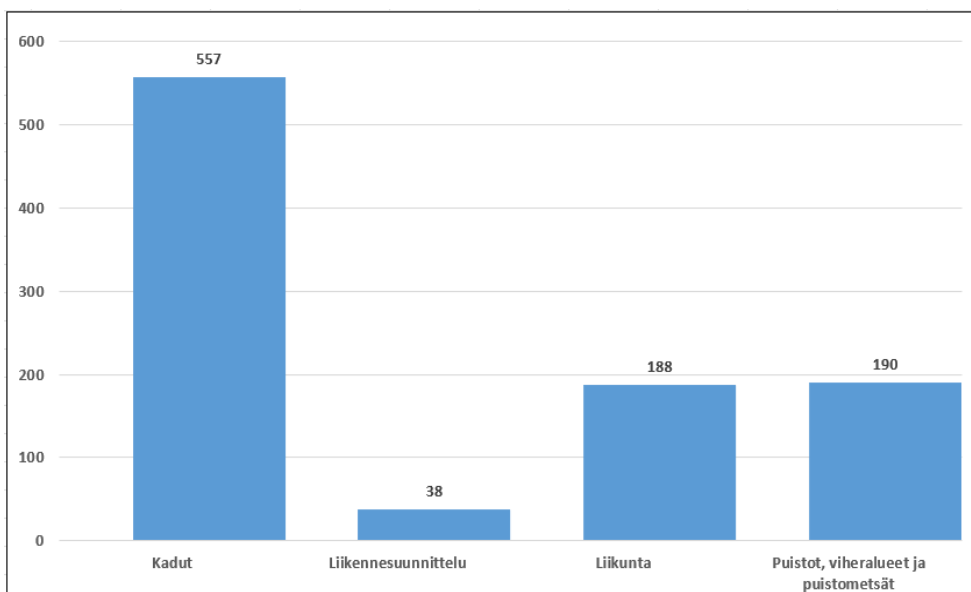
Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Ympäristötekeminen lautakunta kokoontui 12 kertaa vuonna 2024. Kokouksissa käsiteltiin 110 asiaa. Ympäristötekeminen lautakunta muun muassa suoritti asemakaavan ajanmukaisuuden arvioinnin kiinteistöä 205-7-4-1 eli niin sanottua Pohjan sellun tonttia koskien, käsitteli metsien toimintakertomuksen, käsitteli yksityisteiden perusparannus ja kunnossapito avustukset, käsitteli laajasti erilaisia maksuja, taksoja ja hinnastoja, antoi lausuntoja sekä käsitteli valtuusto- ja kuntalaisaloitteita, vuokrasi, myi ja osti maa-alueita, käynnisti Kajaanin kaupungin rakennusjärjestyksen uusimisen ja käsitteli rakentamislain voimaantulon edellyttämät muutokset hallintosääntöön, seurasi talouden toteuma- ja investointiraportointia, käsitteli talouden sopeuttamissuunnitelman 2023-2026 päivityksen sekä talousarvion 2025 ja -suunnitelman vuosille 2026-2027.

Ympäristötekemisen lautakunnan lupajaosto kokoontui vuonna 2024 12 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin 72 asiaa. Ympäristötekemisen lautakunnan lupajaosto muun muassa käsitteli ympäristölupia, käsitteli ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelman, antoi lausuntoja, suoritti ympäristökatselmuksen, käsitteli ilmoituksen tilapäisestä leirintäalueesta Joutenlammen kurssikeskuksen yhteyteen Kainuun rastiviikon ajaksi, käsitteli satamien jätehuoltosuunnitelmia, käsitteli suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamislupahakemuksia.

Ympäristötekemisen toimialan toimintakate oli vuonna 2024 oli vajaa 2,1 miljoonaa euroa. Toimintakate ylitti talousarvioletavoitteen lähes n.1,6 miljoonalla eurolla. Tilikauden 2023 toimintakate oli n. 0,9 miljoonaa euroa. Toimintatuotot olivat vuonna 2024 olivat n. 30,8 miljoonaa euroa. Talousarvioon nähden ylitystä syntyi n. 1 miljoonaa euroa, mikä konkretisoitui esim. maa- ja vesialueiden tuotoissa ja rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksutuotoissa. Vertailuvuoteen 2023 nähden toimintatuotot kohosivat etenkin rakennusten vuokratuotoissa. Valmistusta omaan käyttöön oli n. 0,6 miljoonaa euroa, lähes talousarvion mukaisesti. Toimintakulujen puolella kokonaisuus toteumassa oli n. 29,3 miljoonaa euroa Toimintakuluissa alitettiin talousarvio vajaa 0,6 miljoonalla eurolla. Palvelujen ostomenot ylittyivät mm. asiantuntijapalveluissa, rakennusten kunnossapitopalveluissa ja siivouspalveluissa. Henkilöstömenot jäivät n. 0,9 miljoonaa euroa talousarviosta, mikä konkretisoitui mm. toimialan henkilöstövuosien kutistumisena. Aineet ja tarvikemenot alittivat myös reilusti tavoitteen mm. lämmitysmenot alittuivat n. 0,3 miljoonalla eurolla. Toimialan investointimenot olivat n. 13,2 miljoonaa euroa. Talousarviossa arvioitiin investointimenoiksi n. 14,7 miljoonaa euroa. Toimialan euromääräisesti merkittävimmät investoinnit olivat kaupungin varikko ja pelastuslaitos ja Soidinsuon uusi päiväkot.

Palautejärjestelmän käyttöä on kehitetty yhdessä Kajaanin kaupungin asiakaspalvelun kanssa tiiviisti usean vuoden ajan. Oheisessa kaaviossa on esitetty saapuneiden ja käsiteltyjen palautteiden lukumäärä katujen, liikenteen, liikuntapaikkojen sekä puistojen, viheralueiden ja puistometsien osalta. Merkittävin osa palautteista kohdistuu katuihin, yhteensä 557 kappaletta (430 vuonna 2022, 504 vuonna 2023). Kokonaisuudessaan Kajaanin kaupungin palautejärjestelmään saapui palautteita vuonna 2024 1499 kappaletta (vuonna 2022 1463 kappaletta, vuonna 2023 1456 kappaletta), joista ympäristötekemiselle toimialalle 973 kappaletta.

Ympäristötekeminen tukipalvelut

Ympäristötekemisen toimialan tukipalveluiden toimintakate jäi talousarviosta noin 0,1 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot ja muut toimintakulut ovat toteutuneet suunnitellusti. Palvelujen ostomenoissa on ylitystä tavoitteeseen, mitä selitti konsernin sisäisten tukipalveluiden menojen kirjautuminen talousarviosta poiketen hallinnon yksikköön. Nämä erät oikaistuina hallinnon yksikkö saavuttaa jaksotetun talousarviotavoitteen.

Maankäyttö- suunnittelu- ja viranomaistoiminnat

Maankäyttö-, suunnittelu ja viranomaistoiminnat tulosalueen toimintakate oli n. 0,9 miljoonaa euroa, mikä ylittää vajaalla 0,4 miljoonalla eurolla talousarvion. Toimintatuottoja tarkasteltaessa maksutuotoissa rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksut ylittivät n. 0,2 miljoonaa euroa tavoitetason johtuen muutaman ison rakennushankkeen rakennuslupatulosta. Muiden tuottojen erässä maa- ja vesialueiden vuokratuotot ylittävät tavoitteen yli 0,1 miljoonalla eurolla. Valmistus omaan käyttöön toteutuu arvioidusti. Toimintakulut ovat n. 3,5 miljoonaa euroa, alitusta talousarvioon n. 0,1 miljoonaa euroa. Euromääräisesti merkittäv in alitusta selittävä tekijä on henkilöstömenot lähes 0,2 miljoonaa euroa. Henkilöstöresursointia on tarkasteltu talouden tasa-painottamistavoitteita huomioiden. Palvelujen ostomenot ylittyvät n. 0,1 miljoonaa euroa.

Kunnallistekniikka ja liikunta

Tulosityksiköiden perustehtävät hoidettiin tavoitteiden mukaisesti ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Käyttötalouden toimintakate oli n. 0,5 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Toimintatuotot olivat n. 0,5 miljoonaa euroa suuremmat, val-mistus omaan käyttöön 35 tuhatta euroa pienempi ja toimintakulut olivat n. 76 tuhatta euroa talousarviota pienemmät. Ka-jaanin varikko (Temppu-hanke) valmistui ja uusiin tiloihin päästiin muuttamaan loppuvuodesta.

Tilakeskus

Tulosityksiköiden perustehtävät hoidettiin tavoitteiden mukaisesti ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat arviota paremmin. Käyttötalouden toimintakate toteutui noin 0,8 miljoonaa euroa talousarviota paremmin. Hyvä toimintakate johtui toiminta-tuottojen paremmasta toteutumisesta ja toimintakulujen alittumisesta. Toimintatuotot ylittivät talousarvion vajaalla 0,3 mil-joonalla eurolla kaupunkikonsernille tehtyjen tilaustöiden ja rakennuttajapalveluiden myynnin johdosta. Toimintakulut alittui-vat noin 0,5 miljoonaa euroa energia- ja vesikustannusten sekä henkilöstökulujen osalta. Vuoden 2024 lämmitystarve oli 6 % normaalivuotta edullisempi. Rakennusten lämpö- ja sähköenergian käyttö väheni 4 876 MWh vuodesta 2023.

Kaupungin rakennuskantaa vähennettiin purkamalla yksi rakennus 3 126 m², uutta tilaa rakennettiin 3 200 m². Kokonaismuu-tos oli lähes muuttumaton ja tältä osin tavoite - 1 % ei toteutunut.

Investoinnit: Talonrakennusinvestoinneissa sitovana tavoitteena oli n. 10,9 miljoonaa euroa netto. Investointien toteutuma oli noin 9,6 miljoonaa euroa. Merkittävimpinä hankkeina valmistuivat Paloasema- ja varikkohanke (Temppu), kaupungintalon piha-alueiden peruskorjaus, Vanamon päiväkodin peruskorjaus valmiiksi sekä Vimpelinlaaksossa Tieto 2 ja Taito 2 osakorjaus- ja muutostyöt. Uuden Männyntaimen päiväkodin rakentaminen Soidinsuolle aloitettiin kesällä 2024. Kahden aurinkovoimalan suunnittelu ja hankinta toteutettiin ja tuotannossa voimalat ovat keväällä 2025.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa tekninen johtaja ja tulosalueiden päälliköt

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Yhteistyön kehittäminen KAMK kuntapalveluiden kanssa kaupunkistrategiaa tukevien hankkeiden edistä-miseksi.	Hankehakemusten määrä.	Valmistellaan vähintään neljä hankehakemusta KAMK kuntapalveluiden kanssa.		Ei toteudu ☐

Lapset ja nuoret

Pidetään leikkipuistot	Leikkipuistojen	Yhden leikkipuiston	Kanervapuiston ja Länsi-	Toteutuu
------------------------	-----------------	---------------------	--------------------------	----------

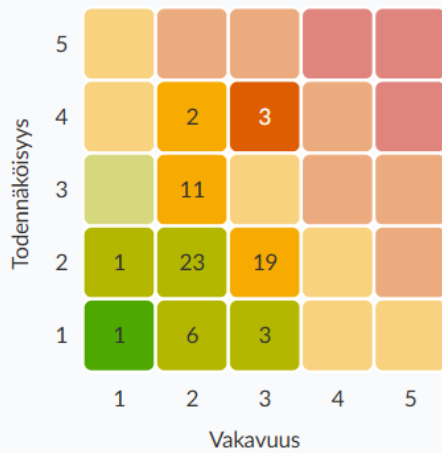
hyvässä kunnossa ja turvallisina.	peruskorjausten lukumäärä.	peruskorjaus.	Purolan leikkipuistot saneerattiin.	
Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.	Kerhotarjonta ja osallistujamäärät.	Enemmän kuin 55 kerhoa ja enemmän kuin 700 osallistujaa.	Kerhoja oli 93 ja osallistujia yhteensä 1015.	Toteutuu

Kestävä kehitys

Aurinkovoimalatuotannon suunnittelua ja toteutusta laajamittaisesti valittuihin olemassa oleviin kohteisiin. Kohteet valikoituvat asian- tuntijasuunnittelutyön perustella ja toteutukset ajoittuvat koko strategiakaudelle 2023 - 2026.	Aurinkovoimaloiden lukumäärä tai yhteenlaskettu kokonaisteho kWp.	Yksi uusi aurinkovoimala tai kokonaisteholtaan 100 kWp aurinkosähkötuotantoa.	Aurinkovoimalahankinnat on toteutettu jäähallille sekä Lehtikankaan monitoimitalolle. Asennus ja käyttöönotto valmistui vuoden 2024 keväällä. Voimaloiden kokonaisteho on yhteensä n. 300 kWp.	Toteutuu
Energiatohokkuuden parantaminen kaupungin kiinteistöissä.	Energiankulutuksen vähentäminen.	Lämmitystarveluvulla korjattu energiankulutus (normeerattu kulutus) vähenee 1 % vuodessa.	Kaupungin rakennusten kaukolämmön normeerattu kulutus oli 44 307 MWh vuonna 2023 ja 41 904 MWh vuonna 2024. Kaukolämmön kulutus väheni 2 403 MWh (- 5,4 %). Sähkön ominaiskulutus oli 16,9 kWh/m ³ vuonna 2023 ja 15,9 kWh/m ³ vuonna 2024 (- 5,9 %).	Toteutuu
Valmistellaan kaupungin metsistä soveltuva metsien suojelukohde.	Metsän suojelun toteutuminen.	Metsän suojeluprosessi meneillään.	Ei päästy aloittamaan henkilöstön rekrytoinnin viivästyksen johdosta.	Ei toteudu

 20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
 10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
 4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
 1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

Kohde	Riskialue	Riski	RL
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekkinen toimiala > Tilakeskus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Hyödykehintariski. Materiaalikustannusten kasvu ja saatavuus. Energian hinnan ja palvelukustannusten kasvu.	12
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekkinen toimiala	2.4.1. Vahinkoriskit	Henkilö- ja omaisuusriskien todennäköisyyttä lisäävät ilmastomuutos, äkilliset luonnonilmiöt, kuten rankkasateet ja myrskyt.	12
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekkinen toimiala	2.4.1. Vahinkoriskit	Kaupungin vastuulle lankeava ympäristövahingon jälkitorjuntatehtävä (öljyvahingot).	12
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekkinen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	2.1.1. Strategiset riskit	Rakentamisen ja tonttien kysyntä laskee, jolloin toimintatuotot eivät kata menoja.	8
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekkinen toimiala > Tilakeskus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Tyhjiksi tai vajaakäytölle jäävät tilat.	8
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekkinen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	2.3.1. Operatiiviset riskit	Tietojärjestelmien toimintahäiriöt saattavat aiheuttaa haasteita työ tekemiseen ja päätöksentekoon.	6
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekkinen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	2.3.1. Operatiiviset riskit	Salassa pidettävien tietojen vuotaminen tietomurron seurauksena.	6
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekkinen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	2.3.1. Operatiiviset riskit	Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus on haastava.	6
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekkinen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	2.2.1. Taloudelliset riskit	Rakennuslupamaksujen tai kiinteistötoimitusten taksojen nousupaine rakentamisen hiljentyessä.	6
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekkinen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	2.3.1. Operatiiviset riskit	Toiminnan ulkopuoliselle aiheutettu henkilö- tai omaisuusvahinko	6

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2024
Taloussuunnittelu	Talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä uudistuksen (TaHe) aikana ja jälkeen on tarpeellista seurata tietojen oikeellisuutta järjestelmissä ja henkilöstön osaamisen tasoa uusien järjestelmien käyttämisen suhteen. Toteutetaan yhdessä talouspalveluiden kanssa.	Talouden raportointijärjestelmä on otettu käyttöön ja sen ominaisuuksia ja mahdollisuuksia omaksutaan parhaillaan. Talouspalveluista on saatu neuvoa haasteellisiin tilanteisiin ja myös kehityspanosta ylipäättään talouden raportointiin liittyen.
Taloussuunnittelu	Talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä uudistuksessa (TaHe) uudistettiin kirjaussuunnitelmaa merkittävästi. Kirjaussuunnitelman mukaisten kirjausten toteutumista sekä mahdollisia korjaustarpeita on syytä seurata pistokokein ja keskustelujen kautta jatkokehitystarpeiden määrittämiseksi. Toteutetaan yhdessä talouspalveluiden kanssa.	Kirjaussuunnitelma on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi ja kehittämistarpeita ei ole tällä hetkellä. Ympäristötekniikan toimialan henkilöstö tuntee kirjausrakenteen riittävän hyvin.

Ympäristötekniikan toimiala	TP 2023	TP 2024
Ympäristötekniikan hallinto	1,2	1,0
Maankäyttö, suunnittelu ja viranomaistoiminnot	38,5	38,2
Kunnallistekniikka ja liikunta	74	71,6
Tilakeskus	44,6	41,9
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	158,2	152,7

Talouden toteuma

Ympäristötekniikan toimiala

2915 Ympäristötekniikan toimiala	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama%
Myyntitulot	1 499 724	-20 000	1 479 724	1 628 317	148 593	10,04%
Maksutulot	1 180 877	70 000	1 250 877	1 540 576	289 699	23,16%
Tuet ja avustukset	67 117	-5 000	62 117	69 112	6 995	11,26%
Muut toimintatulot	26 967 095	10 000	26 977 095	27 567 320	590 225	2,19%
Toimintatulot	29 714 813	55 000	29 769 813	30 805 325	1 035 512	3,48%
Valmistus omaan käyttöön	619 360	-15 000	604 360	557 373	-46 987	-7,77%
Henkilöstömenot	-8 888 463	130 000	-8 758 463	-7 871 897	886 566	-10,12%
Palvelujen ostot	-8 433 064	220 000	-8 213 064	-9 267 102	-1 054 038	12,83%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 519 290	10 000	-8 509 290	-7 849 843	659 447	-7,75%
Avustukset	-255 000	30 000	-225 000	-224 424	576	-0,26%
Muut toimintamenot	-4 160 686	0	-4 160 686	-4 083 285	77 401	-1,86%
Toimintamenot	-30 256 503	390 000	-29 866 503	-29 296 552	569 951	-1,91%
Toimintakate	77 670	430 000	507 670	2 066 146	1 558 476	306,99%
Poistot ja arvonalentumiset	-12 563 901	400 000	-12 163 901	-14 381 068	-2 217 167	18,23%
Muut laskennalliset kustannukset		0		-754 675	-754 675	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-12 486 231	830 000	-11 656 231	-13 069 597	-1 413 366	12,13%

Ympäristötekkinen hallinto

	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
29150 Ympäristötekkinen hallinto						
Tuet ja avustukset	666	0	666	3 685	3 019	453,27%
Toimintatulot	666	0	666	3 685	3 019	453,27%
Henkilöstömenot	-158 268	0	-158 268	-161 636	-3 368	2,13%
Palvelujen ostot	-85 290	0	-85 290	-178 470	-93 180	109,25%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 550	0	-2 550	-9 026	-6 476	253,97%
Muut toimintamenot	-10 036	0	-10 036	-9 696	340	-3,39%
Toimintamenot	-256 144	0	-256 144	-358 828	-102 684	40,09%
Toimintakate	-255 478	0	-255 478	-355 144	-99 666	39,01%
Muut laskennalliset kustannukset		0		320 340	320 340	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-255 478	0	-255 478	-34 804	220 674	-86,38%

Ympäristötekkinen maankäyttö-, suunnittelu ja viranomaistulosalue

	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama%
29151 Ympäristötekkinen maankäyttö-, suunnittelu ja viranomaistoiminnat						
Myyntitulot	403 924	-20 000	383 924	353 922	-30 002	-7,81%
Maksutulot	309 500	70 000	379 500	534 703	155 203	40,90%
Tuet ja avustukset	19 196	-5 000	14 196	14 946	750	5,28%
Muut toimintatulot	3 306 300	10 000	3 316 300	3 454 435	138 135	4,17%
Toimintatulot	4 038 920	55 000	4 093 920	4 358 006	264 086	6,45%
Valmistus omaan käyttöön	87 000	-15 000	72 000	73 484	1 484	2,06%
Henkilöstömenot	-2 492 121	90 000	-2 402 121	-2 245 047	157 073	-6,54%
Palvelujen ostot	-936 184	170 000	-766 184	-823 160	-56 976	7,44%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-54 200	10 000	-44 200	-28 725	15 475	-35,01%
Avustukset	-205 000	30 000	-175 000	-173 924	1 076	-0,61%
Muut toimintamenot	-233 630	0	-233 630	-264 422	-30 792	13,18%
Toimintamenot	-3 921 134	300 000	-3 621 134	-3 535 278	85 857	-2,37%
Toimintakate	204 786	340 000	544 786	896 212	351 427	64,51%
Poistot ja arvonalentumiset	-231 394	0	-231 394	-222 473	8 921	-3,86%
Muut laskennalliset kustannukset		0		-184 170	-184 170	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-26 608	340 000	313 392	489 569	176 177	56,22%

Ympäristötekkinen kunnallistekniikka ja liikunta tulosalue

29152 Kunnallistekniikka ja liikunta	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama%
Myyntitulot	1 095 800	0	1 095 800	1 230 804	135 004	12,32%
Maksutulot	871 377	0	871 377	1 005 873	134 496	15,43%
Tuet ja avustukset	36 412	0	36 412	41 067	4 655	12,78%
Muut toimintatulot	362 950	0	362 950	578 241	215 291	59,32%
Toimintatulot	2 366 539	0	2 366 539	2 855 985	489 446	20,68%
Valmistus omaan käyttöön	257 360	0	257 360	222 620	-34 740	-13,50%
Henkilöstömenot	-3 707 076	0	-3 707 076	-3 207 763	499 313	-13,47%
Palvelujen ostot	-3 927 344	0	-3 927 344	-4 503 330	-575 987	14,67%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 153 200	0	-1 153 200	-1 099 321	53 879	-4,67%
Avustukset	-50 000	0	-50 000	-50 500	-500	1,00%
Muut toimintamenot	-3 524 691	0	-3 524 691	-3 425 125	99 566	-2,82%
Toimintamenot	-12 362 311	0	-12 362 311	-12 286 039	76 272	-0,62%
Toimintakate	-9 738 412	0	-9 738 412	-9 207 434	530 978	-5,45%
Poistot ja arvonalentumiset	-4 577 104	100 000	-4 477 104	-5 549 634	-1 072 530	23,96%
Muut laskennalliset kustannukset		0		-364 255	-364 255	
Tehtävän kokonaiskustannukset	-14 315 516	100 000	-14 215 516	-15 121 323	-905 807	6,37%

Ympäristötekkinen tilakeskus tulosalue

29153 Tilakeskus	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama%
Myyntitulot		0		43 591	43 591	
Maksutulot		0			0	
Tuet ja avustukset	10 843	0	10 843	9 415	-1 428	-13,17%
Muut toimintatulot	23 297 845	0	23 297 845	23 534 644	236 799	1,02%
Toimintatulot	23 308 688	0	23 308 688	23 587 650	278 962	1,20%
Valmistus omaan käyttöön	275 000	0	275 000	261 268	-13 732	-4,99%
Henkilöstömenot	-2 530 998	40 000	-2 490 998	-2 257 450	233 548	-9,38%
Palvelujen ostot	-3 484 247	50 000	-3 434 247	-3 762 142	-327 895	9,55%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 309 340	0	-7 309 340	-6 712 772	596 568	-8,16%
Muut toimintamenot	-392 329	0	-392 329	-384 042	8 287	-2,11%
Toimintamenot	-13 716 914	90 000	-13 626 914	-13 116 406	510 507	-3,75%
Toimintakate	9 866 774	90 000	9 956 774	10 732 512	775 737	7,79%
Poistot ja arvonalentumiset	-7 755 403	300 000	-7 455 403	-8 608 962	-1 153 559	15,47%
Muut laskennalliset kustannukset		0		-526 589	-526 589	
Tehtävän kokonaiskustannukset	2 111 371	390 000	2 501 371	1 596 961	-904 411	-36,16%

2.2.6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisesta peruskaupungin osalta

Käyttötalouden sitovuustaso on toimintakate/toimiala/netto ja investointien sitovuustaso on nettomenot.

Kaupunki ilman liikelaitoksia	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12.2024	Poikkeama
1000 €			
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Konsernipalvelut - toimiala	-19 317	-18 343	974
Liikelaitosten avustukset (KLL)	-35 621	-35 871	-250
Vuolijoen aluelautakunta	-140	-139	1
Sivistyslautakunta	-81 435	-80 333	1 102
Ympäristötekniinen lautakunta	507	2 066	1 558
Toimintakate	-136 006	-132 621	3 385
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	83 747	85 404	1 657
Valtionosuudet	50 178	50 202	24
Korkotuotot	100	92	-8
Muut rahoitustuotot	10 954	18 164	7 210
Korkokulut	-1 535	-1 536	-1
Muut rahoituskulut	-133	-3 168	-3 035
Tuloslaskelmaosa yhteensä	143 311	149 158	5 847
SATUNNAISET TUOTOT	0	0	0
INVESTOINTIOSA (netto)			
Kaupunginhallitus	0	-53	-53
Sivistyslautakunta	-38	-34	4
Ympäristötekniinen lautakunta	-14 722	-13 165	1 557
Investointien luovutustulot-voitto		202	202
Investointiosa yhteensä (netto)	-14 760	-13 050	1 710
RAHOITUSOSA			
Vuosikate	8 106	16 535	8 429
Satunnaiset tuotot	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	-412	-412
Investointienrahavirta	-15 755	-13 159	2 596
Antolainainauksen muutokset	0	110	110
Antolainasaamisten lisäys	0	-44	-44
Antolainasaamisten vähennys	0	154	154
Lainakannan muutokset	8 200	-18 007	-26 207
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	22 200	18 900	-3 300
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 000	-14 172	-172
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-22 735	-22 735
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	12 458	12 458
Rahoitusosa yhteensä	8 200	-5 439	-13 639
YHTEENSÄ / VAIKUTUS	551	-2 476	-3 027
MAKSUVALMIUTEEN			

3 Tilinpäätöslaskelmat

Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja tase sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja -asetusta kirjanpitolausakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

Kaupungin liikelaitosten tuloslaskelmat, rahoituslaskelmat ja taseet on yhdistelty **kaupungin vastaaviin tilinpäätöslaskelmiin rivi riviltä**. Tilinpäätöslaskelmissa kaupungin ja liikelaitosten väliset sisäiset erät on eliminoitu kuntajaoston antamien ohjeiden mukaisesti.

3.1 Tuloslaskelma

Kaupungin ja liikelaitosten tuloslaskelma

ulkoiset tuotot ja kulut, keskinäiset erät eliminoitu

TUOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	13 634 759,69	15 561 933,45
Maksutuotot	3 183 427,33	2 941 661,25
Tuet ja avustukset	4 791 945,24	5 435 957,84
Muut toimintatuotot	9 765 369,94	9 669 637,27
Toimintatuotot	31 375 502,20	33 609 189,81
Valmistus omaan käyttöön	557 372,81	635 929,04
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-78 212 095,86	-76 707 814,06
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-15 698 286,13	-15 492 868,73
Muut henkilösivukulut	-2 116 407,55	-2 814 376,38
Palvelujen ostot	-34 936 342,05	-35 958 494,71
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-15 380 082,74	-15 390 335,35
Avustukset	-5 342 454,80	-6 074 165,22
Muut toimintakulut	-6 993 464,02	-7 039 123,22
Toimintakulut	-158 679 133,15	-159 477 177,67
TOIMINTAKATE	-126 746 258,14	-125 232 058,82
Verotulot	85 403 562,89	81 992 090,37
Valtionosuudet	50 201 541,00	47 175 848,96
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	93 192,38	301 518,48
Muut rahoitustuotot	17 352 187,20	24 451 121,90
Korkokulut	-1 536 197,04	-2 401 318,81
Muut rahoituskulut	-3 171 975,20	-5 101 328,69
Rahoitustuotot ja -kulut	12 737 207,34	17 249 992,88
VUOSIKATE	21 596 053,09	21 185 873,39
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 294 780,79	-15 894 961,82
Arvonalentumiset	-3 027 250,59	-2 405 261,82

Poistot ja arvonalentumiset	-18 322 031,38	-18 300 223,64
TILIKAUDEN TULOS	3 274 021,71	2 885 649,75
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-11 356 006,39	91 578,14
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	10 847 689,07	405 364,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	499,92	5 484,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 766 204,31	3 388 075,89

3.2 Rahoituslaskelma

Kaupungin ja liikelaitosten rahoituslaskelma
keskinäiset erät eliminoitu

RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	21 596 053,09	21 185 873,39
Tulorahoituksen korjauserät	-411 972,12	-1 542 570,82
	21 184 080,97	19 643 302,57
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-16 992 080,75	-19 805 046,04
Rahoitusosuudet investointimenoihin	104 703,36	1 588 837,63
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	201 752,28	210 377,43
	-16 685 625,11	-18 005 830,98
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 498 455,86	1 637 471,59
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-9 411,92	-53 100,00
Antolainasaamisten vähennykset	154 605,70	183 743,12
	145 193,78	130 643,12
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 900 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 172 165,15	-15 985 561,14
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-11 116 089,20	-7 808 324,58
	-6 388 254,35	-23 793 885,72
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	35 040,87	31 311,77
Saamisten muutos	2 189 559,85	6 007 671,40
Korottomien velkojen muutos	-3 110 543,67	1 137 509,81
	-885 942,95	7 176 492,98
Rahoituksen rahavirta	-7 129 003,52	-16 486 749,62
Rahavarojen muutos	-2 630 547,66	-14 849 278,03
Rahavarat 31.12.	181 132 053,35	183 762 601,01
Rahavarat 1.1.	183 762 601,01	198 611 879,04
Rahavarojen muutos	-2 630 547,66	-14 849 278,03

3.3 Tase

Kaupungin ja liikelaitosten tase keskinäiset erät eliminoitu

TASE

VASTAAVAA

	31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	331 333,40	412 260,03
Ennakkomaksut	1 005 479,84	952 349,84
Aineettomat hyödykkeet	1 336 813,24	1 364 609,87
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	35 376 613,13	35 223 004,31
Rakennukset	138 642 401,42	132 931 005,98
Kiinteät rakenteet ja laitteet	72 113 988,47	72 150 797,35
Koneet ja kalusto	7 629 928,58	8 770 414,13
Muut aineelliset hyödykkeet	1 136 289,58	1 136 289,58
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 596 564,51	8 717 046,09
Aineelliset hyödykkeet	257 495 785,69	258 928 557,44
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	63 086 235,37	63 145 101,14
Muut lainasaamiset	5 443 278,60	5 597 884,30
Muut saamiset	1 052 630,50	1 043 218,58
Sijoitukset	69 582 144,47	69 786 204,02
PYSYVÄT VASTAAVAT	328 414 743,40	330 079 371,33
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	161 898,75	158 564,95
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	161 898,75	158 564,95
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	346 899,97	404 716,64
Muut saamiset	11 199,60	11 199,60
Pitkäaikaiset saamiset	358 099,57	415 916,24
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 106 581,30	3 827 948,55
Lainasaamiset	212 422,37	934 388,86
Muut saamiset	984 173,11	1 060 794,14
Siirtosaamiset	4 634 183,97	6 245 972,38

Lyhytaikaiset saamiset	9 937 360,75	12 069 103,93
Saamiset	10 295 460,32	12 485 020,17

Rahoitusarvopaperit

Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	181 015 756,49	176 023 961,52
Rahoitusarvopaperit	181 015 756,49	176 023 961,52

Rahat ja pankkisaamiset	116 296,86	7 738 639,49
--------------------------------	-------------------	---------------------

VAIHTUVAT VASTAAVAT	191 427 513,67	196 247 621,18
----------------------------	-----------------------	-----------------------

<u>VASTAAVAA YHTEENSÄ</u>	<u>520 004 155,82</u>	<u>526 485 557,46</u>
----------------------------------	------------------------------	------------------------------

VASTATTAVAA

31.12.2024 31.12.2023

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	142 754 108,45	142 754 108,45
Muut omat rahastot	0,00	499,92
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	178 588 881,60	175 200 805,71
Tilikauden yli-/alijäämä	2 766 204,31	3 388 075,89

OMA PÄÄOMA	324 109 194,36	321 343 489,97
-------------------	-----------------------	-----------------------

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Poistoero	17 622 526,31	6 266 519,92
Vapaaehtoiset varaukset	13 417 391,94	24 265 081,01
	31 039 918,25	30 531 600,93

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	5 876 629,50	6 171 629,50
---------------------------	--------------	--------------

PAKOLLISET VARAUKSET	5 876 629,50	6 171 629,50
-----------------------------	---------------------	---------------------

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Lahjoitusrahastojen pääomat	186 881,57	187 940,76
Muut toimeksiantojen pääomat	187 885,77	148 451,91

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	374 767,34	336 392,67
--------------------------------	-------------------	-------------------

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen vieras pääoma

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	82 422 707,36	78 297 072,51
Muut velat	9 678 357,11	10 402 259,81
Siirtovelat	1 452 211,02	0,00

Pitkäaikainen vieras pääoma	93 553 275,49	88 699 332,32
------------------------------------	----------------------	----------------------

Lyhytaikainen vieras pääoma

Joukkovelkakirjalainat	15 000 000,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 671 727,07	38 977 165,15
Lainat muilta luotonantajilta	10 027 852,71	12 236 303,83
Saadut ennakot	1 077 131,11	955 695,61
Ostovelat	9 883 862,14	11 978 847,75
Muut velat	1 959 275,34	2 055 960,53 *
Siirtovelat	11 430 522,51	13 199 139,20 *
Lyhytaikainen vieras pääoma	65 050 370,88	79 403 112,07
VIERAS PÄÄOMA	158 603 646,37	168 102 444,39
<u>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</u>	<u>520 004 155,82</u>	<u>526 485 557,46</u>

*Korjattu vertailutietoihin 2023 muiden velkojen ja siirtovelkojen jaottelu

3.4 Konsernilaskelmat

KONSERNIN TUOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	149 930 493,73	156 322 497,73
Toimintakulut	-239 920 764,25	-241 987 030,58
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	409 053,52	203 536,18
TOIMINTAKATE	-89 581 217,00	-85 460 996,67
Verotulot	83 892 695,57	80 529 495,33
Valtionosuudet	66 883 412,46	63 096 849,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 710 457,24	1 709 618,78
Muut rahoitustuotot	13 015 279,91	12 895 710,84
Korkokulut	-15 463 883,86	-15 891 669,52
Muut rahoituskulut	-2 553 798,90	-3 156 171,65
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 291 945,62	-4 442 511,55
VUOSIKATE	58 902 945,42	53 722 836,11
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-41 909 407,33	-43 833 949,61
Arvonalentumiset	-3 027 250,59	-2 405 261,82
Poistot ja arvonalentumiset	-44 936 657,92	-46 239 211,43
TILIKAUDEN TULOS	13 966 287,49	7 483 624,68
Tilinpäätössiirrot	70 414,37	43 065,06
Tilikauden verot	-182 459,58	-1 347 271,65
Laskennalliset verot	-2 824 704,36	-3 056 964,74
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	8 788,04	203,37
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	11 038 325,95	3 122 656,72

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	58 902 945,42	53 722 836,11
Tilikauden verot	-182 459,58	-1 347 271,65
Tulorahoituksen korjauserät	-1 337 441,30	-1 635 300,37
	57 383 044,54	50 740 264,09
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-49 956 863,58	-47 819 366,35
Rahoitusosuudet investointimenoihin	104 703,36	1 588 837,63
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 198 680,37	453 952,09
	-47 653 479,85	-45 776 576,63
Toiminnan ja investointien rahavirta	9 729 564,69	4 963 687,47
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	101 064,89	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	27 710,79	56 005,06
	128 775,68	56 005,06
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	21 268 177,68	28 430 725,67
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21 468 821,28	-27 203 280,76
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-10 569 285,94	-16 728 618,92
	-10 769 929,54	-15 501 174,01
Oman pääoman muutokset	-2 994 000,00	-8 982 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	35 022,24	-66 289,11
Vaihto-omaisuuden muutos	-479 091,19	-1 917 974,87
Saamisten muutos	-1 528 320,91	12 691 224,47
Korottomien velkojen muutos	-12 083 987,51	-9 222 917,48
	-14 056 377,38	1 484 043,01
Rahoituksen rahavirta	-27 691 531,24	-22 943 125,94
Rahavarojen muutos	-17 961 966,55	-17 979 438,48
Rahavarat 31.12.	203 822 414,14	221 784 380,69
Rahavarat 1.1.	221 784 380,69	273 340 902,93
Rahavarojen muutos	-17 961 966,56	-51 556 522,24

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän
poistuneet rahavarat

33 577 083,79

Rahavarojen muutos

-17 961 966,56

-17 979 438,48

KONSERNITASE

VASTAAVAA

31.12.2024

31.12.2023

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

9 237 374,91

9 432 855,30

Konserniliikearvo

5 325 856,52

6 391 027,64

Muut pitkävaikutteiset menot

3 749 810,21

4 033 751,51

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet

1 005 479,84

952 349,84

Aineettomat hyödykkeet

19 318 521,48

20 809 984,29

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

42 419 001,65

42 122 918,43

Rakennukset

250 613 517,86

248 855 684,43

Kiinteät rakenteet ja laitteet

363 778 817,54

353 717 461,76

Koneet ja kalusto

33 020 281,58

37 181 569,05

Muut aineelliset hyödykkeet

1 143 975,16

1 143 975,16

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

15 532 905,65

20 771 505,31

Aineelliset hyödykkeet

706 508 499,44

703 793 114,12

Sijoitukset

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet

5 180 036,66

6 559 679,17

Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset

26 507 469,44

23 106 776,73

Muut saamiset

1 086 984,87

1 215 760,55

Sijoitukset

32 774 490,97

30 882 216,45

PYSYVÄT VASTAAVAT

758 601 511,90

755 485 314,86

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot

2 740 442,90

3 554 771,64

Lahjoitusrahastojen varat

161 898,75

158 564,95

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

2 902 341,65

3 713 336,59

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet

5 275 902,78

4 796 811,59

Vaihto-omaisuus	5 275 902,78	4 796 811,59
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	250 172,57	250 172,57
Laskennalliset verosaamiset	302 993,75	305 675,44
Muut saamiset	3 812 141,56	15 016 199,60
Siirtosaamiset	631 894,95	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	4 997 202,83	15 572 047,61
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	17 427 996,44	17 711 387,78
Lainasaamiset	12 000 000,00	0,00
Muut saamiset	4 692 478,71	2 696 478,66
Siirtosaamiset	10 417 013,14	12 029 137,84
Lyhytaikaiset saamiset	44 537 488,29	32 437 004,29
Saamiset	49 534 691,12	48 009 051,89
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	181 015 756,49	176 023 961,52
Muut arvopaperit	925 722,86	2 368 701,25
Rahoitusarvopaperit	181 941 479,35	178 392 662,77
Rahat ja pankkisaamiset	21 880 934,79	43 391 717,92
VAIHTUVAT VASTAAVAT	258 633 008,03	274 590 244,18
<u>VASTAAVAA</u>	<u>1 020 136 861,58</u>	<u>1 033 788 895,62</u>

KONSERNITASE	31.12.2024	31.12.2023
<u>VASTATTAVAA</u>		
	31.12.2024	31.12.2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	142 754 108,45	142 754 108,45
Muut omat rahastot	2 441 319,39	1 745 508,76
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	118 341 998,53	118 979 566,82
Tilikauden yli-/alijäämä	11 038 325,95	3 122 656,72
OMA PÄÄOMA	274 575 752,33	266 601 840,75
VÄHEMMISTÖOSUUDET	143 340,49	152 128,53
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	7 824 252,62	8 633 543,13
PAKOLLISET VARAUKSET	7 824 252,62	8 633 543,13
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	2 740 477,03	3 554 824,40
Lahjoitusrahastojen pääomat	186 881,57	187 940,76
Muut toimeksiantojen pääomat	294 924,99	255 491,13
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 222 283,59	3 998 256,29
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	527 661 181,59	531 503 889,73
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	89 013,39
Saadut ennakot	226 265,07	0,00
Ostovelat	9 221,48	0,00
Muut velat	55 771 708,44	56 608 186,46
Siirtovelat	1 452 211,02	0,00
Laskennalliset verovelat	60 838 944,87	58 016 922,20
Pitkäaikainen vieras pääoma	645 959 532,47	646 218 011,78
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	15 000 000,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 929 135,55	45 756 216,89
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	11 126,67
Saadut ennakot	3 676 278,30	4 041 590,22
Ostovelat	15 043 445,93	21 646 794,57
Muut velat	12 399 681,76	11 118 692,54 *
Siirtovelat	18 363 158,52	25 610 694,25 *

Lyhytaikainen vieras pääoma	88 411 700,07	108 185 115,14
VIERAS PÄÄOMA	734 371 232,54	754 403 126,92
<u>VASTATTAVAA</u>	<u>1 020 136 861,58</u>	<u>1 033 788 895,62</u>

**Korjattu vertailutietoihin 2023 muiden velkojen ja siirtovelkojen jaottelu*

4 Liitetiedot

Kajaanin kaupungin liikelaitokset – Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos, Kajaanin Mamselli ja Kajaanin Vesi on yhdistetty kaupungin tuloslaskelmaan, rahoituslaskelmaan ja taseeseen rivi riviltä. Tilinpäätöksen liitetiedot sisältävät kaupungin tiedot liikelaitoksineen, keskinäiset erät eliminoituina. Liikelaitosten erillistilinpäätökset on esitetty kokonaisuudessaan luvussa 5.

Tilinpäätöksen liitetiedot on laadittu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston vuonna 2020 tarkistaman kunnan tilinpäätöksen liitetietojen yleisohjeen mukaisesti. Tilinpäätöksen liitetietojen numerointi vastaa yleisohjeen liitetietonumerointia.

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät:
 - Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperiaatteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.
 - Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.
 - Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa.
 - Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.
2. Tuloslaskelman ja taseen esitystavat ovat Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden mukaiset.
3. Tilikausien tietojen vertailussa tulee ottaa huomioon seuraavat asiat:
 - 2024 Henkilöstökulut -tiliryhmässä palkkasaatavakiistan purku 0,5 milj. euroa
 - Muut rahoitustuotot sisälsivät tytäryhteisöjen osinkotuottoja + 3 milj. euroa (2023 9 milj. euroa).
 - Muut rahoituskulut sisältävät sijoitustoiminnan arvopapereiden myyntitappioita ja arvonalentumisia -2,7 milj.€ (vuonna 2023: -4,8 milj. euroa)
 - Arvonalentumiset - 3 milj. euroa. Vuoden vaihteessa on tehty käyttöomaisuuskohteiden alaskirjauksia peruskaupungin, Kajaanin Vesi -liikelaitoksen, Mamsellin ja Koulutusliikelaitoksen osalta (vuonna 2023: -2,4 milj. euroa)
 - Poistoeron lisäys: - 11,4 milj. euroa (kaupunginvarikon ja pelastuslaitoksen tilojen käyttöönotto ja investointivarausten purku)
 - Varausten vähennys: 10,8 milj. euroa (vähennys 13,1 milj. euroa ja lisäys 2,25 milj. euroa)
 - Konsernitilinpäätöksen tuotot ja kulut vähentyneet 10 milj. euroa vuodesta 2023 vuoteen 2024.
4. Tilinpäätöksen liitetietoja on tarkennettu vuoden 2023 osalta.
5. Taseen Edellisten tilikausien yli-/alijäämä jatkuu taseesta suoraan laskettuna. Taseen yksittäiset erät eivät sisällä useisiin tase-eriin kuuluvia olennaisia eriä.
6. Tilinpäätökseen ei sisälly ulkomaanrahan mää räisiä saamia, velkoja tai muita sitoumuksia.

7. Taseen ulkopuoliset liitetieto: Johdannaissopimusten arvostus- ja muut laskentaperiaatteet

1) Kuvaus riskienhallinnan tavoitteista ja strategiasta

Varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteiden mukaan markkinakorkoihin liittyvää riskiä pienentää Kajaanin kaupunki käyttää koronvaihtosopimuksia ja korko- optiosopimuksia tai muita vastaavia suojaavia johdannaissopimuksia. Suojauksia tehtäessä huomioidaan lainasalkun nykyinen ja arvioitu tuleva lainakanta. Johdannaissopimuksia ei tulisi normaalioloissa ulottaa yli 30 vuoden päähän nykyhetkestä, ellei tälle ole painavaa perustetta.

Kajaanin kaupungin lainasalkun suojausasteen tulee aina olla 30 % - 70 % välillä. Vallitsevaan suojausasteen tasoon vaikuttaa kaupungin korkonäkemyks ja vallitseva markkinatilanne.

2) Suojattavan erän määrittäminen

Kajaanin kaupungin lainasalkun arvo on 31.12.2024 123 milj. euroa.

3) Suojaavat instrumentit

Koronvaihtosopimukset 31.12.2024						
Sopimuksen tyyppi	Nimellismäärä 3:	aloituspvm	päättymispvm	Kajaani maksaa (%)	Kajaani saa (%)	lisätieto
Koronvaihtosopimus	30 000 000	13.3.2017	13.3.2035	1,19 %	3 kk euribor	kynnys 5,0 %
Koronvaihtosopimus	35 000 000	1.6.2019	1.6.2037	1,67 %	6 kk euribor	kynnys 4,5 %
Koronvaihtosopimus	10 000 000	1.10.2021	3.4.2029	1,64 %	6 kk euribor	kynnys 5,0 %
Koronvaihtosopimus	10 000 000	10.5.2022	10.11.2043	-1,21 %	6 kk euribor	
Koronvaihtosopimus	6 000 000	13.11.2020	13.11.2030	6 kk euribor	0,056 %	Kiinteä vaihtuvaksi Toteutustaso 0,00 % (myyty korkolattia)
Koronvaihtosopimus	6 000 000	13.11.2020	13.11.2030			

4) Suojaavuuden arviointi

Kajaanin kaupungin lainasalkun suojausaste 31.12.2024 on 89,6 % (2023: 95,3 %). Lainasalkku on suojattu kattavasti korkoriskiltä koronvaihtosopimuksilla ja vaihtuvakorkoisten lainojen lisäksi lainasalkku sisältää viisi kiinteäkorkoista lainaa. Lainasalkun suojausaste on yli suojausasteen suositellun tason 30–70 %, koska velkämäärän kasvua on pyritty hillitsemään ja edullisia kiinteäkorkoisia lainoja on nostettu. Suojausaste tulee tulevin vuosina säilymään korkealla tasolla suhteessa lainamäärään, kun lainamäärän kasvua hillitään käyttämällä kassavaroja. Koronvaihtosopimuksista osa on kynnysellisiä koronvaihtosopimuksia, jotka muuttuvat vaihtuvakorkoisiksi, mikäli vastaanotettava korko nousee yli kynnysarvon. Sopimukset ovat tällä hetkellä hyviä Kajaanille. Suojaavuus toimii, mikäli korkotaso pysyy alle kynnysarvon, mutta mikäli korko nousee yli kynnysarvon, niin kaupungin korkokustannukset kasvavat merkittävästi. Kynnysellisiin koronvaihtosopimukseen sisältyy siis korkoriskiä. Korkojen kehitystä seurataan aktiivisesti ja koronvaihtosopimuksia muokataan, mikäli markkinakorkojen ennusteet ja kehitys edellyttävät toimenpiteitä. Pitkän aikavälin vuoteen 2049 ulottuva, edullisen korkotason omaava sopimus turvaa Kajaanin kannalta sopimusten muokausmahdollisuutta.

5) Muut tiedot

Vuonna 2024 tehtiin muutos pitkäaikaiseen, vuodelle 2049 ulottuvaan koronvaihtosopimukseen ja korkositoumasta ajallisesti ja euromääräisesti vähennettiin. Muokattu koronvaihtosopimus on 10 milj. euron pääomalla ja kiinteällä -1,21 % korolla 5/2029 saakka ja 30 milj. euron pääomalla ja kiinteällä 1,53 % korolla 11/2043 saakka.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätös on laadittu konsernitilinpäätöksen yleisohjeen 2021 mukaisesti.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kaupungin tytäryhteisöt konserniin kuuluvine yhtiöineen: Kajaanin Teknologiakeskus Oy, Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus, Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari, As Oy Sammonkaari Pietari, Loiste Oy, Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy, Edukai Oy, Kajaanin Energiatuotanto Oy ja Kainuun Voima Oy.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä: Kainuun liitto ja Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä Eko-Kymppi.

Konsernitilinpäätös ja sen liitetiedot on laadittu tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien tilinpäätösten yhdistelmänä. Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu. Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Vähemmistöosuudet on erotettu tytäryhteisöjen omasta pääomasta omaksi eräkseen konsernitaseeseen. Poistot on oikaistu tytäryhteisöjen tilinpäätöksiin vastaamaan Kajaanin kaupungin poistosuunnitelmaa.

Kajaanin kaupunki omistaa Loiste Lämpö Oy:stä suoraan 45 % ja Loiste konsernin kautta 27,56 % eli yhteensä 72,56 %. Loiste Lämpö Oy on yhdistelty konserniin Loiste -konsernin kautta.

4.1.3 Tuloslaskelman liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	8 912 438,44	13 416 173,07	2 657 394,66	4 972 973,03
Opetus- ja kulttuuripalvelut	10 252 475,13	12 063 836,64	8 874 878,89	10 508 760,82
Yhdyskuntapalvelut	121 458 256,85	120 332 255,96	19 843 228,65	18 127 455,96
Muut palvelut	9 307 323,31	10 510 232,07	0,00	0,00
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>149 930 493,73</i>	<i>156 322 497,74</i>	<i>31 375 502,20</i>	<i>33 609 189,81</i>

7. Verotulojen erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan tulovero	66 253 602,80	64 297 284,77	66 253 602,80	64 297 284,77
Osuus yhteisöveron tuotosta	7 319 235,72	6 335 009,70	7 319 235,72	6 335 009,70
Kiinteistövero	10 319 857,05	9 897 200,86	11 830 724,37	11 359 795,90
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>83 892 695,57</i>	<i>80 529 495,33</i>	<i>85 403 562,89</i>	<i>81 992 090,37</i>

8. Valtionosuuksien erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	11 595 616,00	10 129 452,96	11 595 616,00	10 129 452,96
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valti-</i>				
<i>onosuuksien taseus (+/-)</i>	<i>12 709 212,00</i>	<i>13 122 864,00</i>	<i>12 709 212,00</i>	<i>13 122 864,00</i>
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman valtionosuuksien taseusta)	-1 113 596,00	-2 993 411,04	-1 113 596,00	-2 993 411,04
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	49 569 676,46	47 060 384,04	32 887 805,00	31 139 384,00
Verotulomenetyksen kompensatio	5 718 120,00	5 907 012,00	5 718 120,00	5 907 012,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>66 883 412,46</i>	<i>63 096 849,00</i>	<i>50 201 541,00</i>	<i>47 175 848,96</i>

9. Palvelujen ostojen erittely

	Kaupunki	
	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	5 216 997,15	7 447 523,91
Muiden palvelujen ostot	29 719 344,90	28 510 970,80
<i>Kaupungin / Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>34 936 342,05</i>	<i>35 958 494,71</i>

10. Valtuustoryhmille annetut tuet

Kajaanin kaupungilla ei ole ilmoitettavaa tämän liitetiedon osalta.

11. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet

Tietokoneohjelmistot	3 vuotta	tasapoisto
Muut aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	tasapoisto

Aineelliset hyödykkeet

Rakennukset	20–40 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15–30 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto	3–5 vuotta	tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet, luonnonvarat		käytön mukainen poisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

12. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 1.1.	314 628,10	297 510,14	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	17 117,96	17 117,96	0,00	0,00
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 31.12.	331 746,06	314 628,10	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu	0,00	1 473 544,31	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-1 473 544,31	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	8 318 915,03	9 716 879,62	6 171 629,50	7 513 524,85
Lisäykset tilikaudella	205 000,00	0,00	205 000,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-1 031 408,47	-1 397 964,59	-500 000,00	-1 341 895,35
Muut pakolliset varaukset 31.12.	7 492 506,56	8 318 915,03	5 876 629,50	6 171 629,50

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	116 972,12	239 926,56	116 972,12	200 675,47
Muut luovutusvoitot	2 125,15	0,00	0,00	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>119 097,27</i>	<i>239 926,56</i>	<i>116 972,12</i>	<i>200 675,47</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0,00	509,00	0,00	0,00
Osakkeiden luovutustappiot	0,00	188 500,00	0,00	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>189 009,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kaupunki	
	2024	2023
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	3 006 000,00	9 018 000,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	134 575,95	1 043 551,03
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	22 622,55	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>3 163 198,50</i>	<i>10 061 551,03</i>

16. Erittely poistoeron muutoksista

Kajaanin kaupungin poistoeroihin ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa.

4.1.4 Tasetta koskevat liitetiedot**Taseen vastaavia koskevat liitetiedot****17. Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset**

Kajaanin kaupungilla ei ole ilmoitettavaa tämän liitetiedon osalta.

18. Arvonkorotukset

Kajaanin kaupungilla ei ole ilmoitettavaa tämän liitetiedon osalta.

19. Pysyvien vastaavien erittelyt**Aineettomat hyödykkeet**

	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset	Yhteensä
Kaupunki			
Poistamaton hankintameno 1.1.	412 260,03	952 349,84	1 364 609,87
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	53 130,00	53 130,00
Siirrot erien välillä	156 530,52	0,00	156 530,52
Tilikauden poisto	-237 457,15	0,00	-237 457,15
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	331 333,40	1 005 479,84	1 336 813,24
Kirjanpitoarvo 31.12.	331 333,40	1 005 479,84	1 336 813,24
Olennaiset lisäpoistot			

Erittely olennaisista lisäpoistoista

Aineelliset hyödykkeet Kaupunki	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	35 223 004,31	132 931 005,98	72 150 797,35	8 770 414,13	1 136 289,58	8 717 046,09	258 928 557,44
Lisäykset tilikauden aikana	183 495,35	8 038 711,98	5 635 686,54	747 646,60	0,00	2 333 410,28	16 938 950,75
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-68 602,50	0,00	0,00	0,00	-36 100,86	-104 703,36
Vähennykset tilikauden aikana	-9 122,89	1,00	0,00	-16 792,50	0,00	0,00	-25 914,39
Siirrot erien välillä	-3 155,21	6 436 921,05	1 616 686,16	210 807,98	0,00	-8 417 790,50	-156 530,52
Tilikauden poisto	0,00	-7 360 582,38	-5 950 597,89	-1 746 143,37	0,00	0,00	-15 057 323,64
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-17 608,43	-1 335 053,71	-1 338 583,69	-336 004,26	0,00	-0,50	-3 027 250,59
Aktivoidut korkomenot							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	35 376 613,13	138 642 401,42	72 113 988,47	7 629 928,58	1 136 289,58	2 596 564,51	257 495 785,69
Kirjanpitoarvo 31.12.	35 376 613,13	138 642 401,42	72 113 988,47	7 629 928,58	1 136 289,58	2 596 564,51	257 495 785,69
Olennaiset lisäpoistot							
Erittely olennaisista lisäpoistoista							

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	3 015 321,13	3 011 891,22	1 083 317,56	1 012 541,85
Muut maa- ja vesialueet	39 403 680,52	39 111 027,21	34 293 295,57	34 210 462,46
Maa- ja vesialueet yhteensä	42 419 001,65	42 122 918,43	35 376 613,13	35 223 004,31

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Kaupunki	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteisö-yhteisöt	Kuntayhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	54 376 731,24	7 199 462,45	612 100,57	956 806,88	63 145 101,14
Vähennykset	0,00	-58 865,77	0,00	0,00	-58 865,77
Siirrot erien välillä	6 761 154,64	-6 761 154,64	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	61 137 885,88	379 442,04	612 100,57	956 806,88	63 086 235,37
Kirjanpitoarvo 31.12.	61 137 885,88	379 442,04	612 100,57	956 806,88	63 086 235,37

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

Kaupunki	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	5 663 984,30	977 118,58	6 641 102,88
Lisäykset	9 411,92	4 137,42	13 549,34
Vähennykset	-154 605,70	-4 137,42	-158 743,12
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	5 518 790,52	977 118,58	6 495 909,10
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 518 790,52	977 118,58	6 495 909,10

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20.-22. Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kuntakonsernin osuus omasta pääomasta (€)	osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)
Tytäryhteisöt						
Kajaanin Teknologiakeskus Oy	0185384-9	100	100	9 975 624,02	10 564 637,01	232 519,52
Loiste konserni	2553594-1	50,1	50,1	-40 215 033,10	254 822 871,39	5 680 148,41
Koy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus	0784594-6	74,8	74,8	437 709,00	7 960,24	-13 847,09
Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari	0185799-7	100	100	6 319 121,94	50 953 647,82	11,48
Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	2553600-4	100	100	8 387 385,09	5 524 178,43	1 339 996,07
Edukai Oy	1560488-6	100	100	2 336 649,45	308 755,47	472 604,84
Kajaanin Energiatuotanto Oy	3113768-3	100	100	23 445 020,51	666 763,22	-2 075 236,71
Kainuun Voima Oy	0626023-3	50	100	14 189 802,73	17 259 067,23	8 391,04
AsOy Kajaanin Sammonkaaren Pietari	3228808-8	0	100	9 422 867,78	16 453,63	-2 135,96
Kuntayhtymät						
Kainuun liitto	2496992-4	46,82	48,88	1 218 672,31	238 743,82	9 353,68
Kainuun jätehuollon ky Eko-Kymppi	1744356-1	42,79	42,79	733 287,31	2 523 299,13	-254 978,72
Osakkuusyhteisöt						
Loiste Lämpö Oy	0883545-9	45,00	72,56			
<i>Loiste Lämpö On Loiste Oy:n tytär ja yhdistellään Loiste-konsernin kautta</i>						
Yhdistelemättömät omistusyhteisyyshyhteisöt						
Kajaanin Palvelusäätiö	0791333-9	50,00	70,00			
Vuokatin Säätiö sr	0195200-3					
Yhteensä				36 251 107,04	342 886 377,39	5 396 826,56

23. Saamisten erittely

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	346 899,97	564 069,45	404 716,64	556 391,71
Lainasaamiset	0,00	212 422,37	0,00	934 388,86
Siirtosaamiset	0,00	117 919,50	0,00	6 498,50
<i>Yhteensä</i>	<i>346 899,97</i>	<i>894 411,32</i>	<i>404 716,64</i>	<i>1 497 279,07</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	2 329,31	0,00	641,29
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>2 329,31</i>	<i>0,00</i>	<i>641,29</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyshyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	4 353,00	0,00	4 165,87 *
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>4 353,00</i>	<i>0,00</i>	<i>4 165,87 *</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>346 899,97</i>	<i>901 093,63</i>	<i>404 716,64</i>	<i>1 502 086,23 *</i>

* Korjattu tilinpäätöskirjaan 2024 myyntisaamiset 2023 osakkuusyhtiö Kajaanin palvelutalosaatiö sr

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Siirtyvät korot	0,00	0,00	4 547,87	5 199,89
Verosaamiset	242 856,14	322 316,72	0,00	0,00
Jaksotetut henkilöstökulut	18 540,59	33 857,60	17 743,35	32 994,87
Kelan korvaus työterveyshuollosta	526 780,90	316 611,98	523 805,92	313 714,00
Ennakkomenot	1 234 900,45	1 244 948,45	1 233 543,29	1 244 643,03
Valtion tuet ja avustukset	262 831,31	326 838,00	262 831,31	326 838,00
Muut tuet ja avustukset	386 119,29	283 030,15	386 119,29	283 030,15
Projektisaamiset	3 251 368,81	3 279 028,46	113 371,63	285 626,96
Hankeavustussaamiset	153 300,02	99 769,68	72 369,54	96 548,67
Vuokrasaamiset	40 954,42	40 316,12	40 954,42	40 316,12
Muut siirtosaamiset, konsernin keskinäiset	0,00	0,00	113 371,63	0,00
Laskuttamaton myynti	1 599 989,94	2 968 772,13	1 599 989,94	2 968 772,13
Muut siirtosaamiset	2 699 371,28	3 113 648,55	265 535,78	648 288,56
Muut pitkäaikaiset siirtosaamiset	631 894,95	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>11 048 908,09</i>	<i>12 029 137,84</i>	<i>4 634 183,97</i>	<i>6 245 972,38</i>

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Oman pääoman erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma	142 754 108,45	148 904 917,97	142 754 108,45	148 904 917,97
HVA muutos	0,00	-6 150 809,52	0,00	-6 150 809,52
Peruspääoma 1.1.	142 754 108,45	142 754 108,45	142 754 108,45	142 754 108,45
Peruspääoma 31.12.	142 754 108,45	142 754 108,45	142 754 108,45	142 754 108,45
 Muut omat rahastot				
Vararahaston pääoma 1.1.	499,92	5 983,92	499,92	5 983,92
Siirrot rahastosta	-499,92	-5 484,00	-499,92	-5 484,00
Vararahaston pääoma 31.12.	0,00	499,92	0,00	499,92
 Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	1 503 230,57	1 503 230,57	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	1 503 230,57	1 503 230,57	0,00	0,00
 Muu oma rahasto 1.1.	241 778,27	202 969,54	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	76 389,79	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-69 914,45	-37 581,06	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	766 225,00	0,00	0,00	0,00
Muu oma rahasto 31.12.	938 088,83	241 778,27	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	2 441 319,39	1 745 508,76	0,00	499,92

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	122 102 223,54	128 296 439,03	178 588 881,60	175 200 805,71
HVA muutos	0,00	-334 872,21	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	122 102 223,54	127 961 566,82	178 588 881,60	175 200 805,71
Siirrot erien välillä	-766 225,00	0,00	0,00	0,00
Vähemmistön osingon palautus	-2 994 000,00	-8 982 000,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	118 341 998,53	118 979 566,82	178 588 881,60	175 200 805,71
 Tilikauden yli-/alijäämä	 11 038 325,95	 3 122 656,72	 2 766 204,31	 3 388 075,89
 Oma pääoma yhteensä	 274 575 752,33	 266 601 840,74	 324 109 194,36	 321 343 489,97

**Lisätty vertailuvuoden liitetietoon tilinpäätöskirjasta 2023 puuttunut rivi konsernin vähemmistön osingon palautuksesta ja korjattu edellisen tilikauden yli-/alijäämä 31.12.2023 vastaamaan taseen lukua.*

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kaupunki	
	2024	2023
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	178 588 881,60	175 200 805,71
Tilikauden yli-/alijäämä	2 766 204,31	3 388 075,89
Kertynyt poistoero 31.12.	17 622 526,31	6 266 519,92
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	13 417 391,94	24 265 081,01
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	212 395 004,16	209 120 482,53

26. Erittely poistoerosta

Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten purun vaikutus konsernin lukuihin

	Konserni	
	2024	2023
Laskennallisten verovelkojen muutos	-225 300,00	-63 540,00
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)	11 350 449,55	-97 134,98
Varausten lisäys (-)	3 979 589,65	1 647 700,00
Varausten vähennys (+)	-13 700 778,72	-1 735 364,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	45 707 597,08	45 955 936,06
Poistoero	-17 661 171,73	-6 310 722,18
Vapaaehtoiset varaukset	-33 458 634,31	-43 179 823,38

27. Pitkäaikaiset velat

Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	465 970 301,84	467 623 260,49	31 433 727,36	30 324 669,64
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	44 506,70	0,00	0,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	465 970 301,84	467 667 767,18	31 433 727,36	30 324 669,64

28. Joukkovelkakirjalainat

	Kaupunki	
	2024	2023
Kuntarahoitus S100834/24	15 000 000,00	25 000 000,00
- korko v.2024 3,544 %		
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	<i>15 000 000,00</i>	<i>25 000 000,00</i>

29. Pakolliset varaukset

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Muut pakolliset varaukset				
Muut ympäristövelvoitteista johtuvat varaukset	331 746,06	314 628,10	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	7 492 506,56	8 318 915,03	5 876 629,50	6 171 629,50
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>7 824 252,62</i>	<i>8 633 543,13</i>	<i>5 876 629,50</i>	<i>6 171 629,50</i>

30. Vieras pääoma

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Lainat	0,00	10 027 852,71	0,00	12 236 303,83
Ostovelat	0,00	974 009,50	0,00	1 039 304,55
Muut velat	118 487,06	0,00	118 487,06	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	-2 313,95
<i>Yhteensä</i>	<i>236 974,12</i>	<i>21 029 714,92</i>	<i>236 974,12</i>	<i>25 509 598,26</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	9 235,84	0,00	24 875,33
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>9 235,84</i>	<i>0,00</i>	<i>24 875,33</i>

31. Sekkitililimiitti

	Kaupunki	
	2024	2023
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	10 000 000,00	10 000 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	8 907 638,08	10 000 000,00

32. Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat				
Liittymismaksut	50 842 531,94	50 957 704,88	5 299 180,61	5 388 222,13
Muut velat	4 929 176,50	5 650 481,58	4 379 176,50	5 014 037,68
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>55 771 708,44</i>	<i>56 608 186,46</i>	<i>9 678 357,11</i>	<i>10 402 259,81</i>

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Verovelat	51 892,30	1 201 819,23	0,00	0,00
Jaksotetut henkilöstökulut	794 374,66	490 939,67	143 080,34	49 581,74
Lomapalkkajaksotukset	12 113 534,10	11 630 820,75	9 734 200,30	9 463 428,27
Korkojaksotukset	1 350 949,63	1 448 890,92	587 176,11	592 112,75
Tuloennakot	26 524,43	2 140 863,38	26 524,43	2 140 863,38
Muut siirtovelat	4 025 883,41	8 697 360,29	939 541,33	953 153,06
Muut pitkäaikaiset	1 452 211,02	0,00	1 452 211,02	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>19 815 369,54</i>	<i>25 610 694,25</i>	<i>12 882 733,53</i>	<i>13 199 139,20</i>

4.1.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34. Kiinnitykset, panttaukset tai muut omaisuusvelkojen vakuudet

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	56 477 040,81	62 985 906,14	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	201 359 092,52	201 365 092,52	0,00	0,00
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>201 359 092,52</i>	<i>201 365 092,52</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita

Pantatut osakkeet	8 984 482,72	9 672 366,00	0,00	0,00
<i>Pantatut osakkeet yhteensä</i>	<i>8 984 482,72</i>	<i>9 672 366,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

35.–37. Vakuudet ja takaukset

Omasta puolesta annetut vakuudet	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Yrityskiinnitykset	618 000 000,00	618 000 000,00	0,00	0,00
Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	953 065 884,91	972 665 884,91	0,00	0,00
Talletukset	15 795 941,96	15 000 000,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>1 586 861 826,87</i>	<i>1 605 665 884,91</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

38. Vuokravastuut

	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Toimitilojen vuokravastuut	2 305 314,00	4 276 924,00	2 305 314,00	4 276 924,00
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	31 977,87	8 661,92	0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	2 337 291,87	4 285 585,92	2 305 314,00	4 276 924,00
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 208 381,23	1 578 817,46	1 192 640,00	1 573 862,00
Leasingvastuut yhteensä	7 345 758,75	6 495 048,57	6 469 357,76	5 635 868,78
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 633 892,94	2 701 396,84	2 264 874,49	2 336 761,60
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut				
<i>Yhteensä</i>	<i>9 683 050,62</i>	<i>10 780 634,49</i>	<i>8 774 671,76</i>	<i>9 912 792,78</i>

39.–40. Vastuusitoumukset

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			66 959 703,41	65 845 703,41
Jäljellä oleva pääoma			28 804 853,64	31 252 297,48
Takaukset osakkuusyhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	810 000,00	0,00	810 000,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	181 049,53	0,00	181 049,53
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	5 994 000,00	2 416 000,00	5 994 000,00	2 416 000,00
Jäljellä oleva pääoma	1 662 419,17	2 416 000,00	1 662 419,17	2 416 000,00

**Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvas-
tuista**

	Kaupunki	
	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	315 564 208,00	301 113 715,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	338 631,00	239 694,00

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kaupunki	
Järjestelyjen tarkoitus	2024	2023	2024	2023
Sopimusvastuut				
Muut sopimusvastuut	89 000,00	130 500,00	0,00	0,00
Kajaanin koulutusliikelaitoksen hankkeiden omarahoi- tusvastuu	385 232,00	182 186,00	385 232,00	182 186,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	13 524 331,10	13 209 680,73	12 765 105,35	12 229 673,62 *
Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy:n hankkeiden oma- rahoitusvastuu	25 099 655,51	23 325 892,16	0,00	0,00
Vireillä olevat oikeudenkäynnit yhteensä		500 000,00		500 000,00
Johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset				
Nimellisarvo	113 500 000,00	114 500 000,00	90 000 000,00	90 000 000,00
Markkina-arvo	-17 067 935,06	-10 114 651,84	-19 164 674,54	-12 777 651,84 **
Hyödykejohdannaiset				
Sähkö muu	-681 756,68	-494 865,10	0,00	0,00

*Tarkennettu tilinpäätöskirjaan 2024 vertailuvuoden 2023 arvonlisäveron palautusvastuu

**Lisätty tilinpäätöskirjaan 2024 vertailuvuoden 2023 luku Korkojohdannaiset / Markkina-arvo kaupunki

4.1.6 Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot
42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	Kaupunki	
	2024	2023
Yleishallinto	270	270
Opetus- ja kulttuuritoimi	1282	1282
Yhdyskuntapalvelut	257	258
<i>Yhteensä</i>	<i>1 809</i>	<i>1 810</i>

43. Henkilöstökulut

	Kaupunki	
	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	96 026 789,54	95 015 059,17
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja ai- neellisiin hyödykkeisiin	17 281,73	10 571,00
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>96 044 071,27</i>	<i>95 025 630,17</i>

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kaupunki	
	2024	2023
Kajaanin Kokoomus ry	3 994,50	2 790,00
Keskustan Kajaanin Kunnallisjärjestö ry	8 983,00	4 914,00
Vasemmistoliiton Kajaanin kunnallisjärjestö ry	6 416,00	3 844,00
Kristillisdemokraatit, Kajaanin kunnallisjärjestö	613,50	332,00
Kajaanin sosiaalidemokraatit ry	4 792,00	3 176,00
Kainuun Vihreät ry	2 862,00	2 036,00
Kajaanin Seudun Perussuomalaiset ry	346,50	579,00
Kajaanin Perussuomalaiset ry	3 370,00	2 199,00
Kuhmon Perussuomalaiset ry		6,00
Keskustan Kainuun Piiri ry	1 536,00	2 378,67
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>32 913,50</i>	<i>22 254,67</i>

45. Tilintarkastajan palkkiot

	Kaupunki	
	2024	2023
KPMG Oy Ab		
Tilintarkastus	48 805,00	46 770,00
Tilintarkastajan muut toimeksiannot	5 350,00	0,00
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>54 155,00</i>	<i>46 770,00</i>

4.1.7 Kirjanpito- ja tosittelajit 2024

Tositelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja
Päiväkirja
Pääkirja

APUKIRJAT

Myyntireskontra
Ostoreskontra
Käyttöomaisuus
Konsernikirjanpito

SÄILYTYSTAPA

Sidottu kirja
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

SÄILYTYSTAPA

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

TOSITELAJIT

Kirjanpito

	TAPAHTUMA
AKT	Aktivoinnit
ALV	ALV-maksuajo
AS	Alkusaldo
ML	Matkalaskut
MU	Muistiotositteet
KOM2	KOM kirjaukset kirjanpito
PA	Palkat
Pankki	Pankkitositteet
RA	Rahoituslaskelman ulkopuolinen
VY1 - VY5	Vaiheen 1 - 5 vyörytysten tositenumero
VYP	Vyörytysten peruutustositteet
XAS	Kirjanpidon konversio
ZJA	Automaattisen raportoinnin jaksotustositteet
INW	Inworks vesilaskutus
MREPORT	Mreporting

SÄILYTYSTAPA

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä

Myyntireskontra

AMK	Manuaaliset kohdistukset
AMS	Manuaaliset suoritukset
HYV	Hyvitysten palautus
KL	Korkolasku
LT	Luottotappiokirjaus
	Myyntireskontran kohdistustapahtumat
MKM	maksutositteet
	Myyntireskontran kohdistustapahtumat
MKP	päästöstitteet
PSU	Perintä toimeksiantoliittymä
VII	Viitesuoritukset
XMY	Myre-konversio
10 - 99	Laskulajit 10-99

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä

Ostoreskontra

JA	Jaksotustosite	Sähköisessä järjestelmässä
OL	Ostolaskut	Sähköinen arkistointi
OM	Ostoreskontran maksut	Sähköinen arkistointi
OKM	Ostoreskontran kohdistustapahtumat maksutosite	Sähköisessä järjestelmässä

Käyttöomaisuus

KOM	Käyttöomaisuus	Sähköinen arkistointi
KPA	Käyttöomaisuuden palautustapahtuma	Sähköisessä järjestelmässä
XKOM	Kom-konversio	Sähköisessä järjestelmässä

5 Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen

Liikelaitosten vaikutus kaupungin tilikauden tuloksen muodostumiseen 2024

	Kunnan tuloslaskelmaosa toteumisvertailussa	Liikelaitosten tuloslaskelmaosa	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset		Kunnan tuloslaskelma tilinäätyksessä
			Kunta	Liikelaitos	
Toimintatuotot	23 677 817	57 931 090	-4 892 443	-45 340 962	31 375 502
Myyntituotot	3 879 510	19 720 540	-498 934	-9 466 356	13 634 760
Maksutuotot	3 181 101	6 823	-4 497		3 183 427
Tuet ja avustukset	2 794 513	37 868 821		-35 871 389	4 791 945
Muut toimintatuotot	13 822 694	334 906	-4 389 013	-3 217	9 765 370
Valmistus omaan käyttöön	557 373				557 373
Toimintakulut	-156 857 305	-52 055 233	44 125 585	6 107 819	-158 679 133
Henkilöstökulut	-65 633 751	-30 393 038			-96 026 790
Palvelujen ostot	-36 409 934	-8 447 070	8 101 654	1 819 008	-34 936 342
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 779 423	-5 749 963	149 303		-15 380 083
Avustukset	-41 171 344	-42 500	35 871 389		-5 342 455
Muut toimintakulut	-3 862 853	-7 422 662	3 240	4 288 811	-6 993 464
Toimintakate	-132 622 115	5 875 857	39 233 142	-39 233 142	-126 746 258
Verotulot	85 403 563				85 403 563
Kunnan tulovero	66 253 603				66 253 603
Kiinteistövero	11 830 724				11 830 724
Osuus yhteisöveron tuotosta	7 319 236				7 319 236
Valtionosuudet	50 201 541				50 201 541
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	11 595 616				11 595 616
Muut valtionosuudet	38 605 925				38 605 925
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	13 550 897	-813 690	-827 636	827 636	12 737 207
Korkotuotot	91 723	1 470			93 192
Muut rahoitustuotot	18 163 687	16 137	-827 636		17 352 187
Korkokulut	-1 536 198	1			-1 536 197
Muut rahoituskulut	-3 168 315	-831 296		827 636	-3 171 975
Vuosikate	16 533 886	5 062 167	38 405 506	-38 405 506	21 596 053
Poistot ja arvonalentumiset	-15 470 289	-3 068 398			-18 322 031
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 636 854	-2 874 582			-15 294 781
Arvonalentumiset	-2 833 435	-193 816			-3 027 251
Tilikauden tulos	1 063 597	1 993 770	38 405 506	-38 405 506	3 274 022
Tilinpäätössiirrot + (-)	-992 675	675 905			-507 817
Poistoeron lisäys (vähennys)	-11 840 864	484 858			-11 356 006
Poistoeron lisäys	-12 138 839				-12 138 839
Poistoeron vähennys	297 975	484 858			782 833
Varausten lisäys (vähennys)	10 847 689				10 847 689
Varausten lisäys	-2 350 590				-2 350 590
Varausten vähennys	13 198 279				13 198 279
Rahastojen lisäys (vähennys)	500	191 048			500
Rahastojen vähennys	500	191 048			500
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	70 922	2 669 675	38 405 506	-38 405 506	2 766 204

Liikelaitosten vaikutus kaupungin toiminnan rahoitukseen 2024

Sitovuustarkastelu	Talousarvion toteutuminen		Eliminoimaton yhteensä	Eliminoinnit yhteensä	Kokonaistarkastelu eliminoitu
	Kajaani ilman liikelaitoksia	Liikelaitokset yhteensä	Kajaani ja liikelaitokset	Kajaani ja liikelaitokset	Kajaani ja liikelaitokset
1000 euroa					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	16 535	5 061	21 596		21 596
Satunnaiset erät	0	0	0		0
Tulorahoituksen korjauserät	-412	0	-412		-412
Toiminnan rahavirta	16 123	5 061	21 184	0	21 184
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-13 361	-3 631	-16 992		-16 992
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	105	105		105
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	202	0	202		202
Investointien rahavirta	-13 159	-3 526	-16 685	0	-16 685
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 964	1 535	4 499	0	4 499
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-44	0	-44	0	-44
Antolainasaamisten vähennykset	154	0	154		154
Antolainauksen muutokset	110	0	110	0	110
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 900	0	18 900		18 900
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 172	0	-14 172		-14 172
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-22 735	18 734	-4 001	7 115	3 114
Lainakannan muutokset	-18 007	18 734	727	7 115	7 842
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	35	0	35		35
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0		0
Saamisten muutos	-16 442	-22 471	-38 913	-41 103	-80 016
Korottomien velkojen muutos	28 865	2 046	30 911	34 023	64 934
Muut maksuvalmiuden muutokset	12 458	-20 425	-7 967	-7 080	-15 047
Rahavarojen muutos	2 476	155	2 631	0	5 262
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	181 087	45	181 132		181 132
Rahavarat 1.1.	183 563	200	183 763		183 763
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 476	-155	-2 631	35	-2 631

5.1.1.Kajaanin Vesi -liikelaitos tilinpäätös 2024

1 Toimintakertomus

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen toimintavuosi 2024 oli yllätyksetön, mutta vesihuoltolaitoksen perustehtävä onnistuttiin suorittamaan menestyksekkäästi. Syksyllä 2022 voimakkaasti vähentynyt myyntivolyymi on vuoden 2024 aikana osoittanut lieviä palautumisen merkkejä, mikä näkyy talousarviota suurempina käyttömaksutuloina. Liikelaitoksen kulut, erityisesti palveluhankinnat, toteutuivat talousarviota pienempinä, joten taloudellinen tulos oli hyvä.

Hyvä taloudellinen tulos ja vakaa talous edesauttaa vesihuoltolaitosta ylläpitämään sen hallitseman kriittisen infrastruktuurin omaisuudenhallintaa eli pitämään sen toimintakuntoisena säännöllisillä vuosittaisilla, riittävän suurilla ja oikein kohdennetuilla saneerausinvestoinneilla. Uudistuva vesihuoltolaki velvoittaa tulevaisuudessa vesihuoltolaitoksen nykyistä parempaan tai tarkemmin suunniteltuun omaisuudenhallintaan. Toinen ajankohtainen ja uudistuvassa vesihuoltolaissa nykyistä tarkemmin ohjeistettu aihealue on varautuminen, johon Kajaanin Vedenkin on jatkossa panostettava entistä enemmän.

Vakaata taloutta tarvitaan myös vuonna 2026 kansalliseen lainsäädäntöön tulevan jätevesidirektiivin tulevaisuudessa kiristyvien ja uusia puhdistusvaatimuksia jätevedenpuhdistukselle tuovien vaatimusten täyttämiseksi tarvittavien investointien rahoittamiseksi. Tähän on jo osaltaan varauduttu vuonna 2024 valmistuneella jätevedenpuhdistamon yleissuunnittelulla ja sen sisältämällä investointien takapainotteisella jaksotuksella pääsääntöisesti 2030-luvulle. Tulevia energiansäästövaatimuksia toteutetaan jo vuonna 2025 rakennettavalla käsitellyn jäteveden lämmöntalteenottolaitoksella.

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen vuoden 2024 tulos oli hyvä. Taloudelliset ja lähes kaikki toiminnalliset tavoitteet saavutettiin ja asiakkaat olivat palautteen, vähäisten reklamaatioiden ja asiakastytyväisyyssmittausten mukaan pääsääntöisesti tyytyväisiä vesihuoltopalveluihin. Kiitos tuloista kuuluu jälleen kerran hyvin sitoutuneelle ja tehtävissään onnistuneelle henkilökunnalle.

1.2 Liikelaitoksen hallinto

Vuosi 2024 oli liikelaitoksena toimineen Kajaanin Vesi -liikelaitoksen 20. toimintavuosi, 16. toimintavuosi Kuntalain (410/2015) säännösten mukaisena liikelaitoksena nykyisellä nimellään ja samalla Kajaanin kunnallisen vesihuollon 103. toimintavuosi.

Kajaanin Vesi -liikelaitos päättää itsenäisesti toimintaansa liittyvistä asioista. Liikelaitoksen toimielinten vastuista ja tehtävistä säädetään Kuntalaissa (410/2015) ja liikelaitoksen tehtävistä määrätään myös kaupungin hallintosäännössä ja Kajaanin Vesi -liikelaitoksen toimintasäännössä.

Liikelaitoksen toiminnasta, kehittämisestä ja tuottavuudesta vastaa Kajaanin kaupunginhallituksen alainen Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta yhteistyössä liikelaitoksen johtajan kanssa kaupunginvaltuuston määrittämien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan järjestämisestä. Kaupunki toteuttaa omistajaohjaustaan omistajapoliittisten linjausten ja ohjelman sekä liikelaitoksen johtokunnan kautta.

Johtokuntaan kuuluu viisi kaupunginhallituksen valitsemaa varsinaista jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Kaupunginhallitus valitsee yhden jäsenistä puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Lisäksi kaupunginhallitus nimeää johtokuntaan läsnäolo- ja puheoikeudella oman edustajansa sekä vastaavat oikeudet omaavan henkilöstön edustajan Kajaanin Vesi -liikelaitoksen henkilöstön esityksestä. Johtokunta kokoontui vuonna 2024 kuusi kertaa.

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta 1.1.-31.12.2024:

Jäsenet:	Henkilökohtaiset varajäsenet:
Heikkinen Janne, pj.	Laurila Jani
Arffman Pasi, vpj.	Koskelo Sakari
Haataja Jani	Heikkilä Ville
Stricker Rea	Karjalainen Suvi
Tartia-Jalonen Aila	Törrö Leena
Keränen Silja, kaupunginhallituksen edustaja	
Halonen Jarmo, henkilöstön edustaja	Hyttinen Marko

Kajaanin Vesi -liikelaitosta, sen sisäistä hallintoa ja kehittämistä johti tilivelvollisena viranhaltijan vuonna 2024 Kajaanin Veden johtaja Juha Nurminen apunaan johtoryhmä. Liikelaitoksen johtajan valitsee kaupunginhallitus ja johtoryhmän kokoonpano määritellään toimintasäännössä. Johtoryhmän tehtävänä on tukea johtajaa liikelaitoksen toiminnan kehittämisessä ja johtamisessa sekä johtokunnan käsittelemien asioiden valmistelussa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii liikelaitoksen johtaja ja jäsenenä tulosyksikköjen päälliköt verkostopäällikkö ja käyttöpäällikkö sekä henkilöstön keskuudestaan valitsema edustaja. Johtokunnan puheenjohtajalla on osallistumisoikeus johtoryhmän kokouksiin ja Kajaanin Veden asioita hoitava kaupungin controller osallistuu asiantuntijana johtoryhmän kokouksiin. Vuonna 2024 johtoryhmä kokoontui yhdeksän kertaa.

1.3 Taloudellinen kehitys

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen tilikauden ylijäämä oli noin 0,3 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Tilikauden tulokseen vaikutti voimakkaimmin hieman yli 0,1 miljoonaa euroa talousarviota suurempana toteutunut liikevaihto, jossa merkittävimpänä tekijänä oli noin 1,4 % vuodesta 2023 kasvanut myynti ja sen seurauksena lähes 0,1 miljoonaa euroa talousarviota suuremmat käyttömaksutulot. Käyttökustannukset, erityisesti palvelujen ostot noin 0,1 miljoonaa euroa, jäivät talousarviota pienemmiksi, koska yllättävät putki- ja laiterikot olivat minimaalisia sekä kustannusten kasvu oli arvioitua pienempää. Kajaanin Vesi -liikelaitoksen tuloutus kaupungille oli suunnitellusti vajaa 0,8 miljoonaa euroa ja noin 2,7 miljoonan euron suuruiset korvaus- ja ylläpitoinvestoinnit katettiin tulorahoituksella.

Korjausvelan hallinta, tiukentuvat lupa-, energia-/hiilineutraalisuus-, laatutaso-, palvelutaso- sekä varautumisvaatimukset pitivät jatkossakin yllä suhteellisen mittavia investointi- ja kustannuspaineita. Vaikka vuoden 2022 syksyllä noin 10 %:lla vähentyneen myyntivolyymin kasvusta onkin hyvin maltillisia viitteitä, kohdistuu asiakkailta perittäviin maksuihin jatkossakin kohtuullisia kustannuspaineita. Vesihuollon maksuja valtakunnallisesti vertaillaessa Kajaanin Vesi -liikelaitoksen hinnat ovat toistaiseksi kilpailukyisiä.

1.4. Olennaiset tapahtumat

Kajaanin Vesi -liikelaitos tuotti vuonna 2024 talousarvion palvelulinjauksien mukaisesti perustehtävään keskittyen yksinkertaistettuna kahta tuotetta: talousvesi- ja jätevesihuoltopalveluja sekä niihin liittyviä volyymiltaan vähäisiä lisä- ja sivupalveluja. Lisäksi kaupungin ympäristötekniselle toimialalle tuotettiin vähäisessä määrin huleveden viemäröinnin ylläpitoa tukevia palveluita. Talousvettä laskutettiin 1.860.894 m³ ja jätevettä 1.762.782 m³, joista tukkumyyntinä vesihuolto-osuuskunnille ja -yhtymille 153.179 m³ talousvettä ja 129.882 m³ jätevettä. Laskutettavan talous- ja jäteveden määrä kasvoi 1,6 % vuodesta 2023 (talousvesi +2,0 %, jätevesi +1,1 %). Laskutettavan talous- ja jäteveden määrä omalla toiminta-alueella kasvoi edellisestä vuodesta noin 1,4 % (talousvesi +2,0 %, jätevesi +0,9 %). Tappiollinen (lähes toimintakulut, ei pääomakuluja kattava) tukkumyynti vesihuolto-osuuskunnille ja -yhtymille kasvoi noin 2,7 % vuodesta 2023 (talousvesi +2,5 %, jätevesi +2,9 %). Myyntivolyymin viime vuosien voimakas väheneminen näyttää pysähtyneen ja myynti on kääntynyt maltilliseen kasvuun. Päätuotteiden laadussa ja palvelun keskeytymättömyydessä ei ollut merkittäviä poikkeamia.

Asiakastietojärjestelmään vietiin vuoden 2024 lopussa 7.119 käyttöpaikan eli 96,1 % käyttöpaikkojen mittarilukematiedoista etäluentaa hyödyntäen ja olivat siten pelkästään mitattuun kulutukseen perustuvan laskutuksen piirissä. Sähköistä laskutusta käytti vuoden 2024 lopussa 4.329 käyttäjää, mikä on 57,4 % käyttöpaikoista. Kajaanin Vesi -liikelaitos lähetti vuonna 2024 kaikkiaan 30.967 laskua.

Vuonna 2024 vesihuoltoverkostoja saneerattiin noin 4,3 km, joista lähes 2,2 km (50,5 %) aukikaivamattomia menetelmiä käyttäen. Vesihuoltoverkostosaneerauksista yli 2,1 km, eli kaikki auki kaivamalla suoritettujen saneeraukset, toteutettiin yhteishankkeina Ympäristöteknisen toimialan katusaneerauksen kanssa. Vuotovesiä vähentävänä toimenpiteenä saneerattiin 52 jätevesirunkokaivoa. Uusia vesihuoltoverkostoja ei rakennettu vuoden 2024 aikana. Yksi jätevesipumppaamo saneerattiin täysin ja kahden sähkö- ja automaatiojärjestelmät saneerattiin. Lisäksi sähkö- ja automaatiojärjestelmiin liittyviä saneerauksia ja päivityksiä tehtiin vedenotto- ja käyttövalvomoissa.

Peuraniemen jätevedenpuhdistamon saneerauksen ja toiminnan tehostamisen yleissuunnitelma valmistui syksyllä 2024. Arviolta noin 20 miljoonan euron investoinnin toiminnan tehostamiseksi tehtävät yli 17 miljoonan euron uusininvestoinnit ajoittuvat pääsääntöisesti 2030-luvulle. Saneerausinvestointeja tehdään vuosittain 0,2–0,3 miljoonalla eurolla. Vuonna 2024 valmistui uusi valvomo ja osittain vanhasta valvomosta vapautuviin tiloihin rakennetaan vuonna 2025 käsitellyn jäteveden lämmöntalteenottojärjestelmä.

Kajaanin Vesi -liikelaitos täytti sille asetetut toiminnalliset tavoitteet täysin tai osittain vuonna 2024. Talousveden laadun tarkkailemiseksi otetuista 72 näytteestä 70 täyttivät talousvedelle asetetut terveydelliset laatuvaatimukset ja -suositukset ensimmäisellä näytteenotokerralla, kahden laatuvaatimusten tai -suositusten raja-arvot ylittävien näytteiden uusintanäytteet täyttivät raja-arvot. Suunnittelemtomia palvelun keskeytyksiä oli kahdeksan kappaletta ja keskeytysten keskimääräinen asiakasaika oli noin 4 minuuttia 16 sekuntia/asiakas/vuosi. Jätevedenpuhdistamo täytti kaikki sille neljännesvuosikeskiarvoina asetetut lupavaatimukset, vaikka viemäriverkoston ylivuotoja oli yhteensä noin 19.500 m³ (0,6 % käsitellystä jätevedestä) Otanmäki-Kajaani- siirtoviemärin kapasiteettiin nähden kevään runsaista vuoto-/sulamisvesistä johtuen.

Reklamaatioita, palautteita ja vahingonkorvausvaatimuksia oli toiminnan volyymiin nähden vähän. Kajaanin Vesi -liikelaitos sai vuonna 2024 reklamaatioita tai palautteita viisi kappaletta, jotka koskivat hinnastojen toimitusta asiakkaille, Kajaanin Veden ajoneuvon kuljettajan toimimista liikenteessä, viemärin hajusta sekä saneeraustyömaan viimeistelystä ja tiedottamisesta. Lisäksi toivotaan etäluettavien vesimittareiden

lukematiedon jakamista eri käyttötarkoituksiin. Kajaanin Vesi -liikelaitokselle osoitettiin vuonna 2024 kolme vahingonkorvausvaatimusta, yksi runkovesijohdon vuodosta ja kaksi runkojätevesiviemärin tukkeumista aiheutuneista kiinteistöjen vesivahingoista. Toinen runkojätevesiviemärin tukkeuma oli tapahtunut jo vuoden 2023 lopussa. Näiden vahingonkorvauspäätösten arvio korvauskustannuksista oli yhteensä vajaa 0,1 miljoonaa euroa. Kaupungin vastuuvakuutus ei korvannut kyseisiä vahinkoja ja korvauksia maksettiin vuonna 2024 noin 34 tuhatta euroa ja korvattavaa jää arviolta noin 40 tuhatta euroa vuodelle 2025.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Kajaanin Vesi -liikelaitoksella oli vuonna 2024 henkilöstöä 19,1 henkilötyövuosina mitattuna. Taloussihteerin työpanosta myytiin kaupungin konsernihallinnolle noin 0,6 henkilötyövuotta eli vesihuoltoon käytettiin noin 18,4 henkilötyövuotta. Harjoittelijoita on käytetty mm. vuotovesien hallitsemiseksi suoritettuihin runkokaivosaneeraustarpeen priorisointiin ja jätevedenpuhdistamo- ja jätevedenpumppaamotiimin lomien sijaistuksiin sekä vedenhankinnan avustaviin tehtäviin. Vuonna 2024 Kajaanin Veden palveluksesta poistui kaksi henkilöä, joiden työpanos täytettiin rekrytoinnein. Kajaanin Vesi -liikelaitoksen henkilöstön keski-ikä vuoden 2024 lopussa oli noin 53,2 vuotta.

Lähinnä Hallinto-tulosyksikössä on toteutettu säännöllisesti kaupungin etätyöohjeistuksen mukaista hybridityömallia.

Kevään 2024 virkistysaamupäivänäpäivänä 25.4. tutustuttiin ja pelattiin padelia ja syksyllä 16.10. tutustuttiin Vuolijoen moottoripajaan sen ajosimulaattoreita testaten.

1.6. Ympäristöasiat

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen vastuulla olevista tehtävistä ympäristöpanostuksiin kuuluviksi luetaan pohjavedensuojelua varten tehdyt toimenpiteet lähinnä vedenhankinnassa (mm. pohjavesimittaukset ja -analyysit). Jätevesihuolto on huomioitu ympäristöpanostuksena käytännössä kokonaisuudessaan sisältäen viemäriverkoston käytön ja kunnossapidon, jätevesien puhdistuksen, lietteen käsittelyn sekä näihin liittyvät tutkimukset, analyysit ja ympäristöluvan velvoittavat vesiensuojeluun ja kalatalouteen liittyvät tutkimukset ja maksut sekä jätevesihuollon investoinnit. Ympäristötuotoiksi on luettu jäteveden käyttö- ja perusmaksut.

Viemärointi sekä jäteveden- ja lietteenkäsittely ovat kustannuksiltaan Kajaanin kaupungin merkittävin ympäristöpanostus. Kajaanin Vesi -liikelaitos käytti vuonna 2024 ympäristötekijöihin käyttötaloudestaan noin 3,3 miljoonaa euroa ja pysyviin vastaaviin sisältyy aktivoituja pitkävaikutteisia ympäristömenoja noin 13,2 miljoonaa euroa. Ympäristötuotot olivat noin 5,1 miljoonaa euroa.

Vuonna 2024 Kajaanin Vesi -liikelaitos täytti kaikki ympäristöluvassa neljännesvuosikeskiarvoina annetut puhdistusvaatimukset jätevedenpuhdistuksen suhteen. Pohjavedenoton ottomäärän kaikkien kuukausittaisten (yhteensä 96 kpl/v) seurantapisteiden tulokset täyttivät lupamäärien ehdot.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat seikat

Talousarvioon 2024 on kirjattu Kajaanin Vesi -liikelaitoksen keskeisimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit, joiden toteutumista on arvioitu yhdenmukaisesti kaupunkikonsernissa osavuosiraportissa 1.1.-30.6.2024 sekä tässä tilinpäätöksessä. Vuonna 2024 talousarviossa mainituista merkittävimmistä riskeistä osittain realisoituneena voidaan pitää tiettyjen sähkö- ja IT-komponenttien edelleen pitkiä toimitusaikoja. Riski vesihuoltoinfrastruktuuriin vaikuttamisesta on kasvanut vuoden 2024 aikana. Riskiarvion riskejä ja riskiluokkia on vuoden 2024 aikana päivitetty tilanteen muutosten mukaisesti.

Vuoden 2024 talousarviossa on huomioitu kaupungin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjelmistoa hyödyntäen vuosittain päivitettävät strategisten, taloudellisten ja vahinkoriskien riskiarviot. Operatiivisia ja toiminnallisia riskejä on vuonna 2024 päivitetty erillisellä vesihuollon riskienhallintaohjelmistolla. Varautumista tehostettiin mm. varavoiman lisäämisellä sekä aituksia ja lukituksia parantamalla. Tarve varautumisen ja kohteiden suojaamisen tehostamiseen on edelleen kasvava.

1.8. Kajaanin Vesi -liikelaitoksen vesihuoltopalveluiden hintataso, tehokkuus, laatu ja kannattavuus

Kajaanin Vesi -liikelaitos päivitti hinnastoaan vuoden 2024 alusta. Käyttö- ja perusmaksuja korotettiin kokonaisvaikutukseltaan noin 4,3 %. Jätevesimaksuihin painottuneissa korotuksissa huomioitiin vesihuoltopalveluiden tuotantokustannuksissa tapahtuneet muutokset, myynnin määrän vähentyminen sekä jätevedenpuhdistamon saneerausinvestointiin varautuminen. Seuraavaan taulukkoon on koottu Vesihuoltolain 20 c §:n mukaisesti Kajaanin Vesi -liikelaitoksen hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavia tunnuslukuja vuosilta 2020–2024.

KAJAANIN VESI -LIIKELAITOS TUNNUSLUKUJA

Tunnusluvut 31.12.	2020	2021	2022	2023	2024
Verkostoon pumpattu vesimäärä (m³/a)	2 472 998	2 479 393	2 365 089	2 160 024	2 249 321
Laskutettu vesimäärä (m³/a)	1 962 118	2 011 458	1 888 260	1 824 124	1 860 894
Käsiteltäväksi johdettu jätevesimäärä (sis.ohitukset) (m³/a)	3 922 033	3 573 805	3 296 408	3 253 957	3 200 991
Laskutettu jätevesimäärä (m³/a)	1 932 943	1 898 253	1 774 431	1 743 688	1 762 782
Vesijohtoverkostoon liittynyt asukasmäärä (as)	33 330	32 484	32 175	32 330	32 361
Jätevesiviemäriverkostoon liittynyt asukasmäärä (as)	30 564	29 917	29 606	29 772	29 804
Vesijohtorunkoverkoston pituus (km)	529	527	527	527,6	527,6
Jätevesirunkoverkoston pituus (km)	265	265	265	263,6	263,6
Laatuvaatimukset täyttävä talousvedenlaatu %	100	100	98,7	100	97,2
Laskuttamattoman talousveden osuus (tai hukkavesi) %	21,2	18,9	20,2	15,6	17,3
Vesijohtoverkoston uusiutumisaika v	114,8	148,9	135,8	396,7	173,6
Putkirikkojen määrä vesijohtoverkosto/verkostopituus (kpl/km vuosi)	0,01	0,01	0,02	0,02	0,01
Veden ominaiskäyttö, Kotitalouksien veden käyttö (l/as/vrk)	149,4	156	147	141,9	144,6
Jätevedenpuhdistuksen lupaehtojen täyttyminen %	100	100	100	100	100
Puhdistamattoman jäteveden ohitukset %	0,05	0,31	0,31	0,39	0,61
Laskuttamattoman jäteveden osuus %	50,7	46,9	46,2	46,4	45,5
Jätevesijohtoverkoston uusiutumisaika v	176,7	116,2	284,6	181,8	209,2
Investonnit yhteensä (€)	3 353 541	2 684 601	2 944 286	2 351 561	2 736 227
Omistajatuloutus (€)	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	785 636
Käyttömaksu, talousvesi, €/m³ (sis. alv)	1,35	1,4	1,48	1,6	1,62
Käyttömaksu, jätevesi, €/m³ (sis. alv)	2,49	2,53	2,59	2,68	2,92
Toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	209,3	222,7	209,3	211,6	203,9
Käytön ja ylläpidon omakustannushinta, €/m³	0,92	0,9	0,94	1,02	1,1
Tuloutus suhteessa liikevaihtoon %	16	15,7	16	15,6	9,7
Investoinnit/poistot	1,83	1,43	1,45	1,16	1,44
Investointien tulorahoitus %	82	110	93	122	123
Omistajan tuki investointikustannuksiin/kokon.investoinnit %	0	0	0	0	0
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	8	7,7	6,8	6,2	7,52
Omakotitalon vertailuhinta, VVY:n laskentaperusteella, €/m³	5,28	5,38	5,53	5,76	5,98

2 Talousarvion toteutumisvertailu

2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa liikelaitoksen johtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko 4 % (785 636 €).	785 636 €.	Toteutuu
Investoinnit	Vuosittaiset normaalit korvaus- ja ylläpitoinvestoinnit katetaan tulorahoituksella.	2 736 228 €.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Toimitusvarmuus	Vedenjakelun suunnitelmattomat käyttökatkokset, tuntia/asukas/vuosi	0,05	0,071	Toteutuu osittain
Talousveden laatu	Laatuvaatimukset ja -tavoitteet täyttävä vedenlaatu, % virallisen valvonnan näytteistä	100	100	Toteutuu

Kestävä kehitys

Jäteveden ympäristökuorman minimointi	Laitoksen lupa-arvojen saavuttamisaste, %	100	83,3 % (20/24 kpl näytteitä)	Toteutuu osittain
Jäteveden ympäristökuorman minimointi	Ohitusindeksi, Jätevedenpuhdistamon ohitusten osuus, %	0	0	Toteutuu
Ylimääräisen pumppauksen ja käsittelyn minimointi	Laskuttamattoman talousveden osuus pumpatusta vedestä, %	17,5	17,3	Toteutuu
Ylimääräisen pumppauksen ja käsittelyn minimointi	Vuotoveden osuus jäteveistä, %	40	45,5	Toteutuu osittain

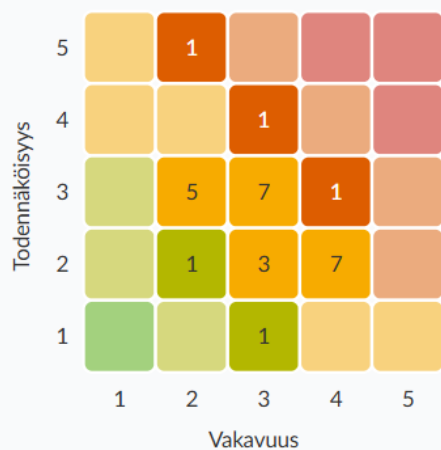
Lapset ja nuoret

Harjoittelupaikkojen ja oppimismahdollisuuksien tarjoaminen	Harjoittelu- ja työssäoppimispaikkoja, htv/vuosi	0,85	0,94	Toteutuu
---	--	------	------	---

2.2 Riskien hallinta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

Kohde	Riskialue	Riski	RL
Liikelaikokset > Kajaanin vesi	2.4.1. Vahinkoriskit	Vesihuollon fyysiseen infrastruktuuriin tahallinen vaikuttaminen	12
Liikelaikokset > Kajaanin vesi	2.3.1. Operatiiviset riskit	Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus.	12
Liikelaikokset > Kajaanin vesi	2.2.1. Taloudelliset riskit	Kajaanin veden palveluja myydään tappiolla tai ilman katetta.	10
Liikelaikokset > Kajaanin vesi	2.1.1. Strategiset riskit	Laajennetaan vastuu- tai toiminta-aluetta ilman riittävää ennako valmistelua.	9
Liikelaikokset > Kajaanin vesi	2.4.1. Vahinkoriskit	Yllättävät luonnonilmiöt (myrskyt ja rankkasateet).	9
Liikelaikokset > Kajaanin vesi	2.2.1. Taloudelliset riskit	Myyntivolyymin vähentyminen josta seuraa tulojen supistuminen.	9
Liikelaikokset > Kajaanin vesi	2.3.1. Operatiiviset riskit	Kriittisten varaosien tai tarvikkeiden saatavuusongelmat.	9
Liikelaikokset > Kajaanin vesi	2.1.1. Strategiset riskit	Liian laaja (/suppea) perustehtävän määrittely.	9
Liikelaikokset > Kajaanin vesi	2.2.1. Taloudelliset riskit	Hintariski: Materiaalin tai ostopalvelun hinnan nousu	9
Liikelaikokset > Kajaanin vesi	2.1.1. Strategiset riskit	Lietteen jatkokäsittelyn kustannustason kohtuuton nousu.	9

2.3 Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2024
Sopimushallinta	Saapuneiden laskujen sopimuksenmukaisuuden tarkastaminen: voimassaolo, sopimusehdot. Asiakassopimusten ajantasaisuuden tarkastaminen: allekirjoitettu sopimus, liitoslausunto.	Toteutunut pääsääntöisesti. Tarkistettu: allekirjoitettu sopimus liitoslausuntoineen puuttuu noin 2,6 %:sta käyttöpaikoista. Päivitys jatkuu.
Tietohallinto ja tietoturva	Kajaanin Veden omien järjestelmien käyttövaltuuksien ja -oikeuksien läpikäynti ja tarkastaminen: henkilökohtaiset käyttäjätunnukset ja salasanat. Tietosuojaselosteiden ajantasaisuuden tarkistaminen.	Tarkastettu: henkilökohtaiset käyttäjätunnukset ja salasanat käytössä. Tietosuojaselosteet ajan tasalla (osin tietosuojavastavaan tarkistettavana).
Talousraportointi	Talousraportointi johtokunnan jäsenille talousraportointi kuukausittain, käsittely johtoryhmässä ja johtokunnassa.	Toteutunut.
Henkilöstöasiat	Kehityskeskustelut käyty kesäkuun loppuun mennessä.	Kehityskeskustelut käyty 100 %:sti, 65 %:sti tavoiteaikataulussa.

Kajaanin Vesi	TP 2023	TP 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	19,0	19,1

2.4 Talousarvion toteuma, tuloslaskelma ja investointiosa

Tuloslaskelma

Talousarvion toteutumisvertailu / tuloslaskelmaosa

sisältää sisäiset sekä ulkoiset tuotot ja kulut

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Liikevaihto	7 991 947,00	0,00	7 991 947,00	8 123 505,00	131 558,00	1,65%
Liiketoiminnan muut tuotot	7 926,00	0,00	7 926,00	19 155,58	11 229,58	141,68%
Materiaalit ja palvelut	-2 673 172,00	0,00	-2 673 172,00	-2 574 945,65	98 226,35	-3,67%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 197 050,00	0,00	-1 197 050,00	-1 184 885,38	12 164,62	-1,02%
Palvelujen ostot	-1 476 122,00	0,00	-1 476 122,00	-1 390 060,27	86 061,73	-5,83%
Henkilöstökulut	-1 285 524,86	0,00	-1 285 524,86	-1 275 549,92	9 974,94	-0,78%
Poistot ja arvonalentumiset	-1 913 041,46	0,00	-1 913 041,46	-1 896 243,23	16 798,23	-0,88%
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 913 041,46	0,00	-1 913 041,46	-1 896 243,23	16 798,23	-0,88%
Arvonalentumiset		0,00			0,00	
Liiketoiminnan muut kulut	-116 860,00	0,00	-116 860,00	-143 656,53	-26 796,53	22,93%
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 011 274,68	0,00	2 011 274,68	2 252 265,25	240 990,57	11,98%
Rahoitustuotot ja -kulut	-785 636,00	0,00	-785 636,00	-770 940,62	14 695,38	-1,87%
Korkotuotot		0,00		933,02	933,02	
Muut rahoitustuotot		0,00		13 762,36	13 762,36	
Korvaus peruspääomasta	-785 636,00	0,00	-785 636,00	-785 636,00	0,00	0,00%
Muut rahoituskulut		0,00			0,00	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 225 638,68	0,00	1 225 638,68	1 481 324,63	255 685,95	20,86%
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 225 638,68	0,00	1 225 638,68	1 481 324,63	255 685,95	20,86%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 225 638,68	0,00	1 225 638,68	1 481 324,63	255 685,95	20,86%

Investointiosa

	Alkup.TA koko vuosi	MTA koko vuosi	Toteuma kum	Jäljellä MTA
Rakennukset				
Talonrakennus uushankinta	0	0	-712 789,79	712 789,79
Vesilaitos rakentaminen				
Talousvesiverkoston rakentaminen			-96 716,38	96 716,38
Vedenottamot rakentaminen				
Vesisäiliöt rakentaminen				
Vesilaitos saneeraus				
Talousvesiverkoston saneeraus	-1 303 000,00	-953 000,00	-808 055,19	-144 944,81
Vedenottamot saneeraus	-60 000,00	-60 000,00	-42 682,69	-17 317,31
Vesisäiliöt saneeraus	-192 000,00	-242 000,00	-75 659,55	-166 340,45
Viemärlaitos rakentaminen				
Jätevesiverkoston rakentaminen				
Jätevedenpuhdistamot rakentaminen	0	0	-114 016,84	114 016,84
Viemärlaitos saneeraus				
Rahoitusosuudet	0	0	36 100,86	-36 100,86
Jätevesiverkoston saneeraus	-642 000,00	-642 000,00	-631 582,04	-10 417,96
Jätevedenpumppaamot saneeraus	-180 000,00	-120 000,00	-113 579,11	
Jätevedenpuhdistamot saneeraus	-1 130 000,00	-730 000,00		-730 000,00
Koneet ja kalusto yhteensä	-15 000,00	-15 000,00	-177 246,19	-150 124,56
Aineettomat oikeudet	0	0	0	0,00
Investoinnit yhteensä	-3 522 000,00	-2 762 000,00	-2 736 226,92	-331 722,94

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

	1-12/2024		1-12/2023	
Liikevaihto	8 123 505,00		7 694 302,77	
Liiketoiminnan muut tuotot	19 155,58		9 612,25	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 184 885,38		-1 076 239,61	
Palvelujen ostot	-1 390 060,27	-2 574 945,65	-1 203 908,92	-2 280 148,53
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 046 795,41		-1 027 391,24	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-200 380,12		-199 450,77	
Muut henkilösivukulut	-28 374,39	-1 275 549,92	-36 620,95	-1 263 462,96
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 896 243,23		-2 028 667,48	
Arvonalentumiset		-1 896 243,23	-6 426,96	-2 035 094,44
Liiketoiminnan muut kulut		-143 656,53		-102 239,34
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 252 265,25		2 022 969,75	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	933,02		1 266,53	
Muut rahoitustuotot	13 762,36		11 567,89	
Korvaus peruspääomasta	-785 636,00		-957 042,06	
Muut rahoituskulut		-770 940,62	-243 031,95	-1 187 239,59
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 481 324,63		835 730,16	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 481 324,63		835 730,16	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 481 324,63		835 730,16	
LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2024	2023		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	7,52	6,18		
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	7,52	6,18		
Voitto, %	18,24	10,86		

Tunnuslukujen selitykset

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) /
(oma pääoma + sijoitettu koroll. Vierapääoma + poistoero ja vap.eht. Varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) /
(oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

3.2 Rahoituslaskelma

	1-12/2024		1-12/2023	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyljäämä (-alijäämä)	2 252 265,25		2 022 969,75	
Poistot ja arvonalentumiset	1 896 243,23		2 035 094,44	
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-770 940,62		-1 187 239,59	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	3 377 567,86	0,00	2 870 824,60
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 772 327,78		-2 350 560,73	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	36 100,86	-2 736 226,92	0,00	-2 350 560,73
Toiminnan ja investointien rahavirta		641 340,94		520 263,87
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennys	0,00	0,00	4 137,42	4 137,42
Lainakannan muutokset				
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	0,00		0,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-2 489 378,44		-2 466 056,18	
Saamisten muutos	-146 006,59		101 035,10	
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	1 420 907,29		1 661 191,88	
Korottomien velkojen muutos	486 233,46	-728 244,28	180 766,44	-523 062,76
Rahoituksen rahavirta		-728 244,28		-518 925,34
Rahavarojen muutos		-86 903,34		1 338,53
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	30 579,63		117 482,97	
Rahavarat 1.1.	117 482,97	-86 903,34	116 144,44	1 338,53
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2024		2023	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	626		297	
Investointien tulorahoitus, %	123,44		122,13	
Laskennallinen lainanhoitokate				
Lainanhoitokate				
Kassan riittävyys, pv	1,48		5,96	
Quick ratio	1,99		2,34	
Current ratio	1,99		2,34	

Tunnuslukujen selitykset

Investointien tulorahoitus %

$$= 100 * (\text{yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} - \text{tuloverot}) /$$

investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus %

$$= 100 * (\text{yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} - \text{tuloverot}) /$$

investointien omahankintameno + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset

Lainanhoitokate

$$= (\text{yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} + \text{korkokulut}) /$$

Tunnuslukujen selitykset

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos *Toiminnan ja investointien rahavirta* itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (yli-jäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omahankituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus %

$$= 100 * (\text{yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} - \text{tuloverot}) / \text{investointien omahankintameno}$$

Investointien tulorahoitus % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella (ilman satunnaisia tuloja). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Kassan riittävyys (pv)

$$= 365 \text{ pv} \times \text{rahavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$$

Liikelaitoksen maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa liikelaitoksen rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Liikelaitoksilla tunnuslukuun voi vaikuuttaa mm. yhdistyksen käyttö. Liikelaitoksen ja keskuskassan välinen yhdistyksen esitetään taseryhmässä *Saamiset kunnalta*, jolloin liikelaitoksilla ei ole välttämättä lainkaan omia rahavaroja.

Quick ratio

$$= (\text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusarvopaperit} + \text{lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot})$$

Quick ratio eli maksuvalmiussuhde kertoo, miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan liikelaitosten kesken.

Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 1, tyydyttävä: 0,5-1, heikki: alle 0,5

Current ratio

$$= (\text{vaihto-omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahoitusarvopaperit} + \text{rahat ja pankkisaamiset}) / (\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot})$$

Current ratio eli käyttö pääomasuhde kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen.

Tunnuslukua voidaan parhaiten vertailla saman toimialan liikelaitosten kesken, mutta se sopii quick ratio -tunnuslukua paremmin myös eri toimialojen yritysten vertailuihin. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 2, tyydyttävä: 1-2, heikko: alle 1

3.3 Tase

VASTAAVAA	1-12/2024	1-12/2023	VASTATTAVAA	1-12/2024	1-12/2023
A PYSYVÄT VASTAAVAT	31 101 273,95	30 261 290,26	A OMA PÄÄOMA	30 889 240,44	29 407 915,81
I Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00	I Peruspääoma	19 640 900,81	19 640 900,81
1. Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	9 767 015,00	8 931 284,84
II Aineelliset hyödykkeet	30 955 531,07	30 115 547,38	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 481 324,63	835 730,16
1. Maa- ja vesialueet	284 901,98	281 443,65	E VIERAS PÄÄOMA	8 715 368,82	6 808 228,07
2. Rakennukset	4 165 986,64	4 425 297,74	I Pitkäaikainen	4 441 561,19	4 259 038,14
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	24 606 662,52	23 876 315,71	8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	233 402,02	198 811,57
4. Koneet ja kalusto	914 287,31	1 074 886,84	9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	4 208 159,17	4 060 226,57
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	983 692,62	457 603,44	II Lyhytaikainen	4 273 807,63	2 549 189,93
III Sijoitukset	145 742,88	145 742,88	6. Saadut ennakot	121,41	0,00
4. Muut saamiset	145 742,88	145 742,88	7. Ostovelat	699 454,39	273 346,34
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 503 335,31	5 954 853,62	8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	3 058 452,46	1 672 135,62
I Vaihto-omaisuus		0,00	9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	283 407,53	370 919,86
1. Aineet ja tarvikkeet		0,00	10. Siirtovelat	232 371,84	232 788,11
II Saamiset	8 472 755,68	5 837 370,65	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	39 604 609,26	36 216 143,88
Lyhytaikaiset saamiset	8 472 755,68	5 837 370,65			
1. Myyntisaamiset	2 323 823,60	2 172 360,55			
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	6 144 747,14	3 655 368,70			
4. Muut saamiset	0,00	840,00			
5. Siirtosaamiset	4 184,94	8 801,40			
IV Rahat ja pankkisaamiset	30 579,63	117 482,97			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	39 604 609,26	36 216 143,88			

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	77,99	81,20
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	107,03	88,37
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	11 248	9 767
Lainakanta 31.12., 1 000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €		
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

Taseen tunnuslukujen selitykset

Omavaraisuusaste %
= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko omapääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %
= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €
= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

3.4 Tilikauden tuloksen käsittely

Kajaanin Vesi- liikelaitoksen johtokunta allekirjoittaa Kajaanin Vesi- liikelaitoksen tilinpäätöksen 2024 ja päättää, että tilikauden ylijäämä 1 481 324,63 euroa kirjataan Kajaanin Vesi- liikelaitoksen taseeseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämätilille.

Kajaanin Vesi- liikelaitoksen johtokunta esittää Kajaanin Vesi- liikelaitoksen tilinpäätöksen 2024 Kajaanin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kajaanin kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Alle 10.000 euron hankinnat pois lukien vesi- ja jätevesimittarit, on kirjattu vuosikuluksi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot

	2024	2023
Käyttömaksut	6 282 907,91	5 916 081,50
Perusmaksut	1 621 045,63	1 597 392,58
Muut Palvelut	219 551,46	180 828,69
Liikevaihto	8 123 505,00	7 694 302,77
Liiketoiminnan muut tuotot	7 918,14	5 227,65
Avustukset	11 237,44	4 384,60
Tuotot yhteensä	8 142 660,58	7 703 915,02

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua Kajaanin kaupungin poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioitut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

	Poisto aika vuotta	Poisto- menetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmat	3	tasapoisto
Muut aineettomat oikeudet	5	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	15 - 40	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 - 30	tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-10	tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet, luonnonvarat		Käytön mukainen poisto

Tuloutus kaupungille

	2024	2023
Peruspääoman korko		242 957,94
Tuloutus ylijäämistä	785 636,00	957 042,06
Yhteensä	785 636,00	1 200 000,00

4.3 Taseen liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat 31.12.2024								
Alneettomat ja alneelliset hyödykkeet								
	Alneettomat hyödykkeet	Alneelliset hyödykkeet					Sijoitukset	Yhteensä
	Alneettomat oikeudet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskenalaiset hankinnat	Palautuskelpoiset liittymismaksut	
Poistamaton hankintameno 1.1	0,00	281 443,65	4 425 297,74	23 876 315,71	1 074 886,84	457 603,44	145 742,88	30 261 290,26
Uusaykset tilikauden aikana		6 613,54		1 904 914,69	14 597,44	846 202,11		2 772 327,78
Rahoitusosuudet tilikaudella						-36 100,86		-36 100,86
Vähennykset tilikauden aikana								0,00
Siirrot erien välillä		-3 155,21		284 012,07		-284 012,07		-3 155,21
Tilikauden poisto			-262 466,31	-1 458 579,95	-175 196,97			-1 896 243,23
Arvonlennukset ja niiden palautukset			3 155,21					3 155,21
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	284 901,98	4 165 986,64	24 606 662,52	914 287,31	983 692,62	145 742,88	31 101 273,95
Arvonkorotukset / alennukset								0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	284 901,98	4 165 986,64	24 606 662,52	914 287,31	983 692,62	145 742,88	31 101 273,95

Maa- ja vesialueiden erittely		
	2024	2023
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	175 848,70	179 003,91
Muut maa- ja vesialueet	102 439,74	102 439,74
Maa- ja vesialueet yhteensä	278 288,44	281 443,65

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2023				
Saamisten erittely				
	2024	2024	2023	2023
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	297 182,32	0,00	275 878,63
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00		0,00	
Yhteensä	0,00	297 182,32	0,00	0,00
Saamiset kunnalta				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	6 144 747,14	0,00	3 655 368,70
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	6 144 747,14	0,00	3 655 368,70
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	2 026 641,28	0,00	1 896 481,92
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	840,00
Siirtosaamiset	0,00	4 184,94	0,00	8 801,40
Yhteensä	0,00	2 030 826,22	0,00	2 182 001,95
Saamiset yhteensä	0,00	8 472 755,68	0,00	5 837 370,65

*Tarkennettu 2023 lyhytaikaisten saamisten erittely vastaamaan taselaskelmaa

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Kela, korvaus työterveyshuollosta	4 184,94	60 000,00
yhteensä	4 184,94	60 000,00

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoman erittely

	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	19 640 900,81	19 640 900,81
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	19 640 900,81	19 640 900,81
Edellisten tilikausien ylijäämä	9 767 015,00	8 931 284,84
Tilikauden ylijäämä	0,00	835 730,16
yhteensä	29 407 915,81	29 407 915,81

Vieras pääoma

	2024 Pitkäaikaiset	2024 Lyhytaikaiset	2023 Pitkäaikaiset	2023 Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Pääomalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	64 786,51	0,00	62 448,03
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	64 786,51	0,00	69 593,72
Velat kuntayhtymille				
Pääomalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	17,57	0,00	51,18
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	17,57	0,00	51,18
Velat muille				
Pääomalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	121,41	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	634 650,31	0,00	210 847,13
Muut velat	4 441 561,19	283 407,53	4 259 038,14	370 919,86
Siirtovelat	0,00	3 290 824,30	0,00	1 904 923,73
Yhteensä	4 441 561,19	4 209 003,55	4 259 038,14	2 486 690,72
Vieras pääoma yhteensä	4 441 561,19	4 273 807,63	4 259 038,14	2 556 335,62

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2024	2023
Lomapalkkajaksotus	197 046,74	214 008,89
Siirtovelat yhteensä	197 046,74	214 008,89

4.3.3 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

	2024	2023
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	82 452,00	117 165,78
Myöhemmin maksettavat	50 786,33	122 125,55
Yhteensä	133 238,33	239 291,33

4.3.4 Ympäristöasiat

	2024	2023
Ympäristötuotot		
Viemärlaitoksen tuotot	5 094 404,35	4 753 323,48
Ympäristökulut		
Viemärlaitoksen kulut	-3 336 499,77	-3 366 361,48
Ympäristö netto	1 757 904,58	1 386 962,00

Pysyviin vastaaviin sisältyviä aktivoituja pitkävaikutteisia ympäristömenoja, tasearvo 31.12.

	2024	2023
Maa-alueet		
Jätevedenpuhdistamon maa-alue	51 983,36	51 983,36
Rakennukset		
Viemärlaitoksen rakennukset	2 180 243,72	2 243 504,57
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Viemärlaitoksen kiinteät rakenteet ja laitteet	10 984 686,93	10 686 782,03
Aktivoidut ympäristökulut yhteensä	13 216 914,01	12 982 269,96

4.3.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2024	2023
Henkilöstön määrä 31.12. (htv2)		
Yhteensä	19,10	19,00
Henkilöstökulut		
Tuloslaskelman henkilöstökulut		
Maksetut palkat	1 048 159,08	1 023 088,96
Henkilöstökorvaukset	-1 363,67	-4 302,28
Palkat ja palkkiot yhteensä	1 046 795,41	1 027 391,24
Eläkekulut	200 380,12	199 450,77
Muut henkilösivukulut	28 374,39	36 620,95
Tuloslaskelman henkilöstökulut yhteensä	1 275 549,92	1 263 462,96
Aktivoidut henkilöstökulut yhteensä	0,00	0,00

5 Kirjanpitolikirjat ja tositelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja

Päiväkirja

Pääkirja

APUKIRJAT

Myyntireskontra

Ostoreskontra

Käyttöomaisuus

Konsernikirjanpito

SÄILYTYSTAPA

Sidottu kirja

Sähköinen arkistointi

Sähköinen arkistointi

SÄILYTYSTAPA

Sähköinen arkistointi

Sähköinen arkistointi

Sähköinen arkistointi

Sähköinen arkistointi

TOSITELAJIT

Kirjanpito

AKT

ALV

AS

ML

MU

KOM2

PA

Pankki

RA

VY1 - VY5

VYP

XAS

ZJA

INW

MREPORT

TAPAHTUMA

Aktivoinnit

ALV-maksuajo

Alkusaldo

Matkalaskut

Muistiotositteet

KOM kirjaukset kirjanpito

Palkat

Pankkitositteet

Rahoituslaskelman ulkopuolinen

Vaiheen 1 - 5 vyörytysten tositenumero

Vyörytysten peruutustositteet

Kirjanpidon konversio

Automaattisen raportoinnin jaksotustositteet

Inworks vesilaskutus

Mreporting

SÄILYTYSTAPA

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköinen arkistointi

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköinen arkistointi

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköinen arkistointi

Sähköinen arkistointi

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Myyntireskontra

AMK

AMS

HYV

KL

LT

MKM

MKP

PSU

VII

XMY

10 - 99

Manuaaliset kohdistukset

Manuaaliset suoritukset

Hyvitysten palautus

Korkolasku

Luottotappiokirjaus

Myyntireskontran kohdistustapahtumat maksutositteet

Myyntireskontran kohdistustapahtumat päätöstitteet

Perintä toimeksiantoliittymä

Viitesuoritukset

Myre-konversio

Laskulajit 10-99

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköinen arkistointi

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Ostoreskontra

JA	Jaksotustosite	Sähköisessä järjestelmässä
OL	Ostolaskut	Sähköinen arkistointi
OM	Ostoreskontran maksut	Sähköinen arkistointi
OKM		
	Ostoreskontran kohdistustapahtumat maksutosite	Sähköisessä järjestelmässä

Käyttöomaisuus

KOM	Käyttöomaisuus	Sähköinen arkistointi
KPA	Käyttöomaisuuden palautustapahtuma	Sähköisessä järjestelmässä
XKOM	Kom-konversio	Sähköisessä järjestelmässä

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kajaanissa 27. päivänä helmikuuta 2025

Johtokunta:

Janne Heikkinen, puheenjohtaja

Pasi Arffman, varapuheenjohtaja

Jani Haataja

Rea Stricker

Aila Tartia-Jalonen

Juha Nurminen, liikelaitoksen johtaja

5.1.2.Kajaanin Mamselli -liikelaitos tilinpäätös 2024

1 Toimintakertomus

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Kajaanin Mamselli-liikelaitoksen 16. toimintavuosi sujui päälinjoiltaan edellisen vuoden tapaan. Tilikauden 2024 liikevaihto oli hieman alle 12,5 miljoonaa euroa. Liikevaihto kohosi edellisvuoteen maltillisesti. Maltillisesti kehittyneen liikevaihdon taustalla on Mamsellin pidättäytyminen vuodelle 2024 asiakkaiden yksikköhintojen korotuksilta. Liikevaihto kohosi sivistystoimialan ateriapalveluissa toimitettujen ateriamäärien kasvun myötä. Puhtaanapitopalveluissa ei nähty olennaista liikevaihdon muutosta. Ravintolat ja kahvilat kokonaisuudessa kahvio- ja opiskelija-ateriamyynneissä tapahtui laskua. Tilikauden ylijäämätavoite ylitettiin lähes 0,3 miljoonalla eurolla. Tätä selitti sivistystoimialan ateriapalveluiden arvion ylittyminen.

Toiminnallisena tavoitteena ollut vastuullisuutta tukevien kokeilujen ja toimintamallien edistäminen yhdessä konsernin sisäisten asiakkaiden kanssa toteutui erinomaisesti. Mamsellilaiset tekivät arvokasta prosessien kehitystyötä ja vastuullisuutta tukevia kehitystoimia Kajaanin kaupungin perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, ympäristöteknisen toimialan, KLL ja KAMK:n henkilöstön kanssa.

Henkilöstön pito- ja vetovoimatavoitteet toteutuivat myös ennakoitua paremmin. Mamsellisten vaihtuvuus toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa oli vain n. 3,8 % ja Mamsellissa avoimena olleisiin, toistaiseksi voimassa oleviin tehtäviin haki keskimäärin n. 14,6 henkilöä.

Erityisen kiitoksen Mamsellissa ansaitsee ammattitaitoinen henkilöstö ja sen sitoutuminen yhteisiin tavoitteisiin. Asiakkaiden kanssa käytiin hyvää ja tiivistä vuoropuhelua toiminnan kehittämisen kärki edellä. Erinomaisen taloudellisen tuloksen lisäksi Mamsellissa iloitaankin asiakkaiden tyytyväisyydestä Mamsellin tarjoamiin tuotteisiin ja palveluihin.

Mamsellin toiminnan keskiössä oli katse tulevaisuuteen. Osana Kajaanin kaupungin talouden sopeuttamisen toimia Mamselli pidättäytyy tuotteiden ja palveluiden yksikköhintojen korotuksista edelleen tilivuonna 2025. Tämä velvoittaa liikelaitosta tarkastelemaan ja tasapainottelemaan toimintaansa. Mamsellissa pohditaan yhdessä asiakkaiden kanssa rohkeita vaihtoehtoja, millä tunnistettuja taloudellisia haasteita olisi mahdollista ratkaista ja ennaltaehkäistä.

1.2 Liikelaitoksen hallinto

Liikelaitos toimii tulosvastuullisesti ja päättää itsenäisesti toimintaansa liittyvistä asioista. Liikelaitoksen toimielinten vastuista ja tehtävistä säädetään kuntalaissa (410/2015) ja liikelaitoksen tehtävistä määrätään Kajaanin kaupungin hallintosäännössä. Liikelaitoksella on johtokunta, joka toimii Kajaanin kaupunginhallituksen alaisena ja jonka kautta kaupunki toteuttaa omistajaohjaustaan. Liikelaitoksen johtokunta vastaa liikelaitoksen toiminnasta, kehittämisestä ja tuottavuudesta yhteistyössä liikelaitoksen johtajan kanssa kaupunginvaltuuston määrittämien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä tuottovaatimuksen mukaisesti.

Johtokuntaan kuuluu kuusi (6) kaupunginhallituksen toimikaudekseen valitsemaa jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Kaupunginhallitus valitsee jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Yksi jäsenistä edustaa tuotteiden ja palveluiden käyttäjiä. Johtokunnan jäsen ei saa olla sidoksissa Kajaanin Mamsellin kanssa kilpaileviin yrityksiin. Lisäksi johtokunnan kokouksessa on yhdellä henkilökunnan edustajalla läsnäolo- ja puheoikeus. Kajaanin Mamselli-liikelaitoksen johtokunta kokoontui vuoden 2024 aikana kuusi kertaa.

Jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Patronen Kaija, puheenjohtaja	Kemppainen Ritva
Niiranen Lauri, varapuheenjohtaja	Partanen Onni
Ikäheimo Tommi	Romppainen Mikko
Korhonen Piritta	Juntunen Heini
Kuvaja Karoliina	Pääkkönen Kia
Karppinen, Tarja, palveluiden käyttäjän edustaja	Räsänen, Anita
Ahtonen, Tuuli	Kettunen, Sini
Ohtonen, Helena, kaupungin hallituksen edustaja	

Viranhaltija	
Johtaja	Tuija Vuorinen

Liikelaitoksen sisäistä hallintoa ja kehittämistä hoitaa liikelaitoksen johtaja Tuija Vuorinen apunaan johtoryhmä. Liikelaitoksen johtajan valitsee kaupunginhallitus ja johtoryhmän liikelaitoksen johtaja. Johtoryhmän tehtävänä on tukea johtajaa liikelaitoksen toiminnan kehittämisessä sekä asioiden valmistelussa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimi liikelaitoksen johtaja ja jäsenenä kehityspäällikkö, johtokunnan puheenjohtaja, controller, asiakkuustiimien tiimiesihenkilöt (kaksi tiimiesihenkilöä) sekä henkilökunnan edustaja, jonka henkilöstö valitsee keskuudestaan. Johtoryhmä kokoontui vuonna 2024 yksitoista kertaa.

1.3 Taloudellinen kehitys

Kajaanin Mamselli- liikelaitoksen tilikauden 2024 ylijäämä oli hieman yli 0,3 miljoonaa euroa. Liikelaitos saavutti omistajan asettamat taloudelliset tavoitteet. Tilikauteen 2024 lähdettiin taloudellisesti haastavassa toimintaympäristössä. Yleisen kustannustason kohoaminen ja Mamsellin pidättäytyminen asiakkaiden yksikköhintojen korotuksilta haastoivat liikelaitosta. Esimerkiksi Mamsellin toiminnassa keskeisesti näytettyvät elintarvikekustannukset kohosivat edellisvuoteen nähden n. 0,1 miljoonaa euroa, ja ateriapalveluiden liikevaihtoon suhteutettuna lähes 0,1 miljoonaa euroa. Mamsellin tilikauden ylijäämätavoitteena oli lievä (lähes 0,1 miljoonaa euroa) ylijäämä. Tämä tavoite ylitettiin huolimatta epävarmuustekijöistä. Keskeisimmät tulosta selittävät tekijät olivat sivistyksen ateriapalveluissa arvioitua korkeammat toimitusvolyymit, Mamsellin sisäiset toimenpiteet johtuen talouden tasapainottamisvaateista ja "talouden kriisitietoisuudesta". Tämä konkretisoitui mm. henkilötöyvuosimäärän alituksena tavoitteeseen nähden sekä henkilöstömenojen laskuna suhteutettuna ao. menoja liikevaihtoa vasten. Edellisenä tilikautena tehdyt tasapainottamistoimet edistivät täysimääräisesti tilikauden 2024 taloudellista kehitystä. Toiminnallisesti puhtaanapitopalveluissa saavutettiin tilikaudella ylijäämäinen tulos, sivistyksen ateriapalveluissa alijäämäinen tulos.

1.4. Olennaiset tapahtumat

Merkittävin osuus arvioitua paremmasta liikevaihdon kasvusta tuli perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ateriamyynteistä, muutosta talousarvioon nähden yhteensä noin 0,2 miljoonaa euroa. Ateriamyyntien kasvun taustalla on asiakasmäärien kasvu sekä edellisvuotta varovaisempi perusopetuksen asiakasmäärien arviointi. Toisen asteen ateriamyynteissä oli puolestaan talousarvioon lievää jättämää. Korkeakouluopiskelijoiden ateriamyynti oli niin ikään arvioitua heikompa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärän kasvun vuoksi Koulukadun ja Kistatien yksiköiden toiminta jatkui koko vuoden, mikä oli omalta osaltaan tukemassa positiivista myyntikehitystä. Uutena kohteena tuli myös päiväkotit Onni ja Ilona. Asiakasmääräkehityksen ja sivistystoimialan muutovaiheessa olevien tilajärjestelyjen vuoksi Mamselli järjestää neljän oppilasryhmän ruokailua Kaukaveden kahviotiloissa.

Puhtaanapidon positiivista myyntikehitystä ovat tukeneet lisäksi puhtaanapidon uudet yksiköt: kaupunginteatteri sekä Kainuun pelastuslaitosvarikko.

Mamsellin kolmesta tuotantokeittiöstä tuotettiin vuoden aikana erilaisia ruoka-annoksia noin 1,9 miljoonaa kappaletta. Mamsellilaiset vastasivat myös tänä vuonna noin 156 000 m² puhtaanapidosta kaupungin eri yksiköissä.

Mamsellissa on käyty tiivistä ja rakentavaa vuoropuhelua henkilöstön ja sopimusasiakkaiden kanssa kaupungin taloudensopeuttamisen toteuttamisesta Mamsellin palvelutuotannossa. Mamsellissa sopeuttamistoimet tullaan kohdistamaan erityisesti henkilöstökustannuksiin sekä palveluiden ostoon. Sopeuttamistyön tueksi Mamsellissa käynnistettiin sisäinen kehitysprojekti, missä keskeisessä roolissa ovat palvelutuotannon toimintatapojen yhtenäistäminen sekä tehtäväkorttien ja henkilöstömitoituksen ajantasaisuus.

Mamsellissa jatkettiin varautumiseen liittyvää yhteistyötä Sotkamon, Kuhmon, Suomussalmen ja Paltamon kuntien ateria- ja puhtauspalveluiden kanssa, samoin myös kaupunkikonsernin muiden toimijoiden kanssa. Mamselli osallistui alueellisiin SÄDE 24 ja POIKKI24- valmiusharjoituksiin.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Mamsellin henkilöstövahvuus oli vuonna 2024 yhteensä 159,2 HTV, jossa laskua edelliseen vuoteen 5,2 HTV:ta. Henkilötöyvuosien vähentymisen tapahtui määräaikaisten palvelusuhteiden päättymisten myötä. Työntekijöistä 144 HTV (n. 88 %) on toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa ja 18 HTV määräaikaissuhteissa.

Määräaikaista työntekijöitä on tarvittu akuuttiin työvoimapulaa, mm. pitkien ja lyhyiden sairauspoissaolojen sekä muiden keskeytysten sijaisuuksiin. Vanhuuseläkkeelle jäi kuusi (6) henkilöä. Toistaiseksi voimassa oleviin palvelussuhteisiin rekrytoitiin vuoden aikana yhteensä seitsemän henkilöä.

Mamsellin tilikauden henkilöstömenot olivat kokonaisuudessaan n. 5,7 miljoonaa euroa, mistä sivukulut vähennettynä palkkojen ja palkkioiden osuus oli n. 4,7 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot per henkilötyövuosi oli n. 36 tuhatta euroa, missä hienoista laskua vertailuvuoteen. Muutosta selitti edellisvuonna kunta-alan sopimuskorotuksen mukainen henkilöstölle maksettu kertaerä.

Sairauspoissaolopäivät olivat vuonna 2024 n. 26,5 kalenteripäivää/HTV. Edelliseen vuoteen verrattuna sairauspoissaolot kasvoivat n. 3,2 kalenteripäivää/HTV. Sairauspoissaolot muodostuivat pääsääntöisesti useista pitkistä yli 30 päivän sairauspoissaoloista TULES-vaivojen ja MT-syiden vuoksi. Mamsellissa jatkettiin tiivistä yhteistyötä kaupungin henkilöstöpalveluiden ja työterveyshuollon kanssa sairauspoissaolojen ehkäisevien toimien kehittämiseksi ja sairauspoissaolojen korvaavien vaihtoehtojen hyödyntämiseksi.

Mamsellissa järjestettiin koko henkilöstölle kaksi työhyvinvointia tukevaa tapahtumaa. Lisäksi yksiköt järjestivät omia tiimikohtaisia työhyvinvointia tukevia tapahtumia.

1.6. Ympäristöasiat

Mamsellissa on pyritty edistämään kasviruuan menekkiä muun muassa sijoittamalla kasvisruoka linjastolla helposti otettavaksi, kannustamalla asiakkaita kasviruuan maistamiseen sekä kouluttamalla henkilöstöä. Kasviruuan kulutus ei ole juuri lisääntynyt edistämistoimista huolimatta. Perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa kasviruuan osuus koko ruokatuotannosta on ollut noin 5 %, toisen asteen ruokatuotannossa noin 2 % ja ammattikorkeakoululla noin 15 %. Kaikissa Kajaanin kouluissa ja oppilaitoksissa kasvisruoka on toisena ruokavaihtoehtona.

Mamsellin ateriapalveluissa pyritään vähentämään ruokahävikkiä ja kannustetaan tähän työhön myös asiakkaita. Biojätteen määrää seurataan päivittäin kaikissa yksiköissä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Vuoden aikana biojätteen kokonaismäärä on laskenut noin 14 % (11560 kg). Syömäkelpoisen biojätteen määrä on laskenut noin 17 % (7000 kg). Ylijäämäruokaa lahjoitettiin Kajaanin Päiväkeskukselle 1325 kg, missä laskua edelliseen vuoteen noin 800 kg.

Puhtaanapidossa ympäristöasioita on edistetty muun muassa siirtymällä taajuuksiin perustuvasta siivouksesta tarvepohjaiseen siivoukseen. Puhtaanapidon aineiden, välineiden ja koneiden hankinnoissa huomioidaan ympäristönäkökulmat. Jätteiden lajittelua ja kierrätystä on edistetty yhdessä asiakkaiden kanssa.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat

Kajaanin kaupunkikonsernissa riskejä arvioidaan ja hallitaan kokonaisvaltaisesti. Riskienhallinnan ohjeiden mukaisesti myös Mamsellissa keskeisiä riskejä tunnistetaan, arvioidaan, hallitaan, seurataan ja raportoidaan järjestelmällisesti osana toimintaa.

Mamsellissa merkittävimäksi rahoitusriskiksi on tunnistettu pitkällä aikavälillä haasteet kaupungin talouden tasapainossa. Toisena merkittävänä rahoitushaasteena on tunnistettu tuotteiden ja palveluiden hinnoittelun vastaamattomuus todellisten kustannusten kanssa. Osana rahoitusriskien hallintakeinoja Mamselli on jatkanut vuoropuhelua asiakkaan kanssa kampusalueen kustannustehokkaiden ja laadukkaiden kahvila-ravintolapalveluiden järjestämisestä. Myös muissa asiakkuuksissa on tiivistetty vuoropuhelua talouden tasapainoa edistävien toimien käyttöönottamisesta.

Merkittävimmiksi toiminnallisiksi riskeiksi on tunnistettu ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja henkilöstön jaksaminen. Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus on parantunut, joten riskilukua on pienennetty. Henkilöstön jakamista tukevia toimia on suunniteltu ja toteutettu yhdessä kaupungin hr-tiimin ja työterveyshuollon kanssa.

Mamsellissa on tapahtunut vuoden aikana neljä riskiä. Kahden määräaikaisten työntekijän palkanmaksu viivästyi prosessipoikkeaman vuoksi, yhdelle asiakkaalle oli tarjottu hänelle soveltumatonta ruokaa ja yhdelle työntekijälle tapahtui puhtaanapitotehtävien yhteydessä henkilöturvallisuutta vaarantava vahinko. Kaikki toteutuneet riskit ovat olleet lieviä. Riskit on käsitelty asianmukaisesti ja näihin on suunniteltu ja toteutettu tarvittavat ennaltaehkäisevät toimet.

2 Talousarvion toteutumisvertailu

2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa liikelaitoksen johtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Peruspääoman korko	4% (12 000 €)	Mamselli saavutti tavoitteen.	Toteutuu
Tilikauden ylijäämä ennen varauksia	> 0 euroa	Mamselli saavutti tavoitteen.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Palvelutuotannon toteutuminen kilpailukykyisesti, omakustannehintaan	Kulurakenteiden toteutumisen tavoitteiden mukaisesti	Asiakaskohtaiset vuositavoitteet saavutetaan		Toteutuu
Vaikutetaan positiivisesti Mamsellin henkilöstön pito- ja vetovoimatekijöihin	Pito- ja vetovoimatavoitteiden saavuttaminen	Pitovoima 5 % Vetovoima 3,59	Pitovoima: 3,77 % (tavoite 5 %) Vetovoima: 14,57 (tavoite 3,59)	Toteutuu

Lapset ja nuoret

Asiakastyytyväisyyden säännöllinen mittaaminen	Asiakastyytyväisyys asteikolla 1–4	Käyttäjäasiakkaat 3,05 Sopimusasiakkaat 3,05	Käyttäjäasiakkaat: 3,12 Sopimusasiakkaat: 3,30	Toteutuu
--	------------------------------------	---	---	---

Kestävä kehitys

Kestävää kehitystä tukevien toimintamallien edistäminen yhdessä asiakkaiden kanssa	Toimialakohtaiset vastuullisuutta tukevat toimintamallit/ kokeilut	Toimintamallien/ kokeilujen edistäminen on toteutunut asiakaskohtaisten suunnitelmien mukaisesti	Asiakkaiden kanssa on toteutettu vastuullisuutta tukevia kehitystoimia. Ateriapalveluissa tavoitteena on ollut lasten ja nuorten osallistaminen. Puhtaanapito- palveluissa tavoitteena on hallittu ja ennakoitu puhtaanapidon suunnittelu ja toteutus yhdessä asiakkaiden kanssa.	Toteutuu
--	--	--	---	---

2.2 Riskien hallinta

20 – 25

Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.

10 – 16

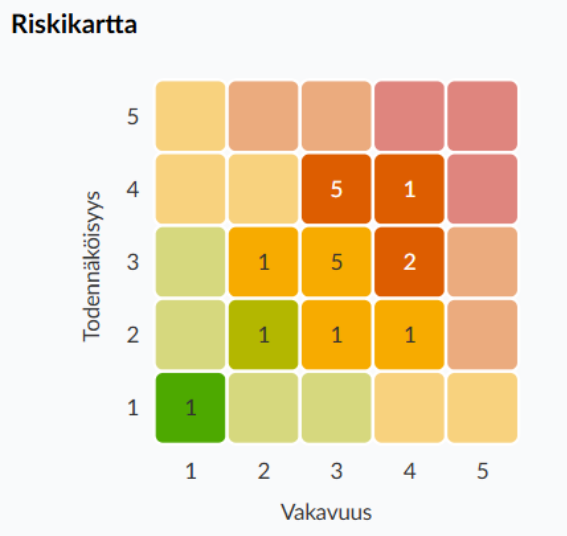
Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.

4 – 9

Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.

1 – 4

Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Kohde	Riskialue	Riski	RL
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.2.1. Taloudelliset riskit	Kaupungin talous ei ole pitkällä tähtäimellä tasapainossa.	16
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.2.1. Taloudelliset riskit	Tuotteiden ja palveluiden hinnoittelu ei vastaa kustannuksia.	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.3.1. Operatiiviset riskit	Osaavan henkilöstön saatavuus	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.3.1. Operatiiviset riskit	Henkilöstön jaksaminen	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.4.1. Vahinkoriskit	Keittiön kriittisten tuotantolaitteiden ja koneiden rikkoutuminen	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.1.1. Strategiset riskit	Mamselli menettää yhden tai useamman merkittävän asiakkuuden	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.1.1. Strategiset riskit	Asiakastarpeiden nopeat ja ennakoimattomat muutokset	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.2.1. Taloudelliset riskit	Omistajan asettamia tuottovaatimuksia ei saavuteta	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.1.1. Strategiset riskit	Kilpailukyvyyn heikentyminen	9
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.2.1. Taloudelliset riskit	Kustannusrakenne ei joustaa kysynnän muutoksiin.	9

2.3 Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2024
Sopimushallinta	Sopimusasiakirjojen tallentaminen tiedonohjaus-suunnitelman ja sovittujen vastuiden mukaisesti.	Sopimushallinta ajan tasalla ja asiakirjojen sähköistä arkistointia edistetty suunnitelman mukaisesti.

Tietohallinto ja tietoturva	Palvelussuhteen muutoksissa esihenkilöt huolehtivat tarvittavat laite- ja käyttöoikeusmuutokset. Käyttöoikeuslistojen ajantasaisuus tarkistetaan kaksi kertaa vuodessa.	Tarvittavat käyttöoikeus- ja laitemuutokset on hoidettu sovitusti. Työn tueksi tarkoitettuja käyttöoikeuslistoja ei ole toimitettu.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Esihenkilöt tarkistavat talousraportit kuukausittain ja ilmoittavat epäselvyyksistä tai virheistä controllerille. Controller pitää kuukausittain tiimien talouspalaverit.	Sovittujen toimenpiteiden mukaisesti on toimitettu.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kassojen tarkastukset tehdään vuosisuunnitelman mukaisesti. Lipaskassat lasketaan päivittäin dokumentoidusti	Kassojen tarkastukset on toteutettu vuoden aikana suunnitellusti.
Henkilöstöasiat	Pyritään turvaamaan riittävät henkilöstöresurssit kehittämällä monikanavaista rekrytointia, vaalimalla hyvää työnantajamielikuvaa sekä tuottamalla englanninkielistä ja visuaalista perehdyttämismateriaalia. Esihenkilöt kirjaavat työyksiköissä tapahtuneet läheltä piti tilanteet ja toteutuneet riskit säännöllisesti Graniteen. Läheltä piti tilanteet ja toteutuneet riskit käsitellään tiimien kk-palavereissa säännöllisesti. Henkilöstön kouluttaminen kaupungin riskienhallinnan työkaluihin.	Mamsellissa on ollut käytettävissä riittävät henkilöstöresurssit. Perehdyttämismateriaalia on päivitetty kansainväliset työntekijät huomioiden. Henkilöstön valmiuksia tunnistaa riskejä ja kirjata niitä riskienhallintajärjestelmään on tuettu esim. esihenkilöiden koulutuksilla sekä käsittelemällä teemoja säännöllisesti palavereissa.
Päätöksentekoprosessi	Vastuuhenkilöt päivittävät prosessikuvaukset ja tietovarantotiedot. Seurataan tietovarantotietojen ajantasaisuutta.	Tiedot päivitetty tarpeiden mukaisesti.

Kajaanin Mamselli	TP 2023	TP 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	164	159

2.4 Talousarvion toteuma, tuloslaskelma ja investointiosa

Tuloslaskelma

Talousarvion toteutumisvertailu / tuloslaskelmaosa

sisältää sisäiset sekä ulkoiset tuotot ja kulut

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Liikevaihto	11 964 787,00	0,00	11 964 787,00	12 490 038,95	525 251,95	4,39%
Liiketoiminnan muut tuotot	210 851,00	0,00	210 851,00	243 961,59	33 110,59	15,70%
Materiaalit ja palvelut	-5 463 949,00	0,00	-5 463 949,00	-5 742 311,79	-278 362,79	5,09%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 404 425,00	0,00	-2 404 425,00	-2 286 498,43	117 926,57	-4,90%
Palvelujen ostot	-3 059 524,00	0,00	-3 059 524,00	-3 455 813,36	-396 289,36	12,95%
Henkilöstökulut	-5 695 849,66	0,00	-5 695 849,66	-5 738 300,40	-42 450,74	0,75%
Poistot ja arvonalentumiset	-12 623,66	0,00	-12 623,66		12 623,66	-100,00%
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 623,66	0,00	-12 623,66		12 623,66	-100,00%
Arvonalentumiset		0,00			0,00	
Liiketoiminnan muut kulut	-926 032,00	0,00	-926 032,00	-921 554,70	4 477,30	-0,48%
Liikelylijäämä (-alijäämä)	77 183,68	0,00	77 183,68	331 833,65	254 649,97	329,93%
Rahoitustuotot ja -kulut	-12 000,00	0,00	-12 000,00	-11 699,21	300,79	-2,51%
Korkotuotot		0,00		536,51	536,51	
Muut rahoitustuotot		0,00		13,66	13,66	
Korvaus peruspääomasta	-12 000,00	0,00	-12 000,00	-12 000,00	0,00	0,00%
Muut rahoituskulut		0,00		-249,38	-249,38	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	65 183,68	0,00	65 183,68	320 134,44	254 950,76	391,13%
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	65 183,68	0,00	65 183,68	320 134,44	254 950,76	391,13%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	65 183,68	0,00	65 183,68	320 134,44	254 950,76	391,13%

Investointiosa

Ei raportoitavaa tilikaudelta vertailutietoineen

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

	1-12/2024		1-12/2023	
Liikevaihto	12 490 038,95		12 419 563,27	
Liiketoiminnan muut tuotot	243 961,59		280 163,04	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-2 286 498,43		-2 206 389,64	
Palvelujen ostot	-3 455 813,36	-5 742 311,79	-3 167 148,57	-5 373 538,21
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-4 671 700,42		-4 873 417,04	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-938 726,75		-969 273,22	
Muut henkilösivukulut	-127 873,23	-5 738 300,40	-173 387,69	-6 016 077,95
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot			-12 623,52	
Arvonalentumiset			-30 368,19	-42 991,71
Liiketoiminnan muut kulut		-921 554,70		-947 967,72
Liikelylijäämä (-alijäämä)		331 833,65		319 150,72
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	536,51		736,28	
Muut rahoitustuotot	13,66		3,76	
Korvaus peruspääomasta	-12 000,00			
Muut rahoituskulut	-249,38	-11 699,21	-5 042,32	-4 302,28
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		320 134,44		314 848,44
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		320 134,44		314 848,44
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		320 134,44		314 848,44
LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2024	2023		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,42	7,50		
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,42	7,50		
Voitto, %	2,56	2,54		

Tunnuslukujen selitykset

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) /

(oma pääoma + sijoitettu koroll. Vierapääoma + poistoero ja vap.eht. Varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) /

(oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

3.2 Rahoituslaskelma

	1-12/2024		1-12/2023	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyljäämä (-alijäämä)	331 833,65		319 150,72	
Poistot ja arvonalentumiset	0,00		42 991,71	
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-11 699,21		-4 302,28	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	320 134,44	0,00	357 840,15
Investointien rahavirta				
Investointimenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta		320 134,44		357 840,15
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	7 179 023,54		1 611 314,16	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	7 179 023,54	0,00	1 611 314,16
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00		0,00	
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-7 589 349,51		-1 981 268,52	
Saamisten muutos	19 745,79		60 850,26	
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	0,00		-49 268,93	
Korottomien velkojen muutos	2 591,57	-7 567 012,15	-1 014,24	-1 970 701,43
Rahoituksen rahavirta		-387 988,61		-359 387,27
Rahavarojen muutos		-67 854,17		-1 547,12
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	12 961,14		80 815,31	
Rahavarat 1.1.	80 815,31	-67 854,17	82 362,43	-1 547,12

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	1 168	1 015
Investointien tulorahoitus, %		
Laskennallinen lainanhoitokate	0,29	1,78
Lainanhoitokate		
Kassan riittävyys, pv	0,38	2,39
Quick ratio	1,47	2,53
Current ratio	1,47	2,53

Tunnuslukujen selitykset

Investointien tulorahoitus %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot ja arvonalentumiset - tuloverot) /
investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot ja arvonalentumiset - tuloverot) /
investointien omahankintameno + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset

Lainanhoitokate

= (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot ja arvonalentumiset + korkokulut) /

Tunnuslukujen selitykset

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos *Toiminnan ja investointien rahavirta* itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoittona on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus %

$$= 100 * (\text{yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} - \text{tuloverot}) / \text{investointien omahankintameno}$$

Investointien tulorahoitus % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella (ilman satunnaisia tuloja). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Kassan riittävyys (pv)

$$= 365 \text{ pv} \times \text{rahavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$$

Liikelaitoksen maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenka päivän kassasta maksut voidaan kattaa liikelaitoksen rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Liikelaitoksilla tunnuslukuun voi vaikuttaa mm. yhdytilin käyttö. Liikelaitoksen ja keskuskassan välinen yhdytili esitetään taseryhmässä *Saamiset kunnalta*, jolloin liikelaitoksilla ei ole välttämättä lainkaan omia rahavaroja.

Quick ratio

$$= (\text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusarvopaperit} + \text{lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot})$$

Quick ratio eli maksuvalmiussuhde kertoo, miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan liikelaitosten kesken.

Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 1, tyydyttävä: 0,5-1, heikki: alle 0,5

Current ratio

$$= (\text{vaihto-omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahoitusarvopaperit} + \text{rahat ja pankkisaamiset}) / (\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot})$$

Current ratio eli käyttö pääomasuhde kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen.

Tunnuslukua voidaan parhaiten vertailla saman toimialan liikelaitosten kesken, mutta se sopii quick ratio -tunnuslukua paremmin myös eri toimialojen yritysten vertailuihin. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 2, tyydyttävä: 1-2, heikko: alle 1

3.3 Tase

VASTAAVAA	1-12/2024	1-12/2023	VASTATTAVAA	1-12/2024	1-12/2023
A PYSYVÄT VASTAAVAT	0,00	0,00	A OMA PÄÄOMA	4 672 878,19	4 352 743,75
II Aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00	I Peruspääoma	300 000,00	300 000,00
4. Koneet ja kalusto	0,00	0,00	IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	4 052 743,75	3 737 895,31
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	320 134,44	314 848,44
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 705 771,56	7 204 022,01	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		0,00
II Saamiset	14 692 810,42	7 123 206,70	3. Muut toimeksiantojen pääomat		0,00
Lyhytaikaiset saamiset	14 692 810,42	7 123 206,70	E VIERAS PÄÄOMA	10 032 893,37	2 851 278,26
1. Myyntisaamiset	8 838,03	6 670,38	II Lyhytaikainen	10 032 893,37	2 851 278,26
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	14 587 466,35	6 997 753,84	3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	8 790 337,70	1 611 314,16
4. Muut saamiset	36 296,44	39 412,27	7. Ostovelat	217 894,81	224 637,27
5. Siirtosaamiset	60 209,60	79 370,21	8. Korottomat velat	0,00	0,00
IV Rahat ja pankkisaamiset	12 961,14	80 815,31	9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	62 709,02	74 156,12
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>14 705 771,56</u>	<u>7 204 022,01</u>	10. Siirtovelat	961 951,84	941 170,71
			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>14 705 771,56</u>	<u>7 204 022,01</u>

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omaraisuusaste, %	31,78	60,42
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	78,79	22,45
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	4 373	4 053
Lainakanta 31.12., 1 000 €	8 790	1 611
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €		
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

Taseen tunnuslukujen selitykset

Omaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko omapääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

3.4 Tilikauden tuloksen käsittely

Kajaanin Mamselli- liikelaitoksen johtokunta allekirjoittaa Kajaanin Mamselli- liikelaitoksen tilinpäätöksen vuodelta 2024 ja päättää, että tilikauden ylijäämä 320 134,44 euroa kirjataan Kajaanin Mamselli liikelaitoksen taseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämä tilille.

Kajaanin Mamselli- liikelaitoksen johtokunta esittää Kajaanin Mamselli- liikelaitoksen tilinpäätöksen Kajaanin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on aktivoitu välittömään hankintamenuun.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina pysyvien vastaavien taloudellisen pitoajan perusteella.

Alle 10.000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot tehtäväalueittain

	2024	2023
Ateriapalvelut	5 810 372,83	5 740 525,00
Puhtaanapito palvelut	3 521 542,26	3 548 382,00
Hallinto		0
yhteensä	<u>9 331 915,09</u>	<u>9 288 907,00</u>

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet:

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua Kajaanin kaupungin poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineellisten hyödykkeiden hankintamenusta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

	Poisto aika
Aineelliset hyödykkeet	
Muut koneet ja kalusto	5

Tuloutus kaupungille

	2024	2023
Peruspääoman korko	0,00	3 711,00
Yhteensä	0,00	3 711,00

4.3 Taseen liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat 31.12.2024

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	0,00
Arvonlennukset ja niiden palautukse	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	0,00	0,00

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2024

Saamisten erittely

	2024	2024	2023	2023
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamiset	0,00	3 140,07	0,00	1 412,00
Yhteensä	0,00	3 140,07	0,00	1 412,00
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset kunnalta				
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	14 587 466,35	0,00	6 998 130,46
Yhteensä	0,00	14 587 466,35	0,00	6 998 130,46
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	5 697,96	0,00	4 895,38
Muut saamiset	0,00	36 296,44	0,00	39 412,27
Siirtosaamiset	0,00	60 209,60	0,00	79 370,21
Yhteensä	0,00	102 204,00	0,00	123 677,86
Saamiset yhteensä	0,00	14 692 810,42	0,00	7 123 220,32

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Kela, korvaus työterveyshuollosta	0,00	49 667,00
Kela, ateriatuki	0,00	4 727,70
ELY-keskus, palkkatuki	0,00	13 808,29
Muut erät	11 509,49	11 167,22
yhteensä	11 509,49	79 370,21

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoman erittely

	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	300 000,00	300 000,00
Peruspääoma 31.12.	300 000,00	300 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	3 737 895,31	3 737 895,31
Tilikauden ylijäämä	314 848,44	314 848,44
yhteensä	4 352 743,75	4 037 895,31

Vieras pääoma

	2024	2024	2023	2023
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat kunnalle				
Muut velat		8 790 337,70		2 851 278,26
Yhteensä	0,00	8 790 337,70	0,00	2 851 278,26
Velat muille				
Ostovelat	0,00	217 894,81	0,00	224 637,27
Muut velat	0,00	56 207,49	0,00	74 156,12
Siirtovelat	0,00	968 453,37	0,00	941 170,71
Yhteensä	0,00	1 242 555,67	0,00	1 239 964,10
Vieras pääoma yhteensä	0,00	10 032 893,37	0,00	4 091 242,36

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2024	2023
Lomapalkkavelkajaksotukset	956 284,47	931 704,47
Yhteensä	956 284,47	931 704,47

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

	2024	2023
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	17 615,72	11 118,19
Myöhemmin maksettavat	43 316,34	12 025,18
Yhteensä	60 932,06	23 143,37

4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2024	2023
Henkilöstön määrä 31.12. (htv2)		
Yhteensä	159,2	164,4
Henkilöstökulut		
Tuloslaskelman henkilöstökulut		
Maksetut palkat	4 770 451,68	4 965 326,73
Henkilöstökorvaukset	-98 751,26	-91 909,69
Palkat ja palkkiot yhteensä	4 671 700,42	4 873 417,04
Eläkekulut	938 726,75	969 273,22
Muut henkilösivukulut	127 873,23	173 387,69
Tuloslaskelman henkilöstökulut yhteensä	5 738 300,40	6 016 077,95
Aktivoidut henkilöstökulut yhteensä	0,00	0,00

5 Kirjanpitolikirjat ja tositelajit

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja
Päiväkirja
Pääkirja

SÄILYTYSTAPA

Sidottu kirja
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

APUKIRJAT

Myyntireskontra
Ostoreskontra
Käyttöomaisuus
Konsernikirjanpito

SÄILYTYSTAPA

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

TOSITELAJIT

Kirjanpito

AKT	Aktivoinnit
ALV	ALV-maksuajo
AS	Alkusaldo
ML	Matkalaskut
MU	Muistiotositteet
KOM2	KOM kirjaukset kirjanpito
PA	Palkat
Pankki	Pankkitositteet
RA	Rahoituslaskelman ulkopuolinen
VY1 - VY5	Vaiheen 1 - 5 vyörytysten tositenumero
VYP	Vyörytysten peruutustositteet
XAS	Kirjanpidon konversio
ZJA	Automaattisen raportoinnin jaksotustositteet
JA	Jamix

SÄILYTYSTAPA

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä

Myyntireskontra

AMK	Manuaaliset kohdistukset	Sähköisessä järjestelmässä
AMS	Manuaaliset suoritukset	Sähköisessä järjestelmässä
HYV	Hyvitysten palautus	Sähköisessä järjestelmässä
KL	Korkolasku	Sähköisessä järjestelmässä
MKM	Myyntireskontran kohdistustapahtumat maksutositteet	Sähköisessä järjestelmässä
MKP	Myyntireskontran kohdistustapahtumat päätöstositteet	Sähköisessä järjestelmässä
PSU	Perintä toimeksiantoliittymä	Sähköisessä järjestelmässä
VII	Viitesuoritukset	Sähköinen arkistointi
XMY	Myre-konversio	Sähköisessä järjestelmässä
10 - 99	Laskulajit 10-99	Sähköisessä järjestelmässä

Ostoreskontra

JA	Jaksotustositteet	Sähköisessä järjestelmässä
OL	Ostolaskut	Sähköinen arkistointi
OM	Ostoreskontran maksut	Sähköinen arkistointi
OKM	Ostoreskontran kohdistustapahtumat maksutositteet	Sähköisessä järjestelmässä

Käyttöomaisuus

KOM	Käyttöomaisuus	Sähköinen arkistointi
KPA	Käyttöomaisuuden palautustapahtuma	Sähköisessä järjestelmässä
XKOM	Kom-konversio	Sähköisessä järjestelmässä

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kajaanissa

27. päivänä helmikuuta 2025

Johtokunta:

Kaija Patronen, puheenjohtaja

Lauri Niiranen, varapuheenjohtaja

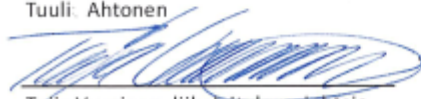

Tommi Ikäheimo

Karoliina Kuvaja

Piritta Korhonen

Tarja Karppinen

Tuuli Ahtonen

Tuija Vuorinen, liikelaitoksen johtaja

5.1.3 Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos tilinpäätös 2024

1. Toimintakertomus

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen vuosi 2024 oli yhtäältä työntäyteinen ja yhteisiin tavoitteisiin etenevä sekä toisaalta valtionosuusrahoituksen leikkausuutisten varjostama. Keskityimme toteuttamaan perustehtäväämme oppimisen, osaamisen ja sivistyksen mahdollistajana. Opetus- ja tukipalveluhenkilöstömme osaaminen ja vahva sitoutuminen työhönsä ovat keskeisiä tekijöitä perustehtävän toteuttamisessa. Saavutimme pääsääntöisesti meille asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, mikä vaikuttaa osaltaan tulevien vuosien valtionosuusrahoituksen määräytymiseen. Vuotta sävytti kuitenkin epävarmuus erityisesti ammatillisen koulutuksen vuoden 2025 rahoituksesta.

Meille on tärkeää se, että jokainen opiskelija voi olla osaaja. Tuemme jokaista oppimaan omista lähtökohdistaan. Visiomme mukaan olemme vastuullisen tulevaisuuden tekijä, mikä toteutui vuonna 2024 esimerkiksi tutkintojen suorituksissa. Opiskelijat saivat eväät edetä unelmiensa työhön tai jatko-opintoihin. Kainuun ammattiopistosta KAO:sta valmistui vuoden aikana 1 168 koko tutkinnon suorittanutta ammattilaista tavoitteen ollessa 1 100. Suoritetuista tutkinnon osia oli yhteensä 9 174, kun tavoite oli 8 300. Kajaanin lukiosta sai valkolakkinsa 168 ylioppilasta, kun tavoittelimme 154 ylioppilastutkintoa.

Kainuun ammattiopiston KAO:n merkittävimpiä tapahtumia olivat sähköisten todistusten käyttöönotto, Kuusamon tilaratkaisun valmistelu, Suomussalmen Taitotehtaan toiminnan aloittaminen sekä useisiin opiskelijoiden osaamista ja työelämä- ja oppilaitosyhteistyötä edistäviin tapahtumiin osallistuminen. Kajaanin lukion olennaiset tapahtumat olivat puolestaan 20-vuotisjuhla ja osallistuminen edelleen Verkostosta laatua seutulukioihin -hankkeeseen, jonka toimet painottuivat vuoden aikana ensimmäisen arviointikierroksen toteuttamiseen ja kehittämiskohteiden havaitsemiseen. Laatustrategia ja jatkuvan parantamisen toimintamallit muodostavat yhteisen pohjan toisen asteen koulutuksen laadukkaalle ja vaikuttavalle järjestämiselle.

Edistimme vuonna 2023 päivitetyn strategiamme toimeenpanoa muun muassa uudistamalla organisoitumisen ja sen toimivuutta tukevan toimintasäännön, joka täydentää Kajaanin kaupungin hallintosääntöä toisen asteen koulutuksen osalta. Strategian toimeenpano jatkuu arjeksi edelleen vuonna 2025, ja samalla valmistaudumme hallitusohjelman mukaisiin toisen asteen koulutusten uudistuksiin, kuten oppimisen tukeen ja rahoitusjärjestelmämuutoksiin sekä ammatillisen koulutuksen vaikuttavuustavoitteisiin.

Käytimme saamamme rahoituksen tehokkaasti opetukseen ja ohjaukseen. Talouden toteuma mahdollisti varautumisen tulevaan, joten kirjasimme alas käyttöomaisuutta pienentämään tulevien vuosien poistopohjaa. Valmistellessamme syksyllä vuoden 2025 talousarviota otimme huomioon hallituksen ammatillisen koulutuksen rahoitusleikkaukset kaikkien toimintojemme henkilöstö- ja toimintakuluissa.

Kiitän henkilöstöä merkittävästä työpanoksesta toisen asteen koulutuksen hyväksi. Keskittyminen hyvään ja laadukkaaseen työhön vei tavoitteisiin, vaikka leikkausuutiset toivat epävarmuutta. Kiitän myös työelämän toimijoita ja sidosryhmiä hyvästä ja elinvoimaa vahvistavasta yhteistyöstä.

Anni Miettunen
johtaja
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

1.2 Liikelaitoksen hallinto

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos kuuluu kaupungin konserniin. Kajaanin kaupunki vastaa järjestämislupansa

mukaisesti ammatillisen ja lukiokoulutuksen organisoinnista omalla alueellaan, sekä ammatillisen koulutuksen suuntaamisesta Kainuun ja Koillismaahan (Kuusamo) elinkeino- ja työelämän tarpeisiin. Kajaanin kaupunki päättää siitä, millaisia oppilaitoksia tai toimipisteitä se ylläpitää.

Kajaanin kaupungin hallintosäännön mukaan koulutusliikelaitos hoitaa ja vastaa toisen asteen koulutuksen lainsäädännössä ja järjestämislupapäätöksissä koulutuksen järjestäjälle sekä kuntalaissa kunnallisille liikelaitoksille määrättyistä tehtävistä.

Kajaanin kaupunki ylläpitää koulutuksenjärjestäjänä kahta oppilaitosta, jotka ovat koulutusliikelaitoksen tulosalueita. Kajaanin lukio toteuttaa lukiokoulutusta ja Kainuun ammattiopisto ammatillista koulutusta. Kainuun ammattiopiston toimipaikat ovat Kajaaniin lisäksi Kuusamossa, Vantaalla ja Vuokatissa.

Kuva: Koulutusliikelaitoksen organisaatio ja johto 1.8.2024 alkaen.

Kainuun ammattiopiston tulosyksiköiden päälliköt ovat 1.8.2024 alkaen:

- Hyvinvointi ja liikunta: koulutuspäällikkö Raisa Ilkko
- Luonto, matkailu, ravintola ja catering: koulutuspäällikkö Renne Sänisalmi
- Tekniikka: koulutuspäällikkö Kauko Polvinen
- Teknologia: koulutuspäällikkö Jori Kortetjärvi
- Opiskelijapalvelut: opintoasiainpäällikkö Liisa Härmä
- Kuusamo: koulutuspäällikkö Jaana Pesonen
- Palvelualat: koulutuspäällikkö Osmo Rimpiläinen
- Työelämäpalvelut: asiakkuuspäällikkö Mirva Manninen
- Oppimisen tuki ja yhteiset koulutukset: koulutuspäällikkö Satu Help

Kajaanin lukion apulaisrehtorina toimii lehtori Saara Kupiainen.

Liikelaitoksen yleistä hallintoa ja taloutta johtaa kaupunginhallituksen alaisena toimiva johtokunta. Johtokunta edistää, ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Johtokunta valvoo liikelaitoksen etua. Esittelijänä toimii liikelaitoksen johtaja tai hänen estyneenä ollessa hänen tehtävään määräämänsä henkilö. Johtokunnassa on edustajat myös Kuusamosta ja Kuhmosta/Suomussalmelta. Liikelaitoksen johdon muodostavat johtokunta, liikelaitoksen johtaja ja tulosalueiden johtajat/rehtorit (lukio ja ammatillinen koulutus).

Vaalikauden 2023–2025 johtokunnan jäsenet

Johtokunnan jäsenistä ja heidän henkilökohtaisista varajäsenistään kuusi (6) nimeää Kajaanin kaupunki, kaksi (2) Kuusamon kunta ja yhden (1) yhdessä Kuhmo ja Suomussalmi, jotka vaihtavat varsinaisen ja varajäsenen paikkoja toimikauden vaihtuessa.

Kajaanin kaupunginhallituksen päätöksellä 20.06.2023 § 134 vaalikaudella 2023–2025 toimii seuraavista jäsenistä ja varajäsenistä koostuva johtokunta.

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet
Raimo Tornberg, pj (Kajaani)	Paavo Niemelä (Kajaani)
Anne Koski-Heikkinen, varapj (Kuusamo)	Tomi Meriläinen (Kuusamo)
Elina Kemppainen (Kuusamo)	Hannu Ervasti (Kuusamo)
Valtteri Arffman (Kajaani)	Jyrki Lesonen (Kajaani)
Piritta Korhonen (Kajaani)	Peppiina Hakkarainen (Kajaani)
Juho Leinonen (Kajaani)	Jaakko Perhovaara (Kajaani)
Pirra Keränen (Kajaani)	Leena Törrö (Kajaani)
Johanna Saarivaara (Kajaani)	Senni Kela (Kajaani)
Terttu Huttu-Juntunen (Suomussalmi)	Tuomas Huotari (Kuhmo)
Minna Keränen, henkilöstön edustaja (Kajaani)	Eira Piipponen (Kajaani)
Auli Halonen, kh:n edustaja (Kajaani)	

Johtokunta kokoontui kahdeksan (8) kertaa vuoden aikana.

1.3 Taloudellinen kehitys

Koulutusliikelaitoksen tilinpäätöksen mukainen tilikauden ylijäämä on 867 199,76 €.

Koulutusliikelaitoksen saamat valtionosuudet olivat suurimpana tuloeränä yhteensä 35,871 milj. euroa, josta KAO:n valtionosuudet olivat yhteensä 31,4 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen rahoitusta jaetaan vuoden mittaan erillisillä lisärahoitushauilla. KAO sai syksyn lisärahahausta yhteensä 116 113 €, joka koostui opiskelijavuosista 98 953 € ja harkinnanvaraisesta oppivelvollisten matkakorvauksista 17 180 €. KAO:n valtionosuus kasvoi edelliseen vuoteen noin 1,6 milj. euroa (+5,5 %). Lukion lopullinen valtionosuuskertymä oli 4,4 milj. euroa, mikä kasvoi edellisestä vuodesta 7,1 %, noin 0,292 milj. euroa. OKM:n 18.12.2024 päätöksen mukaan lukio sai vuodelle 2024 valtionosuutta lisää 142 653 €. Lisäys kohdistui nuoriin ja aikuisista hieman vähennettiin. Talousarvioon tehtiin keväällä 2024 talousarviomuutos eli noin reilun 1,8 milj. euron lisäys valtionosuuksiin vastaamaan OKM:n joulukuun 2023 mukaista valtionosuuspäätöstä vuodelle 2024. Lisäksi kulupuolelle henkilöstökuluihin ja muihin kulueriin tehtiin määrärahalisäyksiä vajaa 0,7 milj. euroa. Talousarviomuutokset olivat yhteensä n. +1,2 milj. euroa.

Koulutusliikelaitoksen liikevaihto n. 6,2 milj. euroa sisältää erilaisia myyntituottoja sekä suurimpana koulutusliikelaitoksen sisäiset tukipalvelujen vyörytystulot 4,3 milj. euroa. Liikevaihdon ulkoiset tuotot olivat yhteensä 1,8 milj. euroa, laskua edelliseen vuoteen 8,5 %. Muiden tuottojen toteuma sisältää pääosin hanketuloja, avustuksia ja tukia sekä muita pienempiä toimintatuottoja. Niiden kokonaistoteuma oli 2,1 milj. euroa ja kasvoivat 27,1 % edelliseen vuoteen verrattuna. Hanketuet ja avustukset kasvoivat yhteensä noin 26 %.

Koulutusliikelaitoksen kustannuksista aine- ja tarvikeostot olivat 2,3 milj. euroa ja ostot pysyivät edellisen vuoden tasolla. Palvelujen ostojen toteuma oli 10,6 milj. euroa, josta koulutusliikelaitoksen sisäiset tukipalvelujen vyörytysmenot olivat 4,3 milj. euroa. Tukipalvelujen vyörytyskustannukset laskivat 13,5 % (n. 0,610 milj. euroa) vuoteen

2023 verrattuna. Palvelujen ostot ilman sisäisiä vyörytyksiä olivat 6,3 milj. euroa ja kasvoivat vuoteen 2023 verrattuna 5 %. Palvelujen ostoissa kasvua oli koulutus- ja opetuspalveluissa, matkustus- ja kuljetuspalveluissa, majoitus- ja ravitsemispalveluissa, puhtaanapito- ja siivouspalveluissa sekä rakennusten ja alueiden kunnossapitopalveluissa.

Henkilöstökustannukset olivat 23,4 milj. euroa. Henkilöstömenot kokonaisuudessaan kasvoivat 7,7 % edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilötyövuosia (HTV2) kertyi 342,8 (vuonna 2023 HTV2 oli 335,8). HTV2 oli talousarviossa 339,8, joten toteuma on noussut 3 HTV2:ta siihen verraten. Vuoden 2024 palkankorotukset toteutettiin kunnallisten alojen palkkaohjelman mukaisesti.

Liiketoiminnan muut kulut olivat yhteensä noin 6,4 milj. euroa, josta 97 % on vuokratulua (toimitilat, leasingit ja muut vuokrat). Liiketoiminnan muista kuluista toimitilojen vuokrakustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 4 % ja leasinglaitteiden vuokrakustannukset 10 %.

Koulutusliikelaitoksen poistojen määrä on pienentynyt edelliseen vuoteen verrattuna 2,9 %. Poistot olivat noin 0,978 milj. euroa ja pienivät 2,9 % edelliseen vuoteen verrattuna. Koulutusliikelaitoksen käyttöomaisuutta alaskirjattiin yhteensä noin 0,194 milj. euroa, mikä pienentää poistopohjaa tulevina vuosina. Kalustoinvestointien ja investointihankkeiden toteuma oli 0,858 milj. euroa (TA 0,935 milj. euroa).

Koulutusliikelaitoksen varsinaisen toiminnan tulos (liikeliikemää/-alijäämä) on 222 344,29 € ylijäämäinen ja tulos ennen varauksia on 191 294,53 € ylijäämäinen, joten saatu rahoitus käytettiin tehokkaasti opetukseen ja ohjaukseen. Koulutusliikelaitoksen johtokunnan hyväksymän kehittämissuunnitelman mukaan liikelaitoksen kehittämisrahaa käytettiin vuoden aikana 0,191 milj. euroa (TA 0,5 milj. euroa). Poistoero ja rahastonvähennys on tulovaiikutukseltaan yhteensä noin +0,676 milj. euroa parantaen tilikauden ylijäämää.

Vuoden 2025 varsinainen rahoituspäätös julkaistiin joulukuussa 2024, jonka mukaan Kainuun ammattiopiston rahoitus laskee vuoden 2023 tasolle. Kajaanin lukion rahoitus vastaavasti nousee vuoteen 2024 verrattuna.

1.4. Olennaiset tapahtumat

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

Valmistauduttiin yhdessä Kajaanin kaupunkiorganisaation kanssa TE-palveluiden uudistukseen ja sen osana kotoutumiskoulutuksen vastaanottamiseen osaksi koulutusliikelaitoksen toimintaa niin, että Kainuun ammattiopisto KAO toteuttaa koulutuksen.

Edistettiin strategian toimeenpanoa arjeksi pitkin vuotta mm. uudistamalla organisoituminen ja toimintasääntö.

Valmistauduttiin hallituksen ammatillisen koulutuksen vuoden 2025 rahoitusleikkauksiin huomioimalla henkilöstövoimavarat, toiminta ja talous. Leikkaus otettiin huomioon talousarviossa kaikkien toimintojen henkilöstö- ja toimintakuluissa.

Kajaanin lukio

- Kajaanin lukio täytti 20 vuotta, mitä juhlittiin 14.12.2024.
- Toteutettiin Hyvän mielen viikko 8.4.-12.4.2024 yhteistyössä mm. Mieli Ry:n ja HVA:n kanssa
- Osallistuttiin Verkostosta laatua seutulukioihin -hankkeeseen, jonka avulla otetaan käyttöön lukiokoulutuksen laatustrategia ja jatkuvan parantamisen toimintamalli. Vuonna 2024 toiminta painottui ensimmäisen arviointikierroksen toteuttamiseen ja kehittämiskohteiden havaitsemiseen. Kehittämiskohteita ovat mm. koulujen tiloja pihajalustojen viihtyisyyden kehittäminen, hyvien toimintatapojen noudattaminen sekä yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen korostaminen.

Kainuun ammattiopisto, KAO

- Otettiin käyttöön todistusten sähköinen allekirjoitus.

- Valmisteltiin KAO Kuusamon tilaratkaisua yhdessä Kuusamon kaupungin kanssa kampusmallilla, jossa on mukana mm. toisen asteen koulutus sekä nuorisotyö- ja järjestötoimintaa.
- Osallistuttiin Kuopion Taitaja 2024 -kisoihin, joista saatiin menestystä ja mitalisijoja – hopeaa ja pronssia.
- Suomussalmen Taitotehdas aloitti toiminnan 1.8.2024. Hanke toteutetaan yhdessä Suomussalmen kunnan kanssa ajalla 1.5.2024 – 30.4.2027.
- Seppälän toimipisteessä järjestettiin perinteiset Maalaismarkkinat 13.-14.9.2024.
- Osallistuttiin Ruka Nordic-tapahtumaan Rukalla 29.11.-1.12.2024 yli 100 opiskelijan ja opettajan voimin.

Tarjottiin KLL:n oppilaitosten opiskelijoille

- Ammatillisia opintoja lukiolaisille
 - Ravintolan asiakaspalvelu ja myynti, 18 osp
 - Yrittäjyyspolku, yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
 - Kasvatusala: Ammatillinen toiminta ja työelämäosaaminen kasvatus- ja ohjausalalla, 20 osp
- Lukio-opintoja ammattiopiston opiskelijoille
 - Kaksoistutkinto 38 opiskelijaa
 - Aineopiskelijoita
 - Kehitettiin yhteistä korkeakouluhakua tukevaa valintatarjotinta

Kummassakin oppilaitoksessa päivitettiin järjestyssäännöt, joiden mukaan selkeytettiin opiskelijoiden mobiililaitteiden käyttöä. Päivittämiseen osallistettiin opiskelijoita ja opetushenkilöstöä.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Henkilöstömäärä

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen henkilöstövahvuus vuonna 2024 oli yhteensä 342,8 (v. 2023 335,8) HTV 2:a, jossa on nousua edellisen vuoden tilinpäätökseen verraten 7,0 HTV 2: a. Vastaavasti HTV2 oli talousarviossa 339,8, joten toteuma on noussut 3 HTV2:ta siihen verrattuna.

Palvelussuhteiden määrä 31.12.2024 palvelussuhteiden luonteiden mukaan oli 378 henkilöä (353 hlöä v. 2023). Palvelussuhteiden määrä on vaihdellut kuukausittain minimissään 349 henkilöä ja maksimissaan 378 henkilöä. Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen henkilöstöstä työskenteli 31.12.2024 toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa 297 henkilöä (79 %), määräaikaissa palvelussuhteessa 81 henkilöä (21 %). Virkasuhteessa työskenteli 297 ja työsuhteessa 81 henkilöä. Palvelussuhteista 328 oli kokoaikaista, 20 osa-aikaista ja 15 sivutoimista. Lisäksi omasta pyynnöstä osa-aikaisena työskenteli 2 henkilöä, osatyökyvyttömyyseläkkeellä 3 henkilöä, osittain varhennetulla eläkkeellä 8 henkilöä ja osittaisella hoitovapaalla 2 henkilöä.

Palveluksessa olevan henkilöstön sukupuolijakauman mukaan koulutusliikelaitoksessa työskenteli 165 miestä (46 %) ja 191 naista (54 %). Henkilöstön keski-ikä oli 50,1 vuotta (50,0 vuotta v. 2023). OVTES:n työehtosopimusalan piirissä työskenteli 294 henkilöä, KVTES:n sopimusosalalla 83 henkilöä ja teknisellä sopimusosalalla 1 henkilö.

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli 19,09 M€ (55 706 €/HTV 2) ja kokonaisuudessaan henkilöstökulut henkilösivukuluineen olivat yhteensä 23,38 M€ (21,7 M€. v. 2023). Poissaolot nousivat palkattomien yksityisasioiden vuoksi 2023 vuoden 59 työpäivästä 103 työpäivään kasvun ollessa 74 %. Vuoden aikana eläkkeelle siirtyi 10 henkilöä. Pääsään-töisesti tilalle on palkattu uusia työntekijöitä, ja tehtäväkuvia on uudistettu tarpeen mukaisesti.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen koulutuspäiviä kertyi yhteensä 457 kalenteripäivää (627 pv v. 2023). Henkilöstön osaamisen investoinnin kokonaiskustannukset olivat 358 518 euroa (210 398 euroa v. 2023). Kustannusten kasvuun ovat vaikuttaneet koulutusten osallistumismaksut, majoitus- ja matkakulut. Henkilöstön omaehtoista koulutusta on tuettu kaupungin ohjeistuksen mukaisesti.

Osaamisen kehittäminen

Tammikuussa 2024 järjestettiin koko koulutusliikelaitoksen henkilöstöpäivä. Henkilöstöpäivän teemoina olivat uuden liikelaitoksen strategian mukaisesti kestävä kehitys, digipedagogiikka sekä opiskelija- ja asiakaslähtöisyys. Henkilöstöpäivässä osallistuttiin sekä yhteisiin luentoihin että työpajoihin.

Jyväskylän ammatillinen opettajakorkeakoulu on toteuttanut syksystä 2024 alkaen Opetushallituksen rahoituksella koulutusliikelaitoksen esihenkilöille Konduktööristä kuljettajaksi -koulutuksen, jossa kehitetään oppilaitoksen johtamisen uutta arkea, esihenkilötyötä ja yhteisjohtamista. Koulutus jatkuu kevättalven 2025.

Kajaanin lukion opettajat ovat osallistuneet vuoden aikana yhteisesti arviointiin ja oppimisen tukeen liittyvään koulutukseen. Lisäksi opettajat ovat osallistuneet aktiivisesti omien ainejärjestöjensä järjestämiin koulutuksiin. Henkilöstö on osallistunut myös esimerkiksi Ylioppilastutkintolautakunnan ja eri hankkeiden järjestämiin koulutuksiin.

Kainuun ammattiopiston henkilöstöä on osallistunut sisäisesti järjestettyihin koulutuksiin ja ulkoisten yhteistyökumppaneiden järjestämiin koulutuksiin. Sisäisessä koulutuskalenterissa on tarjottu sisäisiä koulutuksia ammatillisen koulutuksen keskeisiin toimintatapoihin liittyen: henkilökohtaistaminen, opinto- ja uraohjaus, osaamisen hankkiminen ja osaamisen osoittaminen sekä vastuullisuuteen, viestintään ja henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointiin liittyen. Koulutusten tallenteet ja koulutusmateriaalit ovat henkilöstön saatavilla jatkuvasti. Kahden digiteemaisen hankkeen tarjoamiin lyhyisiin täydennyskoulutuksiin kuten henkilöstön digikahviloihin ja työpajoihin on henkilöstö osallistunut aktiivisesti. Tekoäly ja verkkopedagogiikan kehittäminen ovat olleet keskeiset teemat. Henkilöstöstä valtaosa suoritti Ammatillaisen kädenjälki -verkkoalustalla Johdanto kestäväan kehitykseen-verkkokurssin. Yhteistyökumppaneiden järjestämissä koulutuksissa on osallistuttu mm. yrittäjäyyskasvatuksen erikoistumisopintoihin. Henkilöstö on suorittanut oman substanssiosaamisen kehittämiseksi ylemmän ammattikorkeakoulun opintoja sekä ammatti- ja erikoisammattitutkintoja. Henkilöstöä on osallistunut työssä tarvittaviin kortti- ja passikoulutuksiin, ensiapukoulutuksiin ja muihin käytännön opetusasioihin liittyviin ja alakohtaisiin substanssikoulutuksiin.

Työhyvinvointi

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksessa huolehditaan hyvin lakisääteisestä työhyvinvointi- ja työsuojelutoiminnasta sekä tuetaan omaehtoista työhyvinvointia monipuolisesti. Sairauspoissaolotyöpäivien määrä lisääntyi ollen keskimäärin 9 työpäivää/HTV (v. 2023 8,33 tpv/HTV; v. 2022 8,1tp/HTV). Sairauspoissaolot olivat 3 084 kalenteripäivää (2 797 kalenteripv. v. 2023.), jossa on nousua 10 % edelliseen vuoteen verrattuna. Sairauslomien palkkakustannukset nousivat 43 527 euroa, noin 13,5 % (v. 2024 366 435 e/v ja v. 2023 322 908 e/v). Työhyvinvointia on tuettu henkilöstökerhon toimintojen avulla sekä liikunta- ja kulttuurietu ePassilla. Henkilöstöllä on mahdollisuus käyttää työnantajan liikuntatiloja harrastus- ja virkistyskäyttöön. Koulutusliikelaitoksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä työterveyshuollon kanssa sairauspoissaolojen ennaltaehkäisemiseksi ja ennaltaehkäisyn kehittämiseksi.

1.6. Ympäristöasiat

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

Koulutusliikelaitoksen toiminta perustuu kestäväan kehitykseen, mikä luo pohjan taloudelliselle, tehokkaalle ja vaikuttavalle toiminnalle opetuksessa, työelämäyhteistyössä ja tukipalveluissa. Visionne mukaan olemme vastuullisen tulevaisuuden tekijä, mikä viitoittaa kestäväan kehityksen mukaista toimintaa pitkällä aikavälillä.

Kajaanin lukio

- Lukio on valmistautunut Okka-säätiön kestäväan kehityksen sertifiointiin. Henkilöstö on tehnyt toiminnan arviointia, jonka pohjalta on tehty kestäväan kehityksen kehittämissuunnitelma. Suunnitelmaan on saatu OKKA-säätiön kehittämissuunnitelmat, ja suunnitelma on viimeistelyssä niiden mukaisesti. Tavoitteena on, että säätiö auditoisi suunnitelman kevään 2025 aikana.
- Kestäväan kehityksen teemoja käsitellään jatkuvasti eri oppiaineissa, ja Kajaanin lukio tekee sidosryhmäyhteistyötä

kestävän kehityksen osalta muun muassa Kajaanin Mamsellin kanssa.

- Lukiolla on kestävän kehityksen tiimi. Lisäksi syksystä 2023 lähtien toiminut yhteisöohjaaja järjestää opiskelijoille kestävän kehityksen mukaista toimintaa.

Kainuun ammattiopisto, KAO

OKKA-säätiön vuonna 2022 tehdyn sertifiointin yhteydessä tehdyn kehittämissuunnitelman mukainen toiminta etenee suunnitellusti. Tähän vaikuttaa merkittävästi se, että KAO:lla on työskennellyt kestävän kehityksen koordinaattori vuodesta alusta alkaen.

Esimerkiksi suunnitelman mukaisesti on valmisteltu/kehitetty

- tutkintokohtaisia kestävän tulevaisuuden osaamislupauksia,
- jätteen lajittelun ajantasaisuutta ja sisäistä kierrätystä on kehitetty mm. hankkimalla astioita eri jätelajeille ja hankkimalla uusi jätekatos, sekä lisätty tiedotusta lajittelusta,
- kestävän kehityksen osaamisen asioita yhdessä työelämän kanssa koulutusaloittain,
- turvallisemman tilan periaatteita,
- henkilöstön kestävän kehityksen osaamista, mm. kaikki suorittavat Johdanto kestävään kehitykseen -verkkokurssin. Henkilöstöpäivässä oli kestävän kehityksen luento ja työpajoja.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat

Graniteen kirjattujen merkittävimpien riskien tunnistaminen ja hallintakeinot

1.7.1 Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuosittaiset heilahtelut

- Riskiluku 20: Rahoitusmallin aiheuttamat vuosittaiset heilahtelut voivat olla suuria ja tämä aiheuttaa haasteita talouden suunnitteluun ja rahoituksen ennakointiin. Hallitusohjelman mukaisen vuonna 2026 kolmen vuoden siirtymävaiheen kautta voimaan tulevan rahoitusjärjestelmän uudistuksen vaikutukset alkavat tarkentua vuonna 2025. Hallituksen kevään 2024 kehysriihessä ja syksyn budjettiriihessä päättämien vuonna 2025 voimaan tulevien 120 M€:n rahoitusleikkausten toteuttamistavat tarkentuivat 19.12.2024 varsinaisessa rahoituspäätöksessä siten, että ammatillisen koulutuksen leikkaus pysyi KAO:lla noin 1,4 M€:ssä, jonka mukaan talousarvio valmisteltiin.
- Riskin syiden kuvaus: Ammatillisen koulutuksen rahoitusleikkauksen taustalla ovat kansallisen tason syyt koulutuksen kasautumisesta, jota halutaan vähentää. Taustalla on havainto, että vuoden 2018 voimaan tulleen ammatillisen koulutuksen uudistuksen jälkeen opiskelijamäärät ovat kasvaneet, mutta opintosuoritukset eivät ole kasvaneet. Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan määrällinen kasvu ei ole ollut tervettä eikä koulutus ole ollut riittävän vaikuttavaa. Painotus ensimmäiseen tutkintoon on tämän vuoksi oleellista. Koulutuksen järjestäjän on tärkeää miettiä, mitä koulutuspaikkoja avataan haettavaksi yhteishaussa ja jatkuvassa haussa. Kannusteet tulevat lisääntymään uudessa rahoitusjärjestelmässä vuodesta 2026 eteenpäin kolmen vuoden siirtymäajalla - miten vaikuttavaa ja työllistävää koulutus on. Koulutuksen järjestäjän pitää suhtautua vakavasti koulutuksen vaikuttavuuden tuottamiseen.
- Hallintakeino: Tehdään ammatillisen koulutukseen 1,4 M€ sopeutus niin, että tarkastellaan tarvittava henkilöstömäärä sekä kehitetään koulutustoimintaa ja tukipalveluita. Tehdään syksyn 2024 ja kevään 2025 aikana 3-vuotinen suunnitelma vuosille 2025–2027 vaihtoehtoiseen ammatillisen koulutuksen elinvoimaisuuden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Määritellään kärkialat ja -koulutukset sekä sisäiset ja ulkoiset yhteistyön tavoitteet. Toteutetaan jatkossakin tarvelähtöisiä koulutuksia jo tutkinnon suorittaneille uudistamalla toteutustapoja. Hyödynnetään analyysijä, ennakointi- ja markkinatietoutta sekä skenaario- ja koulutussuunnittelutyökaluja niin, että ammatillista koulutusta voidaan toteuttaa taloudellisesti, laadukkaasti ja vaikuttavasti toimintaympäristön tarpeisiin. Suunnitelman osana kehitetään asiakkuuksien johtamisen toimintamalli, jonka avulla voidaan vastata työelämän osaamisen kehittämiseen tarvittavalla tavalla mukaan lukien Edukai Oy:n markkinaehtoisesti toteuttama koulutus. Suunnitelman kokonaisuutta päivitetään tarpeen mukaan. Varaudutaan samalla vuoden 2026 alusta kolmen vuoden siirtymäajalla voimaan tulevaan rahoitusjärjestelmän uudistukseen.

1.7.2 Työn vaativuudet kasvavat, mikä voi aiheuttaa osalle henkilöstöä jaksamisen haasteita

- Riskiluku 20: Toimialan ja toimintaympäristön muutokset vaikuttavat työhön ja sen kuorimittavuuteen merkittävästi. Henkilöstölle asetetut vaatimukset ovat lisääntyneet, joka aiheuttaa henkistä kuormitusta. Yksilölle asetettujen tehtävien määrä kasvanut. Tämä voi aiheuttaa kuormitusta, väsymystä sekä heikentää jaksamista ja työhyvintointia.
- Hallintakeino: Henkilöstön osaamisen kehittämissuunnitelman laatiminen, työn muotoilu ja työn tekemisen tapojen uudistaminen sekä luopumisoppiminen työtehtävistä, joita ei ole tarpeen enää tehdä, sekä tehtäväkuvien selkeyttäminen. Tehtäväkuvien selkeyttäminen toteutetaan syksyn 2024 aikana, ja kesään 2025 saakka vahvistetaan suunnitelmallisesti yhteistyötä ja osallisuutta tukemaan työtä osana toimintakulttuurin kehittämistä ja strategian toimeenpanoa.

1.7.3 Tietohallinnon uudelleen organisoinnin vaikutukset kokonaisuuden hallintaan ja kustannuksiin

- Riskiluku 16: Tietohallinnon uudistuksen toteutus on johtanut siihen, että it-palveluita, infrastruktuuri- ja kapasiteettipalveluita sekä tietojohdantamista ei ole kehitetty tarvittavalla tavalla. Tämän vuoksi digipalvelukokonaisuus on jäänyt jälkeen kehityksestä, mikä heikentää koulutuspalveluiden ja niitä tukevien palveluiden tarvelähtöisiä, laadukkaita ja oikea-aikaisia toteutuksia.
- Hallintakeino: Jatketaan vuonna 2023 aloitettua yhteistyön ja sopimusten uudistamista omistajan ja KAMK Oy:n kanssa. Uudistuksen vastinpariksi toteutetaan KLL:n digipalveluiden kehittämissuunnitelma, jota päivitetään vuosien 2024 ja 2025 aikana toimintaympäristön muutosten ja hallitusohjelman toisen asteen koulutusta koskevien kirjausten toimeenpanon vaikutusten hallitsemiseksi. Yhteistyöllä tuotetaan tietohallinnon peruspalvelut ja KLL:n omana tuotantona huolehditaan toisella asteella tarvittavat palvelut, joissa tarvitaan koulutustasokohtaista erityisosaamista.

1.7.4 Osaavan työvoiman saatavuus: Osaavaa ja pätevää henkilökunta ei saada rekrytoitua, mikä hankaloittaa liikelaitoksen perustoimintaa

- Riskiluku 16: Tietyillä aloilla, kuten teknologia-aloilla, on hankaluuksia saada palkattua opetushenkilöstöä. Soveltuvia hakijoita on vähän.
- Hallintakeino: Jatketaan KLL:ssä sekä yhteistyössä omistajan ja KAMK Oy:n kanssa henkilöstön yhteiskäytön pilotointia. Esim. Kajaanin lukio hyödyntää KAMK Oy:n liikunnanopettajaa. Keväällä 2025 tarkastellaan aineenopettajien yhteiskäyttötarpeet ja -mahdollisuudet lukion ja perusopetuksen yläkoulujen välillä. Vahvistetaan edelleen henkilöstön pitovoimaa osaamisen ja esihenkilötyön kehittämisellä.

Muut merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät riskiarviointieineen on kuvattu kohdassa 2.2. Riskienhallinta.

2. Talousarvion toteutumisvertailu

2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Sitovat tavoitteet

Valtuuston nähden sitovat tavoitteet
Raportointivastuussa liikelaitoksen johtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko 4 % (30 000 €)	30 000 €	Toteutuu
Tilikauden ylijäämä	Ylijäämä ennen varauksia > 0 euroa	191 294,53 €	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Koulutusliikelaitos on vahva toimija Kainuussa, Kajaa- nissa, Koillismaalla ja Van- taalla.	KAO: Yhteishaun ensisijaiset hakijat	KAO: Yhteishaussa ensisijaisia hakijoita > 520	558 Lähde Vipunen, Perusope- tuksen jälkeisen koulutuk- sen yhteishaku Vipusessa kolmella jaol- liseksi.	Toteutuu
	KAO: Jatkuvan haun hakija- määrä	KAO: Jatkuvan haun kautta hakeneita henkilöitä >1800	1995 eri henkilöä hakenut. Näiden lisäksi hakemuksia, joiden perusteella ei pysty yksilöimään hakijaa.	Toteutuu
	Lukio: Yhteishaun ensisijai- set hakijat	Lukio: Yhteishaussa ensisijai- sia hakijoita > 180	201 Lähde Vipunen, Perusope- tuksen jälkeisen koulutuk- sen yhteishaku Huom. Vipusen luvut näyte- tään kolmella jaollisena tässä raportissa.	Toteutuu
Koulutustarjontamme on laaja-alaista ja se palvelee aluetta ja yksittäistä asia- kasta.	KAO: Suoritettuja koko tut- kintoja	KAO: Koko tutkinnon suori- tuksia on 1100 (saman ver- ran kuin arvio vuodelle 2023).	1168 Lähde: Vipunen, Rahoitus- perusteraportti: Tutkinnot, tutkinnon osat ja painotetut pisteet (Live)	Toteutuu
	KAO: Suoritettuja tutkinnon osia	KAO: Suoritettuja tutkinnon osia 8300	9174 Lähde: Vipunen, Rahoitus- perusteraportti: Tutkinnot, tutkinnon osat ja painotetut pisteet (Live)	Toteutuu
	Lukio: Ylioppilastutkinnon suorittaneet	Lukio: Ylioppilastutkinnon suorittaneita on 154 (Saman verran kuin arvio vuodelle 2023)	168	Toteutuu

Ammatillista koulutusta toteutetaan työelämälähtöisesti.	KAO: Työpaikkaohjaajien palautteiden keskiarvo	KAO: Työpaikkaohjaajien palautteiden keskiarvo > 4.0 asteikolla 1-5	4,2 Lähde: KAO:n Työelämäpalautteet PBI-raportti, joka muodostettu Arvon tiedoista.	Toteutuu
	KAO: Työpaikkakyselyiden keskiarvo	KAO: Työpaikkakyselyiden keskiarvo > 4.0 asteikolla 1-5	4,2 Lähde: KAO:n Työelämäpalautteet PBI-raportti, joka muodostettu Arvon tiedoista.	Toteutuu
	KAO: Työelämäpalautteiden vastausprosentti	Vastausprosentit ovat parantuneet vuoteen 2023 verraten.	Vastausprosentit nousseet Työpaikkaohjaajien kysely 26 % -> 29 % Työpaikkakysely 24 % -> 29 % Lähde: KAO:n Työelämäpalautteet PBI-raportti, joka muodostettu Arvon tiedoista.	Toteutuu
Opiskelijat työllistyvät opintojen päätyttyä tai jatkavat opintojaan.	KAO: päättökyselyn opiskelijan arvio tilanteesta valmistumisen jälkeen	KAO: Valmistunut opiskelija arvioi olevansa töissä toisen palveluksessa, opiskelija tai yrittäjä opintojen jälkeen > 90 % (vastausprosentti 57).	88,3 % Vastausprosentti kyselyssä 59 % Lähde: KAO:n Opiskelijapalautteet PBI-raportti, joka muodostettu Arvon tiedoista.	Ei toteudu
	Lukion opiskelijoiden sijoittuminen valmistumisen jälkeen	Lukio: Valmistuneista on töissä tai jatko-opinnoissa useampi kuin 83 % (Tiedot saadaan noin 2 vuoden viiveellä)	87,2 % Lähde: Vipunen, Ylioppilastutkinnon suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen Koulutuksen järjestäjä Vuonna 2022 valmistuneiden tilanne 1.v tutkinnon jälkeen (tuorein tieto)	Toteutuu
KLL ja KAMK tekevät yhteistyötä opiskelijoiden ja alueen työelämän osaamistarpeiden täyttämiseksi.	KLL-KAMK yhteistyön määrä	KLL-KAMK yhteistyötä kehittävä työryhmän toiminta on vakiintunut ja yhteistyön painopisteet ja toimenpiteet etenevät suunnitelman mukaan.	Yhteistyö KLL:n ja KAMK Oy:n kanssa etenee suunnitelmallisesti, ja yhteistyöryhmä tapaa säännöllisesti valmistellen ja vahvistaen yhteistyön perustaa. Yhteistyön kehittämisen keskiöön on tunnistettu yhteinen tilannekuva ja tavoitteet, avoin vuorovaikutus ja yhdessä tekeminen, opetuksen ja ohjauksen laatu sekä	Toteutuu osittain

			hyvinvoinnin edistäminen. Yhteistyöryhmä toteutti toukokuussa kyselyn osapuolten esihenkilöille yhteistyön ja yhteisten rajapintojen nykytilasta ja tulevaisuudesta tarkempien suunnitelmien toteuttamiseksi käytännössä. Kyselyn mukaan tulevaisuudessa on keskeistä nykyisen toiminnan laventaminen systemaattiseksi toimintatavaksi niiltä osin kuin se on osapuolten roolien ja vastuiden mukaan mahdollista. Työvälineinä ovat mm. yhteisen hyödyn tunnistaminen, yhteiset strategiset tavoitteet ja yhteistyön toiminnan suunnittelu. Arjen yhteistyötä on kehitetty ja kehitetään edelleen vuonna 2025 kyselyn pohjalta mm. johtoryhmien ja koulutusalojen tapaamisissa kohti käytäntöä. Oppimisympäristöjen ja osaamisen kehittämisen yhteishankkeet esim. teknologia-alalla (tuuli-voima, sähkö ja metalli) ja sote-alalla vahvistavat osaltaan yhteistyötä ja sen systemaattisuutta. Tulevaisuuden yrittäjiä Kainuusta -yhteishanke on merkittävä alueen yrittäjyyttä ja elinvoimaa vahvistava yhteinen ponnistus. KLL osallistuu aktiivisesti Kampus 2025 -hankkeeseen, jonka perustaa on selkeytetty syksyn 2024 aikana hankkeen johtoryhmässä. KLL:n johtokunta ja KAMK Oy:n hallitus tapaavat kaksi kertaa vuodessa käyden läpi ajankohtaisia yhteisiä asioita.	
--	--	--	--	--

Lapset ja nuoret

Koulutusliikelaitoksen opiskelijat viihtyvät ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	KAO: Opiskelijoiden päätökyselyn kysymys suositellusta (0–10)	KAO: Opiskelijoiden päätökyselyn suosittelisitko kysymyksen keskiarvo > 8,5 asteikolla 0-10	8,6 Lähde: KAO:n Opiskelijapalautteet PBI-raportti, joka muodostettu Arvon tiedoista.	Toteutuu
	Lukio: Opiskelijakyselyn Voin suositella Kajaanin lukiota	Lukio: Opiskelijakyselyn Voin suositella Kajaanin lukiota	4,1	Ei toteudu

	muille -kysymys	muille keskiarvo > 4,5	Päätökysely tammikuu -24	
	KAO: Vastausprosentti päätökyselyn opiskelijapalautteissa	Vastausprosentit ovat parantuneet vuoteen 2023 verraten.	Vastausprosentti noussut 56 % -> 59 % Lähde: KAO:n Opiskelijapalautteet PBI-raportti, joka muodostettu Arvon tiedoista.	Toteutuu
	Lukio: Vastausprosentti opiskelijakyselyssä	Vastausprosentit ovat parantuneet vuoteen 2023 verraten.	Vastaajien määrä: 103/168 61,3 % Vuonna 2023 vastausprosentti oli 19,5 %	Toteutuu
	KAO: Katsotaan eronneeksi %	KAO: Katsotaan eronneeksi % on pienempi kuin 11,2 % (Pienempi kuin vuonna 2023)	10,4 % Lähde Vipunen, Ammatillisesta koulutuksesta eronneet, koulutusta vaihtaneet ja keskeyttäneet Eronnut määrä jaettuna kokonaismäärällä. Huom! Eronnut tässä yhteydessä tarkoittaa, että opinto-oikeus on päättynyt "Katsotaan eronneeksi"- tilaan. Opiskelija on voinut jatkaa KAO:lla esim. toisessa tutkinnossa. Sama henkilö voi erota vuoden aikana myös useaan kertaan.	Toteutuu
	Lukio: Katsotaan eronneeksi %	Lukio: Katsotaan eronneeksi % on pienempi vuositasona kuin 12,4 % (Koko Suomen lukio-opiskelijoiden eroprosentti)	4,2 % (Koko suomen lukioiden vastaava luku 11,4 %) Lähde: Vipunen, Lukiokoulutuksesta eronneet, koulutusta vaihtaneet ja keskeyttäneet Eronnut määrä jaettuna kokonaismäärällä. Huom! Eronnut tässä yhteydessä tarkoittaa, että opinto-oikeus on päättynyt. Opiskelija on voinut jatkaa uudestaan lukiolla. Sama henkilö voi erota vuoden aikana myös useaan kertaan.	Toteutuu

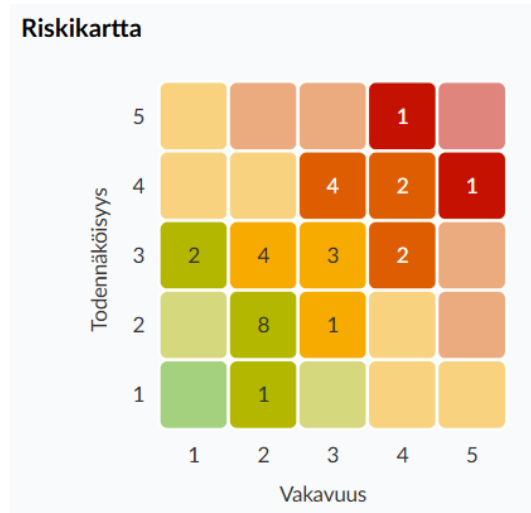
Kestävä kehitys

Koulutusliikelaitos toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	KAO: Keke-sertifiointi toimii kattavasti arjessa	KAO: Keke-toiminta etenee kehittämissuunnitelman mukaan (OKKA-säätiö)	Keke-toiminta etenee suunnitelman mukaisesti. Tähän vaikuttaa merkittävästi se, että KAO:lla on työskennellyt kestävän kehityksen koordinaattori vuoden	Toteutuu
--	--	---	---	---

			alusta alkaen. Esimerkiksi suunnitelman mukaisesti on valmisteltu/kehitetty - tutkintokohtaisia kestävä tulevaisuuden osaamislupauksia, - jätteiden lajittelun ajantasaisuutta ja sisäistä kierrätystä on kehitetty mm. hankkimalla astioita eri jätelajeille ja hankkimalla uusi jätekatos, sekä lisätty tiedotusta lajittelusta, - kestävän kehityksen osaamisen asioita yhdessä työelämän kanssa koulutusalakohteisesti, - turvallisemman tilan periaatteita, - henkilöstön kestävä kehityksen osaamista, mm. kaikki suorittavat Johdanto kestäväan kehitykseen -verkkokurs- sin. Henkilöstöpäivässä oli kestävä kehityksen luento ja työpajoja. On myös seurattu opiskelijoiden kestävä kehityksen opintojen suoritettuja osaamis- pistemääriä.	
Lukio: Keke-sertifiointi va- kiinnutetaan arkeen	Lukio: Lukio on sertifioitu ja toiminta on alkanut kehittä- missuunnitelman mukaan (OKKA-säätiö)	Kehittämissuunnitelma on laadittu. Suunnitelmaan on saatu OKKA-säätiön kehittä- miskommentit, ja suunni- telma on viimeistelyssä nii- den mukaisesti. Tavoitteena on, että säätiö auditoisi suunnitelman kevään 2025 aikana.	Toteutuu osit- tain 	

2.2 Riskienhallinta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Kymmenen ensimmäistä merkittävintä riskiä

Kohde	Riskialue	Riski	RL ↓
Liikelaikokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Työn vaatavuudet kasvavat, mikä voi aiheuttaa osalle henkilöstöä jaksamisen haasteita.	20
Liikelaikokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.2.1. Taloudelliset riskit	Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuosittaiset heilahtelut.	20
Liikelaikokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Tietohallinnon uudelleen organisoimien vaikutukset kokonaisuuden hallintaan ja kustannuksiin.	16
Liikelaikokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.1.1. Strategiset riskit	Osaavan työvoiman saatavuus.	16
Liikelaikokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.4.1. Vahinkoriskit	Uhkaavat tilanteet sisäisten tai ulkoisten henkilöiden taholta.	12
Liikelaikokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Organisaation johdon varahenkilöjärjestelmä on haavoittuvainen. Osaaminen ja vastuut ovat yksittäisten ihmisten varassa.	12
Liikelaikokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.1.1. Strategiset riskit	Kainuun ja Koillismaan väestökehitys.	12
Liikelaikokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.2.1. Taloudelliset riskit	Kiinteistöjen määrä ja käyttöaste ei ole taloudellisesti kannattavalla tasolla.	12
Liikelaikokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.2.1. Taloudelliset riskit	Asuntoloiden kuntoon liittyvien korjausinvestointien laukeaminen	12
Liikelaikokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.1.1. Strategiset riskit	Alueen työvoimapulaan vastaaminen.	12

2.3 Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2024
Sopimushallinta	Sopimusten ja niihin liittyvien käytäntöjen läpikäyminen vakiinnutetaan (esim. valmistelu, sopimusajat, liitteet). Sopimusten toteutumista seurataan säännöllisesti ja sopimuksiin merkitään kilpailutuksen yhteydessä arvioitu kokonaisarvo. Sopimushallintaa katselmoidaan kokonaisuutena esihenkilökokouksessa vähintään neljännesvuositain.	Sopimushallinnan käytänteitä vakiinnutetaan suunnitelmallisesti, ja sopimushallintaa katselmoidaan säännöllisesti. Toimintaa jatketaan edelleen vuonna 2025.
Taloussuunnittelu	Talouden suunnittelu perustuu opiskelijamäärien sekä valtionosuuksien ja liiketoiminnan muiden tuottojen arviointiin talousraportoinnin, ennakointitiedon ja valtion talousarvioesityksen perusteella. Suunnittelussa ja toteuttamisessa otetaan huomioon palvelutuotanto, opiskelija- ja työelämälähtöinen koulutustarjonta, koulutusliikelaitoksen oppilaitosten ja tytäryrityksen yhteistyö, kaupunkikonserniyhteistyö sekä tarvittavat kehittämis- ja tehostamistoimet. Toimintaa kehitetään rullaavaksi.	Taloussuunnittelua toteutetaan ennakoiden ja sitä on kehitetty rullaavaan suuntaan. Taloushallintojärjestelmän toimivuus on tässä keskeistä, mikä on parantunut vuoden aikana jonkin verran. Taloussuunnittelussa hyödynnetään omistajan ja KLL:n strategian toteuttamista tukevia mittareita. Vuoden 2025 taloussuunnittelua vaikeutti koko 2024 vuoden ajan se, että hallituksen rahoitusleikkaukset tarkentuivat vasta vuoden lopussa. Opetus- ja kulttuuriministeriö lähetti 19.12.2024 ammatillisen koulutuksen vuoden 2025 varsinaisen suoritepäätöksen. Päätöksen mukaan KAO:n rahoitus on yhteensä 29 872 783 €. Ministeriön mukaan vuoden 2025 valtionosuusrahoitus väheni vuoden 2023 tasolle. Talousarvio 2025 valmisteltiin tämän perusteella, sillä se oli varmin tieto. Tämä piti KAO:n osalta paikkansa, sillä rahoitusleikkaus on päätöksen mukaan 1 427 127 €.
Talousraportointi	Johto ja esihenkilöt seuraavat vastualueensa talouden toteutumista arjessa. Koulutusliikelaitoksen taloutta ja tavoitteiden saavuttamista seurataan kuukausittain esihenkilökokouksissa. Mahdolliset poikkeamat selvitetään, niihin puututaan ja tehdään tarvittavat suunnan korjaustoimet ennakoivalla otteella. Taloudesta raportoidaan johtokunnan kokouksissa. Näiden toteutumisen edellytyksenä ovat toimivat taloushallinto- ja HR- järjestelmät.	Talouden toteutumisen seuranta toteutuu arjessa sekä johtoryhmässä ja johtokunnan kokouksissa. Seuranta sekä tulosvastuullisuutta ja tilivelvollisuutta on vahvistettu vuoden aikana suunnitelmallisesti ja näitä vahvistetaan edelleen vuonna 2025 tavoitteiden saavuttamiseksi. Seurannassa ja raportoinnissa on keskeistä taloushallintojärjestelmän toimivuus, mikä on parantunut vuoden aikana. Palveluntuottajan järjestelmätekniset ongelmat ovat kuitenkin vaikeuttaneet erityisesti henkilöstökulujen systemaattista seurantaa ja tilinpäätöksen valmisteluja. Toteutuman ennustettavuutta sekä omistajan ja KLL:n strategian toteuttamista tukevien mittareiden käyttöä raportoinnin osana on vielä kehitettävä, ja tähän on panostettu loppuvuoden aikana niin, että vuoden 2025 seuranta olisi entistä sujuvampaa ja luontainen osa tiedonhallintaa.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Koulutusliikelaitoksen hanketoimintaa rahoitetaan rakennerahasto-ohjelmilla, EU-erillisohjelmilla ja yhteisöaloitteilla, Kainuun maakunnan kehittämisrahalla, valtionavustuksilla, muilla kansallisilla rahoituksilla sekä omarahoitusosuudella. Nämä hankkeet hallinnoidaan vuoden 2024 alusta kaupunkikonsernin LAARI-järjestelmässä kokonaisuutena.	LAARI-järjestelmä otettiin käyttöön, ja käyttö on vakiintunut. Hanketoiminnan kokonaisuudesta ja LAARI-järjestelmän käyttönotosta raportointiin johtokunnassa ja johtoryhmässä.

	Koulutusliikelaitoksen sisäiseen kehittämiseen käytetään vuonna 2024 kehittämisrahastoa. Tavoitteena on toiminnan, pedagogiikan ja työelämäyhteistyön kehittäminen sekä opiskelijoiden ja opetus henkilöstön hyvinvoinnin vahvistaminen. Kehittämiskohteet ovat: • Yhteiset palvelut: Tietohallinto • KAO: Opiskelijahyvinvoinnin vahvistaminen sekä Maahanmuuttajat työhön ja koulutukseen – toiminta- ja yhteistyömallin kehittäminen • Lukio: Opiskelijahyvinvoinnin vahvistaminen Ohjataan, seurataan ja raportoidaan koulutusliikelaitoksen hanketoiminnan ja kehittämisrahaston käyttösuunnitelman toteutumista ydinjohtoryhmässä, esihenkilökokouksessa ja johtokunnassa.	Kehittämisrahaston käyttösuunnitelmat tarkennettiin keväällä. Toimintaa toteutettiin, seurattiin ja arvioitiin erityisesti oppimisen näkökulmasta syksyn aikana niin, että vuoden 2025 kehittämisrahaston käyttö on sujuvaa.
--	--	---

Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos	TP 2023	TP 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	335,8	342,8

2.4 Talousarvion toteuma, tuloslaskelma ja investointiosa

Tuloslaskelma

Talousarvion toteutumisvertailu / tuloslaskelmaosa

sisältää sisäiset sekä ulkoiset tuotot ja kulut

Nimi	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	2024	Poikkeama	Poikkeama %
Liikevaihto	6 495 668,00	0,00	6 495 668,00	6 155 302,79	-340 365,21	-5,24%
Liiketoiminnan muut tuotot	35 372 593,00	-33 750 000,00	1 622 593,00	2 075 702,45	453 109,45	27,93%
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä		35 612 086,00	35 612 086,00	35 871 388,75	259 302,75	0,73%
Materiaalit ja palvelut	-12 437 479,00	-489 535,00	-12 927 014,00	-12 926 279,61	734,39	-0,01%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 089 960,00	-296 535,00	-2 386 495,00	-2 287 143,11	99 351,89	-4,16%
Palvelujen ostot	-10 347 519,00	-193 000,00	-10 540 519,00	-10 639 136,50	-98 617,50	0,94%
Henkilöstökulut	-21 993 769,60	-232 000,76	-22 225 770,36	-23 379 188,02	-1 153 417,66	5,19%
Poistot ja arvonalentumiset	-1 011 196,00	0,00	-1 011 196,00	-1 172 154,38	-160 958,38	15,92%
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 011 196,00	0,00	-1 011 196,00	-978 338,75	32 857,25	-3,25%
Arvonalentumiset		0,00		-193 815,63	-193 815,63	
Liiketoiminnan muut kulut	-6 517 653,00	24 300,00	-6 493 353,00	-6 402 427,69	90 925,31	-1,40%
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-91 836,60	1 164 850,24	1 073 013,64	222 344,29	-850 669,35	-79,28%
Rahoitustuotot ja -kulut	-32 500,00	0,00	-32 500,00	-31 049,76	1 450,24	-4,46%
Muut rahoitustuotot	3 000,00	0,00	3 000,00	2 360,53	-639,47	-21,32%
Muille maksetut korkokulut		0,00		0,75	0,75	
Korvaus peruspääomasta	-30 000,00	0,00	-30 000,00	-30 000,00	0,00	0,00%
Muut rahoituskulut	-5 500,00	0,00	-5 500,00	-3 411,04	2 088,96	-37,98%
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-124 336,60	1 164 850,24	1 040 513,64	191 294,53	-849 219,11	-81,62%
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-124 336,60	1 164 850,24	1 040 513,64	191 294,53	-849 219,11	-81,62%
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	383 522,03	0,00	383 522,03	484 857,51	101 335,48	26,42%
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	500 000,00	0,00	500 000,00	191 047,72	-308 952,28	-61,79%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	759 185,43	1 164 850,24	1 924 035,67	867 199,76	-1 056 835,91	-54,93%

Investointiosa

Investoinnit KLL	MTA koko vuosi	Toteuma_kum	Jäljellä MTA
29194 Investoinnit Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos	-935 900	-858 350	-77 550
291944 Kiinteät rakenteet ja laitteet	-59 900	-158 824	98 924
291944110_00001 Seppälän metsäkoneiden ajoharjoitteluympäristö/investointi	-31 400	-9 735	-21 665
291944110_00002 Teollisen pintakäsittelyn uudet virtuaaliset/Investointi	-19 500	-8 569	-10 931
291944110_00003 Toimiston muutostyö	-9 000		-9 000
291944110_00006 Rakennusala, elementtipöytä varusteineen		-140 520	140 520
291946 Koneet ja kalusto	-876 000	-699 526	-176 474
291946110_00004 Budjetoitinkohde - Kuljetusvälineet	-56 000		-56 000
291946110_00005 Koulutussähköauto Hyundai, Vantaan toimipiste		-49 749	49 749
291946310_00002 ICT-palvelin		-24 802	24 802
291946710_00001 Sähköinen pienkuormaaja Avant		-44 258	44 258
291946710_00002 Budjetoitinkohde - Muut koneet ja kalusto	-820 000		-820 000
291946710_00003 Maatalousalan traktorit 2 kpl		-122 611	122 611
291946710_00012 Kaivinkone		-141 000	141 000
291946710_00014 Haas-työstökeskukset 2 kpl		-153 321	153 321
291946710_00015 Logistiikka, Kuusamo, soravaihtolava (koukku)		-17 890	17 890
291946710_00017 Ajoneuvonosturit 2 kpl, Vantaa		-90 430	90 430
291946710_00025 Autoala Kuusamo, nosturi		-55 464	55 464
Kaikki yhteensä	-935 900	-858 350	-77 550

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma

	1-12/2024		1-12/2023
Liikevaihto	6 155 302,79		6 996 572,97
Liiketoiminnan muut tuotot	2 075 702,45		1 633 303,71
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä	35 871 388,75		33 958 287,05
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-2 287 143,11	-2 290 145,07	
Palvelujen ostot	-10 639 136,50	-12 926 279,61	-11 021 592,36
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-19 096 249,22	-17 584 169,42	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-3 773 779,74	-3 465 298,98	
Muut henkilösivukulut	-509 159,06	-23 379 188,02	-654 938,74
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-978 338,75	-1 007 053,11	
Arvonalentumiset	-193 815,63	-1 172 154,38	-20 538,99
Liiketoiminnan muut kulut	-6 402 427,69		-5 979 604,86
Liikelylijäämä (-alijäämä)	222 344,29		564 822,20
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut rahoitustuotot	2 360,53	1 904,06	
Muille maksetut korkokulut	0,75	-4 147,06	
Korvaus peruspääomasta	-30 000,00	-9 277,50	
Muut rahoituskulut	-3 411,04	-31 049,76	-6 707,20
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	191 294,53		546 594,50
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	191 294,53		546 594,50
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	484 857,51		-253 197,22
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	191 047,72		655 592,36
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	867 199,76		948 989,64
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2024	2023	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,04	2,68	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	1,04	2,66	
Voitto, %	3,11	7,81	

3.2. Rahoituslaskelma

	1-12/2024		1-12/2023	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyljäämä (-alijäämä)	222 344,29		564 822,20	
Poistot ja arvonalentumiset	1 172 154,38		1 027 592,10	
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-31 049,76		-18 227,70	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	1 363 448,91	0,00	1 574 186,60
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-858 349,93		-774 629,99	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	68 602,50	-789 747,43	119 037,63	-655 592,36
Toiminnan ja investointien rahavirta		573 701,48		918 594,24
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	11 555 285,48		0,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	11 555 285,48	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00		0,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-12 290 255,00		-861 357,87	
Saamisten muutos	24 269,17		-109 637,68	
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	0,02		-434 365,32	
Korottomien velkojen muutos	136 758,57	-12 129 227,24	487 566,78	-917 794,09
Rahoituksen rahavirta		-573 941,76		-917 794,09
Rahavarojen muutos		-240,28		800,15
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 882,45		2 122,75	
Rahavarat 1.1.	2 122,75	-240,30	1 322,60	800,15

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	6931	6357
Investointien tulorahoitus, %	172,64	240,12
Laskennallinen lainanhoitokate	0,94	-378,59
Lainanhoitokate	1 817 932,88	-378,59
Kassan riittävyys, pv	0,02	0,02
Quick ratio	2,10	7,56
Current ratio	2,10	7,56

3.3 Tase

VASTAAVAA	1-12/2024	1-12/2023	VASTATTAVAA	1-12/2024	1-12/2023
A PYSYVÄT VASTAAVAT	5 682 313,67	6 064 720,61	A OMA PÄÄOMA	17 690 136,24	17 013 984,20
I Aineettomat hyödykkeet	1 009 863,51	1 218 678,99	I Peruspääoma	750 000,00	750 000,00
1. Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	III Muut omat rahastot	2 624 937,50	2 815 985,22
2. Pitkävaikutteiset menot	1 009 863,51	1 218 678,99	IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	13 447 998,98	12 499 009,34
3. Ennakkomaksut		0,00	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	867 199,76	948 989,64
II Aineelliset hyödykkeet	4 643 978,70	4 817 570,16	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	3 656 974,22	4 141 831,73
1. Maa- ja vesialueet	0,00		1. Poistoero	3 656 974,22	4 141 831,73
2. Rakennukset	2 313 509,76	2 506 855,65	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	92 097,38	86 037,28
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	209 062,45	56 115,85	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	92 097,38	86 037,28
4. Koneet ja kalusto	2 107 945,87	1 980 091,82	E VIERAS PÄÄOMA	15 084 301,85	3 392 257,78
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	13 460,62	274 506,84	I Pitkäaikainen		0,00
III Sijoitukset	28 471,46	28 471,46	9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat		0,00
1. Osakkeet ja osuudet	28 471,46	28 471,46	II Lyhytaikainen	15 084 301,85	3 392 257,78
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	72 035,92	65 975,82	3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	11 555 285,48	
2. Lahjoitusrahastojen varat	72 035,92	65 975,82	6. Saadut ennakot	457 492,10	946 609,06
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	30 769 160,10	18 503 414,56	7. Ostovelat	1 132 676,97	972 733,58
I Vaihto-omaisuus	0,00	0,00	8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	0,00	-0,02
1. Aineet ja tarvikkeet		0,00	9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	468 419,00	424 216,03
2. Keskeneräiset tuotteet	0,00	0,00	10. Siirtovelat	1 470 428,30	1 048 699,13
II Saamiset	30 767 277,65	18 501 291,81	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>36 523 509,69</u>	<u>24 634 110,99</u>
Pitkäaikaiset saamiset	11 199,60	11 199,60			
4. Muut saamiset	11 199,60	11 199,60			
Lyhytaikaiset saamiset	30 756 078,05	18 490 092,21			
1. Myyntisaamiset	703 156,05	654 561,60			
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	29 440 872,31	17 150 617,30			
4. Muut saamiset	164 269,16	125 607,60			
5. Siirtosaamiset	447 780,53	559 305,71			
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 882,45	2 122,75			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>36 523 509,69</u>	<u>24 634 110,99</u>			

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	59,19	89,31
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	33,17	5,74
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	14 315	13 448
Lainakanta 31.12., 1 000 €	11 555	0
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €		
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

3.4 Tilikauden tuloksen käsittelyt

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen johtokunta allekirjoittaa koulutusliikelaitoksen tilinpäätöksen vuodelta 2024 ja päättää, että tilikauden ylijäämä 867 199,76 € kirjataan koulutusliikelaitoksen taseeseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämätilille. Liikelaitoksen johtokunta esittää tilinpäätöksen Kajaanin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on aktivoitu hankintameno, josta on vähennetty poistot ja rahoitusosuudet. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina pysyvien vastaavien taloudellisen pitoajan perusteella. Alle 10 000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenojen mukaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Tilinpäätöskirjassa 2024 on tarkennettu liitetietoja vastaamaan tuloslaskelman erittelyä vuoden 2023 vertailutietojen osalta toimintatuottojen ja saamisten erittelyssä.

4.2. Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot	2024	2023
Liikevaihto		
Muu liikevaihto	6 155 302,79	6 996 572,97 *
Liitetoiminnan muut tuotot:		
EU-tuet	436 846,87	567 877,96
Muut tuet ja avustukset	1 306 818,09	770 831,90 *
Muut tuotot	332 037,49	294 593,85 *
Tuet ja avustukset kunnalta	35 871 388,75	33 958 287,05
Liikevaihto ja muut tuotot yhteensä	44 102 393,99	42 588 163,73 *

**Tarkennettu 2023 toimintatuottojen erittely vastaamaan tuloslaskelmaa*

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet:			
Aineettomat hyödykkeet			
Tietokoneohjelmistot	3 vuotta		tasapoisto
Muut pitkävaikuttavat menot	10 vuotta		tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet			
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-40 vuotta		tasapoisto
Muut rakennukset	15-25 vuotta		tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5-10 vuotta		tasapoisto
Kuljetusvälineet	3-5 vuotta		tasapoisto
Kuljetusvälineet, raskaskalusto	7 vuotta		tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5-7 vuotta		tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet, maarakennuskoneet	7 vuotta		tasapoisto
Muut raskaat koneet	7 vuotta		tasapoisto
Muut kevyet koneet	5 vuotta		tasapoisto
Atk-laitteet	3-5 vuotta		tasapoisto
Muut koneet ja kalusteet	5-7 vuotta		tasapoisto
Keskenkäyriset hankinnat	ei poistoa		

Tuloutus kaupungille	2024	2023
Peruspääoman korko	30 000,00	9 277,50

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot euroa	2024	2023
Muut toimintatuotot/myyntivoitot	0,00	0,00
Muut hyödykkeet	0,00	0,00
Myyntivoitot yhteensä	0,00	0,00

4.3. Taseen liitetiedot

4.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet					
	Muut pitkä- vaik. menot	Rakennukset	Muut kiinteät rakent. ja laitt.	Kuljetus- välineet	Muut koneet ja kalusto	Enn.maksut ja keskener.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 218 678,99	2 506 855,65	56 115,85	571 704,06	1 408 387,76	274 506,84	6 036 249,15
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	158 824,21	49 749,11	649 776,61	0,00	858 349,93
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-68 602,50	0,00	0,00	0	0,00	-68 602,50
Siirrot erien välillä	0,00	0,01	50 238,24	130 000,00	80 807,98	-261 046,22	0,01
Tilikauden poisto	-208 815,48	-117 823,32	-56 115,85	-163 039,10	-432 545,00	0,00	-978 338,75
Arvonalennus	0,00	-6 920,08		-23 009,58	-163 885,97		-193 815,63
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 009 863,51	2 313 509,76	209 062,45	565 404,49	1 542 541,38	13 460,62	5 653 842,21

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet		
	Osakkeet konserniyhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	8 410,00	20 061,46	28 471,46
Hankintameno 31.12.	8 410,00	20 061,46	28 471,46
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 410,00	20 061,46	28 471,46

	Koti- paikka	Omistus- osuus	Liikelaitoksen osuus		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitto/tappio
Tytäryhteisöosakkeet					
Edukai Oy	Kajaani	100 %	8 410,00		
Muut asunto-osakkeet					
Asunto Oy Erätie 12-14 D 41	Kajaani	100 %	20 061,46		

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2022

Saamisten erittely

Saamisten erittely				
	2024	2024	2023	2023
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	124 075,11	0,00	126 168,08 *
Yhteensä	0,00	124 075,11	0,00	126 168,08
Saamiset kunnalta				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	29 440 872,31	0,00	17 150 617,30
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	29 440 872,31	0,00	17 150 617,30
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	579 080,94	0,00	654 561,60
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	11 199,60	164 269,16	11 199,6 *	125 607,60
Siirtosaamiset	0,00	447 780,53	0,00	559 305,71
Yhteensä	11 199,60	1 191 130,63	11 199,6 *	1 339 474,91 *
Saamiset yhteensä	11 199,60	30 756 078,05	11 199,6 *	18 616 260,29 *
*Korjattu vuoden 2023 vertailulukuja myyntisaamiset tytäryhteisöiltä, muut saamiset pitkäaikaiset sekä pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten yhteissummien osalta.				

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	2024	2023
Projektisaamiset/EU-hankkeet	319 526,29	493 939,69
Muut erät	128 254,24	65 366,02
Muut siirtosaamiset yhteensä	447 780,53	559 305,71

4.3.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	2024	2023
Peruspääoma 31.12	750 000,00	750 000,00
Kehittämisrahasto 1.1.	2 815 985,22	3 471 577,58
Vähennykset tilikaudella	-191 047,72	-655 592,36
Kehittämisrahasto 31.12	2 624 937,50	2 815 985,22
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä 1.1.	13 447 998,98	12 499 009,34
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä 31.12.	13 447 998,98	12 499 009,34
Tilikauden yli-/alijäämä	867 199,76	948 989,64
Oma pääoma yhteensä 31.12.	17 690 136,24	17 013 984,20

Erittely poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista	2024	2023
Poistoero	3 656 974,22	4 141 831,73

Vieras pääoma				
	2024	2024	2023	2023
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	30 630,79	0,00	48 456,33
Yhteensä	0,00	30 630,79	0,00	48 456,33
Velat kunnalle				
Lainat		11 555 285,48	0,00	
Yhteensä	0,00	11 555 285,48	0,00	0,00
Velat muille				
Saadut ennakot	0,00	457 492,10	0,00	946 609,04
Ostovelat	0,00	1 102 046,18	0,00	923 879,32
Muut velat	0,00	468 419,00	0,00	424 216,03
Siirtovelat	0,00	1 470 428,30	0,00	1 048 699,13
Yhteensä	0,00	3 498 385,58	0,00	3 343 403,52
Vieras pääoma yhteensä	0,00	15 084 301,85	0,00	3 392 257,78

Siirtovelkojen olennaiset erät	2024	2023
Lomapalkkajaksotus	1 393 128,97	965 156,19
Muut erät	77 299,33	83 542,94
Muut siirtovelat yhteensä	1 470 428,30	1 048 699,13

4.4 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	2024	2023
Leasing-vastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	907 328,56	861 852,78
Myöhemmin maksettavat	1 087 212,16	1 290 129,93
	1 994 540,72	2 151 982,71
Projektivastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	385 232,00	182 186,00
Myöhemmin maksettavat	283 064,00	52 144,00
	668 296,00	234 330,00
Vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	401 519,00	693 384,00
Myöhemmin maksettavat	110 038,00	359 380,00
	511 557,00	1 052 764,00

4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2024	2023
Henkilöstön määrä 31.12.		
yhteensä	343	336
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	23 379 188,02	21 704 407,14 *
Henkilöstökuluja aktivoitu	0,00	0,00
*Korjattu vuoden 2023 vertailuluvun summa vastaamaan tuloslaskelmaa.		

4.6 Toimeksiantojen pääomat

4.6 Toimeksiantojen pääomat		
Stipendirahastot	2024	2023
Kajaanin lukion stipendirahasto	88 179,15	81 611,61
Kainuun ammattiopiston stipendirahasto	3 918,23	4 425,67
yhteensä	92 097,38	86 037,28

5. Kirjanpito kirjat ja tositelajit

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja
Päiväkirja
Pääkirja

SÄILYTYSTAPA

Sidottu kirja
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

APUKIRJAT

Myyntireskontra
Ostoreskontra
Käyttöomaisuus
Konsernikirjanpito

SÄILYTYSTAPA

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

TOSITELAJIT

Kirjanpito

AKT	Aktivoinnit
ALV	ALV-maksuajo
AS	Alkusaldo
ML	Matkalaskut
MU	Muistiotositteet
KOM2	KOM kirjaukset kirjanpito
PA	Palkat
Pankki	Pankkitositteet
RA	Rahoituslaskelman ulkopuolinen
VY1 - VY5	Vaiheen 1 - 5 vyörytysten tositenumero
VYP	Vyörytysten peruutusosite
XAS	Kirjanpidon konversio
ZJA	Automaattisen raportoinnin jaksotustositteet
TIM	Timmi
17	Ceepos sare
CK	Ceepos kirjanpito
17P	Pusatec sare
JA	Jamix

SÄILYTYSTAPA

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä

Myyntireskontra

AMK	Manuaaliset kohdistukset	Sähköisessä järjestelmässä
AMS	Manuaaliset suoritukset	Sähköisessä järjestelmässä
HYV	Hyvitysten palautus	Sähköisessä järjestelmässä
KL	Korkolasku	Sähköisessä järjestelmässä
LT	Luottotappiokirjaus	Sähköisessä järjestelmässä
	Myyntireskontran kohdistustapahtumat maksutosite	
MKM	Myyntireskontran kohdistustapahtumat päätöstositteet	Sähköisessä järjestelmässä
MKP	Perintä toimeksiantoliittymä	Sähköisessä järjestelmässä
PSU	Viitesuoritukset	Sähköinen arkistointi
VII	Myre-konversio	Sähköisessä järjestelmässä
XMY	Laskulajit 10-99	Sähköisessä järjestelmässä

Ostoreskontra

JA	Jaksotustositteet	Sähköisessä järjestelmässä
OL	Ostolaskut	Sähköinen arkistointi
OM	Ostoreskontran maksut	Sähköinen arkistointi
OKM	Ostoreskontran kohdistustapahtumat maksutosite	Sähköisessä järjestelmässä

Käyttöomaisuus

KOM	Käyttöomaisuus	Sähköinen arkistointi
KPA	Käyttöomaisuuden palautustapahtuma	Sähköisessä järjestelmässä
XKOM	Kom-konversio	Sähköisessä järjestelmässä

6. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kajaanissa 26. päivänä helmikuuta 2025

Johtokunta:

Raimo Tornberg, puheenjohtaja

Anne Koski-Heikkinen

Elina Kemppainen

Valtteri Arffman

Piritta Korhonen

Juho Leinonen

Pirra Keränen

Johanna Saarivaara

Terttu Huttu-Juntunen

Minna Keränen

Anni Miettunen

liikelaitoksen johtaja

SÄHKÖINEN ALLEKIRJOITUS

Asiakirja Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos tilinpäätös 2024 on allekirjoitettu Visma X-Sign -palvelussa. Prosessin tunnus on bad74916-af4e-411c-8a4e-921f91911849.

Allekirjoitukset

Allekirjoittaja	Elina Eveliina Kemppainen
Allekirjoitusaika	26.02.2025 15:58
Allekirjoittaja	ANNE HELENA KOSKI-HEIKKINEN
Allekirjoitusaika	26.02.2025 17:16
Allekirjoittaja	TERTTU HUTTU-JUNTUNEN
Allekirjoitusaika	27.02.2025 14:04

Allekirjoitetut asiakirjat

Asiakirja	Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos tilinpäätös 2024.pdf (1215a999b59ce4be349d4355e0a4365ca8ec6fb9dc8fd7be850b2d9b965c3ca4)
-----------	---

5.2. Tytäryhtiöiden toimintakertomus ja tilinpäätöstiedot

5.2.1 Kajaanin Teknologiakeskus Oy

Perustiedot

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Teknologiakeskus tuloutti vuonna 2024 energiatuen 120.000 € Business Finlandilta.

Vuonna 2024 perustetun halliyhtiön johdosta TK:lle kertyi esiselvitystöistä ylimääräisiä kuluja (Kiinteistö Katera Oy). Näitä menoja ei ollut huomioitu talousarviossa, jonka vuoksi tulostavoite ei toteutunut.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Vuokrattavien tilojen käyttöaste	95 %	96,66 %	Toteutuu
Liikevaihto	3.650.000 € (1.825,000 €)	3.806.782 €	Toteutuu
Tulostavoite	250.300 € (125.150 €)	232.519 €	Toteutuu osittain

Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Valita / räätälöidä kiinteistöhuoltoon digitaalinen huolto-ohjelma. Huolto-ohjelman avulla taltioidaan huoltotoimenpiteet samaan paikkaan ja esim. kiinteistöhuollon sijaistyneen tekijän työskentely kiinteistössä helpottuu.	Valmiusaste	Käyttöönotto vuonna 2024	Siirtyy vuodelle 2025.	Ei toteudu

Lapset ja nuoret

Harjoittelupaikka ja/tai kesätyötä tekniikan alan opiskelijalle.	Toteutunut määrä	Väh. 2 kpl	Kesätyöpaikkoja 1–3 kk tai osa-aikatyö (5 kpl)	Toteutuu
--	------------------	------------	--	---

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
			Vastavalmistuneiden työllistäminen 9–12 kk (3 kpl) Näyttötöitä 2 kpl	

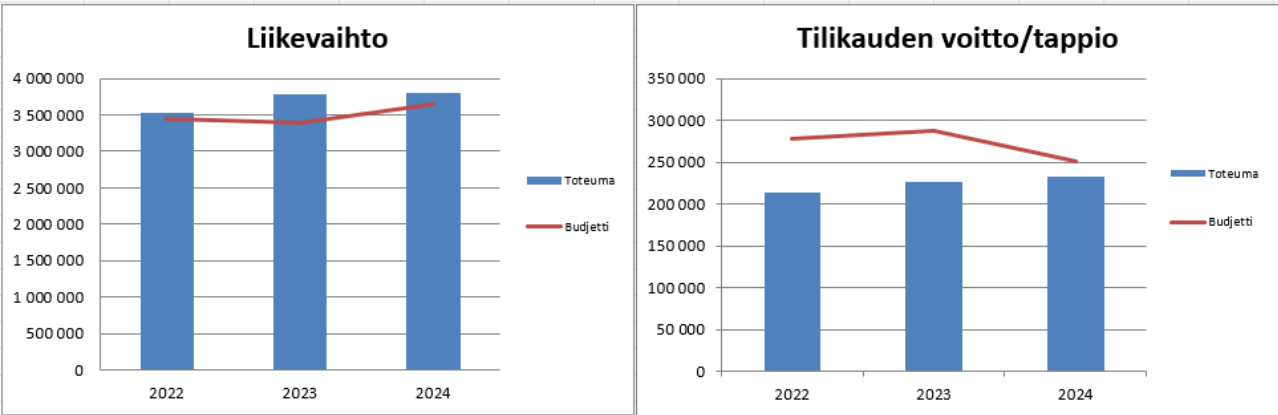
Kestävä kehitys

Asennetaan Linnankatu 6:n kiinteistöön edistyneempi lämmityksen termostaattijärjestelmä.	Vuotuinen lämmöntarve	Järjestelmän avulla pyritään 4–7 % lämmityskustannusten laskuun.	Aloitettu ja jatkuu 2025	Toteutuu osittain
--	-----------------------	--	--------------------------	--

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2024
Toiminnalliset riskit	Toimitiloja vuokraavien yritysten liiketoiminnan kehittyminen on monesti sidonnainen kotimaassa ja ulkomailla tapahtuviin talouden suhdanteiden kehityksiin. Talouskasvun heikentyessä osa yrityksistä karsii toimitilojen menoista ja jotkut lopettavat kokonaan toimintansa.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 	Kolme keskikoista vuokralaista irtisanoi vuonna 2024 vuokrasopimuksen. Näiden vuokrat vuosisitasolla yli 100.000 €.

Kajaanin Teknologikeskus Oy	TP 2023	TP 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	3	4

Kuva: Kajaanin Teknologikeskus Oy talouden tunnusluvut: liikevaihto ja tilikauden voitto 2022–2024.

5.2.2 Loiste Oy

Perustiedot

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Konsernin operatiivinen EBITDA on 44,0 MEUR, joka on 0,3 MEUR budjetoitua heikompi. Merkittävimmät poikkeamat ovat BIO-polttoaineen hintakehityksessä, vedenmäärässä ja sähkön huonossa hintakehityksessä.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa Lasse Aarnio ja Saara Rimpiläinen

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Loiste Oy maksaa osinkoa tilikauden tuloksesta hallituksen tekemän arvioinnin pohjalta.	Loiste Oy:n osingonmaksukyky tarkistetaan maaliskuussa 2024 Loisteon johdon ja hallituksen toimesta. Hallitus tekee sen jälkeen osinkoehdotuksen yhtiökokoukselle. Loisteon arvo nousee, kun strategiassa esitetyt kaukolämmön tuotannon investoinnit valmistuvat sekä liiketoimintojen kasvuihinvestoinneissa päästään etenemään.	Loiste maksanut osinkoa vuoden 2023 tuloksesta 6 MEUR, josta Kaajanin kaupungille 50,1 %	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Lämpöliiketoiminta: –Kaukolämmön kannattavuuden palauttaminen ja asiakasmielikuvan parantaminen –Kaukolämmön uuden tuotantoportfolion menestyksellinen uudistaminen - Investointikustannusten ja riskien minimointi sekä joustavuuden säilyttäminen epävarmaa EU-lainsäädäntöä vastaan Sähköntuotantotoiminta: –Organisaation rakentaminen vastaamaan tulevaisuuden tavoitteita ja niiden saavuttamista	EBIDTA, GPTW, nettovelka/EBITDA	Kaikissa mittareissa positiivista kehitystä liiketoiminnoittain.	Lämpöliiketoiminta: - Projekti on loppuunviety onnistuneesti. Kannattavuus on noussut n. 4,5 M euroa vuosien 2022 ja 2024 välillä. - Investointiprojekti hyväksyttiin elokuussa 2024 ja hanke on käynnissä. Budjetoitu vuosittainen tulosparannus on 10 Meur (EBITDA). Sähköntuotantotoiminta: - Jenny Martiskainen nimetty sähköntuotantoliiketoiminnan vetäjäksi ja organisaatio on rakentumassa.	Toteutuu

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
–Päivittäisen tuotannon ohjauksen ja suojaustoinnin kehittäminen –Uuden vihreän tuotantokapasiteetin investointiputken rakentaminen ja realisointi Loisteen siirtoliiketoiminta: –Uuteen regulaatiojaksoon sopeutuminen ja parhaimman mahdollisen liiketoimintatuloksen aikaansaaminen siinä viitekehityksessä –Skansen-allianssimalli kasvattamaan kunnossapito- ja investointitehokkuutta laaja-alaisesti –Siirtoliiketoiminnan kasvuoption realisoiminen vapailla markkinoilla: Liittymisjohtoyhtiön päätettiin perustaa kesäkuun hallituksen kokouksessa 27.6. - ensimmäistä asiakas-casea odotellaan			- Päivittäisen tuotannon ohjauksen ja suojaustoinnin kehittämisen osalta edetään sähkömarkkinaoperaatiokeskuksen perustamisella ja tekemisen sisään ottamisella alihankkijoilta. - Uuden vihreän tuotantokapasiteetin investointiputken rakentamisen valmistelu etenee. Loisteen siirtoliiketoiminta: - Uuteen regulaatiojakson vaikutustyössä onnistuttiin hyvin. Uusi regulaatiokausi alkoi 1.1.2024. – Skansen-allianssimalli implementoitiin Kainuun itäpuolelle. –Siirtoliiketoiminnan kasvuoption edistettiin perustamalla liittymisjohtoyhtiö.	

Lapset ja nuoret

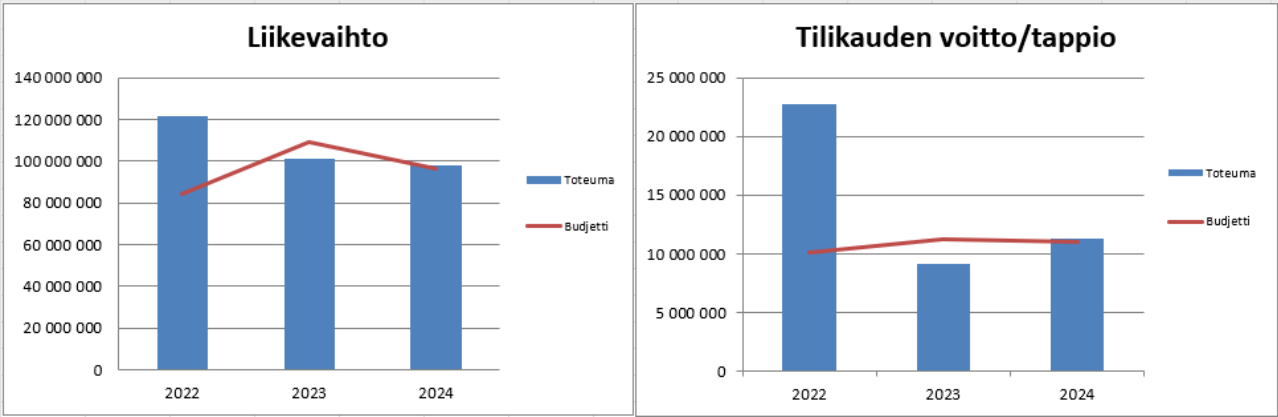
Loisteen panostuksen jatkossa kohdistuu ammattikorkeakoulu yhteistyöhön ja nuorten kouluttamiseen sekä kehittämiseen. Loisteen tavoite on kasvattaa tarvittavia kompetensseja paikallisesti. Vuosittainen Taustavoimaa-apuraha nuorten ja lasten harrastustoiminnan tukemiseen	Lämpöliiketoiminnan eri tutkimusaihiot: CSC akkuvarasto Taustavoimaa-apurahaa voivat hakea Kajaven sähköverkkoalueella toimivat yhdistykset, kerhot, harrastuspiirit ja muu lapsille ja nuorille harrastustoimintaa järjestävät tahot.	Sovittujen työryhmien loppuunsaattaminen. Taustavoimaa apurahojen maksaminen.	Hankkeet menossa tavoitteiden mukaisesti. Taustavoimaa apurahat maksettu ja käytäntöä jatketaan.	Toteutuu
---	--	---	--	---

Kestävä kehitys

Loiste on hiilivapaa ja net zero tavoite on saavutettu vuonna 2026 (GRESBissä 2022: 92 pistettä, vuoden 2023 ennuste: 98 pistettä)	GRESB	GRESB tavoite 100 pistettä (paras mahdollinen)	Ollaan tavoitteissa ja vuonna 2025 mitataan GRESB ja tavoitellaan 100 pistettä.	Toteutuu
---	--------------	---	--	---

Riskiluokka	Riski	Riski-arvio	Toteutunut 2024
Rahoitusriskit	Loisteen rahoitukseen liittyvä korko-riski 7-vuotisten lainojen osalta (6 kuukauden euribor), 15-vuotiset lainat ovat kiinteäkorkoisia. Molempiin lainakoreihin sisältyy uusimisriski vuosina 2026 ja 2034. Omavaraisuus täytyy pitää riittävän hyvänä ennen lainojen uusimista. Omavaraisuutta ohjataan investointitahdilla ja osingon jaolla.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8	Korkohuippu saavutettiin noin 4 prosentissa ja nyt korot ovat laskussa.
Vahinkoriskit	Loisteen sähköverkkoliiketoimintaan sisältyy riski lumen, kuuran ja myrskyn aiheuttamista vahingoista Yleisesti vahinkoristit on vakuutettu IF vakuutusyhtiön tekemän riskikartotukseen pohjautuvalla vakuutusohjelmalla.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 5 15	Kajavella toteutunut kaksi myrskyä ja vakuutuksesta ollaan saamassa asianmukaiset korvaukset.
Strategiset riskit	Sähkön siirto: uuden regulaatiokauden parametrit (työnalla EV:llä).	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 5 15	Kommentoitu yllä.
Toiminnalliset riskit	Loiste Lämpöön sisältyy Kavon biopolttoaineen saatavuusriski. Tavoitteena minimoida turpeen käyttö, jotta vältetään päästöoikeusmaksuista.	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 5 20	Tavoite toteutunut.

Loiste Oy	TP 2023	TP 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	32	43

Kuva: Loiste Oy talouden tunnusluvut: liikevaihto ja tilikauden voitto 2022–2024.

5.2.3 Kajaanin Energiatuotanto Oy

Perustiedot

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Yhtiön liike-tulos oli -2,075 M€. Biopolttoaineen hinnannousu, Kavon kulusäästöt(1,1M€) eivät toteutuneet, Kavon poistoaikojen muutoksen aiheuttama lisäkustannus (n. 0,4M€) ja sähkönhinnan lasku olivat olennaisimmat tekijät budjetoitua heikompaan tulokseen. Lisäksi asiakkaiden energiankäyttö oli budjetoitua pienempi 2024.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa (toimitusjohtaja)

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Kehittää liiketoimintaa: - Auttamalla asiakkaita mahdollisissa laajentumishankkeissa Renforssin Rannassa, - Palveluhinnastoa kehittämällä kilpailukykyisemmäksi, - Toimialan kehityksen seuranta ja kannattaviin hankkeisiin investoiminen.	- Asiakkaiden laajentumishankkeissa mukana. - Palveluhinnaston päivittäminen - Uusien liiketoimintojen investointisuunnitelma valmis ja yhden hankkeen aloitus.	Asiakkaiden laajentumishankkeissa oltiin mukana. 2024 tehtiin hinnankorotuksia ja lanseerattiin yksi uusi palvelutuote. Investointisuunnitelma päivitettiin strategian mukaisesti ja ensimmäisen hankkeen esiselvitys käynnistyi 11/2024.	Toteutuu
Tulostavoite	Liiketulosprosentti (%) +0,5 % Myyntikateprosentti (%) +6,7 %	Liiketulosprosentti oli -32,9 % ja myyntikateprosentti oli -26,2 %.	Ei toteudu

Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Lämpöliiketoiminnan tuloksen parantaminen.	Käyttökate(eur)	Käyttökate parannus +10 % vs. vuosi 2023.	Käyttökate parannus oli +25,6 %	Toteutuu
Sähköliiketoiminnan tuloksen pitäminen laskevan sähkönhinnan markkinatilanteessa	Käyttökate(eur)	Käyttökate saman kuin vuonna 2023.	Käyttökate heikentyi -35,2 %.	Ei toteudu
Yhteistyö KAMK:n ja muiden alueen kehittäjäyhteisöjen kanssa.	Tarjoamme harjoittelupaikan tai opinnäytetyön.	1 kpl joko harjoittelupaikka tai opinnäytetyö.	Harjoitustyöaihe tarjottiin KAMK:lle ja tekijää etsitään. Tarjottiin TET-harjoittelupaikka opiskelijalle.	Toteutuu

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
------------------------	---------	--------------	-----------------	------

Lapset ja nuoret

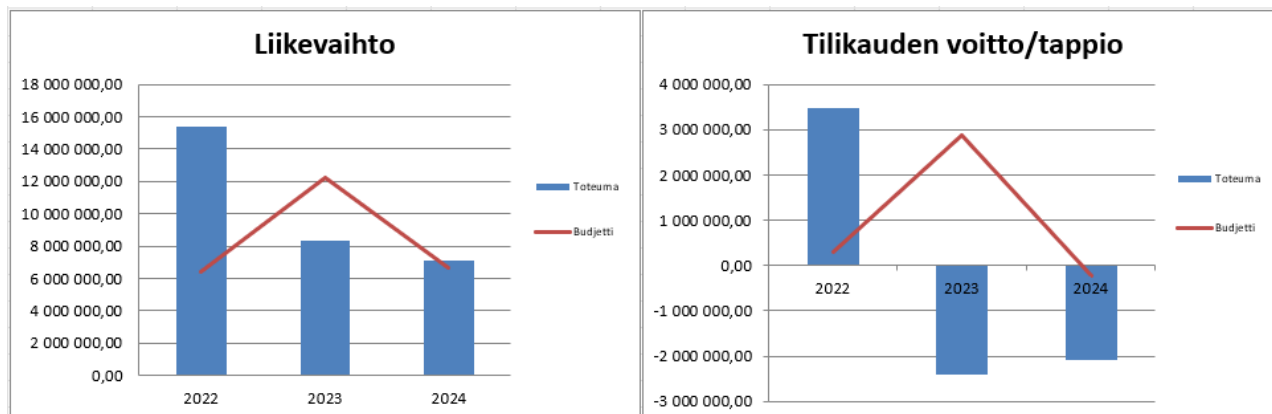
Toteutetaan lapsille tai nuorille suunnattu energia-aiheinen yhteistyöhanke.	kpl	1 kpl, esimerkiksi luento koululuokalle.	Seminaarin 1- ja 2-luokavierailivat Ämmäkosken vesivoimalaitoksella ja tutustuivat energiantuotantoon.	Toteutuu
--	-----	--	--	---

Kestävä kehitys

Kainuun Voiman vastuullisuuden varmistaminen.	Asiakaspalautteet	0 negatiivista palautetta (ei palautetta ympäristöön, säännöstelyyn, meluun, turvallisuuteen).	Kavo sai 3 kpl asiakaspalautetta.	Ei toteudu
Kainuun Voiman fossiilisten CO2 päästöjen vähentäminen.	Turpeen osuus (%) kokonaispolttoaineesta.	Turpeen osuus alle 10 %	Turveosuus oli 6 %.	Toteutuu
Tarjotaan harjoitus- tai opinnäytetyöpaikka kansainväliselle opiskelijalle	kpl.	1 kpl	Harjoitustyöaihe tarjottiin KAMK:lle ja tekijää etsitään.	Toteutuu

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiärvio	Toteutunut 2024
Toiminnalliset riskit	Henkilöriski Kainuun Voimalla.	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 4 16	Riski ei toteutunut.
Rahoitusriskit	Ennakoimaton vaurio tuotantolaitoksissa.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Öljyvuoto KK3:lla. Tuotantolaitos oli pois tuotannosta 1,5 viikkoa.
Rahoitusriskit	Kainuun Voiman tuotantokustannus	Todennäköisyys: 5 Vakavuus: 4 20	Tuotantokustannus (€/MWh) laski vuodesta 2023.
Rahoitusriskit	Sähkön markkinahinta	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8	Sähkön markkinahinta laski vuodesta 2023.

Kuva: Kajaanin Energiatuotanto Oy, talouden tunnusluvut: liikevaihto ja tilikauden voitto-/tappio 2022–2024.

5.2.4 Kainuun Voima Oy

Perustiedot

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Päätuotanto oli vuoden 2024 aikana 7,4 % budjetoitua suurempi, johtuen alkuvuoden kylmästä jaksosta. Vaikka pääkattilat tuotanto ajettiin ennakoitua aiemmin alas ja siirryttiin varatuotantoon, pääkattilan lämmöntuotanto pääsi erittäin hyvään käytettävyyteen ja tätäkin kautta budjetoitua suurempaan määrään.

Päätuotannossa fossiilisten polttoaineiden osuus saatiin lähtemään kohtuullisen matalasta tasosta heti alkuvuonna ja tämä taso saatiin säilytettyä. Fossiilisten käyttö jäi kokonaisuutena ennakoitua matalampaan tasoon ja tämä auttoi taloudellisesti, koska päästöoikeuksien hankinta pysyi pienenä.

Tuotantokoneistot saatiin toimimaan lämpövoimassa, vesivoimassa ja sähköntuotannossa hyvällä käytettävyydellä ja häiriöt saatiin välittömästi kiinni sekä selvitettyä.

Suurin huomio on lämpövoiman osalta tehdyssä päätöksessä, jonka mukaisesti lämmöntuotannot ajetaan alas 2026 vuoden aikana.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa (toimitusjohtaja)

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Fossiilisen polttoaineen käytön minimointi ja pääsy takaisin suunnitellulle uusiutuvan polttoaineen uralle.	Turpeen osalta käyttö alle 10 % kokonaispolttoaine-energiasta. Hiilen käyttö vain häiriötilanteeseen, taso alle 0,4 % kokonaispolttoaine-energiasta. Varatuotannossa öljyn käyttö 0 % ja varatuotanto hoidetaan nesteytyllä maakaasulla.	Turpeen osalta käyttö oli 5,3 % kokonaispolttoaine-energiasta. Hiilen käyttöä tarvittiin vain häiriötilanteeseen, mutta määrä oli hieman yli tavoitteesta ollen 0,6 % kokonaispolttoaine-energiasta. Varatuotannossa öljyn käyttöön jouduttiin hetkellisesti, ennen kuin maakaasun toimitus ehti mukaan. Öljyä käytettiin myös pääkattilan käynnistyksessä ollen yhteensä 0,6 % kokonaispolttoaine-energiasta.	Toteutuu osittain
Hukkalämpöjen maksimaalinen talteenotto, jolla minimoidaan poltolla tuotettua energiaa.	Minimikuormatason yläpuolella olla 100 % talteenotto.	Hukkalämpöjen talteenottoa hyödynnettiin lähes maksimaalisesti. Tällä minimoitiin myös varatuotannon fossiilisen polttoaineen käyttöä.	Toteutuu
Polttavien laitosten ilma- ja vesipäästöjen pitäminen normaalituotannossa alle raja-arvojen.	Päästöt kumulatiivisesti 18 % alle annettujen raja-arvojen.	Syksyllä pienien kuormien aikaan NOx osuuksissa tapahtui ylityksiä, koska tuotannossa jouduttiin pitämään yli-ilmaa.	Toteutuu
Tuotantolaitosten käyntiinlähtö ja häiriötilanteessa melupäästöjen minimointi.	Tilanteissa pyritään < 8 % meluhaittaan. Äänenvaimentimien ja apukuorman avulla minimoitavissa. Tämä mitattavissa.	Meluhaitta saatiin tuotannon laitteistossa ja savukaasuissa lähes kokonaan eliminoitua.	Toteutuu

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Säännöstelyjen järvien tasojen pitäminen vuoden ajasta riippumatta, pitkäaikaisen keskiarvon tasolla. Tällä minimoidaan vesistöjen rantavauriot, maksimoidaan virkistyskäytön mahdollisuus ja annetaan mahdollisuus kalakannan kehittymiselle.	Maksimipoikkeama pitkäaikaisesta tasosta < 20 %.	Vuoden vesimäärät heiluivat voimakkaasti säästä johtuen ja tämä aiheuttaa voimakasta heiluntaa pinnoissa sekä vaikeuttaa juoksutusten kautta vesipintojen hallintaa. Joissakin tilanteissa tavoite ei toteutunut.	Toteutuu osittain
Ympäristöjärjestelmän ISO1 14001 ylläpito.	Vakavia poikkeamia 0 kappaletta ja lieviä max. 1 kappaletta.	Järjestelmän auditoinnissa ei tullut vakavia poikkeamia. Muutama parannusehdotus saatiin.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Lämpöliiketoiminnan kiinteiden kustannusten pienentäminen edellisen vuoden tasolta.	Tulosseuranta yhtiön lämpövoiman kiinteät kustannukset.	Kiinteät kustannukset, lasku 0,8 %-yks.		Toteutuu
Lämpöliiketoiminnan muuttuvien kustannusten nousun rajaaminen, polttoaineet ja kemikaalit huomioiden.	Tulosseurannassa yhtiön lämpövoiman muuttuvat kustannukset.	Muuttuvat kustannukset, nousu < 4 %-yks.		Ei toteudu
Vesiliiketoiminnan kiinteiden kustannusten pienentäminen edellisen vuoden tasolta,	Tulosseuranta yhtiön vesivoiman kiinteät kustannukset.	Kiinteät kustannukset, lasku 1,2 %-yks.		Toteutuu

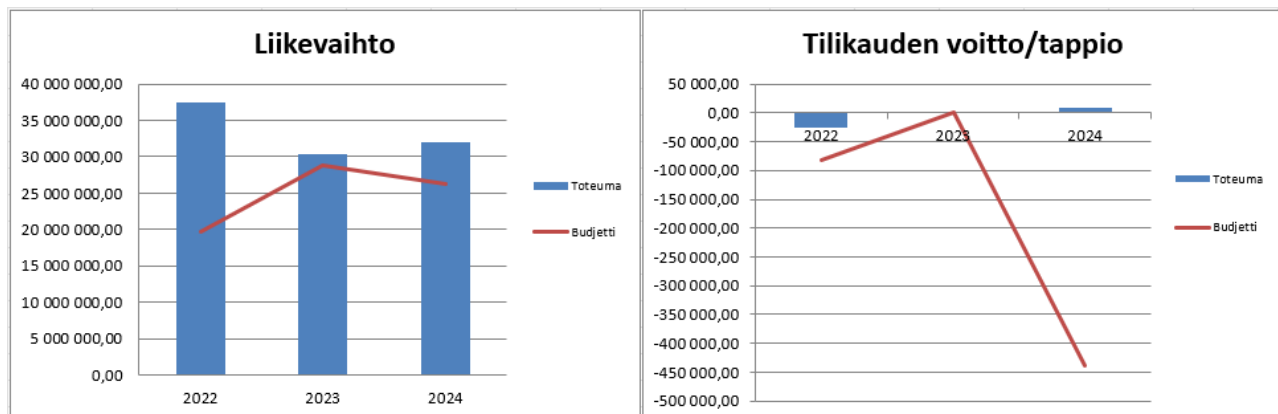
Kestävä kehitys

Yhtiölle elinkaarisuunnitelman ylläpitäminen koekäytön, testien ja analyysien perusteella. Mahdollistetaan taloudellisesti järkevä ja optimoitu päätuotantolaitoksen tulevaisuuden alasajo/-kirjaus ja luodaan pohjatieto päästöjen perusteiksi.	Hallituksen kokouksen kirjaukset.	Päivitys ja kirjaus 2 kertaa vuodessa.	Toteutuu.	Toteutuu
--	-----------------------------------	--	-----------	---

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiärvio	Toteutunut 2024
Strategiset riskit	Merkittävän asiakkaan tai asiakkaiden poistuminen tuotantoverkoista.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Ei toteutunut.

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2024
Rahoitusriskit	Kiinteän polttoainetuotantolaitoksen vaurioituminen ja tuotannon siirtyminen varatuotannolle. Tällöin merkittävästi kalliimpi polttoaine aiheuttaa kassavarantojen loppumisen hyvin nopeasti.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8	Ei toteutunut.
Rahoitusriskit	Mikäli lämpölaitostoiminta päätetään lopettaa 2-4 vuoden sisällä, jää nykyisillä poistoilla ja rahoitusjärjestelyillä huomattava alaskirjaus. Riskinä on myös kaupungin osuuden vuokrasopimuksen päättymisen 2025 lopussa ja kustannustaakan siirtyminen kokonaisuudessa, tältä osuudelta kaupungin vastuulle.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Lämpöliiketoiminnalle tehtiin päätös, päättää vuoden 2026 alkupuolella. kassatilanteen kanssa oltiin hetkittäin haasteissa.
Toiminnalliset riskit	Polttoaineen saatavuus heikkenee voimakkaasti, suuren kysynnän takia. Koskee kiinteitä ja nestemäisiä polttoaineita. Tämä aiheuttaa pahimmillaan tuotantojen rajaamista ja niukkuuden jakamista asiakkaille.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8	Ei toteutunut.
Toiminnalliset riskit	Lämmön päätuotantoyksikön elinkaari alkaa olla päättymässä noin 10 vuoden sisällä ja mahdollinen vakavampi vaurioriski kasvaa vuosittain. Tämänhetkisten tutkimusten mukaan hälyttäviä merkkejä vanhenemisesta ei ole.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Elinkaari ei uhkaa loppumista, mutta loppumista ohjaa lopettamispäätös, jonka mukaan lämpövoiman lopettaminen tehdään vuoden 2026 aikana.

Kuva: Kainuun Voima Oy talouden tunnusluvut: liikevaihto ja tilikauden voitto/tappio 2022–2024.

5.2.5 Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan Palvelukeskus

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Sitovat tavoitteet

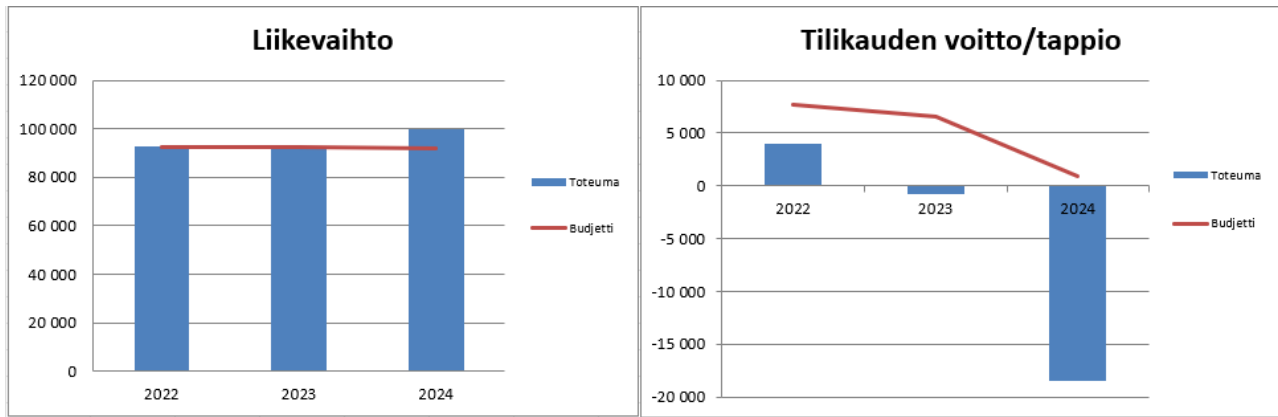
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Kiinteistöyhtiön talouden hoito siten, että yhtiö kykenee hoitamaan käyttö-, hoito- ja ylläpitokustannukset asianmukaisesti vahvistettuun yhtiövastikkeeseen perustuen. Kiinteistöyhtiössä varaudutaan kilpailuttamaan kiinteistönhoidon palveluntuottaja ylläpidon laadun kehittämiseksi. Yhtiön hallitus varautuu tekemään toimenpiteitä, jolla parannetaan kiinteistöyhtiön energia-taloutta. Suunnitellut vuosikorjaukset kohdistuvat yhtiön tiloja palvelevien IV-laitteiden kunnostamiin.	Kiinteistöyhtiössä oleville kahdelle tyhjälle liiketilalle etsitään aktiivisesti vuokralaista ja/tai tilojen käyttöön oikeuttaville osakkeille ostajaa. Tilojen myynti- ja vuokrausponnisteluja aktivoidaan.	Entinen ravintolatila on vuokrattu 7 vuoden määräaikaisella vuokrasopimuksella; vuokraus on alkanut 1.9.2024 alkaen (tiloissa toimiin pieneläinklinikka). Entisen kioskitilan hankkimista yhtiön omistukseen valmistellaan (osto konkurssipesältä nimellisellä kauppahinnalla; arvioitu toteutus kevät-2025).	Toteutuu osittain

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riski-arvio	Toteutunut 2024
Rahoitusriskit	Kiinteistöyhtiön talous on tällä hetkellä hallinnassa. Yhtiön maksuvalmius on hyvä ja yhtiön pankkitilillä on rahavaroja; yhtiöllä on mahdollisuus toteuttaa tällä hetkellä kohtuullisia, yllättäviä korjaustöitä ja yhtiö kykenee selviytymään juoksevista säännöllisistä ylläpitokustannuksista. Pidemmän ajan tavoitteena on kiinteistöyhtiön vetovoiman kasvattaminen, teke-mällä yleisilmeen kohottamista.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 	Yhtiön maksuvalmius (kassatilanne) on hyvä ja yhtiössä kyetään tekemään remontit ja vuosikorjaukset oman pääoman ehtoisesti, ilman lainarahoitusta.

Kuva: Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan Palvelukeskus, talouden tunnusluvut: liikevaihto ja tilikauden voitto/tappio 2022–2024.

5.2.6 Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari

Perustiedot

Yhtiön toimitusjohtaja raportoi kaupunkiomistajan antaman konserni- ja muun ohjeistuksen mukaisesti kaupunginhallitukselle, konsernijaostolle ja kaupungin johdolle ml. talousjohto ja kaupungin edustaja yhtiön hallituksessa. Niin ikään toimitusjohtaja raportoi yhtiön hallitukselle OYL:n velvoitteiden mukaisesti (hallituksen kokoukset vuosikellon mukaisesti). Toiminnasta raportoidaan säännönmukaisesti myös yhtiön tilintarkastajalle. Yhtiössä on vahvistettu hallituksen kokousten työjärjestys ja taloussääntö, jossa on määritelty ja vahvistettu päätösvaltuudet syyskuussa 2022.

Käyttöasteen seuranta perustuu kohdekohtaisten tavoitevuokrien (kk-vuokra) mukaiseen laskentaan (taloudellinen käyttöaste). Lähtökohdana tavoitteen asettamiselle on toteutuma 9–2023: asuntojen käyttöaste on 93,58 % (kumulatiivisesti 1-9/2023: 91,23%).

Asukastyytyväisyys perustuu vuosittain toteutettavaan, asukkaille menevään kyselyyn, jossa kysytään asukkaiden kokonaistyytyväisyyttä vuokranantajaan, toteutuneisiin kiinteistöhoidon palveluihin sekä vuokra-asunnon ominaisuuksiin (laatutaso, varusteet, sijainti). Toteutunut asukastyytyväisyys v. 2022 on ollut 3,96 % (asteikolla 1–5).

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa yhtiön toimitusjohtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Asuntojen käyttöaste	93,5 %	Taloudellinen käyttöaste, 1.1.-31.12.2024 (kaikki tilat) = 93,67 % (vrt. 1.1.-31.12.2023: taloudellinen käyttöaste 91,89%) -> tarkoittaa +279.596€ lisätuloja yhtiölle.	Toteutuu
Asiakastyytyväisyys	>4,0 % (asteikolla 1-5)	Kokonaisasiakastyytyväisyys 3,96 % (asteikolla 1-5), ref. asukastyytyväisyyskysely 10–2024. Oma huolto 4,13, vs. ulkoiset palveluntuottajat 3,95. NPS-luku +12 (suosittelijat vs. arvostelijat)	Toteutuu osittain

Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Tuetaan Kajaanissa toimivien ja kaupunkiin sijoittumista aikovien yritysten työntekijöiden asunnonhakua monipuolisella asuntotarjonnalla.	Vuokrattavien kohteiden näkyvyyden lisääminen yhtiön nettisivuilla ja hakuportaalissa. Hakukavien monipuolistaminen aktiivisen myyntityön ohella. Vuokraukseen kpl-tavoitteet.	Kohdekohtaisten tietojen sisällön parantaminen (mm. 3D-videot, pohjakuvat, valokuvat). Lisätään vuokraohjeiden näkyvyyttä eri hakuportaleissa (Vuokraovi.com; Etuovi.com). Yhteistyö kaupungin elinkeinotoimen kanssa: yrityskäynnit. Pietarilla nimetty yhteishenkilö yritysten asuntohakemusten käsittelyyn.	Vuokraovi.com-palvelu otettu käyttöön, omien nettisivujen ohella. Niin ikään käytetään Vuokraoven dataa, vertailutietona Kajaanin asunto-markkinoiden tilanteesta (keskivuokra, vuokrattavien asuntojen määrä, mediaanivuokrat, vuokrausajat yms.).	Toteutuu

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
------------------------	---------	--------------	-----------------	------

Lapset ja nuoret

Opiskelijoita (ml. kansainväliset opiskelijat) palveleva monipuolinen asuntotarjonta (soluasunnot, yksiöt, kalustetut asunnot sekä KAO:lle vuokratut asuntolakohteet). Lähtötasona tällä hetkellä noin 850 opiskelijahuoneistoa, määrää kasvatetaan kysynnän mukaisesti ja pyritään huomioimaan sijainnit lähellä opiskelijakampeuksia.	Aktiivinen ja vaikuttava yhteistyö KAMKin, KAO:n ja opiskelijayhdistysten (KAMO) kanssa. Opiskelijoille tarjottavat kohtuuhintaiset asunnot. Tarjontaa lisätään muuttamalla isompia asuntoja soluasunnoiksi.	Monipuolisella ja kohtuuhintaisella asuntotarjonnalla vahvistetaan Kajaanin kaupungin vetovoimaisuutta opiskelijakaupunkina. Nimetty yhteyshenkilö varmistaa ajantasaisen tiedonkulun KAMKin ja KAO:n suuntaan (sovitut ja vakiintuneet palaverikäytännöt jo olemassa). Pohditaan mahdollisen palvelupisteen tuomista Tieto2 kampukselle.	Vakiintuneet palaverikäytännöt sekä KAMKin että KAO:n toimijoiden kanssa (tietojen vaihto säännöllistä opiskelijoiden määrästä ja asukashakijoista). Pietarin edustajat osallistuvat säännöllisesti KAMOn toimintaan. Kajaanin Pietarin neuvottelevaan valiokuntaan on valittu opiskelijaedustaja. Avainten nouto- ja säilytyspalvelu (smart box) on selvitetävänä. Päätöksiä tehdään v. 2025 aikana.	Toteutuu
---	--	---	--	---

Kestävä kehitys

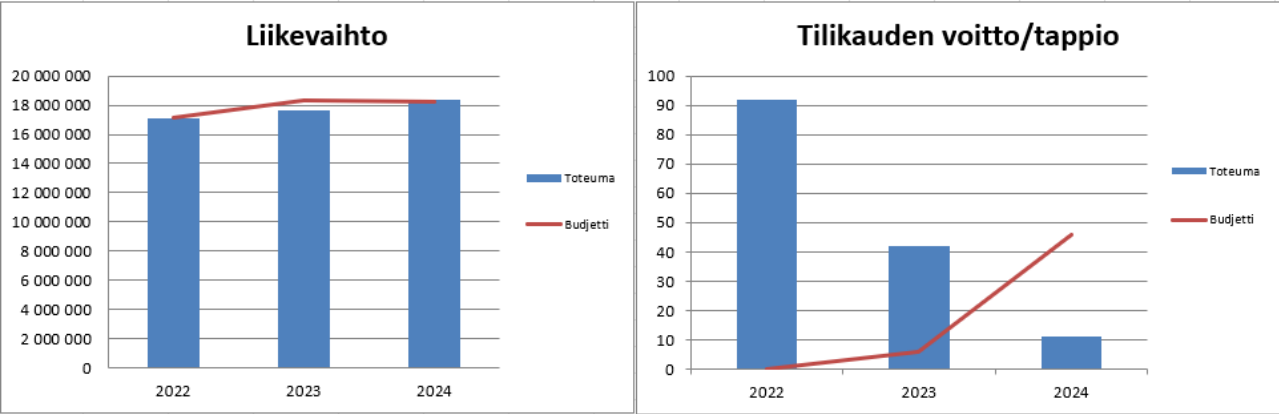
Omistetun kiinteistökannan arvon säilyttäminen ja vetovoimaisuuden lisääminen. Lähtökohtana on se, että Pietarin koko kiinteistökannalle on tehty PTS-suunnitelmat v. 2022 (10 vuotta).	Pitkävaikutteisten PTS-korjausten toteutus pohjautuen PTS-suunnitelmaan. Toteutukset pääteään tapauskohtaisesti yhtiön hallituksessa, huomioiden rahoituksen saatavuus ja hinta. Investoinnit toteutetaan hallitusti yhtiön pitkän ajan rahoitusrakenne huomioiden.	Yhtiössä toteutetaan budjetoidut vuosikorjaustyöt sekä tarpeelliset huoneistokorjaukset huolelliseen valmisteluun perustuen. Pitkävaikutteisia menoja aiheuttavat PTS-korjaukset tehdään valikoidusti, rahoitus- ja markkinatilanne huomioiden siten, että yhtiön kokonaistalous ei vaarannu.	Yhtiössä suoritettu vahvistetun PTS-suunnitelmien mukaisia korjaustyöitä, jotka on rahoitettu Danske Pankista nostetulla pitkäaikaisella lainalla. Korjausten määrä noin 1,0Meur.	Toteutuu
---	---	---	---	---

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2024
Rahoitusriskit	Vallitseva korkotaso on noussut v. 2023 aikana ja yleinen näkemys on se, että v. 2024 korkotaso säilyy korkeana sekä rahoituksen saatavuus on haastava, mm. ARA:n rahoituksen myöntövaltuuksien pienentymisen takia (korkotukilainat ja -avustukset). Yhtiön korkosuojausten tasoa on kasvatettu v. 2023 siten, että taso on noussut 17,5Meur:sta 25Meur:oon (suojauksen kesto tarkennettu v. 2050->2040). Maksuvalmiuden riittävyys on yhtiön 1. prioriteetti ja yhtiössä tehdään edelleen maksuvalmiutta parantavia kehitystoimia.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 	Yhtiössä on toteutettu taloutta ja maksuvalmiutta parantavia toimenpiteitä koko toimintavuoden ajan. Yhtiön korkosuojausta on tarkennettu ja korkosuojauksesta tuloutuu yhtiölle v. 2024: 16.5.2024/+ 332 t€ ja 18.11.2024/+292t€.
Toiminnalliset riskit	Kohoavat energiakustannukset ja sähkön hinnan vaikutus nostavat omistetun kiinteistökannan käyttö-, hoito- ja ylläpitokustannuksia. Energiasta	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 3 	Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarin omistamat on kytketty Siemensin Navigator-raportointiin: sähkön, lämmön ja veden kulutusta seurataan kk-tasolla.

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2024
	aiheutuvien kohoavien kustannusten vaikutusta minimoidaan energian käytön seurannan tehostamisella, huolellisella kiinteistönhoidolla (kohdekohtaiset mittaukset) sekä kiinteistöautomaation hyödyntämisellä (Navigator).		Kiinteistökohteiden lämmityksen kesäsuiluilla ja muilla teknisillä toimenpiteillä on kyetty hillitsemään kulutuksen kasvua.
Vahinkoriskit	Yhtiössä on tehty ennakoivaa asuin-kiinteistöjen peruskorjausta harvakseltaan viime vuosina (korjausvelkaa on kehittynyt). Kohdekohtaiset PTS-suunnitelmat on päivitetty v. 2022 ja korjausvelan suuruusluokka (10v näkymällä) on tiedossa. Ikääntyneissä rakennuksissa on odotettavissa putkistojen ja muun tekniikan peruskorjauksia. Suuremmat korjaukset rahoitetaan lainarahoituksella. Rahoituksen korkosuojauksen muuttamisen yhteydessä v. 2023 PTS-pohjaiset korjaustarpeet on pääosin huomioitu tulevien vuosien rahoituksen nettotarvetta laskettaessa.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Yhtiössä suoritetaan kiinteistökohteiden PTS-korjauksia (yhtiön hallituksessa vahvistetun korjaussuunnitelman pohjalta).

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari	TP 2023	TP 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	23	24

Kuva: Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari tunnusluvut: liikevaihto ja tilikauden voitto/tappio 2022–2024.

5.2.7 As Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietari

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähdn sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarin toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Asuntokohteen korkean käyttöasteen varmistaminen. Kohde käsitteää alun perin 56 asuinhuoneistoa ja v. 2023 aikana yhteiskäyttötila on muutettu asuinhuoneistoksi, eli kohteessa on yhteensä 57 huoneistoa. Tämän lisäksi on hankittu 15 autohallipaikkaa K Oy Sammon Parkista. Kohteen huoneistot ovat vuokrattuja tällä hetkellä.	Kohteen vuokrausasteen pitäminen korkealla tasolla, mikä tarkoittaa 100 % käyttöastetta. Samanaikaisesti yhtiön hallinto ja taloustoimet vakiinnutetaan vastaamaan kaupunkikonsernin omistajaohjauksen periaatteita ja hyvää hallintotapaa. Yhtiön isännöinti ja kirjanpito on siirretty 1.9.2023 alkaen Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarin omana työnä tapahtuvaksi (OP-Koti Kainuulta). Kohteen energiankulutusta (sähkö, lämpö ja vesi) seurataan tarkasti.	Kohteen käyttöaste on 100 % eli yhtiön kaikki 57 huoneistoa on vuokrattu. Kohteessa on pidetty 2-vuotistakuutarkastus ja kohteen 2-vuotistakuuta on jatkettu 30.8.2025 saakka (ml. takuajan vakuuden uusiminen 30.8.2025 saakka). Kohteessa suoritetaan lämmityskauden aikaisia säätöjä vastikekustannusten alentamiseksi.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
------------------------	---------	--------------	-----------------	------

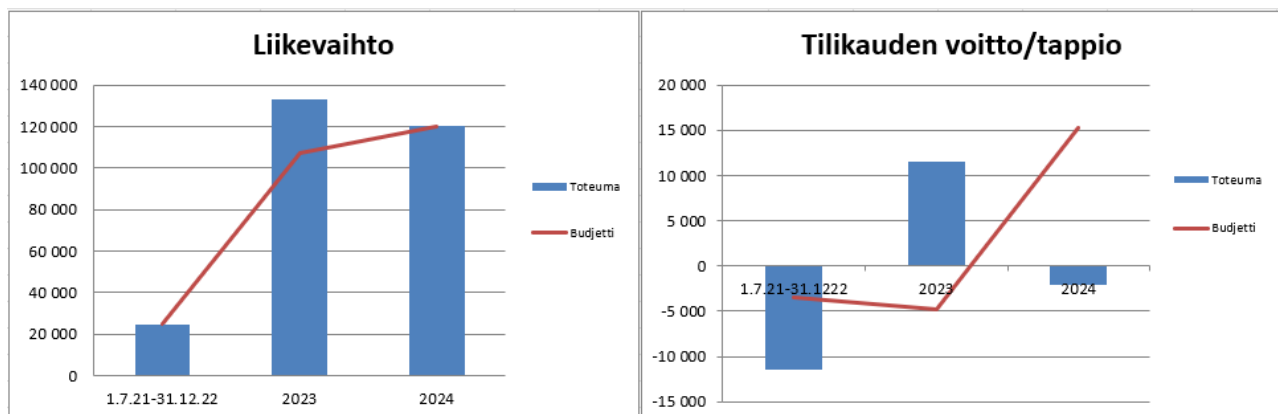
Kestävä kehitys

Energiankäytön ja kohteelle asetettujen kulutus-tavoitteiden (sähkö, lämpö ja vesi) tarkka seuranta ja reagointi havaittuihin kulutuspoikkeamiin. Kohteen suunnittelussa on huomioitu energiatehokkaat ratkaisut ja uusin kiinteistötექnikka.	Veden kulutus litraa/henkilö/kk, verrataan Kajaanin Pietarin muuhun kerrostalokantaan (kulustietojen vertailu kohteittain) Sähkön kulutus (huoneistokohtainen mittarointi): sähkön hinnan seuranta (yhtiön mukana kaupungin hankintapoolissa 1.1.2024 alkaen, aik. Kainuun hankintarengas) Lämpöenergian kulutus: kohteesta tehty RAVE-laskelma pohjana. Kohteen 1-vuotistakuutarkastuksen edellyttämät säätötyöt tehty 9–2023 loppuun mennessä ja lämmönkulutusta kohteessa saadaan laskettua (huoneistokohtaiset lämpötilat säädetty). Lämmitysjärjestelmää koskeva	Käytetyn lämmitysenergian määrää pudotetaan selkeästi verrattuna 1. käyttöönottovuoteen (lämmityskauteen), pohjautuen RAVE-laskelmiin. Kulutus perustuu asunto-kohteessa mittarointeihin (sähkö, lämpö ja vesi). Kohteen kulustietojen seurantaa käydään läpi kiinteistönhoidon kk-palaverissa. Ennen 2. vuoden takuutarkastusta on mahdolliset viat ja puutteet korjattu.	Kohteen käyttö-, hoito- ja ylläpitokustannukset ovat seurannassa. Kohdetta säädetään vastaamaan suunnitteluarvoja (KVR-urakkamuodon pohjalta kohde on rakennettu). Kohteen kiinteistötექnikkaa säädetään lämmityskaudena (mm. huoneistokohtaisten lämpöjen seuranta ja säätö sekä lämmitysverkon tasapainotus, ml. IV-koneiden käyntiajat).	Toteutuu
---	---	--	---	---

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
	kokonaissäästö on tehty ennen lämmityskautta 2023/2024. Eo. kulutustietojen seuranta aktiivista ja poikkeamiin reagoidaan kk-tasolla.			

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riski-arvio	Toteutunut 2024
Toiminnalliset riskit	Kohteen teknisten lähtötasotietojen toteutuminen kiinteistönhoidon osalta. Teknisten järjestelmien toimivuuden varmistaminen.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Kohteessa suoritetaan takuuajaisia korjauksia ja kohdesäästöjä. Kohteen 2-vuotistakuutarkastuksessa on sovittu rakentajan kanssa 2-vuotistakuuajan jatkamisesta 30.8.2025 saakka.
Rahoitusriskit	Kohteen rahoituksen hinnan muuttuminen: kohde on lainoitettu Danske Bankin myöntämällä rahoituksella, jossa on kaupungin takaus. Korkokehitys ja kohoavat käyttö-, hoito- ja ylläpitokustannukset saattavat vaikuttaa jonkin verran toteutuvaan hoitovastikkeen määrään tulevaisuudessa.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Kohteen lainan lyhennys on alkanut ja kohteen rakentaminen on rahoitettu markkinaehtoisella rahoituksella (kilpailutettu). Kohteen rahoitus on järjestetty Kajaanin kaupungin omavertaisella takauksella.
Vahinkoriskit	Kohde on 1-vaihe koko korttelin rakentamisessa. Kohteen myöhemmät rakennusvaiheet voivat vaikuttaa 1-vaiheen toiminnallisuuteen (rakentamisesta aiheutuvat häiriöt ja toimintakatkokset).	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Korttelin 2-vaiheen rakentamisesta ei ole vielä tehty päätöstä. 2-vuotistakuukatselmuksessa on nostettu esille 2-vaiheen rakentamisen vaikutuksia, ml. Kiinteistö Oy Sammon Parkin ajorampin kattaminen. 2-vaiheen rakennuslupa on voimassa 31.12.2025 saakka.

Kuva: As.Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietari talouden tunnusluvut: liikevaihto ja tilikauden voitto/tappio 2022–2024.

5.2.8 Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy

Perustiedot

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Tavoitteet pääosin toteutumassa, pienin poikkeuksin.

Isoin haaste meillä on 1-tavoitteen mittarin "Kainuuseen työllistyvien osuus KAMK:sta Kajaanissa, päivätoteutuksissa opiskelleista valmistuneista valmistumishetkellä." osalta. KAMK on Kainuuta isompi toimija niin AMK kuin YAMK-puolellakin. Viime vuosina Kainuun ulkopuolella opiskelevien opiskelijoiden määrä on merkittävästi lisääntynyt. Tämä näkyy KAMKin toiminnassa monella tasolla ja sillä on heijastuksia myös tulokortteihin. Esimerkiksi YAMK toimii täysin monimuotototeutuksin, mahdollistaen maantieteellisesti laajan opiskelijajoukon. Tyypillisesti YAMK-opiskelijat ovat samanaikaisesti töissä omilla lähtöpaikkakunnillaan. Lisäksi työllistymisen mittari kootaan kansallisella tiedonkeruulla, jossa kahden vuoden viive.

Rahoituspohjan vahvistamisen osalta vuoden 2024 tulosta heikensi tiettyjen rahoittajatahojen myöntövaltuuksien puuttuminen vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana. Osin tämän vuoksi hankkeiden käynnistyminen viivästyi, sekä kokonaisrahoitus jäi aiempaa vuotta alhaisemmaksi – olkoonkin, että talousarviotamme vuodelle 2024 korkeammaksi.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa Matti Saren/Tuija Postari-Kivistö

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Tilikauden tulostavoite > 0	Hallitus on määritellyt TA24 tavoitteen >0.	Liikevoittomme vuonna 2024 oli 1 048 811,41 euroa ja tilikauden voitto 1 339 996,08 euroa. Merkittävä tekijä oli vuosina 2017 ja 2019 tehtyjen oikeudenkäyntivarausten purku (550 000 euroa).	Toteutuu
Rahoituspohjan vahvistaminen	Panostuksen jatkaminen KV-rahoitukseen: lukukausimaksut, liiketoimintana toteutettavat kansainväliset koulutukset, Horizon- ja muut kv-pohjaiset instrumentit. Kajaanin ulkopuolella järjestettävän koulutuksen lisääminen Raahan mallin tapaan. Liiketoiminnan vahvistaminen lisäresurssoinnilla.	Tilikautena 2024 Opetus- ja kulttuuriministeriön perusrahoituksen ulkopuolinen rahoitus oli 10 109 418 euroa ja 38 % liikevaihdosta.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Veto- ja pitovoiman kehittäminen.	KAMKissa Kainuussa opiskelleiden työllistyminen Kainuuseen vuosi valmistumisen jälkeen.	80%	2019 75,4%; 2020 81,5%; 2021 77,2%; 2022 75,4%.	Ei tietoa
Kainuun osaamistarpeet -foorumin perustaminen.	Ministeriöille toimitettu raportti	Raportin tuottaminen.	Raportointi- ja koontivastuun ottanut Kainuun	Toteutuu

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
	korkeakoulutettujen osamistarpeista 2024–35.		Liitto. KAMK toimittanut materiaalin.	

Lapset ja nuoret

Opiskelijat viihtyvät KAM-Kissa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Opintojen keskeyttäminen KAMKissa.	Opintonsa keskeyttäneiden määrä: - AMK < 9,75 % - YAMK < 10 %	Opintonsa keskeyttäneiden määrä: - AMK 16,9 % - YAMK 19,6 %	Ei toteudu
Opiskeluputki lukio - AO - AMK		On rakennettu vetovoimainen koulutuspolku toiselta-asteelta korkea-asteelle nykyisten lisäksi.	KAMK Start opinnot luotu, markkinointi aloitettu. KAMK Start opinnot ovat polkuopintoja toiselta asteelta korkea-asteelle.	Toteutuu

Kestävä kehitys

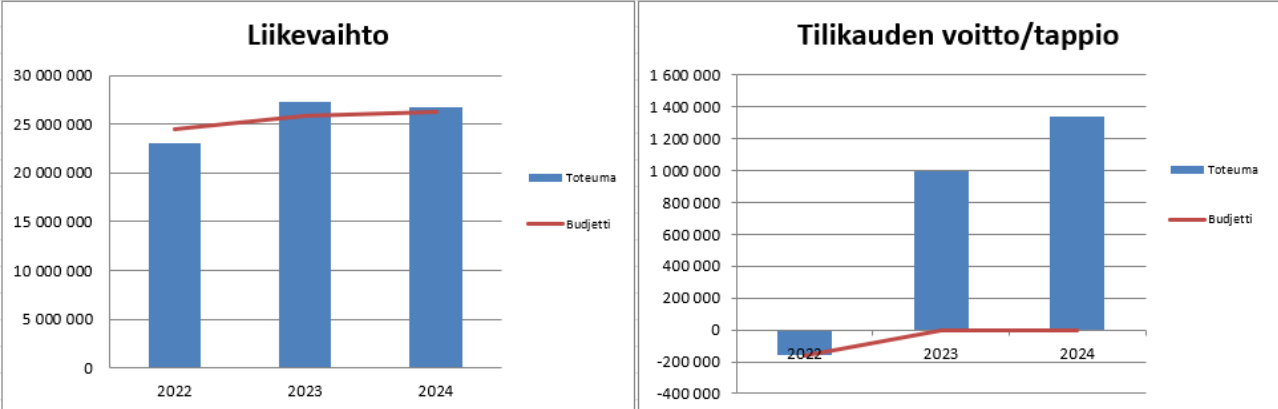
Vuosittainen uusien kestävä kehityksen teemaisten hankkeiden määrä.	kpl määrä	10 kpl	16	Toteutuu
KAMK sitoutuu Kampus25-hankkeessa luotavaan Green Campus-toimintaan.		Green Campus-toiminnan määrittäminen ja hankkeiden käynnistäminen.	KAMKin hankkeesta 3kpl liittyy kampuksen toimintaan. Työ hiilineutraalin korkeakoulun eteen aloitettu.	Toteutuu

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2024
Strategiset riskit	Alueen vetovoiman vaikutus osaavan työvoiman saantiin ja koulutusten vetovoimaisuus.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 	Työvoiman saatavuus isossa kuvassa hyvä. Koulutusten vetovoimaisuuden osalta trendi on sama kuin muuallakin maassa. Erityisesti Sote-alan vetovoimaisuus on haastava, sosionomeja ja ensihoitajia lukuunottamatta.
Rahoitusriskit	Perusrahoituksen vaihtelut 100 % tulusrahoituksessa AMK-sektorilla ja muutokset valtakunnallisessa korkeakoulupoliitikassa. TKI-toiminnan omarahoituksen riittävyys. Kasvavat järjestelmäkustannukset. Inflaatio ja nouseva kustannustaso.	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 4 	Olemme suorittaneet AMK-kentässä kokoamme paremmin ja olimmekin vuonna 2024 Suomen ykkönen. OKM:n tiukentunut budjetti suhteessa kasvaneisiin opiskelijamääriin nähden näkyy nyt ja myös tulevana sopimuskautena KAMKin tiukentuvana taloutena. EU/ETA-alueen ulkopuoliset lukuvuosimaksut ja toimintaavustukset ovat kriittisiä toimintamme laajuuden ylläpitämiseksi.
Toiminnalliset riskit	Koulutusten ja Kajaanin vetovoima. Koronapandemian vaikutukset jatkuvat edelleen. Vallitseva turvallisuuspoliittinen tilanne.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 	Toiminnalliset riskit eivät ole toteutuneet.

Riskiluokka	Riski	Riskiario	Toteutunut 2024
Vahinkoriskit	ICT:n toimintahäiriöt. Toiminnan la- mauttava kyberhyökkäys. Sähkön riit- tämättömyys.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Tietojärjestelmiin kohdistuvien hyök- käysyritysten määrä kasvaa jatkuvasti työllistäen organisaatiota kasvavissa määrin. Toistaiseksi olemme säästy- neet isommilta häiriöiltä.

Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	TP 2023	TP 2024
Henkilöstö, htv2	270,1	271,1

Kuva: Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy talouden tunnusluvut: liikevaihto ja tilikauden voitto/tappio 2022–2024.

5.2.9 Edukai Oy

Perustiedot

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Liikevaihto laski 12 % edelliseen vuoteen nähden. Vuosi oli silti liikevaihdon ja etenkin tuloksen näkökulmasta yhtiölle hyvä, ja tavoitteet ylittyivät.

Työvoimakoulutusten volyymi laski odotetusti edellisvuoteen nähden, kun valtionhallinto ajoi alas koulutuspalvelujen hankintaa rahoituksen vähetessä ja TE24-uudistuksen lähestyessä.

Asiantuntijapalveluiden eli yrityksille toteutettavien lyhytkoulutusten kysyntä oli odotettua parempaa.

Korttikoulutusten osalta liikevaihdon volyymi pysyi samalla tasolla kuin aiemminkin.

Liiketoiminnan muita tuottoja saatiin Next Level hankkeen ESR-rahoituksen muodossa odotetusti. Hanke käynnistyi vauhdikkaasti heti alkuvuodesta vastaten suureen kysyntään maahanmuuttajataustaisten kainuulaisten työllistämisen edistämisessä.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Tilikauden tulos >0.	Edukai Oy:n hallituksen käsittelemässä talousarviossa asetettu tavoite.	On toteutunut, tulos ylitti tavoitteen.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima ja osaaminen

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
Tuotamme monipuolisesti laadukkaita koulutuspalveluita työelämän tarpeisiin.	Asiakkaiden antama Opal-palaute työvoimakoulutuksissa.	Työvoimakoulutusten palauteiden keskiarvo vähintään 4 asteikolla 1–5.	On toteutunut, työvoimakoulutusten asiakaspalauteiden keskiarvo 4,34 (asteikolla 1–5).	Toteutuu
Käynnistettävä Next Level -hanke lisää alueella jo olevien ulkomaalaistaustaisten työllistymistä Kainuuseen vastaten samalla alueen työnantajien työvoiman tarpeisiin.	Kaikissa koulutuksissa asiakkaiden antama suositte-luindeksi NPS.	NPS eli suositte-luindeksi vähintään 70.	On toteutunut, kaikkien koulutusten suositte-luindeksi eli NPS 76.	
	Henkilö- ja työnantaja-asiakkaiden määrä hankkeessa.	Vuoden loppuun mennessä hankkeen asiakkuudessa vähintään 150 henkilöasiakasta.	On toteutunut, vuoden 2024 loppuun mennessä hankkeessa 627 henkilöasiakasta.	
		Vuoden loppuun mennessä hankkeen asiakkuudessa vähintään 50 asiakasyritystä/työnantajaa.	On lähes toteutunut, vuoden 2024 loppuun mennessä hankkeessa 25 asiakasyritystä/työnantajaa, jotka ovat saaneet	

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Toteutunut 2024	Tila
			palveluita hankkeelta. Tämän lisäksi palveluita tarjottu rekrytointiin liittyen 16 työnantajalle.	

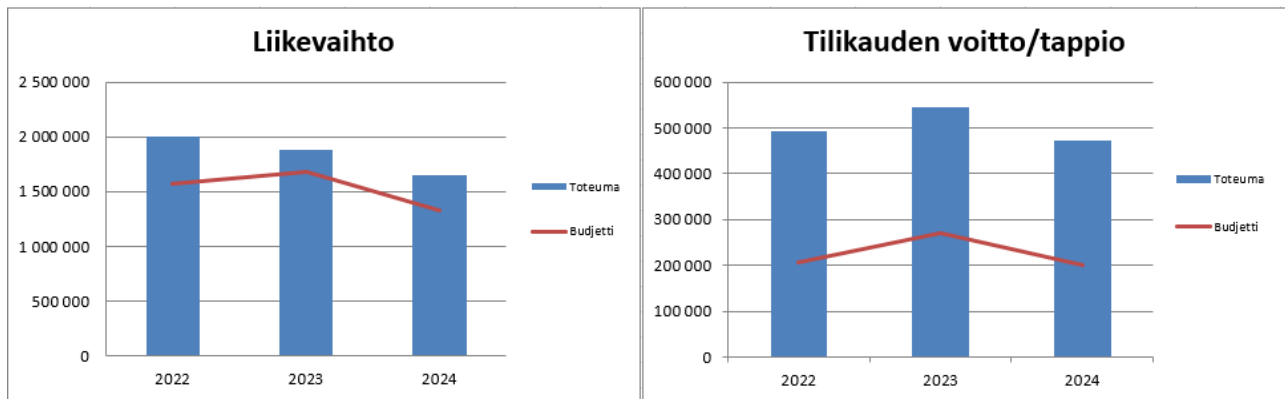
Kestävä kehitys

Toteuttamamme työvoimakoulutukset sisältöineen ja menetelmineen edistävät asiakkaidemme työllistymistä ja tukevat hyvinvointia (sosiaalinen kestävyys). Next Level -hanke: Alueella jo olevien ulkomaalaistaustaisten työvoimareservin hyödyntäminen, työpaikkojen alueella säilyminen työvoiman saavuuden kautta, palvelujen kehittäminen elinkeinoelämää tukevaksi jatkossakin.	Asiakkaiden antama Opal-palaute työvoimakoulutuksissa. Hankkeen henkilö- ja työnantaja-asiakkailta kerättävä palaute.	Työvoimakoulutusten palauteiden keskiarvo vähintään 4 asteikolla 1–5. Vuoden loppuun mennessä hankkeen asiakkuudessa vähintään 150 henkilöasiakasta. Vuoden loppuun mennessä hankkeen asiakkuudessa vähintään 50 asiakasyritystä/työnantajaa.	On toteutunut, työvoimakoulutusten asiakaspalauteiden keskiarvo 4,34 (asteikolla 1–5). On toteutunut, vuoden 2024 loppuun mennessä hankkeessa 627 henkilöasiakasta. On lähes toteutunut, vuoden 2024 loppuun mennessä hankkeessa 25 asiakasyritystä/työnantajaa, jotka ovat saaneet palveluita hankkeelta. Tämän lisäksi palveluita tarjottu rekrytointiin liittyen 16 työnantajalle.	Toteutuu
---	---	--	--	---

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiärvio	Toteutunut 2024
Strategiset riskit	Riittämätön varautuminen ja reagoitakyky tuleviin toimintaympäristön muutoksiin ja erilaisiin skenaariovaihtoehtoihin.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Ei ole toteutunut, muutoksia on ennakoitu ja erilaisiin skenaarioihin on varauduttu.
Toiminnalliset riskit	Mahdolliset poliittiset tiukennukset ulkomaalaistaustaisten henkilöiden Suomeen tulemiseen ja alueelle jäämiseen voivat vaikeuttaa keskeisen asiakasryhmän eli ulkomaalaistaustaisten parissa tehtävää työtä (koulutukset ja hanketyö).	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei ole toteutunut, asiakkaita on ollut varsin runsaasti.
Rahoitusriskit	Julkisen rahoituksen/työvoimakoulutusmäärärahojen väheneminen.	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 3 12	On toteutunut osin, ELY-keskus ei voinut hankkia koulutuspalveluita koko vuoden osalta kysynnän suhteessa.

Edukai Oy	TP 2023	TP 2024
Henkilöstö, htv2	10	13

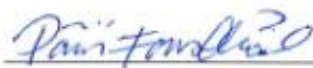
Kuva: Edukai Oy talouden tunnusluvut: liikevaihto ja tilikauden voitto/tappio 2022–2024.

5.3 Tytäryhteisöjen tilinpäätöstietoja 2023–2024

Tytäryritys	Liikevaihto		Tilikauden voitto / tappio		Koko vieras pääoma 31.12.		Taseen loppusumma	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Kajaanin Teknologiakeskus Oy	3 806 782	3 774 811	232 519	227 055	10 564 637	11 695 526	20 540 261	21 438 631
Loiste konserni	98 286 619	101 137 237	11 337 622	9 130 603	508 628 486	517 978 064	436 065 329	440 089 409
KOY Kajaanin Lohtajan Palvelukeskus	99 931	92 750	-18 512	-807	10 642	6 817	595 814	610 502
KOY Kajaanin Pietari	18 228 372	17 681 399	11	43	50 953 648	53 613 577	77 314 012	79 040 430
As Oy Sammonkaari Pietari	120 060	132 111	-2 136	11 514	16 454	10 746	9 439 321	9 435 750
Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	26 791 289	27 336 425	1 339 996	993 292	5 524 178	5 593 266	13 943 564	13 205 505
Edukai Oy	1 646 292	1 880 860	472 605	544 896	308 755	370 428	2 645 405	2 234 473
Kajaanin Energiatuotanto Oy	7 132 685	8 342 122	-2 075 237	-2 420 278	666 763	2 383 003	24 111 784	27 903 260
Kainuun Voima Oy	31 921 003	30 378 822	706 288	2 083	17 259 067	22 347 437	31 448 870	36 528 849
Yhteensä	188 033 033	190 756 535	11 993 156	8 488 401	593 932 630	613 998 865	616 104 360	630 486 808

6 Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä

Kajaanissa 25.03.2025

Marjaana Immonen

Päivi Forsell

Sulevi Oksanen

Minna Part

Jari Tolonen

Risto Haata

Jukka

Jari Tolonen

Jari Tolonen, kaupunginjohtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Kajaanissa 29 päivä huhtikuuta 2025.

KPMG Oy Ab, tilintarkastusyhteisö

Antti Kääriäinen
JHT, KHT

Tilintarkastuskertomus 2024

Kajaanin kaupunginvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Kajaanin kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2024. Tilinpäätös sisältää kaupungin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitalinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kaupunginhallituksen ja muiden tilivelvollisten velvollisuudet

Kaupunginhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kaupungin hallinnosta ja taloushoidosta tilikaudella. Kaupunginhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan kaupungin tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat myös sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheellisyysien havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet ja voidaksemme lausua sisäisen valvonnan järjestämisestä mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon kaupungin sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta.

Olemme tehneet tarkastuksen kohtuullisen varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Tarkastuksen tulokset

Kaupungin hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kaupungin tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitalinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Kajaanissa 29. huhtikuuta 2025

KPMG OY AB

Antti Kääriäinen
JHT, KHT

